

ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๗

วันอังคารที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมาธิการตรวจแล้ว วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

สภารับรองในคราวประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ครั้งที่..... วัน.....เดือน..... พ.ศ. .....

สารบัญ

รายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๗

วันอังคารที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

ณ ตึกรัฐสภา

หน้า

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว ๑

- รายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญติดตามและให้ข้อเสนอแนะการยกร่างรัฐธรรมนูญ เรื่อง สรุปความเห็นหรือข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมาธิการวิสามัญประจำสภา ๑๘ คณะ ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว (พิจารณาต่อจากการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๗) ในวันจันทร์ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๗) ๑

คณะกรรมาธิการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ๓

ผู้อภิปราย

- นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ๓, ๓๖
- นางตรึงใจ บูรณสมภพ ๑๓
- นางเตือนใจ สินธุวณิก ๑๕
- นายนิรันดร์ พันทรกิจ ๑๙, ๒๒
- นายประเสริฐ ชิตพงศ์ ๒๒
- นายปรีชา เถาทอง ๒๕
- นางภัทรียา สุมะโน ๒๗
- นายวินัย ดะห์ลัน ๓๐

หน้า

- นายสืบพงศ์ ธรรมชาติ ๓๓
- นายสุจิต บุญบงการ ๓๙

คณะกรรมาธิการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง ๔๐

ผู้อภิปราย

- นายสมชัย ฤชุพันธุ์ ๔๐, ๖๖
- นายกิตติพงศ์ อุรพีพัฒนพงศ์ ๔๙
- นายเขมทัต สุคนธสิงห์ ๕๒
- นายพรายพล คุ้มทรัพย์ ๕๓
- นายพิสิฐ ลี้อาธรรม ๕๗
- นางสาวรสนา โตสิตระกูล ๖๐
- นายวัลลภ พริ้งพงษ์ ๖๔
- นายปรีชา วัชราภัย ๗๑

คณะกรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติ ๗๑
และสิ่งแวดล้อม

ผู้อภิปราย

- นายปราโมทย์ ไม้กลัด ๗๑, ๑๐๓
- นายไกรราศ แก้วดี ๘๑
- นายดุสิต เครืองาม ๘๔
- นางตรึงใจ บูรณสมภพ ๘๗
- นายวิทยา กุลสมบูรณ์ ๘๙
- นายสยุมพร ลิ่มไทย ๙๒
- นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ ๙๕
- นางอรพินท์ วงศ์ชุมพิศ ๙๘
- นายเกษมสันต์ จิณณวาโส ๑๐๐
- พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ๑๐๕

หน้า

คณะกรรมาธิการปฏิรูประบบสาธารณสุข ๑๐๖

ผู้อภิปราย

- นางพรพันธุ์ บุณยรัตพันธุ์ ๑๐๖, ๑๓๓
- นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ ๑๑๓
- นายจรัส สุทธิกุลบุตร ๑๑๖
- พลเรือเอก ชาญชัย เจริญสุวรรณ ๑๑๙
- พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย ๑๒๓
- นายวิบูลย์ คูหิรัญ ๑๒๕
- นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ ๑๒๗
- นายอุดม ทุมโฆสิต ๑๓๐, ๑๓๑
- นายคำนูณ สิทธิสมาน ๑๓๓

คณะกรรมาธิการปฏิรูปการแรงงาน ๑๓๕

ผู้อภิปราย

- พลโท เดชา ปุญญบาล ๑๓๕, ๑๓๗, ๑๕๓
- นางกูไซหม๊ะวันซาฟีหน๊ะ มนูญทวี ๑๔๓
- พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ๑๔๘
- นายสรณะ เทพเนาว์ ๑๕๑
- นางพรรณี จารุสมบัติ ๑๕๔
- นายกิตติภณ ทุ่งกลาง ๑๕๕
- พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ ๑๖๐

คณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงาน ๑๖๓

ผู้อภิปราย

- นายทองฉัตร หงศ์ลดารมภ์ ๑๖๓, ๑๙๗
- นางสาวรสนา โตสิตระกูล ๑๖๙
- นายคำนูณ สิทธิสมาน ๑๗๓
- นายคุรุจิต นาครทรรพ ๑๗๖
- นายชาลี เจริญสุข ๑๗๙

หน้า

- นายดุสิต เครืองาม ๑๘๒
- นายพรายพล คุ้มทรัพย์ ๑๘๖
- นายวิทยา กุลสมบูรณ์ ๑๘๙
- นายวิบูลย์ คูหิรัญ ๑๙๑
- นางสาวสารี อ๋องสมหวัง ๑๙๓
- นายชูชัย ศุภวงศ์ ๑๙๗

คณะกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ๒๐๐

ผู้อภิปราย

- นายเสรี สุวรรณภานนท์ ๒๐๐, ๒๐๘, ๒๐๙, ๒๖๕
- นายกิตติพงศ์ อุรพีพัฒนพงศ์ ๒๐๙
- นายไกรราศ แก้วดี ๒๑๒
- นายเข็มชัย ชุติวงศ์ ๒๑๕
- นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ๒๑๘
- นายเทียนชัย ปิ่นวิเศษ ๒๒๓
- นายบัญชา ปรมีศณาภรณ์ ๒๒๕
- นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์ ๒๒๗
- นายปรีชา บุตรศรี ๒๓๑
- นายพลเดช ปิ่นประทีป ๒๓๓
- นายไพโรจน์ พรหมสาส์น ๒๓๖
- นายวันชัย สอนศิริ ๒๓๘, ๒๔๒
- นายคณิศร ขุริรัง ๒๔๓
- นายโกวิท ศรีไพโรจน์ ๒๔๗
- นายศุภชัย ยาวะประภาษ ๒๕๑
- นายสังศิต พิริยะรังสรรค์ ๒๕๔
- นายอมร วาณิชวิวัฒน์ ๒๕๗

หน้า

- นายอุดม เฟื่องฟุ้ง ๒๖๒
- นายจรูญ อินทจาร ๒๗๐
- ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ๒๗๑

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่ค้างพิจารณา ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่เสนอใหม่ ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ ไม่มี

แบบรายงานการตรวจแก้ไขรายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ

รายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ
ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๗
วันอังคารที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗
ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๓ นาฬิกา
จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๒๔๔ คน

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : เรียนท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ขณะนี้มีสมาชิกลงชื่อมาประชุมแล้ว ๑๕๙ ท่าน ครบองค์ประชุมครับ ผมขอดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม วันนี้ยังไม่มีนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม วันนี้ยังไม่มีนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่ค้างพิจารณา

เป็นการพิจารณารายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญติดตามและให้ข้อเสนอแนะการยกร่างรัฐธรรมนูญ เรื่องสรุปความเห็นหรือข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมาธิการวิสามัญประจำสภา ๑๘ คณะ โดยเป็นการพิจารณาต่อจากการประชุมเมื่อวานนี้

ผมขอเรียนเชิญคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมาธิการวิสามัญติดตามและให้ข้อเสนอแนะการยกร่างรัฐธรรมนูญ และประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญเข้าประจำที่นะครับ

(คณะกรรมาธิการเข้าประจำที่)

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : จากการประชุมเมื่อวานนี้ ที่ประชุมได้พิจารณาความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ ๘ คณะ คือ

๑. คณะกรรมาธิการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค

๒. คณะกรรมาธิการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญา

๓. คณะกรรมาธิการปฏิรูปการกีฬา

๔. คณะกรรมาธิการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๕. คณะกรรมาธิการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส

๖. คณะกรรมาธิการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ

๗. คณะกรรมาธิการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๘. คณะกรรมาธิการปฏิรูปการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชย์ การท่องเที่ยวและบริการ

สำหรับในวันนี้ วันอังคารที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ จะเป็นการพิจารณาความเห็นหรือข้อเสนอแนะในคณะกรรมาธิการอีก ๗ คณะ คือ

๑. คณะกรรมาธิการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา

๒. คณะกรรมาธิการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง

๓. คณะกรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔. คณะกรรมาธิการปฏิรูประบบสาธารณสุข

๕. คณะกรรมาธิการปฏิรูปการแรงงาน

๖. คณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงาน

๗. คณะกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

เพราะฉะนั้นต่อไปเราจะเริ่มต้นการพิจารณาความเห็นหรือข้อเสนอแนะในคณะกรรมาธิการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ผมขอเรียนเชิญท่านประธานกรรมาธิการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนาได้แถลงครับ เรียนเชิญครับ

นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (ประธานกรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ หมายเลข ๑๑๗ เป็นประธานกรรมาธิการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ชื่อไม่ยาวนะครับ แต่ก็ไม่สั้นนัก เพราะว่ารวมเรื่องที่ใหญ่ ๆ ไว้ถึง ๕ เรื่อง ๑. ก็คือค่านิยม ๒. ศิลปะ ๓. วัฒนธรรม ๔. จริยธรรม ๕. ศาสนา ที่ว่าเป็นเรื่องใหญ่ ๆ ก็เพราะเป็นเรื่องสำคัญครับ สำคัญในการที่จะปฏิรูปคน ปฏิรูปคนให้มีคุณภาพ คนที่มีคุณภาพเป็นทั้งพื้นฐานและเป้าหมายของทุกคณะการปฏิรูปทั้ง ๑๘ คณะนี้ คนล้วนเป็นปัจจัยสำคัญยิ่ง เป็นเป้าหมายในการปฏิรูปด้วยครับ ผมใคร่ขอทำความเข้าใจให้ตรงกัน เพราะว่าที่เราประชุมและที่เรา

เสนอความคิดเห็นจนได้ข้อสรุปนั้น เราทำความเข้าใจในเรื่องกรอบของเรื่องสำคัญ ๕ เรื่องนี้ว่าศาสนานั้นเป็นหลักคิด จริยธรรมเป็นหลักปฏิบัติ ศิลปะ วัฒนธรรมนั้นแยกเป็น ๒ คำ วัฒนธรรมหมายถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรมคือวิถีชีวิต ศิลปะนั้นเป็นความจัดเจนในการทำงานในหลากหลายมิติ ส่วนค่านิยมนั้นเป็นพฤติกรรม ล้วนเป็นเรื่องสำคัญทั้งนั้นละครับทั้ง ๕ เรื่องนี้ว่าที่จริงแล้วก็อยู่ในร่มของคำว่า วัฒนธรรม นั่นเอง ผมขอทำความเข้าใจตรงนี้เพราะคำว่าวัฒนธรรมนั้นเป็นคำที่ค่อนข้างจะกำกวม เพราะเป็นวาทกรรม ซึ่งแปรความไปจากคำเดิมที่แท้จริง เพราะว่าที่จริงแล้วไม่ว่าจะเป็นค่านิยม ศิลปะ จริยธรรมและศาสนาก็ล้วนเป็นวัฒนธรรมด้วยกันทั้งสิ้น ฉะนั้นวัฒนธรรมจึงเป็นร่มใหญ่ ก็ขอลงลึกอีกนิดหนึ่งว่าแม้นักวัฒนธรรมเองก็จะมีความเห็นไม่ตรงกันว่า ----------

วัฒนธรรมหมายถึงอะไร เป็นเรื่องสำคัญมากครับ เราหมายถึงวิถีชีวิต ก็เพราะว่าโดยรากศัพท์เดิมแล้ว วัฒนะ แปลว่า งอกเงย ธรรม แปลว่า สิ่ง ธรรม หรือ ธ ร ธร ทะ ระ นี่ละครับ แปลว่า สิ่ง ถ้าจะเป็นภาษาอังกฤษเขาว่าซัชเนส (Suchness) ความเป็นเช่นนั้น เพราะฉะนั้น ธรรม แปลว่า สิ่ง โดยความหมายลึก ๆ ธาตุของศัพท์ ทางวัฒนธรรมก็แปลว่าสิ่งที่งอกเงย วัฒนะ แปลว่า งอกเงย ถ้ามันงอกเงยไปในทางดี มันก็งอกงาม มันก็เป็นอารยะ ถ้ามันงอกเงยไปในทางไม่ดี มันก็เป็นงอกไม่งาม หรืองอกง่อย มันก็เป็นหายนะ เพราะฉะนั้นในคำ วัฒนธรรม เป็นคำกลาง ๆ ครับ แต่ที่เรามุ่งที่จะปฏิรูปนั้นต้องการให้มันงอกงาม ต้องการให้เป็นอารยะ เพราะฉะนั้นเราใช้ในกรอบความหมายนี้ว่าเราจะปฏิรูปเพื่อให้วัฒนธรรมเป็นอารยธรรม เราไม่ได้มองปัญหาของวัฒนธรรม หรือค่านิยม หรือจริยธรรม หรือศิลปะ หรือศาสนาว่าเป็นเรื่องลอย ๆ ไม่เกี่ยวกับอะไรเลย เรารู้ดีว่าวัฒนธรรมและความหมายที่มาประกอบ ๔ ประการนั้นเป็นผลผลิตของสังคมครับ และสังคมเองก็ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจและการเมืองเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นวัฒนธรรมจะเป็นผลผลิตของส่วนทั้ง ๓ นี้ อยากจะเปรียบเทียบเหมือนต้นไม้ครับ ต้นไม้จะมีส่วนสำคัญคือ ลำต้น ส่วนที่เป็นราก และส่วนที่เป็นเรือนยอดคือกิ่งก้านสาขา ใบ และใน ๓ ส่วนนั้นถ้าจะเปรียบกับประเทศ ต้นไม้ต้นนี้ส่วนที่เป็นลำต้นก็คือสังคมครับ ส่วนที่เป็นรากก็คือส่วนที่เป็นเศรษฐกิจครับ ส่วนที่เป็นเรือนยอดก็คือการเมืองครับ เราต้องมองให้สัมพันธ์กันอย่างนี้ เราจึงจะเห็นโครงสร้างที่แท้จริงของประเทศเรา และใน ๓ ส่วนที่สำคัญนี้มันก็มีคู่ตรงข้ามกันด้วยครับ ขอลงรายละเอียดนิดหนึ่งเพื่อความเข้าใจตรงกัน ก่อนที่จะไปถึงประเด็นก็คือว่าการเมืองนั้นมีอำนาจเป็นตัวขับเคลื่อน ๒ ส่วนที่สำคัญของอำนาจก็คือเผด็จการกับประชาธิปไตย ส่วนที่เป็นเศรษฐกิจนั้น ตัวที่ขับเคลื่อนก็คือทุน ทุนก็มีคู่ตรงข้าม ๒ อย่างเหมือนกันคือ ทุนสัมมากับทุนสามานย์ กำหนดง่าย ๆ ครับว่า ทุนสัมมาก็คือเอาทุนไปรับใช้สังคม ส่วนทุนสามานย์ก็คือการเอาสังคมมารับใช้ทุน เป็นคู่ตรงข้ามกันนะครับ ทุนไม่ใช่เลวร้าย เพียงแต่ว่าเอาไปรับใช้สังคมก็จะเป็นสัมมา แต่ถ้าเอาสังคมมารับใช้ทุนมันก็จะเป็นสามานย์ ส่วนสังคมก็จะมีวัฒนธรรมเป็นตัวขับเคลื่อน แล้วถ้าขับเคลื่อนไปสู่วัฒนธรรมที่ดีมันก็จะเป็นอารยธรรม ถ้านำไปสู่วัฒนธรรมที่ตรงกันข้ามมันก็เป็นหายนธรรม ขอให้เข้าใจตรงกันตรงนี้นะครับ สิ่งที่เราต้องการจะปฏิรูปก็คือ เราต้องการขับเคลื่อนไปสู่ด้านที่ถูกต้องด้านที่ดี ด้านที่สมควร สมกับคำว่า ปฏิรูปประเทศ หรือภาษาบาลี ปฏิรูปเทสวาสะ

ปฏิรูปหรือปฏิรู ปะนี่แปลว่า สมควร หรือ ถูกต้อง เหมาะสม ปฏิรูปเทศก็คือประเทศที่เหมาะสม

- ๔/๑

ทีนี้ก็จะมาถึงประเด็นที่คณะของเราได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและนำเสนอ เราแยกเป็น ๓ กลุ่มครับ ๑. คือกลุ่มศิลปะและวัฒนธรรม ๒. คือกลุ่มค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรม เพิ่มคุณธรรมขึ้นมาเพราะว่าทั้งจริยธรรมซึ่งเป็นหลักปฏิบัติ ค่านิยมที่เป็นพฤติกรรมนั้นต้องมีคุณธรรมเป็นพื้นฐาน เราต้องการปฏิรูปไปสู่ตรงนั้นครับ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งก็คือกิจการศาสนา ต้องใช้คำว่า กิจการ ครับ เพราะตัวศาสนาที่เป็นหลักคิดนั้นไม่จำเป็นต้องไปปฏิรูปครับ เพราะทุกศาสนามีหลักเดียวกันก็คือ ความไม่เห็นแก่ตัว การเห็นแก่ผู้อื่น นี่เป็นหลักคิดของทุกศาสนาที่เป็นตัวหลักธรรม เรายังต้องใช้คำว่ากิจการศาสนาเพราะว่าเราต้องปฏิรูปตรงนั้นเพื่อนำไปสู่หลักคิดที่ถูกต้องของทุกศาสนา เมื่อแยกเป็น ๓ กลุ่มอย่างนี้ ผมก็ขอเอ่ยถึงประเด็นของแต่ละกลุ่ม บางกลุ่มเช่นค่านิยมและศาสนานั้นจะมีผู้อภิปรายเพื่อความชัดเจน ผมจะขอลงรายละเอียดเฉพาะกลุ่มศิลปวัฒนธรรม ที่จริงคำว่า ศิลปวัฒนธรรม นี้เป็น ๒ คำนะครับ ศิลปะคำหนึ่ง วัฒนธรรมคำหนึ่ง วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิต ขณะที่ศิลปะนั้นเป็นความดีความงามซึ่งมีอยู่ในทุกเรื่องอยู่แล้ว เฉพาะกลุ่มศิลปะและวัฒนธรรมนั้นมี ๖ ประเด็นซึ่งเกี่ยวข้องเกี่ยวเนื่องเป็นเหตุเป็นผลกัน

ประเด็นที่ ๑ ก็เรื่องดุลยภาพ

ประเด็นที่ ๒ เรื่ององค์กรที่จะมารับรองดุลยภาพนี้

ประเด็นที่ ๓ คือแผนแม่บทที่รัฐพึงกระทำ

ประเด็นที่ ๔ คือเรื่องพื้นที่ของงานศิลปวัฒนธรรม

ประเด็นที่ ๕ เรื่องกองทุนที่จะมาสนับสนุนประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้

ประเด็นสุดท้าย ประเด็นที่ ๖ ก็คือสิทธิและเสรีภาพของทั้งประชาชนและชุมชน

ที่เราเริ่มด้วยประเด็นที่ ๑ ว่ารัฐต้องสร้างดุลยภาพแห่งอำนาจการจัดการด้านศิลปะและวัฒนธรรม โดยคำนึงถึง ๓ ภาคส่วนสำคัญคือ ภาครัฐ (ราชการ) ภาคเอกชน (ธุรกิจ) และภาคประชาชน (สังคม) ที่เราต้องการให้คำนึงถึง ๓ ภาคส่วนก็เพราะว่าในรัฐธรรมนูญเกือบทุกฉบับ โดยเฉพาะฉบับปี ๒๕๕๐ ก่อนที่จะมีการปฏิรูป พูดถึงเรื่องงานของศิลปวัฒนธรรมไว้ ๕ มาตรา คือมาตรา ๕๗ มาตรา ๖๖ มาตรา ๗๓ มาตรา ๘๐ และมาตรา ๒๘๙ ซึ่งทั้ง ๕ มาตรานี้ล้วนแต่เป็นการกำหนดเรื่องสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองหรือของประชาชน จะเห็นว่างานศิลปวัฒนธรรมนั้นแม้จะเป็นงานของคน เป็นงาน

ของประชาชน เป็นวิถีชีวิตของประชาชน ประชาชนเป็นผู้สร้างผู้สรรค์ แต่ประชาชนไม่มีอำนาจเลยครับ ประชาชนได้แต่มีสิทธิและหน้าที่ ส่วนอำนาจในการกำหนดงานศิลปวัฒนธรรม ผมขอใช้รวม ๆ หมายถึง ๕ ส่วนสำคัญนั้นแหละ ส่วนที่มากำหนดงานศิลปวัฒนธรรมของประชาชนก็คือ ภาครัฐกับเอกชน ซึ่งจำเป็นอยู่แล้ว แต่ว่าปัจจุบันนี้โลกมันพัฒนา ----------

- ๕/๑

โลกมันไร้พรมแดน การส่งออกและอิทธิพลของศิลปวัฒนธรรมนั้นมากมายเกินกว่าที่จะปล่อยให้อยู่ในมือของภาคใดภาคเดียวมากำหนดเท่านั้น เราจึงคิดว่าเราจะต้องมีภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่ออะไรครับ เพื่อความเข้มแข็ง ความมั่นคงในการที่จะรับกับอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติ สภาพที่เป็นอยู่นี้ถ้าหากว่าเราไม่ปฏิรูป แล้วก็ไม่ใส่ใจในเจ้าของวัฒนธรรมคือประชาชนแล้ว สภาพการณ์ปัจจุบันนี้มันก็จะเกิดในลักษณะที่ผมใช้คำว่า ของเก่าก็หาย ของใหม่ก็หด ไปดูศิลปะพื้นบ้านที่เป็นรากเหง้า นี่ยกเฉพาะเรื่องศิลปะ การละเล่นที่เป็นรากเหง้าของเรานั้นนับวันก็จะหายไป เพราะบางทีเราเอาจำนวนผู้ชมไปวัด แน่นอนไม่อาจจะดึงดูดใจเหมือนกับการละเล่นสมัยใหม่ แต่ว่าสิ่งเหล่านี้เป็นรากเหง้าครับ เราจะต้องอนุรักษ์ไว้ รักษาไว้ ปกป้องด้วย ท่านไปดูทางใต้ครับ หนังตะลุง มโนราห์ ถ้าหากว่าราชการไม่มีเทศกาล หรือทางเอกชนไม่หามาเล่นเพื่อสนองธุรกิจของเขาก็จะไม่มีเวทีเลยครับ นอกจากวันไหว้ครูที่ว่าโรงครูเท่านั้น ฉะนั้นในสภาพอย่างนี้ก็หมายถึงว่าของเก่าก็มีแต่จะหายไปครับ คือไม่มีพื้นที่ ส่วนของใหม่ก็หดครับ เพราะว่าถูกจำกัด นอกจากว่าศิลปินที่โด่งดังมีชื่อเสียงสามารถที่จะมีโอกาสสร้างงานได้ก็จะมีพื้นที่ แต่ส่วนใหญ่ก็จะหดหายไป สภาพเช่นนี้ละครับเราจึงต้องการดุลยภาพของการจัดการด้านศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งคำนึงถึง ๓ ภาคส่วนสำคัญ รัฐ เอกชน แล้วก็ประชาชน

ส่วนประเด็นที่ ๒ เรื่ององค์กร การที่จะให้เกิดการดุลยภาพของ ๓ ส่วนนี้ได้จำจะต้องมีองค์กรมารองรับครับ องค์กรในที่นี้เราต้องการเป็นองค์กรที่ยั่งยืนครับ ไม่ว่าจะมีรัฐบาลในสมัยไหน องค์กรนี้จะต้องคงอยู่ องค์กรนี้เรายังไม่ได้กำหนดชื่อแน่นอน แต่จะต้องมีลักษณะรวมทุกสมาคม สมาพันธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมเข้ามาอยู่ในองค์กรเดียวกัน เรากำลังมองว่าในสภาวะอย่างนี้เราจะต้องมีการปรึกษาหารือและร่วมมือกันทั้ง ๓ ภาคส่วน ฉะนั้นองค์กรที่น่าจะเป็นไปได้แล้วก็ขับเคลื่อนได้ง่ายที่สุดคือในนามของสมัชชา เราจึงสมมุติว่าเป็นสมัชชาศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ ที่จริงก็หวั่น ๆ คำว่า แห่งชาติ ครับเพราะอะไรแห่งชาติแล้วมันมักจะไม่ค่อยอยู่นานสักเท่าไร หรือไม่สามารถที่จะเดินไปได้อย่างเต็มที่ เพราะฉะนั้นชื่อนี้ยังไม่ตายตัว แต่ต้องการให้เป็นองค์กรที่มาสนองรัฐตรงนี้ให้ได้ครับ ก็มีคำว่ารัฐต้องจัดตั้งองค์กรสมัชชาศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาสังคมเพื่อ นี่ขอแก้ไขนะครับ เพื่อปกป้อง ฟื้นฟู อนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนา เผยแพร่ และสืบสานงานด้านศิลปวัฒนธรรมอันหลากหลายภายใต้การมีส่วนร่วม ขอเติมหน่อย ส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และการจัดการของภาคประชาชนเพื่อสร้างดุลยภาพ นี่เป็นเรื่ององค์กร

ประเด็นที่ ๓ คือเรื่องแผนแม่บท เราเขียนไว้ว่า รัฐต้องจัดให้มีแผนแม่บทระดับชาติว่าด้วยศิลปวัฒนธรรมภายใต้การมีส่วนร่วม ขอเติมว่า ของประชาชน ชุมชน และจัดการของภาคประชาชน เพื่อการพัฒนาผู้สร้าง ผู้เสพ และผู้สนับสนุนงานศิลปะและวัฒนธรรม ----------

การกำหนดนโยบายแนวทางการปกป้อง ฟื้นฟู อนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนา เผยแพร่ และสืบสานศิลปวัฒนธรรม รวมถึงพัฒนามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจโดยใช้ฐานคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรม นี่เดี๋ยวจะไปขยายถึงเรื่องกองทุนครับ แผนแม่บทนี้ก็เหมือนกับแผนแม่บทในเรื่องเศรษฐกิจ แผนแม่บทในเรื่องสนับสนุนอะไรต่าง ๆ ผู้ด้อยโอกาสหรืออะไรต่าง ๆ เหล่านี้ แผนแม่บททางศิลปวัฒนธรรมจำเป็นต้องมีครับในโลกปัจจุบัน เพราะมิฉะนั้นแล้วเราก็จะมีสภาพตกเป็นเมืองขึ้นทางวัฒนธรรมของชาติที่มีอิทธิพลกว่า ดังที่เราเห็นและเป็นอยู่

ประเด็นที่ ๔ คือพื้นที่ ที่เราเขียนไว้ว่ารัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมและสนับสนุนการเปิดพื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่สื่อทุกรูปแบบสำหรับกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม โดยสนับสนุนงบประมาณและการจัดการที่จำเป็นภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และการจัดการของภาคประชาชนเพื่อสร้างดุลยภาพระหว่างภาครัฐ (ราชการ) ภาคเอกชน (ธุรกิจ) และภาคประชาชน (สังคม) พื้นที่ในที่นี้ผมยกตัวอย่างง่าย ๆ ทุกจังหวัดมีเรื่องราว ทุกชุมชนมีเรื่องราว ถ้าหากว่าชาวบ้านเขาลุกขึ้นมาจัดแสดงเรื่องราวของเขา ที่จริงเรื่องนี้เรื่องยาวมากครับ หมดเวลาเสียแล้ว ผมรวบรัดก็แล้วกันว่า เราจะต้องมีพื้นที่ให้เขา ยกง่าย ๆ แม้แต่ในห้องนี้เมื่อเวลาเงียบ ๆ เราน่าจะมีเพลงพระราชนิพนธ์ของรัชกาลที่ ๗ เช่น เพลงราตรีประดับดาว เครื่องสายเบา ๆ มันจะได้ความเย็นยะเยือกค่อยชื่นใจสักหน่อย หรือแม้กระทั่งที่รถไฟฟ้า รถใต้ดิน บนทางด่วน แทนที่จะมีภาพโฆษณามีภาพศิลปะงาม ๆ ของเราบ้างได้ไหม อาจารย์ถวัลย์ ดัชนี อาจารย์ประหยัด พงษ์ดำ ภาพเหล่านี้เขาจะขึ้นบ้างได้ไหม ถามว่าเอาเงินจากไหน ก็ภาษีป้ายที่โฆษณากันเต็มเมืองนั่นละครับ

ทีนี้มาเรื่องที่สำคัญที่สุดที่จำเป็นต้องพูดก็คือกองทุนครับ กองทุนนี่จำเป็นก็เพราะว่ายกตัวอย่างเราจะทำเรื่องเหล่านี้ไม่ได้เลยถ้าเราไม่มีกองทุนของเราเอง แล้วก็งบกองทุนที่ผมว่านี่เราไม่ต้องพึ่งงบประมาณจากรัฐบาลเลยครับ ผมจะอ่านตัวเลขจากการท่องเที่ยวเมื่อปี ๒๕๒๖ มีตัวเลข ๑,๒๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ๑,๐๐๐,๐๐๐ ล้านบาทนะครับไม่น้อยเลย ขอเปอร์เซ็นต์สัก .๐๐๑ มาตั้งกองทุนให้งานศิลปวัฒนธรรมได้ไหมครับ เพราะการท่องเที่ยวเขาใช้ฐานของศิลปวัฒนธรรมทั้งนั้น ยกตัวอย่างเช่น วัดพระแก้ววัดพระแก้วสถิตอยู่ แต่ว่าตัวเลขจากการท่องเที่ยวมหาศาล ขอเปอร์เซ็นต์มาแบ่งให้กองทุนเพื่อจัดการเรื่องเหล่านี้บ้างก็จะเป็นไปได้ครับ

ประเด็นสุดท้ายเรื่องบุคคล ขอเติมว่า บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการเรียนรู้ ปกป้อง ฟื้นฟู อนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนา เผยแพร่ สืบสาน และเข้าถึงศิลปวัฒนธรรม ค่านิยม และจริยธรรมอย่างเท่าเทียมกัน คงจะไม่ยกรายละเอียดจะยกตัวอย่างให้เห็นว่า สมมุติว่าชาวเชียงใหม่ตื่นเช้าเขาได้เห็นพระธาตุดอยสุเทพทุกเช้า วันหนึ่งเกิดอยู่ดี ๆ มีตึกขึ้นมาบัง ชุมชนเขามีสิทธิที่จะคัดค้านป้องกันนะครับ นี่คือสิทธิของชุมชนที่จะได้เข้าถึงงานศิลปวัฒนธรรมด้วย นี่ขยายมากว้าง ๆ อย่างนี้ เวลาหมดแล้วครับ ส่วนเรื่องค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมนั้น ยกตัวอย่างให้ง่าย ๆ คร่าว ๆ ว่า ----------

ทำอย่างไรเราจะรณรงค์วาทกรรมของคำว่า ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้มาสู่องค์คุณ คือองค์คุณของความเป็นชาตินั้นก็คือ อารยธรรมครับ องค์คุณของศาสนาก็คือ สันติธรรมครับ องค์คุณของพระมหากษัตริย์ก็คือสามัคคีธรรม คือทำอย่างไรเราจะใช้วาทกรรมที่มีอยู่นี่มารณรงค์ให้เป็นคุณธรรม ให้เป็นพฤติกรรม ให้เป็นค่านิยมได้ ซึ่งในเอกสารนี้ก็มีอยู่ อาจจะไม่ลงรายละเอียด แต่ว่ามีอยู่ ส่วนเรื่องศาสนานั้นก็เช่นกันก็มีเป้าหมายที่จะปฏิรูปมาก สักครู่สมาชิกของเราก็จะร่วมอภิปราย แต่ผมขอเอาง่าย ๆ ว่าครั้งนี้เราได้เพิ่มเติมว่า บุคคลมีสิทธิในการเป็นนักบวชในศาสนา ตรงนี้เปิดทางให้อาจจะมีภิกษุณีได้ครับ แล้วก็การศาสนสัมพันธ์ ผมอยากจะยกมรดกธรรมของท่านอาจารย์พุทธทาสที่ว่า ให้ทุกคนเข้าใจและเข้าถึงหัวใจของศาสนาตน และทำความเข้าใจกับหัวใจของศาสนาอื่นด้วย เพียงเท่านี้แหละครับก็จะสร้างศาสนสัมพันธ์ได้ ผมขอจบเพียงแค่นี้ครับ ขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ ท่านประธานกรรมาธิการอาจารย์เนาวรัตน์ ท่านสมาชิกที่เข้าชื่อไว้ขออภิปราย ในประเด็นนี้มีทั้งหมด ๘ ท่านนะครับ มีอาจารย์ตรึงใจ บูรณสมภพ อาจารย์เตือนใจ สินธุวณิก อาจารย์นิรันดร์ พันทรกิจ อาจารย์ประเสริฐ ชิตพงศ์ อาจารย์ปรีชา เถาทอง คุณภัทรียา สุมะโน คุณวินัย ดะห์ลัน และคุณสืบพงศ์ ธรรมชาติ ก็เรียงตามลำดับนะครับ อาจารย์ตรึงใจ บูรณสมภพ ครับ อาจารย์มีเวลา ๖ นาทีนะครับ

นางตรึงใจ บูรณสมภพ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ดิฉันศาสตราจารย์เกียรติคุณตรึงใจ บูรณสมภพ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ดิฉันขอเพิ่มเติมสิ่งที่ท่านประธานเนาวรัตน์ได้กล่าวไปแล้วนะคะ

เรื่องแรก คือเรื่องวัฒนธรรม วัฒนธรรมนี่เป็นมรดกของชาติ ดิฉันจะพูดในเรื่องเฉพาะที่จะนำไปใส่ในร่างรัฐธรรมนูญ เพราะว่าเวลาน้อยนะคะ รัฐและบุคลากรทุกภาคส่วนจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้คนไทยมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทยและปฏิบัติตามวัฒนธรรมที่ดีงาม ยกตัวอย่างเช่น สิ่งที่ดีงามทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย ตอนนี้ก็น่าดีใจที่ในสภาแห่งนี้ก็ได้แต่งกายด้วยผ้าไทยนะคะ แล้วก็ในเดือนนี้เราก็ใช้สีเหลืองเป็นสามัคคีธรรมด้วยกันนะคะ

ต่อไปก็คือ รัฐจะต้องสงวน รักษา ปฏิสังขรณ์ ทำนุบำรุงและฟื้นฟูแหล่งมรดกวัฒนธรรม แหล่งมรดกวัฒนธรรมก็คือโบราณสถาน สิ่งที่เป็นปูชนียสถานหรือสถานที่สำคัญของชาติ รัฐจะต้องให้ความสนใจที่จะอนุรักษ์ ฟื้นฟู ปฏิสังขรณ์ให้ครบถ้วน คือ ยกตัวอย่างง่าย ๆ

ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีแหล่งที่เรียกว่าเป็นรูอิน (Ruin) มากมายนะคะ เป็นซากปรักหักพัง พวกนี้ไม่ใช่ปล่อยให้เป็นซากปรักหักพัง แต่จะต้องมีการดูแล ฟื้นฟูให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ให้ประชาชน ให้เด็กรุ่นเยาว์นี่มีความภาคภูมิใจในความเป็นอารยประเทศของเรา

- ๘/๑

อีกเรื่องหนึ่งก็คือ รัฐจะต้องส่งเสริมและฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การทอผ้าไทย งานประดิษฐ์ต่าง ๆ ภูมิปัญญาชาวบ้านต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้รัฐจะละเลยไม่ได้นะคะ

เรื่องต่อไปคือ เรื่องของการปฏิรูปค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ดิฉันขอให้รัฐและทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม สร้างจิตสำนึกอันดีงามและค่านิยมที่พึงประสงค์ให้กับคนไทยทุกกลุ่มทุกวัย ให้การศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกระบบของโรงเรียน คือต้องมีศูนย์การเรียนรู้ มีสื่อต่าง ๆ ที่จะสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน

ดิฉันขอเลยไปถึงด้านการศาสนานะคะ การศาสนาเป็นเรื่องสำคัญ เพราะว่าอยากจะกล่าวว่าศาสนาทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี แต่ศาสนาพุทธเป็นศาสนาหลักซึ่งน่าที่จะถือเป็นศาสนาประจำชาติของประเทศไทยด้วยซ้ำ แต่ว่าเราก็อยู่ด้วยกันหลายศาสนา ก็มีความเกรงใจไม่กล้าที่จะระบุไปในรัฐธรรมนูญว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ แต่ว่าหลาย ๆ ประเทศในภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกก็ได้ระบุว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ก็ขอให้รัฐและทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันทำนุบำรุง อุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา ซึ่งจะเป็นศาสนาประจำชาติหรือศาสนาหลัก อันนี้ก็สุดแท้แต่ว่าเราจะพิจารณาจะเขียนอย่างไรนะคะ รวมทั้งศาสนาอื่นที่ทางราชการรับรอง รัฐจะต้องให้ความสนใจทั้งในด้านนโยบาย งบประมาณและทางด้านกฎหมาย ดิฉันขออัญเชิญพระราชดำรัสเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ ซึ่งได้แก่ เมตตาธรรม สามัคคีธรรม สุจริตธรรม ความเที่ยงธรรม เป็นคุณธรรมประจำชาติและคุณธรรมประจำใจชาวไทย ขอจบท้ายว่า รัฐจะต้องให้มีประสิทธิภาพโดยให้กระทรวงวัฒนธรรมทำงานทางด้านนโยบายทั้งในด้านการอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา ฟื้นฟู และส่งเสริมเผยแพร่ในเรื่องวัฒนธรรม ค่านิยม จริยธรรม ศาสนา ขอให้งบประมาณกับกระทรวงวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น ซึ่งปัจจุบันน้อยกว่ามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเดียวด้วยซ้ำนะคะ แล้วก็ขอให้กระทรวงวัฒนธรรมไม่เป็นกระทรวงระดับ ๒ หรือระดับ ๓ อีกต่อไป ขอบคุณค่ะ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับอาจารย์ตรึงใจ ถัดไปอาจารย์เตือนใจ สินธุวณิก ครับ

นางเตือนใจ สินธุวณิก : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพอย่างสูง ท่านคณะกรรมาธิการและท่านผู้ทรงเกียรติทุกท่าน ดิฉัน นางเตือนใจ สินธุวณิก สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ หมายเลข ๐๘๔ ค่ะ ดิฉันขออนุญาตที่จะกราบเรียนเพิ่มเติมเป็นการ

สปช. ๑๐/๒๕๕๗ วีรพร ๘/๒

สนับสนุนท่านประธานเนาวรัตน์นะคะ ในหัวข้อประเด็นที่ ๓ ที่ท่านได้เสนอมานะคะ อยากจะขออนุญาตโอกาสนี้กราบขอบพระคุณท่านประธานซึ่งเป็นศิลปินแห่งชาติ และคณะกรรมาธิการทุกท่านที่ได้กรุณาที่จะรับความคิดเห็นที่ดิฉันได้เสนอต่อที่ประชุม แล้วก็บรรจุลงในประเด็นที่ ๓ ด้วยนะคะ ----------

- ๙/๑

ก็จะเป็นเรื่องของการที่เราขอกำหนดให้รัฐต้องมีแผนแม่บทระดับชาติว่าด้วยศิลปวัฒนธรรมภายใต้การมีส่วนร่วม แล้วก็จัดการของภาคประชาชนนะคะ และที่สำคัญที่สุดในบรรทัดสุดท้ายก็บอกว่า ในการพัฒนามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยใช้ฐานคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมค่ะ อันนี้ดิฉันก็อยากจะขออนุญาตกราบเรียนเป็นการเพิ่มเติมจากท่านประธานเนาวรัตน์ว่า คณะของเราต้องการที่จะให้ทางรัฐบาลนั้นได้เห็นความสำคัญในการที่จะให้ความสนับสนุนอย่างแท้จริงแก่ศิลปินทุกสาขาวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักร้อง นักแสดงชาวไทยของเราค่ะ อันนี้ดิฉันคิดว่ารวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านศิลปวัฒนธรรมทุก ๆ ท่านนะคะ การที่เราเสนอในประเด็นที่ ๓ นั้นก็เสนอเพื่อที่จะให้บรรจุลงในโครงสร้างรัฐธรรมนูญในภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ แนวนโยบายพื้นฐานของรัฐค่ะ การที่เราเสนอเช่นนี้ก็เนื่องจากเห็นตัวอย่างที่เป็นผลดีอย่างยิ่งต่อประเทศของเขาในเชิงประจักษ์นั่นก็คือประเทศ ขออนุญาตเอ่ยนามประเทศ ก็คือทางประเทศเกาหลีนะคะ ซึ่งเขานำศิลปะการแสดง การแสดงภาพยนตร์ โทรทัศน์ของเขานั้น ดิฉันคิดว่าพูดถึงแดจังกึมทุกท่านทราบดี และหลังจากนั้นเทรนด์ (Trend) เกาหลีมาอย่างแรงค่ะ ทั้งในเรื่องของเครื่องสำอาง ดาราต่าง ๆ ตอนนี้ก็จะมีศิลปินเข้ามาเปิดการแสดงในบ้านเราตลอดเวลาเลยนะคะ ดังนั้นดิฉันก็อยากจะขอกราบเสนอว่าการที่เราใช้คำว่า สนับสนุน ส่งเสริมในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจเป็นฐานคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมนั้น หมายถึงว่ารัฐบาลของประเทศไทยโดยรัฐนั้นต้องให้การสนับสนุนอย่างแท้จริงแก่วงการศิลปวัฒนธรรมและศิลปินของชาวไทยค่ะ ในการที่จะมีกองทุนศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติอย่างที่ท่านประธานเนาวรัตน์ได้บอกแล้วนะคะ สำหรับการส่งเสริมนี้ดิฉันคิดว่านอกจากจะส่งเสริมให้ศิลปินชาวไทยนักร้อง นักแสดงของเราได้มีโอกาสได้รับการสนับสนุน อยากจะขอกราบเสนอว่าในด้านของเงินภาษีค่ะ รวมทั้งเรื่องของเงินกองทุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างจริงจังในการดำเนินงานของเขา ดิฉันเชื่อมั่นว่าทุกท่านทราบดีว่าประเทศไทยเรานั้นขณะนี้แม้ว่าจะมีเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก แต่ภาคเศรษฐกิจของไทยนั้นเข้มแข็งจริง ๆ ค่ะ แล้วก็เป็นส่วนสำคัญในการช่วยงานของรัฐบาลอย่างจริงจัง ดังนั้นถ้าหากว่าทางรัฐได้มีโอกาสที่จะสนับสนุนงานศิลปวัฒนธรรมและการจัดตั้งกองทุนอย่างแท้จริงแล้ว ดิฉันคิดว่าจะทำให้งานของเราหรือว่าการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมของเรานั้นประสบผลสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง และเป็นทางหนึ่งที่จะนำเงินเข้าสู่ประเทศ สามารถสร้างเงินรายได้ให้แก่ประเทศไม่แพ้การท่องเที่ยวค่ะ ยกตัวอย่างเช่น ภาพยนตร์จีนซึ่งเขามาถ่ายทำในประเทศไทย ทั้งที่เชียงใหม่และที่พัทยานั้น

ดิฉันเอ่ยนามว่าเป็นเรื่องลอสท์ อิน แบงคอก (Lost in Bangkok) ซึ่งหลังจากนั้นดูจากสารคดีแล้วนักท่องเที่ยวชาวจีนหลั่งไหลมาเที่ยวที่เมืองไทยกันมากมายค่ะ เหมือนอย่างชาวไทยที่ไปเที่ยวที่เกาหลี แม้แต่ตัวดิฉันเองก็ไป ไปถึงก็มีแต่ต้นไม้ เขาก็บอกว่าพระเอก นางเอกนั้นถ่ายรูปกันตรงนี้ ฉากสุดท้ายอะไรอย่างนี้ค่ะ ซึ่งถ้าเทียบแล้วนี่ของไทยเรามีอะไรสวยงามกว่าเยอะ ดังนั้นกล่าวโดยสรุปนะคะ ดิฉันอยากจะขอเสนอว่าให้ทางรัฐบาลนั้นเล็งเห็นและสนับสนุนศิลปินทุกสาขาอาชีพของเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักร้อง นักแสดงของชาวไทยค่ะ ขอโอกาสให้ได้มีโอกาสที่จะสร้างเงินรายได้เข้าประเทศสนับสนุนการท่องเที่ยวของไทยเรา และวิธีการหาเงินรายได้ที่ง่ายที่สุดแล้วก็ไม่รบกวนเงินงบประมาณของแผ่นดินนั้น ก็ขอกราบเสนอว่าขณะนี้มีศิลปินต่างชาติมาเปิดการแสดงคอนเสิร์ต (Concert) ในบ้านเราอย่างมากมายค่ะ ก็ขอว่าจะมีการหักภาษี ณ ที่จ่าย ๓ เปอร์เซ็นต์ ก่อนที่จะนำเข้าคลังนั้น ขอตัดสัก ๑ เปอร์เซ็นต์ได้ไหม เข้ามายังกองทุนศิลปวัฒนธรรม ซึ่งอันนี้ถ้าทำได้ดิฉันคิดว่าบรรดาศิลปินทุกสาขาอาชีพนะคะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักร้อง นักแสดงชาวไทยนั้นก็จะภาคภูมิใจว่าเขาได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากรัฐบาลอย่างแท้จริง ----------

แล้วก็เป็นส่วนสำคัญในการที่จะหาเงินรายได้เข้าประเทศ สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศชาติ แล้วก็ได้ภาคภูมิใจว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยในการที่จะสร้างชื่อเสียง สร้างเงินรายได้ แล้วก็เผยแพร่วัฒนธรรมอันดีงามของไทยไปสู่สากลโลก ก็คือนานาชาติได้อย่างแท้จริง กราบขอบพระคุณท่านประธานที่ได้กรุณาให้โอกาสดิฉันเสนอความเห็น ขอบพระคุณค่ะ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ ถัดไปคุณนิรันดร์ พันทรกิจ ครับ

นายนิรันดร์ พันทรกิจ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นิรันดร์ พันทรกิจ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ลำดับที่ ๑๑๕ กระผมคิดว่าก่อนที่กระผมได้อภิปรายในเรื่องศาสนาซึ่งผมเตรียมมา อย่าเพิ่งจับเวลานะครับ สืบเนื่องจากเมื่อวานท่านอาจารย์บวรศักดิ์ ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ให้การบ้าน และผมเป็นนักเรียนที่ดีครับ ก็ไปทำการบ้านมาจะเสนอครูก่อนสัก ๔–๕ นาทีได้ไหมครับท่านประธาน การบ้านเมื่อวานนี้ เมื่อเป็นอย่างนี้ผมขอฝากการบ้านให้ สปช. ไปช่วยคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ผมก็ขอส่งการบ้านสัก ๒-๓ นาทีได้ไหมครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ได้ รวมอยู่ใน ๖ นาทีนะครับ

นายนิรันดร์ พันทรกิจ : อย่าเลยครับ ๖ นาที หมายความว่าเรื่องศาสนาผมเตรียมไว้แล้วที่จะพูด ขอบพระคุณมากครับท่านประธาน ขอให้เจริญดีมีสุขครับ คืออย่างนี้ครับท่านประธาน เมื่อวานก่อนที่จะมีการปิดการประชุม ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่านอาจารย์บวรศักดิ์ได้ให้การบ้าน ผมขออ่านสั้น ๆ เมื่อเป็นอย่างนี้ ผมขอฝากการบ้านให้ สปช. ไปช่วยคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญคิดด้วย คือ ทำอย่างไรที่สารัตถะพวกท่านหามากว่า ๓๐๐ หน้า แล้วก็ยกหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา เช่นนี้จะสามารถสกัดเอาเฉพาะหัวกะทิ เอาเฉพาะที่เป็นแก่นลงมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ส่วนบางเรื่องอาจต้องไปเขียนเป็นกฎหมายลูก ไม่ควรไปหวังให้รัฐบาลหลังเลือกตั้งมาทำ ท่านสมาชิกใช้เวลา ๑ ปี ควรทำเสียเองอย่างนี้ครับ แต่นี้อย่างที่ท่านสมาชิกทุกท่านได้ทราบว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ออกทีวีก็พูดว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูป เมื่อเป็นรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปท่านก็ให้เหตุผลว่า

ประเด็นที่ ๑ จัดทำโดยสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติและเห็นชอบโดยสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ประเด็นที่ ๒ ในการทำร่างรัฐธรรมนูญนี้มันกำหนดเอาไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญว่าจะต้องเป็นเรื่องของการปฏิรูป โดยมาตรา ๓๕ ในกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว มาตรา ๓๕ (๑๐) บอกว่า จะต้องทำกลไกผลักดันให้มีการปฏิรูปเรื่องสำคัญต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ต่อไป นั่นก็หมายความว่าในการออกกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับที่จะมีต่อไปมันจะต้องมีการเขียนเรื่องการปฏิรูป ส่วนจะเขียนกฎหมายในส่วนที่เป็นเรื่องทั้งหมดออกมาก็คงจะเอาเฉพาะอย่างที่ท่านอาจารย์บวรศักดิ์ได้อ้างถึงพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า รัฐธรรมนูญนั้นอันที่จริงแล้วเป็นกฎหมายที่เป็นแม่บท เพราะฉะนั้นเราเขียนในเรื่องสำคัญ ๆ ไม่ต้องมากนะครับ นั่นประเด็นหนึ่ง ทีนี้ถ้าเราทำการปฏิรูปแล้วนะครับ กฎหมายฉบับนี้ถ้าออกมาแล้วหรือรัฐธรรมนูญฉบับนี้ออกมาแล้วมันไม่มีผลในการปฏิรูปสังคม นั่นก็หมายความว่ามันก็เหมือนกับที่ท่านวันชัย สอนศิริพูดเมื่อวานว่า มันเสียของ แล้วพวกเราทั้งหลายก็จะเสียคน เพราะไม่สามารถแก้ปัญหาบ้านเมืองได้ เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นจะต้องออกกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรา ๓๕ (๑๐) เมื่อสักครู่ จะต้องมีเรื่องของกฎหมายการปฏิรูป ทีนี้ถ้าเขียนอย่างนี้ท่านสมาชิกท่านอภิปรายไปเมื่อวานทั้งวันผมนั่งตั้งแต่เช้าจนกระทั่งเลิก ส่วนใหญ่มันเป็นเรื่องของนโยบาย ส่วนใหญ่มันเป็นเรื่องรายละเอียด ซึ่งไม่สามารถจะใส่เข้าไปในรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญเราต้องการเขียนให้สั้น ให้กระชับ ให้มีมาตราน้อย แต่ที่สำคัญกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้มันผิดกว่าเรื่องกฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศอื่นเขาก็คือเรามีการปฏิรูป แสดงให้เห็นว่าในการเขียนกฎหมายฉบับนี้ต้องมีเรื่องปฏิรูปอยู่ ถึงจะถือว่าเป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญที่สมบูรณ์และเป็นไปตามกรอบกฎหมายรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๗ ท่านประธานครับ เพราะฉะนั้นผมขอเสนอ ๒ ประเด็นที่จะส่งการบ้าน

ประเด็นที่ ๑ ก็คือว่า ในหมวดของการปฏิรูป ผมคิดว่าควรจะต้องใส่ข้อความอย่างนี้ครับท่านประธาน

๑. ให้สภาปฏิรูปแห่งชาติจัดทำร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติอะไรก็แล้วแต่นะครับ ให้แล้วเสร็จภายใน ๖ เดือนหลังจากประกาศใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้ แปลว่าเขียนทั้งหมดมาประมาณ ๓๐๐-๔๐๐ หน้านี่นะครับ ควรจะไปย่อยเป็นพระราชบัญญัติ อย่างเช่น พระราชบัญญัติปฏิรูปพลังงาน ว่าจะทำอย่างไร ทำแบบไหน จะได้บังคับ กำหนดให้รัฐบาลต่อไปจะได้ทำการปฏิรูป ไม่ใช่ว่าเราร่างเสร็จแล้วกลับบ้านปรากฏว่ารัฐบาลมาทีหลังไม่ได้ทำอะไรเลย ไม่เอาสิ่งที่เราเสนอ อย่างนี้ไม่มีประโยชน์ครับ เพราะฉะนั้นต้องเขียนบังคับไว้เลยว่ารัฐบาลจะต้องทำปฏิรูป พระราชบัญญัติปฏิรูปพลังงาน ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ รัฐบาลต่อไปต้องทำ ปฏิรูประบบการศึกษา ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ รัฐบาลต้องทำ ปฏิรูปการศึกษา ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ รัฐบาลต่อไปต้องทำอย่างนี้ครับถ้าไม่บังคับ ไม่ เอนฟอร์ซเมนต์ (Enforcement) ไม่มี แซงชัน (Sanction) มันไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในระยะยาวครับ เพราะเราไม่สามารถจะปฏิรูปบ้านเมืองภายในระยะเวลาปีสองปี หรือวันสองวันเสร็จแล้วยกร่างเสร็จแล้วเสร็จจบ ไม่ใช่อย่างนั้นครับ

ประเด็นที่ ๒ ที่ผมคิดว่าอันนี้อาจจะไม่ค่อยดีเท่าไร แต่ว่าเขียนไว้ก่อนนะครับ ก็คือว่า ในช่วงที่ยังไม่มีองค์กรอื่นมากำกับดูแลการปฏิรูป ให้สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติกำกับ ดูแล คุมกฎ ถือไม้เรียว อันนี้รอบแรกนะครับยังไม่เข้าเรื่องศาสนา ถือไม้เรียวกำกับควบคุมดูแลให้รัฐบาลที่จะสืบอำนาจต่อไป ได้ทำในสิ่งที่เราเขียนไว้ในพระราชบัญญัติ เพราะฉะนั้นพระราชบัญญัติเขียนไว้เสร็จแล้วนี่รัฐบาลทำต่อไป แล้วก็มีคนคอยกำกับดูแลว่ามีการทำไปตามที่สภาปฏิรูปแห่งชาติได้เสนอหรือไม่ ถ้าไม่ได้ทำก็แสดงว่า ต้องถือไม้เรียวเฆี่ยนกันบ้าง อย่างนี้เป็นต้น อันนี้พูดถึงในเรื่องของที่จะให้มีการปรับให้กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญไปเขียนในลักษณะอย่างนี้ น่าจะทำให้เกิดการปฏิรูปได้จริง ๆ ไม่ใช่เขียนว่างหรืออะไรที่มันไม่สามารถ บังคับให้ท่านคณะกรรมาธิการยกร่างไปยัดใส่ไว้ในมือคงทำยากลำบากนะครับ นั่นประเด็น

ทีนี้เรื่องศาสนาครับท่านประธานครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : คุณนิรันดร์ครับ เวลาของท่านหมดแล้วจริง ๆ

นายนิรันดร์ พันทรกิจ : ผมยังไม่ได้อภิปรายเลยครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : นั่นเป็นเรื่องที่น่าเสียดายมาก คงต้องใช้ลายลักษณ์อักษรส่งแล้วครับ เพราะว่าจะชนไปตลอดคิวต่อจากนี้ทั้งหมด

นายนิรันดร์ พันทรกิจ : สัก ๕ นาทีไม่ได้หรือครับท่านประธาน

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : เราได้ใช้จำนวนสมาชิกที่ลงชื่ออภิปรายไปหารเวลาทั้งหมดเป็นรายนาที

นายนิรันดร์ พันทรกิจ : เมื่อวานท่านชัยยังได้เลย

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ใช่ครับ เราได้ทอนเวลา ผมได้เรียนแล้วของสมาชิกที่อภิปรายไม่ถึง ๖ นาทีในช่วงเช้าไปยกให้แล้ว เวลานี้ยังไม่มีสมาชิกให้ทอนเวลาเลยครับ

นายนิรันดร์ พันทรกิจ : เอาละครับ ไม่เป็นไร ขอบคุณมากท่านประธาน

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ครับ เชิญอาจารย์ประเสริฐ ชิตพงศ์ นะครับ

นายประเสริฐ ชิตพงศ์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ชิตพงศ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติจากจังหวัดสงขลานะครับ ผมได้ฟังคำชี้แจงของท่านประธานกรรมาธิการด้านคุณค่านะครับ ผมขออนุญาตที่จะใช้ชื่อเรียกสั้น ๆ จะได้ประหยัดเวลา ท่านได้ชี้แจงท่านได้พูดเอาไว้นั้นก็ถือว่าได้มีความครบถ้วนโดยเฉพาะอย่างน้อยก็ทั้ง ๒-๓ ด้านนะครับ ก็คือด้านส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม ท่านได้ให้ข้อมูล ให้ประเด็นต่าง ๆ ไว้ก็ค่อนข้างจะครบถ้วนดีแล้ว ทั้งในด้านของสร้างคุณค่าโดยการใช้ประเด็นทางจริยธรรมนะครับ เพื่อเป็นเครื่องเหนี่ยวนำให้นักการเมือง ให้ข้าราชการและให้ประชาชนคนไทยได้ดำรงตัว ดำรงตนอยู่อย่างมีจริยธรรม และมีธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่การงานต่าง ๆ แล้วก็ในประเด็นที่ท่านได้ชี้แจงไว้ก็คือ ด้านการใช้ศาสนาเป็นหลักอย่างผสมผสานเพื่อให้การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ แต่ว่าผมได้อ่านในประเด็นต่าง ๆ ที่ท่านได้นำเสนอไว้ทั้งหมดแล้วนี่นะครับ ----------

ก็เห็นว่ายังมีประเด็นอยู่นิดหนึ่งนะครับ ก็ไม่อยากเรียกว่าเป็นประเด็นใหญ่ มีประเด็นอยู่นิดหนึ่งที่อยากจะขอนำเสนอเพื่อให้ท่านได้พิจารณา รวมทั้งขออนุญาตกราบเรียนผ่านท่านประธานไปยังท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญด้วยว่าอยากให้เห็นการเพิ่มเติม จะโดยการปรับเพิ่มในประเด็นที่ทางกรรมาธิการได้นำเสนอแล้วหรืออาจจะเป็นการปรับถ้อยคำ ปรับข้อความบางอย่างเพื่อจะรองรับสิ่งที่ผมอยากจะเรียนเสนอดังต่อไปนี้นะครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ประเทศไทยเราในระยะที่ผ่านมาเราได้ให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องพหุวัฒนธรรมนะครับ และให้ความสำคัญไว้มากมาย แต่ว่าจากที่ผมอ่านดูที่ได้มีการนำเสนอนี้ได้ให้ความสำคัญครับ แต่ไม่ได้รวมกันในลักษณะที่เป็นภาพรวมที่เรียกว่า พหุวัฒนธรรม แต่เป็นลักษณะของบอกว่ายอมรับในความแตกต่างของเชื้อชาติของชาติพันธุ์นะครับ แต่ว่าในลักษณะของการดำรงอยู่ของชาติพันธุ์ของชนชาติต่าง ๆ นั้น มันมีลักษณะร่วมก็คือมีพหุวัฒนธรรม ต้องเป็นพหุวัฒนธรรมร่วมและพหุวัฒนธรรมที่อาจจะแยกส่วนอยู่นะครับ อย่างไรก็ตามเมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ผมคิดว่าประเทศไทยเราเองเราได้ยอมรับในการที่จะดำรงอยู่กับชาติพันธุ์ต่าง ๆ มากมาย มีความแตกต่างหลากหลายในวัฒนธรรม และเป็นการใช้ความแตกต่างเหล่านั้นมาอยู่ร่วมกันอย่างสันติอยู่มากมาย เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว เป็นไปได้ไหมที่อยากจะให้เพิ่มเติมในเรื่องของความสำคัญของพหุวัฒนธรรมนี้ เพราะว่าการใช้พหุวัฒนธรรมนั้นเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้คนไทยเราเองได้เห็นความสำคัญของการเปิดใจกว้างในการที่จะยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลาย ไม่ได้ยึดเอาในสิ่งที่เป็นตัวตนของเราแล้วบอกว่าคนอื่นจะต้องเป็นอย่างเราเท่านั้น เมื่อเห็นของสิ่งอื่นที่ไม่เหมือนอย่างเราและเราก็บอกว่าเป็นความแตกต่าง และเป็นความที่บางครั้งรู้สึกว่าเป็นความแตกแยกและมองเขาเป็นคนภายนอกเป็นเอาท์ไซเดอร์ (Outsider) ถึงในลักษณะเช่นนี้เป็นอันตรายสำหรับการที่เราจะต้องอยู่ร่วมกันอย่างสันติในอนาคตนะครับ ผมก็เลยอยากเห็นว่าทำอย่างไรให้เราได้มีความชัดเจนในการสร้างความเข้าใจ สร้างความยอมรับ สร้างความมีทัศนคติในการยอมรับความแตกต่างหลากหลายให้มากขึ้น จะถึงขั้นกำหนดอะไรบางอย่างไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือเป็นกฎหมาย หรืออาจจะเป็นอะไรก็ได้ในอนาคตที่เราจะต้องมากำหนดเป็นประเด็นของการปฏิรูป ในการที่จะทำให้เกิดคุณค่าของการยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ที่สำคัญที่ผมอยากเห็นก็คือมีการใช้ความเป็นพหุวัฒนธรรมในสังคมไทยให้เป็นประโยชน์นะครับ ผมยกตัวอย่างเช่น ลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของพี่น้องชาวภาคใต้ที่มีความแตกต่างหลากหลายทางศาสนา

นะครับ เป็นความแตกต่างหลากหลายทางการยอมรับ การนับถือที่ไปเชื่อมโยงสัมพันธ์กับประชาชนส่วนใหญ่ในอาเซียนนะครับ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ของอาเซียนเป็นประชากรที่นับถือศาสนาอิสลาม เราจะใช้ประโยชน์จากความแตกต่างหลากหลายที่มีอยู่ในพื้นที่ทางภาคใต้ตรงนั้นเป็นเกตเวย์ (Gateway) หรือเป็นประตูสำหรับนำเข้าไปสู่การสร้างความเข้าใจและความเชื่อมโยงกับพี่น้องประชาชนถึง ๖๐ เปอร์เซ็นต์ของอาเซียนอย่างนี้เป็นต้น แล้วความแตกต่างหลากหลายของผู้คนมากมายในทางวัฒนธรรมที่อยู่ตามแนวตะเข็บชายแดนทั้งหลาย เราใช้ประโยชน์จากตรงนี้ แล้วนำมาเป็นประโยชน์ในการที่จะสร้างพลัง สร้างโอกาสในการที่เราจะร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้านโดยใช้ความแตกต่างหลากหลายที่เรามีอยู่ในทางวัฒนธรรม เป็นพลังในการที่จะไปจับมือไปร่วมมือกับประเทศอื่นนอกอาเซียน แทนที่เราจะทำของเราอยู่คนเดียว หรือเราจะปล่อยให้เพื่อนบ้านของเราที่เรามีความคล้ายคลึงหรือมีความร่วมกันในทางความเป็นพหุวัฒนธรรมไปเป็นพลังในการร่วมมือกันในส่วนนั้น ตรงนี้เองที่ผมยังไม่เห็นในประเด็นที่ได้นำเสนอไว้นะครับ เพราะฉะนั้นผมอยากเรียนว่าเอาพหุวัฒนธรรมมาเป็นทั้งคุณค่าและทั้งเป็นประโยชน์และทั้งเป็นสาระที่เราจะได้ทำความร่วมมือกับประเทศอื่น ๆ ในโอกาสต่อ ๆ ไป ขออนุญาตเรียนนิดเดียวครับ ผมอยู่ในคณะกรรมาธิการปฏิรูปการศึกษานะครับ ได้รับมอบหมายจากท่านประธานคือท่านพารณ ให้มีการตั้งคณะอนุกรรมาธิการขึ้นมาคณะหนึ่ง ----------

เรียกว่า ปฏิรูปการศึกษาในมิติพหุวัฒนธรรม นั่นก็คือทำอย่างไรในระบบการศึกษาเราจะเข้าใจถึงการจัดการศึกษาที่ให้สอดคล้องกับความเป็นพหุวัฒนธรรม และจะทำให้เราอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และจะทำให้เกิดประโยชน์ในการที่ร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในประเทศอื่น ๆ ในโอกาสต่อไปครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณอาจารย์ประเสริฐครับ ถัดไปอาจารย์ปรีชา เถาทอง ครับ

นายปรีชา เถาทอง : กราบสวัสดีท่านประธาน ท่านกรรมาธิการ แล้วก็สมาชิก สปช. ทุกท่าน ผม ศาสตราจารย์เกียรติคุณปรีชา เถาทอง วันนี้แนะนำเต็มยศหน่อยนะครับ ศิลปินแห่งชาติ ศิลปินชั้นเยี่ยมด้วยครับ ครูวาดเขียนครับ ผมขออนุญาตใช้เวลาก็คงพยายามคุมให้ได้ ๖ นาทีนะครับ ก็คิดว่าคงเรียนสนับสนุนท่านประธานเนาวรัตน์ซึ่งเป็นเพื่อนศิลปินแห่งชาติด้วยกัน แล้วก็ท่านได้รับเกียรติเป็นประธาน ผมได้รับเกียรติเป็นรองประธานนะครับ ก็คงจะพูดในประเด็นของดุลยภาพ ก็ขยายเสริมผมพูดว่ามันต้องปฏิรูป ทำไมต้องปฏิรูป เพราะอะไร ทำไมถึงต้องสร้างดุลยภาพ ท่านดูสิครับภาครัฐคือราชการ ภาคเอกชนคือธุรกิจ ภาคประชาชนมันเกิดอะไรขึ้นกับการเข้าใจถึงองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมของประเทศนี้ ผมไม่เข้าใจศิลปะ ผมไม่รู้หรอกอะไรอย่างนี้ ผมว่าประเด็นตรงนี้มันคือต้องปฏิรูปครับ ปฏิรูปอย่างไรก็ได้ ผมว่านี่คือส่วนสำคัญที่ต้องปฏิรูปกัน นั่นเป็นเรื่องรายละเอียด มันเป็นปัญหาของชาติเราจริง ๆ ไม่อย่างนั้นกระทรวงวัฒนธรรมคงไม่ได้งบแค่นี้หรอกครับ งบวิจัยมุ่งเป้าด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านมนุษยศาสตร์ปีที่ผ่านมา ๑,๕๐๐ กว่าล้านบาทครับ การวิจัยด้านมนุษยศาสตร์ ด้านศิลปะ ๒๙ ล้านบาทครับฝากเรียนด้วยความเคารพ นั่นคือคำว่าต้องปฏิรูปของความดุลยภาพตรงนี้ครับ ดุลยภาพความรู้ ดุลยภาพความคิด ดุลยภาพความเข้าใจ มันเป็นที่มาของการสร้างดุลยภาพตรงนี้นะครับ ผมคงไม่ขยายความว่ามันเป็นความสำคัญที่จะต้องปฏิรูป

ประเด็นที่ ๒ ก็คือ รัฐต้องสร้างองค์กรศิลปวัฒนธรรมหรือสมัชชาต่าง ๆ หรือชื่ออะไรก็ตาม ทำไมต้องทำ เพราะมันขาดดุลยภาพใช่ไหมครับ หน่วยงานของรัฐดูแลไปเอกชนทำไปแล้วภาคประชาชนอยู่ได้อย่างไร เขาอยู่ได้อย่างไร และทำอย่างไรที่เขาเป็นตัวสร้างศิลปวัฒนธรรมหรือดูแลเรื่องศาสนา ขออนุญาตเรียนนิดหนึ่ง คำว่า ดุลยภาพ ตรงนั้นรัฐต้องสร้างดุลยภาพแห่งอำนาจการจัดการด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านศาสนา ศาสนานี่หมายถึงทุกศาสนานะ ด้านพหุวัฒนธรรมก็ซ้อนอยู่ในนั้นหมดครับ มันคือความเข้าใจ

ตรงนี้ต้องเข้าใจตรงกันนะครับ เพราะว่าคำว่า พหุวัฒนธรรม มันเกิดกับเมืองไทยสุวรรณภูมิมาตลอด อันนี้ผมคิดว่าเมื่อมันเกิดปัญหานี้ข้อ ๒ ก็เกิดขึ้น ปฏิรูปต้องทำองค์กรสมัชชาศิลปวัฒนธรรมขึ้นมา ผมว่าหลาย ๆ ฐานของมนุษย์ทั้ง ๑๘ ฐานมีปัญหาตรงนี้ทั้งนั้นละครับ เพราะฉะนั้นคนเป็นศูนย์กลางตรงนี้มันเกิดปัญหา เพราะฉะนั้นทำอย่างไรที่จะให้ประชาชนหรือคนเขามีความเท่าเทียมกันนะครับ ก็ต้องสร้างส่วนนี้ขึ้นมา นี่คือสิ่งที่ต้องปฏิรูปนะครับ

ประเด็นต่อไปก็คือแผนแม่บท ต้องมีครับ ผมเป็นคนเสนออันนี้เอง แผนแม่บทแม้แต่เรื่องพหุวัฒนธรรม แม้แต่เรื่องศิลปะคืออะไร แม้แต่เรื่องการศึกษานำเอาองค์ความรู้ด้านจริยธรรม คุณธรรม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม หรือทุกศาสนามาอยู่ในการเรียนรู้ หรือความเข้าใจของชาติ หรือการพัฒนาชาติ หรือนำศิลปวัฒนธรรมออกไปสู่อินเตอร์ (Inter) หรือโก อินเตอร์ (Go Inter) มันต้องเป็นแผนแม่บทที่เราต้องคิด ต้องเป็นแผนที่คิดเอาไว้ของประเทศชาติบ้านเมืองนี้ หรือถ้าไม่คิดก็ปล่อยไปเรื่อย ๆ เหมือนอย่างที่เป็นที่ไป ผมคิดว่าตัวแผนแม่บทตรงนี้ องค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมที่เราเรียกว่า บวร นี่นะครับ บวร ก็คือ บ้าน วัง วัด วัดที่นี้ผมหมายถึงสุเหร่าหรือโบสถ์คริสต์ก็ได้นะครับ เพราะฉะนั้นทุกศาสนาก็คือศาสนาเดียวกัน นี่คือความหมายเดียวกันก็คือ วัด บ้าน แล้วก็โรงเรียน ต้องเป็นองค์รวมที่จะต้องอยู่ในแผนแม่บทในการที่จะพัฒนาหรือกำหนดติดตาม จะใช้คำที่ท่านประธานได้ใช้ ส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ สืบสาน วิจัย พัฒนา สร้างสรรค์ และสนับสนุน เผยแพร่ ทั้งหมดทั้งสิ้นเราเรียกว่า ๖ พันธกิจ ต้องเรียกว่าทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ถามว่าเราทำมันครบไหม หรือทำกันอย่างไร หรือต่างคนต่างทำ ผมว่าคีย์เวิร์ด (Keyword) สำคัญคือ อนุรักษ์ สืบสาน วิจัย พัฒนา สร้างสรรค์ ส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ ----------

ทั้งหมดนี่ไม่ใช่แค่คำสวย ๆ มันเป็นพันธกิจที่รวมเรียกว่า ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หมายถึง ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นมนุษย์ทุกอย่างมันรวมตรงนี้ ทุกมหาวิทยาลัยมีพันธกิจอยู่ข้อหนึ่ง ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ถามว่าทุกมหาวิทยาลัยทำอะไร ทำได้แค่ไหน ทำอย่างไร เพราะเขาไม่รู้เลยว่าจะทำอะไร เพราะฉะนั้นอันนี้คือคีย์เวิร์ดสำคัญที่จะต้องเข้าไปดูแล เพราะฉะนั้นแผนแม่บทผมว่าสำคัญนะครับ

ข้อ ๔ ก็คือพื้นที่ เมื่อมันต้องตั้งองค์กรแล้วพื้นที่ที่เกิดศิลปวัฒนธรรมต้องมีต้องเป็น จะเป็นภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ที่ปราชญ์ชาวบ้าน หรือคนเขาทำกันอยู่ มันต้องมีพื้นที่ให้เขา ไม่ใช่มีหอศิลป์ที่กรุงเทพฯ อย่างเดียว แต่แหล่งศิลปวัฒนธรรมหรืออื่น ๆ หรือศาสนสถาน ศาสนปฏิบัติต่าง ๆ มันก็ต้องมีพื้นที่ให้เขา ที่เขาได้รับการอุ้มชูดูแลและมีหน่วยงานเข้าไปดูแล หรือองค์กรชุมชนเขาดูแลกันเอง เขาสร้างกันเอง รัฐหรือกระทรวงวัฒนธรรม หรือกระทรวงที่เกี่ยวข้องเพียงแต่ยื่นมือเข้าไปช่วยซัปพอร์ต (Support) สนับสนุน ส่งเสริม เผยแพร่ ให้มันเป็นบริบทที่บูรณาการกันและเป็นไปได้

สุดท้ายก็คือเรื่องทุน ท่านประธานก็ได้กล่าวแล้วว่า มันจะเป็นไปไม่ได้เลย เราจะหาทุนอย่างไร ก็อาจจะมีทุนหลายรูปแบบที่ได้มาเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ สืบสาน วิจัย พัฒนา สร้างสรรค์ และสนับสนุน เผยแพร่ งานศิลปวัฒนธรรมของประเทศเรา หรือส่งเสริมงานของประเทศเราออกไปสู่อินเตอร์ ผมคิดว่านี่คือสิ่งสำคัญครับ

ข้อสุดท้ายอยากจะเรียนสรุปด้วยว่า งานศิลปวัฒนธรรม งานศาสนาทุกศาสนานะครับ มันประกอบไปด้วย ๕ มิติ มิติที่ ๑ คือความรู้สึก มิติที่ ๒ คือความงาม ความงามนี่ไม่ใช่ความสวยนะครับ มิติที่ ๓ คือความคิด มิติที่ ๔ คือความหมาย และมิติที่ ๕ คือสติปัญญา สิ่งเหล่านี้คืองานศิลปวัฒนธรรม หรือศาสนาเขารวมตัวหล่อหลอมให้มนุษยชาติมาตลอดเวลาครับ เราต้องเฝ้าระวังดูแล แล้วก็เอามิติทั้งหมดมาใส่ในตัวมนุษย์ทุกคน แล้วก็เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ แล้วก็เพื่อจะพัฒนาชาติบ้านเมืองเราให้เจริญก้าวหน้าสืบไปครับ ขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ ถัดไปคุณภัทรียาครับ

นางภัทรียา สุมะโน : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ ดิฉัน ภัทรียา สุมะโน สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติค่ะ ขออนุญาตนำเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะใน ๒ ประเด็นนะคะ ทางด้านค่านิยม ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา

โดยไม่ได้เพิ่มประเด็นนะคะ คือทั้งหมดที่เสนอดิฉันว่ามีความสมบูรณ์อยู่แล้ว เพียงแต่ขอเพิ่มเติมให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นนะคะ ดิฉันสนใจในประเด็นที่ ๕ ที่ระบุว่า รัฐมีหน้าที่สนับสนุนการผลิตและจัดสรรเวลาในการเผยแพร่สื่อ ในการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม อย่างน้อย ๑ ชั่วโมงต่อ ๑ สัปดาห์ อันนี้ก็ไม่ทราบว่าจะพอหรือเปล่านะคะ ดิฉันว่าเป็นข้อเสนอที่ดีในการใช้สื่อเป็นเครื่องมือ และเข้าใจเอาเองว่าคณะกรรมาธิการคงจะหมายถึงสื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อวิทยุโทรทัศน์เท่านั้น เพราะว่าได้ระบุไว้ในคำอธิบายว่า เนื่องจากเวลาในการเผยแพร่สื่อมีราคาแพงจึงอยากให้รัฐจัดสรรเวลาให้ พูดง่าย ๆ ก็คือว่าขอเวลาฟรีจากสื่อรัฐนั่นเอง ก็ยังดีที่ไม่ได้ระบุออกไปว่าเป็นสถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๑ ตรง ๆ เลยนะคะ เพราะนี่เป็นสื่อของรัฐที่ถูกขอเวลาฟรีประจำอยู่แล้ว แต่ดิฉันจะถามว่าพอหรือคะ สนับสนุนเรื่องนี้มากแต่การสร้างจิตสำนึกด้วยการตอกย้ำให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม เป็นค่านิยมประจำชาตินั้น มันน่าจะต้องใช้สื่อมากกว่านี้นะคะ ดิฉันก็เลยอยากจะขอเสนอเพิ่มเติมให้ โดยอาจจะใช้คำกว้าง ๆ ซึ่งดิฉันก็คิดว่าทางกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็จะมีผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายในการปรับปรุงเวิร์ดดิง (Wording) ใหม่อยู่แล้ว ดิฉันก็ขอเสนอว่ารัฐมีหน้าที่ในการสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างจิตสำนึก ให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม ----------

โดยการใช้สื่อต่าง ๆ ทุกประเภทของภาครัฐอย่างเสรี กว้างขวางและทั่วถึง ก็เป็นข้อเสนอ ซึ่งถ้าหากว่ามันอาจจะปลีกย่อยไปไม่สามารถบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญ ก็จะขอเสนอฝากไว้ว่าไปไว้ในกฎหมายลูกก็ได้นะคะ คือพระราชบัญญัติปฏิรูปค่านิยม แล้วก็ชื่อยาว ๆ ต่อไปนี่นะคะ

ทีนี้ต่อไปนะคะ ดิฉันก็สนใจอีกประเด็นหนึ่ง ก็เกี่ยวกับสื่อเหมือนกัน คือประเด็นที่ ๑ ที่มีหลักการและเหตุผลว่า เป็นเพราะข่าวสารทางศาสนาเป็นภาพเชิงลบมากกว่าภาพเชิงสร้างสรรค์ผ่านสื่อ โดยมีการใช้ ประทุษวาจา หรือว่าเฮท สปีช (Hate speech) นะคะ ซึ่งดิฉันคิดว่าในความเห็นของดิฉันเองเห็นว่า ข่าวสารเชิงลบเกี่ยวกับศาสนาที่เสนอผ่านสื่อ ส่วนใหญ่ก็จะเป็นพวกข่าวพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง ผิดวินัยสงฆ์ของบรรดาภิกษุสงฆ์นั่นเองนะคะ ก็เป็นบางแห่งบางวัด แต่ทีนี้บางสื่อก็จะให้ความสนใจกับเรื่องนี้มากเกินไปโดยการขยายความเป็นลักษณะดูราวกับว่าศาสนาเสื่อม แต่นั่นก็มิใช่การที่จะตีความว่าเป็นการใช้ประทุษวาจา หรือว่าเฮท สปีช เพราะว่าคำว่า เฮท สปีช มันหมายถึงการสื่อสารที่สร้างความเกลียดชังนะคะ ซึ่งดิฉันไม่คิดว่าสื่อมวลชนทั้งหลายจะคิดสื่อสารเพื่อสร้างให้ประชาชนเกลียดชังศาสนา จึงคิดว่าตรงนี้ไม่น่าจะใช่ และคำว่าเฮท สปีชนั้นความหมายลึก ๆ ก็คือว่า การใส่ร้ายโจมตีผู้อื่นอย่างไม่เป็นความจริงโดยมีความประสงค์ที่จะให้ผู้นั้นถูกเกลียดชังนะคะ ดังนั้นดิฉันก็คิดว่ามันไม่น่าใช่เฮท สปีช คือสื่อไม่น่าจะมุ่งหมายที่จะโจมตีว่าศาสนาเสื่อม คนไม่ศรัทธา เชิญชวนไม่ให้คนศรัทธาต่อไปคงไม่ใช่เช่นนั้น ดิฉันก็เลยอยากจะขอเสนอประเด็นนี้ว่าดิฉันเข้าใจวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของการเขียนประเด็นนี้ไว้ ก็คือเพื่อที่จะป้องกันมิให้มีการโจมตีศาสนาผ่านสื่อนั่นเอง แต่ว่าเราอาจจะใช้คำนี้แทนคำที่เสนอมานะคะ ในประเด็นที่กรรมาธิการเสนอมาบอกว่า และคุ้มครองการเสนอข่าวสารด้านศาสนาให้ปลอดจากประทุษวาจาผ่านสื่อทุกชนิด เราก็ใช้ความหมายเดียวกัน แต่ไม่ต้องไปเจาะจงถึงเฮท สปีช โดยอาจจะใช้คำว่า และให้มีการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีงามของศาสนาทางสื่อสารมวลชนทุกประเภท มันก็ได้ความเดียวกัน ทีนี้ในเรื่องของเฮท สปีช ดิฉันจะเรียนว่าก็ไม่ได้หายไปไหนนะคะ เพราะเมื่อวานนี้ท่านประธานกรรมาธิการปฏิรูปด้านสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศก็ได้เสนอไปแล้วในประเด็นที่ ๑๐ ของการเสนอของกรรมาธิการชุดนี้ว่าเราเสนอในหัวข้อการสื่อสารที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง โดยเสนอให้มีมาตรการกำกับดูแลการสื่อสารแบบเฮท สปีชอยู่แล้ว คืออาจจะมีบทลงโทษหรืออาจจะมีการป้องกัน

หรืออะไรต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เกิดการให้ร้ายบุคคลอื่นผ่านสื่อโดยการใช้ประทุษวาจาอยู่แล้วค่ะ ขอบคุณท่านประธานค่ะ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณนะครับ ถัดไปท่านอาจารย์วินัย ดะห์ลัน ครับ

นายวินัย ดะห์ลัน : ขอบคุณครับ กราบเรียนท่านประธาน ผม วินัย ดะห์ลัน สปช. หมายเลข ๑๘๕ ครับ ขออนุญาตพูดสนับสนุนในเรื่องของงานทางด้านค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา หรือกิจการศาสนานะครับ แต่ว่าผมอยากจะพูดในประเด็นการปฏิรูปนะครับ ซึ่งท่านอาจารย์นิรันดร์ท่านค่อนข้างจะกังวลว่าเราไม่มีเรื่องปฏิรูปอยู่ในยกร่างรัฐธรรมนูญเลยนะครับ จริง ๆ แล้วนั้นเรามี แต่ว่าผมอยากจะขอกราบเรียนท่านประธานเสนอผ่านไปยังคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญในประเด็นดังต่อไปนี้นะครับ ----------

ถ้าเราดูเรื่องของกรรมาธิการชุดต่าง ๆ เราจะเห็นได้ว่าเป็นคล้าย ๆ ไซโล (Silo) นะครับ เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ การเมือง เด็ก สตรี สิ่งแวดล้อม กีฬา ผู้บริโภค เป็นแท่ง ๆ นะครับ แต่ว่าในขณะเดียวกันเราน่าจะต้องสร้างจุดเชื่อมนะครับ เพื่อที่จะทำให้แท่งต่าง ๆ เหล่านั้นเข้ามาเชื่อมกัน รวมกัน หลอมรวมกัน ส่วนที่จะทำให้เกิดคุณค่าได้ดีที่สุด ผมก็เห็นว่าจุดที่เราเรียกกันว่าศิลปวัฒนธรรมและการศาสนาน่าจะเป็นจุดที่ดีที่สุด เนื่องจากว่าเรื่องนี้เป็นคุณค่านะครับ เป็นความงดงามของความเป็นไทย ความเป็นไทยนั้นผมก็อยากเรียนนำเสนอสนับสนุนท่านอาจารย์ประเสริฐด้วยนะครับว่า ในความเป็นไทยนั้นมันมีเรื่องของพหุวัฒนธรรมปะปนอยู่ด้วย ถ้าเรามองกันว่าเรามีเรื่องของศิลปวัฒนธรรมและกิจการในศาสนาอยู่ตรงกลาง แล้วก็มีเรื่องแท่งต่าง ๆ ในเรื่องของเศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์ปนเข้าไปนะครับเชื่อมกันเข้าไปแล้วนั้น เราจะเห็นได้ว่ามันจะทำให้เราสามารถปฏิรูปสังคมของเราได้ ทำให้เราสามารถทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างนั้นดีขึ้นได้นะครับ งดงามขึ้น แล้วก็สามารถที่จะทำให้เราสามารถแข่งขันในอนาคตได้ด้วยนะครับ ผมจะยกตัวอย่างท่านเตือนใจท่านพูดเรื่องของการประยุกต์ใช้ศิลปวัฒนธรรมในการที่จะพัฒนาสร้างมูลค่าเพิ่มในทางเศรษฐกิจจะเป็นลักษณะคล้ายกันนะครับ ผมจะยกตัวอย่าง เช่น อาหารไทย เรื่องของการแพทย์แผนไทย เรื่องของรำไทย วัฒนธรรมไทย สถาปัตยกรรมไทย หรือแม้กระทั่งในเรื่องของศาสนาอื่นที่มางอกงามอยู่ในประเทศไทย เขามีความเป็นไทยปะปนอยู่ด้วยครับ ซึ่งเราควรจะต้องเอาค่านิยมต่าง ๆ ที่ถูกหลอมรวมเหล่านั้นมาสร้างเป็นคุณค่า ในกรณีของวิทยาศาสตร์ ในกรณีของนวัตกรรม ตัวอย่างเช่นเกาหลี ยกตัวอย่างเกาหลีอีกครั้งนะครับ กิมจิซึ่งเป็นอาหารประจำชาติของเขา สร้างมาตรฐานไปแล้วเมื่อปี ๒๐๐๑ เราคุยกันในเรื่องของการที่จะสร้างมาตรฐานอาหารไทย ไม่ว่าจะเป็นต้มยำกุ้งไม่ว่าจะเป็นแกงมัสมั่นอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ จนกระทั่งปัจจุบันเราก็ยังไม่เห็นนะครับ ผมคิดว่าถ้าสมมุติว่าเราสามารถที่จะยกร่างรัฐธรรมนูญแล้วมีเรื่องของการนำเอาคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและการศาสนาในเชิงพหุวัฒนธรรมไทยปะปนเข้าไป ก็จะทำให้เราสร้างความแตกต่างได้ ในอนาคตเราต้องขายความแตกต่าง แล้วก็ประเทศไทยนั้นเรามีความโดดเด่นมากนะครับในเรื่องของความแตกต่าง เรื่องของวัฒนธรรมไทย เราสามารถที่จะขายได้หลากหลายรูปแบบ จะนวดแผนไทย อาหารไทย รำไทย การไหว้แบบไทย ทุกอย่างแม้กระทั่งมวยไทย

อีกเรื่องหนึ่งที่ผมอยากจะนำเสนอในลักษณะของพหุวัฒนธรรม เพราะว่าพัฒนาขึ้นมาในประเทศไทย ผสมผสานเรื่องของความงดงามของประเทศไทย ผมอยากจะเรียนอย่างนี้ ผมโชคดีครับ ผมเป็นคนไทยแต่ว่านับถือศาสนาอิสลาม เกิดในประเทศนี้ได้รับความงดงามของประเทศนี้ ความใจกว้างของประเทศนี้ สิ่งหนึ่งที่เราพูดกันอยู่ตลอดเวลาก็คือเราจำเป็นที่จะต้องหาหนทางตอบแทนบุญคุณของประเทศนี้ สิ่งที่เราทำกันก็คือเรื่องของการนำเอาศาสนาอิสลาม ความโดดเด่นอันหนึ่งในศาสนาอิสลามเข้ามารับใช้ประเทศไทย นั่นก็คือเรื่องของฮาลาล ผมอยากจะให้พวกเราที่ขับรถผ่านไปทางสุวรรณภูมิวันที่ ๒๘-๓๐ ธันวาคมนี้นะครับจะมีงานไทยแลนด์ ฮาลาล แอสแซมบลี (Thailand Halal Assembly) ติดป้ายใหญ่โตอยู่ที่ทางไปและทางมาจากสนามบินสุวรรณภูมิ ขนาด ๑๐ คูณ ๔๐ เมตร เป็นรูปผู้หญิงไทยคลุมฮิญาบนะครับ แต่ว่ายืนแต่งชุดไทย ยืนไหว้แบบไทย แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของไทย แต่ว่าเป็นมุสลิม ----------

อันนี้คือส่วนหนึ่งที่อยากจะแสดงให้เห็นว่าในความเป็นพหุวัฒนธรรม เราสามารถที่จะนำเอาความโดดเด่นของไทยผสมผสานไปกับเรื่องอื่น ๆ ได้ วันที่ ๒๙ นี้ท่านนายกรัฐมนตรีท่านจะเป็นคนไปเปิด อันนี้เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่อยากจะให้ทางคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้กรุณาเอาเรื่องของการดึงเอาคุณค่าของวัฒนธรรม ศิลปะ แล้วก็การศาสนาในเชิงพหุวัฒนธรรมไทยนี่นะครับ เข้าไปสร้างคุณค่า ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ เรื่องวิทยาศาสตร์ เรื่องนวัตกรรม ผมก็คิดว่าหากเอาแท่งไซโล ซึ่งหมายถึงพันธุ์พืชต่าง ๆ เหล่านั้นมาเชื่อมร้อยต่อกันแล้วนะครับ สิ่งที่จะเกิดขึ้นคืออาหารครับ เมื่อวานสมาชิกเราบอกนะครับอยากจะเห็นรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นฉบับที่กินได้ ถ้าทำแบบนี้แล้วผมก็รับรองได้นะครับว่าจะเป็นอาหารที่กินได้ เป็นอาหารไทยที่ทรงคุณค่าทางโภชนาการ ขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณนะครับท่านสุดท้าย คุณสืบพงศ์ ธรรมชาติ ครับ

นายสืบพงศ์ ธรรมชาติ : เรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดอกเตอร์เทียนฉาย กีระนันทน์ ที่เคารพ ผม รองศาสตราจารย์ ดอกเตอร์สืบพงศ์ ธรรมชาติ สปช. นครศรีธรรมราช คำว่า ศิลปะและวัฒนธรรม กับคำว่าวัฒนธรรม ขณะนี้เราใช้ ๒ คำ แต่ความหมายเหมือนกันครับ กระทรวงเราชื่อว่ากระทรวงวัฒนธรรม แต่อย่างไรก็ตามการที่เรามีหลายคำในชื่อด้านนี้ เป็นเพราะว่าไม่ต้องการให้คำใดคำหนึ่งหลุดไป เช่นคำว่า ค่านิยม คำว่า จริยธรรม และอื่น ๆ นะครับ แต่ทั้งหมดนั้นคือศิลปะและวัฒนธรรม หรือวัฒนธรรม แม้เขาบอกว่าจะมีคนนิยามคำนี้ตั้ง ๒๐๐ ความหมาย แต่ในที่สุดก็คืออันเดียวกัน คือสิ่งที่คนคิดขึ้นเพื่อความสะดวก เพื่อความสบาย เพื่อความสำเร็จ และเพื่อความสงบสุขของชนชาตินั่นเองนะครับ ความหมายเดียวกันนั่นเอง เพราะฉะนั้นเรื่องศิลปะและวัฒนธรรม หรือวัฒนธรรม ก็คือสิ่งที่เกิดจากความงดงาม ให้ความสุข ให้ความสงบ ให้ความรื่นรมย์ ขอขอบคุณท่านภัทรียาครับ ที่บอกว่าทีวีควรให้เวลามากกว่านี้ ที่ขอเป็น ๑ ชั่วโมงนั้นน้อยไป ผมเองขอขอบคุณกรมประชาสัมพันธ์ที่ให้ผมมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ จนทุกวันนี้ วันละ ๓ นาทีครับ พูดภาษาไทยภาคใต้ตลอดมา แล้วดาวเทียมก็ให้เวลาขณะนี้ เพราะฉะนั้นเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ การปฏิรูปด้วยการให้เวลากับศิลปะและวัฒนธรรม และการศาสนาจึงเป็นสิ่งที่ควรทำอย่างยิ่งนะครับ

เรื่องที่ผมอยากจะสนับสนุนท่านประธานเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ซึ่งท่านก็สรุปไว้ค่อนข้างสมบูรณ์แล้ว ด้วยประโยคที่ว่า การรักษาศิลปะและวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ ผมอยากให้ประโยคนี้เป็นประโยคที่อยู่ในความทรงจำของพี่น้องชาวไทย เพราะนั่นคือความจริงครับ เพราะสิ่งต่าง ๆ ที่ชนชาติเราอยู่ได้ก็เพราะเรื่องศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งหมายรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างนั่นเอง บางท่านอาจจะเข้าใจว่าศิลปะและวัฒนธรรมคือการรำ คือการร้องเพียงเท่านั้น ไม่ใช่ครับ อาหารการกินก็ใช่ ภาษาก็ใช่ วรรณกรรมก็ใช่ ประติมากรรมก็ใช่ จิตรกรรมก็ใช่ หัตถกรรมก็ใช่ ทั้งสิ้นเลยนะครับ เพราะฉะนั้นเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญที่เราต้องช่วยกันนะครับ ขอบคุณท่านประธานที่พูดถึงหนังตะลุงและมโนห์ราซึ่งกำลังจะสูญหายไปจากไทย สิ่ง ๒ สิ่งนี้ถ้าดูอายุแล้วตั้งแต่สมัยศรีวิชัย คือประมาณ พ.ศ. ๑๓๐๐ ก็มีแล้ว ถามว่ารับอิทธิพลมาจากไหน เราไม่ปฏิเสธว่าอินเดียคือมารดาแห่งศิลปะและวัฒนธรรม ๒ อย่างนี้ของเรานะครับ เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ ขอขอบคุณท่านรองศาสตราจารย์ประเสริฐ ชิตพงศ์ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือพหุวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่โบร่ำโบราณแล้วครับ ถามว่าไทยเราอยู่อย่างโดดเดี่ยวหรือไม่ ไม่ใช่ครับ เรารับอิทธิพลจากอินเดีย จากจีน จากอียิปต์ จากอาหรับ จากชวา-มลายู ----------

สปช. ๑๐/๒๕๕๗ ประภาลักษณ์ ๑๘/๑

และเราอยู่ร่วมกันมาเป็นเวลานานแล้ว ศาสนาแรกของโลกคือศาสนาพราหมณ์ ตามมาด้วยศาสนาพุทธ ตามมาด้วยศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาซิกข์ และลัทธิขงจื๊อหรืออื่น ๆ ก็แล้วแต่ที่มีอยู่มากมาย นี่คือพหุวัฒนธรรมซึ่งมีรวมอยู่ในชนชาติพันธุ์ไทยเราอยู่แล้ว ไทยมาจากไหน เดิมว่า อัลไต แต่ทุกวันนี้ไม่ใช่แล้วครับ หลักฐานใหม่บอกว่าน่าจะอยู่แถวจีนและอพยพกันมาอยู่ที่ขวานทองทุกวันนี้ใช่หรือไม่ ไทจ้วง ไทลื้อ ไทนุง ไทน้ำ ไทโท้ ไทดำ ไทพ่าเก หรือหลายไทนั้นคือใคร ก็คือไทยครับ สยามหรือไทน้อยเป็นส่วนหนึ่งของคนไทย เพราะฉะนั้นนี่คือความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีมาตั้งแต่โบราณแล้ว อยากจะบอกว่ามรดกวัฒนธรรมของบรรพชนต้องช่วยรักษาครับ โบราณสถานคือสิ่งชี้ถึงความเจริญรุ่งเรือง ถึงความเก่ง ถึงสติปัญญาของบรรพชนเรา ช่วยกันรักษาครับ มหาวิทยาลัยมีภาระหน้าที่ทำนุบำรุงศีลธรรม เป็น ๑ ใน ๔ ภารกิจ ต้องทำครับ มหาวิทยาลัยหลายแห่งอาจจะบอกว่าเป็นเรื่องเล็ก ๆ ยังเฉย ๆ แต่มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ไม่เฉยครับ ผมในฐานะที่ผมเป็นคนไทยคนหนึ่ง ผมจัดการละเล่นอาเซียน เชิญชวามาเล่น เชิญมาเลเซียมาเล่น ภูษานคราแดนใต้ ผ้ายก จัดเพื่อที่จะดูแลในเรื่องเหล่านี้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องเป็นหน้าที่ และสมัชชาแห่งชาติด้านศิลปะและวัฒนธรรมซึ่งท่านประธานและกรรมการด้านนี้เสนอ ผมอยากให้เกิดครับ ถ้าเกิดได้ คนไทยจะรักศิลปะและวัฒนธรรมมากขึ้น และการที่เยาวชนเราไม่เห็นความสำคัญของศิลปะและวัฒนธรรมไทย เป็นเพราะว่าเรายังไม่ได้นำเยาวชนสักเท่าไรในเรื่องนี้ เพราะฉะนั้นผู้หลักผู้ใหญ่ซึ่งมีอำนาจ มีหน้าที่ต้องช่วยกันครับ ทำอย่างไรให้ลูกหลานเราเห็นคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรม อันนี้เป็นเรื่องสำคัญ

เรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่งคือเรื่องของศาสนา ซึ่งเมื่อสักครู่บางท่านอาจจะไม่ได้พูด เพราะว่าท่านบอกว่าเวลาหมดแล้ว เนื่องจากว่าท่านขอเวลานอก ทีนี้ต้องทำตามกติกาที่ว่า ผมก็ขอนิดหนึ่งว่าศาสนาเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ว่าพุทธ คริสต์ อิสลาม พราหมณ์ ซิกข์ ก็แล้วแต่ ให้ความสำคัญทุกศาสนา ศาสนาพุทธ ๘๐-๙๐ เปอร์เซ็นต์ที่คนนับถือกันนั้นก็เป็นเรื่องหนึ่งที่เราต้องดูแล ต้องปกปักรักษา ต้องป้องกันครับ ใครเอาเศียรของพระพุทธรูปไปทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ต้องคัดค้าน ต้องติดตามนะครับ นี่เรื่องหนึ่ง ผมขอจบด้วยมรดกของบรรพชนผมนะครับ คือบทร้อยกรองว่า ศิลปะและวัฒนธรรมนำชีวิต นำจิตพิสุทธิ์ ผุดผ่องใส ช่วยกันรักษาพัฒนาศิลปะและวัฒนธรรมไทย สู่หลักชัย หลักธรรม ล้ำเลิศเทอญ ขอบคุณท่านประธานครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับผู้อภิปรายที่แสดงความจำนงไว้หมดแล้ว เพราะฉะนั้นตอนนี้ท่านประธานกรรมาธิการอาจารย์เนาวรัตน์จะมีบทสรุปหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมไหมครับ

นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ ผมขอสรุปในเวลา พยายามจะทำเวลาให้ได้นะครับ เพราะว่าขนาดให้เวลา ๒๐ นาทีก็ยังเกิน เพราะว่าเรื่องมันมากจริง ๆ ครับศิลปวัฒนธรรม นี่ก็กินเวลาไปแล้ว พูดแค่นี้ คือเรื่องของที่เมื่อกี้ผมเปรียบเทียบเหมือนต้นไม้ ก็อยากจะเปรียบเทียบอีกว่าต้นไม้ต้นนี้คือ สังคมนี่ครับ ศาสนาเป็นแก่น ขณะที่ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมนั้นเป็นเนื้อไม้ ส่วนค่านิยมนั้นอาจจะเปรียบได้กับเปลือกไม้ เพราะว่าต้นไม้ต้นนี้มีพื้นฐานจากเศรษฐกิจคือราก เรือนยอดสาขาคือการเมือง ฉะนั้นวิกฤติวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นทุกวันนี้เราต้องมาดูครับว่าสังคมเรากำลังเป็นสังคมอะไร สรุปง่าย ๆ คือปัจจุบันนี้ถ้าจะพูดไม่ผิดว่าสังคมไทยกำลังเป็นสังคมบริโภค เมื่อเป็นสังคมบริโภคแล้ว วัฒนธรรมและบรรดาค่านิยมต่าง ๆ มันกลายเป็นวัฒนธรรมของผู้บริโภค ค่านิยมก็เป็นค่านิยมแบบบริโภค คือมีลักษณะไม่รับผิดชอบ เอาเงินเป็นหลัก เอาตัวเองเป็นหลัก เหล่านี้เป็นต้น ----------

เป็นเหตุของการวิกฤติทางวัฒนธรรมซึ่งเราจำเป็นต้องปฏิรูป แต่ปฏิรูปโดยไม่พูดถึงเรื่องเหล่านี้ก็ไม่ได้ จำเป็นต้องพูดครับว่าเหตุที่เกิดขึ้นก็เพราะว่าสังคมเรากำลังเป็นสังคมผู้บริโภค ถ้าจะแก้ปัญหานี้ให้เสร็จเด็ดขาดก็ต้องกลับคืนมาสู่สังคมผู้ผลิต ซึ่งก็เป็นปัญหาซึ่งเราจะต้องปฏิรูปกันทุกด้านนะครับ เพราะเวลานี้เราจะเห็นว่าโลกไร้พรมแดนนอกจากมีเศรษฐกิจเป็นตัวนำ เป็นตัวครอบงำแล้ว อาวุธทางวัฒนธรรมเป็นอาวุธที่แหลมคมที่สุดครับ และการครอบงำประเทศต่าง ๆ เวลานี้เขาใช้อาวุธทางวัฒนธรรมครับ เมื่อกี้ท่านผู้อภิปรายก็พูดเรื่องเกาหลี เดี๋ยวนี้เคป็อปเข้ามาคุมใจวัยรุ่นหมดแล้วครับ มันกลายเป็นลักษณะเด็กไทยเราก็คือ หม่วย ตี๋ หลี ยุ่น แหม่ม อะไรเป็นไทยมันเชยครับ นี่ก็น่าคิดว่าจะทำอย่างไร ฉะนั้นเป็นลักษณะของการครอบงำทางวัฒนธรรมครับ เพราะเวลาเราพูดถึงอดีตเรามักจะเอาอดีตมาครอบปัจจุบัน เวลาพูดถึงต่างชาติเราเอาต่างชาติมาครอบชาติเรา เราจะต้องเปลี่ยนความคิดใหม่ครับ เราจะต้องเอาอดีตมารับใช้ปัจจุบัน เอาต่างชาติมารับใช้ชาติเรา เราจึงจะแข็งแรง วัฒนธรรมของเราจึงจะแข็งแรง ไม่เป็นวัฒนธรรมไร้รากแบบทุกวันนี้ เดี๋ยวนี้ถึงกับมีคำพูดว่า ตามเขาแล้วเก่ง คิดเองแล้วโง่ คืออะไรที่เป็นไทยมันเชยครับ ตามเขาแล้วเก่ง คิดเองแล้วโง่ นี่เป็นอันตรายครับจะต้องปฏิรูปอันตรายของสังคมบริโภคนั่นเอง เรากำลังนำงานศิลปวัฒนธรรมมาปฏิรูปสังคมครับ ไม่ใช่ปฏิรูปงานศิลปวัฒนธรรมอย่างเดียว เรากำลังอยากจะนำงานศิลปวัฒนธรรมมาปฏิรูปสังคม เราขอมีส่วนร่วมกับทุกด้านทุกคณะครับ งานวัฒนธรรมกับการเกษตร งานวัฒนธรรมกับการเมือง วัฒนธรรมใช้ได้ทั้งหมดเลยครับ เพราะวัฒนธรรมเป็นร่มใหญ่ที่ครอบคลุม แล้วเรากำลังจะร่างพระราชบัญญัติกองทุนสร้างเสริมศิลปวัฒนธรรมภาคประชาชนด้วยครับ เพราะว่าเราจะไปรอกฎหมายจากรัฐบาลไม่ได้ครับ อย่างที่ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างท่านอาจารย์บวรศักดิ์พูดไว้แล้ว เราสามารถทำได้ครับ เราจะร่างพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อว่ารับรองประเด็นต่าง ๆ ที่เราพูดมาให้ได้ ให้พร้อมกับการร่างรัฐธรรมนูญไปพร้อม ๆ กันหารือไปด้วยกันครับ

แล้วก็สุดท้ายนี้ ท่านประธานบอกว่าต้องการให้มีการปฏิรูปเร็ว หรือควิก วิน (Quick win) ที่ผมใช้คำว่า ควินิน (Quinine) เพราะมันเป็นยาขมอยู่เหมือนกัน ทางด้านศิลปวัฒนธรรมนี่ละครับจะเป็นตัวพาหะขับเคลื่อนที่ดีที่สุด เพราะผมไปทำงานสมัชชาปฏิรูปกับคุณหมอประเวศ วะสี มานั้นเราได้สร้างเครือข่ายไว้แล้วครับ เครือข่ายของทุกภาค แล้วแต่ละภาคนี่ก็จะครอบคลุมไปทุกจังหวัด เครือข่ายเหล่านี้เราสามารถ

จะสร้างเวทีหรือลานวัฒนธรรมได้ตลอดปีเลยครับ เราคิดว่านี่จะมีการรณรงค์เรื่องศิลปวัฒนธรรมที่ควิก วินที่สุด ถ้าเราทำทั้งปีนะครับ ทุกเรื่องจะมีอยู่บนเวทีศิลปวัฒนธรรมนี้ได้ครับ ขอให้มีทุกสัปดาห์เลยนะครับ การจะทำอะไรต้องทำต่อเนื่องครับ จะไปทำเว้นไม่ได้ ทำต่อเนื่องแล้วมันจะมองเห็นผลครับ ผมว่าอันนี้เราขอเสนอในรายละเอียดนั้นคงจะต้องมาพูดคุยกัน แต่ว่าขอเสนอว่าปฏิรูปเร็วของเรานี้ก็คือเวทีศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีภาคประชาชนเป็นตัวร่วมที่สำคัญ รวมทั้งภาคเอกชนและภาครัฐด้วยครับ ท่านอาจารย์สืบพงศ์พูดเป็นกลอน ผมก็อยากจะทิ้งท้ายเป็นกลอนไว้บ้างนะครับ เห็นเวลายังมีอีกนิดหน่อย

วัฒนธรรมคือวิถีแห่งชาติ ของคนคิด คนทำ คนสร้างสรรค์
เพื่อประโยชน์เป็นอยู่รู้แบ่งปัน ไปตามขั้นครรลองของชีวิต
ศิลปะนั้นเป็นความเจนจัด ของการปฏิบัติ การงาน การประดิษฐ์
ศิลปวัฒนธรรมจึงนำคิด ให้รู้ทิศ รู้ทาง รู้ย่างเท้า
พื้นฐานบ้านเราคือชาวบ้าน ทำงานไร่นามาก่อนเก่า
เป็นปู่เป็นย่าตายายเรา ปลูกเหย้า แปลงย่านเป็นบ้านเมือง
เป็นเมืองเรืองรุ่งเป็นกรุงไกร ลูกไทยหลานไทยได้ฟูเฟื่อง
น้ำใจไมตรีมีนองเนือง จากเบื้องบรรพกาลถึงวันนี้
ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ เอกราช เอกลักษณ์ เอกศักดิ์ศรี
เป็นคันฉ่องส่องความงามและความดี เป็นโคมฉายช่วยชี้วิถีชน

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับท่านอาจารย์ ทางท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญท่านประธานมีประเด็นจะเพิ่มเติมไหมครับ เชิญท่านศาสตราจารย์สุจิต บุญบงการ ครับ

นายสุจิต บุญบงการ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ผม สุจิต บุญบงการ ในฐานะรองประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สามได้รับมอบหมายจากท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญให้มาช่วยตอบแล้วก็ขอบคุณท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ กระผมขอออกตัวว่าคงไม่สามารถจะกล่าวอะไรเป็นกลอนเหมือนหลายท่านในที่นี้ได้นะครับ ผมยังไม่อยากไปทาบรัศมีกับศิลปินแห่งชาตินะครับ เพราะว่าเราก็ยังไม่มีความสามารถถึงขนาดนั้น แต่อยากกราบเรียนผ่านท่านประธานไปยังท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติทุกท่านที่ได้กรุณาทำข้อเสนอและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการที่จะบัญญัติในเรื่องของค่านิยม เรื่องศิลปะ เรื่องวัฒนธรรม เรื่องศาสนา เรื่องคุณธรรม แล้วก็จริยธรรมไว้ในรัฐธรรมนูญ จริง ๆ แล้วผมนั่งฟังมาประมาณชั่วโมงกว่าก็ได้ความรู้เยอะ แล้วก็มีความรู้สึกว่าทุกอย่างที่ท่านพูดมามีคุณค่าทั้งสิ้น แต่การที่จะบัญญัติไว้ในที่ไหนอย่างไรนั้นคงต้องไปคำนึงถึงลักษณะของข้อเสนอแนะแล้วก็การปฏิบัติ เพื่อจะให้เกิดข้อเสนอแนะนั้นได้เป็นผลอย่างจริงจัง ยังมีหลายเรื่องซึ่งเราสามารถนำเอามาอยู่ในเรื่องของสิทธิเสรีภาพของประชาชน เรื่องของสิทธิเสรีภาพของชุมชน แล้วก็สามารถที่จะนำไปสู่ในแง่ของแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ แล้วก็หน้าที่ของประชาชน หน้าที่ของพลเมือง หน้าที่ของรัฐที่จะต้องดูแลทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมนะครับ ก็คงจะรับเอาเรื่องที่ท่านเสนอมาทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นในนามของคณะกรรมาธิการที่ท่านอาจารย์เนาวรัตน์เป็นประธาน แล้วก็ของท่านสมาชิกที่ได้มีการเสนอเข้ามา แล้วก็ผมคิดว่าถ้าท่านมีข้อคิดอะไรเพิ่มเติมก็ทำเป็นเอกสารเสนอมาได้ ทางเราคณะกรรมาธิการยกร่างก็จะพยายามที่จะดูความเหมาะสมในการที่จะบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญในหมวดต่าง ๆ และสุดท้ายก็จะเป็นหมวดปฏิรูปซึ่งก็คงจะมีหลายอย่างที่สามารถเข้าไปได้ แต่อย่างที่ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างได้กล่าวไว้เมื่อวานนี้ เราจะพยายามทำรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้กระชับ ให้สั้น แล้วก็ให้มีลักษณะที่จะช่วยทำให้บ้านเมืองเราไปสู่การปฏิรูปที่ถูกต้องในที่สุด ดังนั้นก็คงต้องมีการพิจารณาให้รอบคอบอีกครั้งหนึ่ง ก็ขอขอบคุณแทนกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญมาในที่นี้ด้วยจากข้อเสนอต่าง ๆ ที่ท่านทั้งหลายได้เสนอมา ขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณนะครับ เบ็ดเสร็จแล้วเราคงจะได้ประมวลส่งความเห็นข้อเสนอแนะทั้งหมดให้กับคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญต่อไปนะครับ

ถัดไปเป็นเรื่องของคณะกรรมาธิการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง ขอเรียนเชิญท่านประธานกรรมาธิการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลังได้แถลงนะครับ อาจารย์สมชัย ฤชุพันธุ์ ครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ และท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ที่เคารพรักทุกท่านครับ ผม นายสมชัย ฤชุพันธุ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ หมายเลข ๒๐๔ ในฐานะประธานกรรมาธิการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง ขอรายงานข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมาธิการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง ดังนี้ครับ

เรื่องแรก เรื่องแมกโคร (Macro) เรื่องใหญ่เลยนะครับของเศรษฐกิจ คณะกรรมาธิการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง มีความเห็นว่ารัฐจะต้องจัดทำยุทธศาสตร์เศรษฐกิจแห่งชาติ โดยมีเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้วอย่างยั่งยืน โดยดำเนินการให้มีหน่วยงานอิสระทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง เรื่องยุทธศาสตร์เศรษฐกิจนี่เราทำกันประปรายมีหลายหน่วยงานทำ สภาพัฒน์ก็ทำ สถาบันอิสระก็ทำ แต่ว่าสิ่งที่คณะกรรมาธิการปฏิรูปเศรษฐกิจเสนอนี่ก็คือ ต้องการให้เป็นยุทธศาสตร์แห่งชาติที่ได้รับการรับรองโดยประชาชนคนไทยทุกคนและเป็นทางการ เพราะฉะนั้นก็ควรจะต้องมีหน่วยงานที่ขึ้นมารับผิดชอบเรื่องนี้โดยเฉพาะและเอาจริงเอาจัง ระดมความคิดจากทุกส่วนทุกฝ่าย และตกลงกันว่าจะทำอย่างนี้ โดยมีเป้าหมายว่าประเทศไทยจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ความจริงประเทศไทยได้พัฒนาประเทศมาโดยตลอด เดิมเราเป็นประเทศที่ยากจนและล้าหลังเดี๋ยวนี้เราพัฒนาขึ้นมาเป็นลำดับจนกระทั่งเขาไม่เรียกเราว่าประเทศยากจนและล้าหลังแล้ว เราเป็นประเทศที่มีรายได้ระดับกลาง ช่วงที่เป็นรายได้ระดับกลางเป็นช่วงยาว มีรายได้ระดับกลางขั้นต้น ขั้นกลาง ขั้นปลายนะครับ เราพัฒนามาโดยตลอด แต่ว่าเราไม่สามารถหลุดพ้นจากความเป็นประเทศที่มีรายได้ระดับกลางได้ ติดอยู่ในกับดักเรียกว่าเป็นมิดเดิล อินคัม แทร็ป (Middle income trap) แต่ว่าเราขึ้นมาในระดับที่สูงกว่าเดิมเยอะแล้วแล้วก็อยู่ในวิสัยที่จะมีความทะเยอทะยานเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วได้ ถ้าหากว่าเรามีความตั้งใจมั่นและดำเนินการอย่างจริงจัง เพราะฉะนั้นข้อเสนออันนี้จึงเป็นข้อเสนอที่ว่าให้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติที่มีเป้าหมายเพื่อที่จะทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างยั่งยืน ในกำหนดเวลาก็ไปกำหนดเอา จะเอา ๒๐ ปี ๑๐ ปีอะไรค่อยว่าทีหลัง แต่ว่าต้องการเห็นว่ามีหน่วยงานที่รับผิดชอบและดำเนินการรวมทั้งติดตามประเมินผลเรื่องนี้อย่างจริงจังนะครับ นี่คือข้อเสนอข้อที่ ๑ นะครับ

ส่วนข้อที่ ๒ เป็นด้านของการคลัง การงบประมาณ และการภาษีอากร เราเสนอว่าให้มีการกำหนดว่าบุคคลพึงแสดงสถานะรายได้ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้มีรายได้ไม่เพียงพอได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ และให้ผู้มีรายได้ถึงเกณฑ์ที่ต้องเสียภาษีได้เสียภาษีอย่างถูกต้อง โดยกำหนดว่าผู้เสียภาษีมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย แล้วก็เสียภาษีไม่เกินจำนวนที่กฎหมายกำหนดอย่างเป็นธรรม ได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้องและแน่นอน ให้สามารถอุทธรณ์คัดค้านการประเมินภาษีได้ รวมทั้งได้รับ

ความคุ้มครองในสิทธิส่วนบุคคล โดยมีมาตรการป้องกันความลับส่วนบุคคลด้วย มาตรการที่กำหนดเหล่านี้ไม่ได้เป็นเรื่องใหม่ แล้วก็ไม่ได้เป็นเรื่องที่เรายังไม่ได้ทำหรือจะทำไม่ได้ ความจริงเราทำอยู่แล้ว แต่ว่าที่เสนอนี้คือให้เป็นที่รับรองในกฎหมายรัฐธรรมนูญว่า คนไทยที่เสียภาษีมีสิทธิได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมนะครับ แล้วก็มีสิทธิอุทธรณ์ได้ ซึ่งขณะนี้ตามกฎหมายไทยก็มีการอุทธรณ์กันอยู่แล้วนะครับ นอกจากนั้นก็มีการกำหนดว่าความลับส่วนบุคคล ซึ่งเราต้องแถลงเวลาเสียภาษีว่ามีรายได้เท่าไร บ้านอยู่ที่ไหน ประกอบกิจการอะไร พวกนี้เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของเรา เมื่อไรที่ผู้ที่เป็นเจ้าหน้าที่ได้รับทราบข้อมูลเหล่านี้ก็พึงที่จะต้องใช้ประโยชน์เพื่อการจัดเก็บภาษีอย่างเดียว และไม่เปิดเผยต่อบุคคลอื่น ความจริงเรื่องนี้ในกฎหมายสรรพากรก็จะมีอยู่แล้ว แต่ว่าเราต้องการที่จะให้เห็นว่ารับรองไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญนะครับ

ข้อต่อไปนะครับ เป็นเรื่องกำหนดหน้าที่ของประชาชนชาวไทยว่าต้องเสียภาษี ในขณะเดียวกันก็ต้องกำหนดไว้ด้วยว่า รัฐซึ่งเป็นผู้จัดเก็บภาษีก็พึงออกกฎหมายภาษีที่เป็นธรรม ที่เป็นกลาง ----------

ที่มีความเท่าเทียมกันนะครับ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะใช้ภาษีเป็นเครื่องมือลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจนะครับ

ข้อที่ ๔ เรากำหนดว่า รัฐจะต้องจัดให้มีการจัดตั้งองค์กรอิสระที่เรียกว่าคณะกรรมการนโยบายการเงิน การคลังและภาษีอากรแห่งชาติ ที่ประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐ ภาคธุรกิจ ประชาชนและภาควิชาการ เพื่อทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ เสนอแนะนโยบายการเงิน การคลัง ภาษีอากรและมาตรการการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียภาษี พร้อมเสนอแนะต่อคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเพื่อเสนอเป็นกฎหมายต่อรัฐบาลและรัฐสภาต่อไป สิ่งที่เรียกว่าคณะกรรมการการเงิน การคลัง การภาษีอากรแห่งชาติเป็นแนวคิดของภาคเอกชนไทยที่อยากจะเห็นเพราะว่าที่แล้วที่ผ่านมา ความจริงเรื่องการทำนโยบายเศรษฐกิจการเงิน การคลัง การภาษีอากร รัฐจะทำเป็นส่วนใหญ่ เสร็จแล้วรัฐก็จะเอามาถามประชาชนโดยบอกว่า ให้มีส่วนร่วมบ้างว่าเห็นด้วยไหมอะไรอย่างไร ในที่สุดรัฐก็ทำตามที่รัฐเห็นควร แต่สิ่งที่เราเสนอแนะก็คือว่าให้มีฟอรัม (Forum) ขึ้นมาใหม่เพื่อที่จะเอาคนจากภาคต่าง ๆ ทั้งภาคประชาชน ภาควิชาการ ภาคธุรกิจและภาครัฐมาร่วมกันคิดสุมหัวกันคิดในเรื่องของนโยบายการเงิน การคลัง และการภาษีอากร แล้วก็ทำการเสนอแนะต่อรัฐบาลมีหน้าที่เพียงเสนอแนะเท่านั้นนะครับ แต่ก็จะเป็นการก้าวหน้าไปจากเดิมเดิมจะกำหนดคิดริเริ่มมาจากรัฐเท่านั้น แต่ว่าภาคเอกชนไม่ได้มีส่วนร่วมในตอนแรก อันนี้ถ้าเสนอมาจากฟอรัมนี้ก็จะเป็นการกลั่นกรองร่วมกันของทุกภาคฝ่ายนะครับ

ข้อเสนอต่อไปเป็นข้อเสนอให้จัดตั้งสิ่งที่เรียกว่า สำนักงบประมาณแห่งรัฐสภา หรือที่เรียกในภาษาอังกฤษว่า พาร์เลียเมนตารี บัดเจ็ต ออฟฟิซ (Parliamentary Budget Office) ความจริงในนานาชาติมีกัน ขณะนี้ธนาคารโลกก็กำลังแคมเปน (Campaign) ส่งเสริมให้ประเทศต่าง ๆ มีกัน ประเทศไทยก็มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้ของธนาคารโลกด้วย ก็คือเราเห็นว่าภารกิจในกระบวนการผ่านงบประมาณส่วนสำคัญส่วนหนึ่งอยู่ที่ฝ่ายนิติบัญญัติ คือสภาผู้แทนราษฎร พระราชบัญญัติงบประมาณ สำนักงบประมาณซึ่งเป็นสำนักงานของฝ่ายบริหารเป็นผู้เตรียม แล้วก็นำเสนอต่อสภาเพื่อทำการวิเคราะห์ แล้วก็พิจารณาอนุมัติให้ผ่านหรือไม่ผ่าน แต่ว่าในนานาชาติในชาติที่เจริญแล้วส่วนมากเขาก็จะมีสำนักงานในฝ่ายนิติบัญญัติที่ทำหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณนี้โดยเฉพาะนะครับ แล้วก็ให้ความเห็นที่เป็นกลาง ให้ความเห็นเกี่ยวกับผลกระทบในระยะยาวเกี่ยวกับผลสะเทือนถึงเศรษฐกิจโดยรวม การวิเคราะห์งบประมาณมันเป็นการทำงานที่ต้องอาศัยเทคนิค อาศัย

สปช. ๑๐/๒๕๕๗ วีรพร ๒๒/๒

โพรเฟสชันแนลลิซึม (Professionalism) คือความเป็นมืออาชีพนะครับ ส.ส. ทั้งหลายท่านก็จะมีความสามารถสูง เป็นที่นิยมนับถือเป็นตัวแทนของประชาชน แต่ว่าท่านจะไม่มีเวลามาวิเคราะห์ในเรื่องการคลัง การงบประมาณอย่างละเอียดลออ เจ้าหน้าที่สภาก็ช่วยท่านฝ่ายเลขาสภา แต่ว่าฝ่ายเลขาสภาก็จะมีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายเรื่องกฎระเบียบต่าง ๆ แต่ว่าความเชี่ยวชาญทางด้านการวิเคราะห์งบประมาณมันต้องการเทคนิคพิเศษนะครับ เพราะฉะนั้นนานาชาติจึงตั้งองค์กรอิสระขึ้นภายในฝ่ายของสภา หน่วยนี้ไม่มีหน้าที่พิจารณางบประมาณ ไม่มีหน้าที่จัดสรรงบประมาณ แต่มีหน้าที่วิเคราะห์ว่างบประมาณซึ่งเสนอโดยฝ่ายบริหารนั้นจะเกิดผลอย่างไรต่อเศรษฐกิจโดยส่วนรวม ใครได้เท่าไร หมายถึงว่าคนส่วนไหน คนจน คนรวย คนภาคเหนือ ภาคใต้ คนประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้อะไรอย่างไร แล้วจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมในระยะยาวอย่างไร การวิเคราะห์นี้มีประโยชน์ แล้วก็การวิเคราะห์นี้ก็ควรจะเป็นกลาง แล้วก็มีหลักวิชามีความน่าเชื่อถือ แล้วก็เป็นข้อมูลซึ่งเปิดเผยต่อพับลิก (Public) ส.ส. จะเอาไปใช้ก็ได้

ฝ่ายรัฐบาลจะเอาไปใช้ก็ได้ สื่อมวลชนจะเอาไปใช้ก็ได้ เราก็อยากเห็นว่ามีหน่วยงานนี้เกิดขึ้นในฝ่ายนิติบัญญัติของเราเรียกว่า สำนักงบประมาณแห่งรัฐสภา นะครับ

ข้อเสนอต่อไปเป็นเรื่องเกี่ยวกับระบบภาษีอากรของประเทศไทย ในเชิงการแบ่งแยกระหว่างภาษีระดับชาติกับภาษีท้องถิ่น ระบบภาษีอากรของประเทศไทยได้พัฒนามาโดยลำดับ แล้วเราก็มีการปรับปรุงโครงสร้างเปลี่ยนปฏิรูปภาษีมาเป็นลำดับ แต่ว่าในช่วงหลังโครงสร้างทางอำนาจรัฐ ทางการปกครอง ทางการเมืองของเราได้เปลี่ยนไป คือประเทศไทยเป็นประเทศเอกรัฐ คือในประเทศไทยมีรัฐเดียวและมีรัฐบาลเดียว แล้วเราก็เป็นเอกรัฐที่รวมศูนย์อำนาจอย่างมาก คือว่าอำนาจรัฐส่วนใหญ่ใช้โดยรัฐบาล แล้วก็สั่งการไปจากส่วนกลางก็ไปเป็นการปฏิบัติในขอบเขตทั่วประเทศไทย แต่ในช่วงหลังมานี้เราเห็นว่าความจริงเราได้อาศัยการปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจมานาน แล้วก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าการปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศไทยให้เติบโตขึ้น เจริญขึ้น พ้นจากความเป็นประเทศยากจนและล้าหลังแล้วนะครับ เป็นความสำเร็จ เป็นผลงานของการปกครองแบบรวมศูนย์ แต่เพราะความสำเร็จและผลงานที่ดีของการปกครองแบบรวมศูนย์จึงทำให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไป ทำให้โครงสร้างทางสังคมของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปก็คือเพราะพัฒนาขึ้น เพราะฉะนั้นลักษณะเศรษฐกิจและสังคมไทยขณะนี้ไม่ได้เหมือนกับขณะที่เริ่มรวมศูนย์ เรารวมศูนย์นี่ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ ในสมัยนั้นมีความจำเป็นต้องรวมศูนย์ เพราะว่าสภาวะเศรษฐกิจ สังคมเป็นอย่างนั้น ภาคเอกชนยังไม่เข้มแข็ง การศึกษายังไม่ดีพออะไรต่าง ๆ แล้วประกอบกับว่ามีภัยภายนอก คือมีการล่าอาณานิคมของนักล่าอาณานิคม เราจึงต้องรวมศูนย์การปกครองเข้ามา แล้วเราก็ใช้การปกครองแบบรวมศูนย์นี่จนประสบความสำเร็จ แต่ความสำเร็จของการปกครองแบบรวมศูนย์นี้ทำให้มีความจำเป็นต้องเปลี่ยนรูปแบบการปกครองใหม่จากการรวมศูนย์เป็นการกระจายอำนาจ เรื่องนี้เราได้ตัดสินใจแล้วนะครับ และได้ทำไปแล้วโดยรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ นี่เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ยอมรับ อันนี้เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญเลยมีหมวดว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ คราวนี้เมื่อการเมืองเปลี่ยนไปจากระบบการรวมศูนย์อำนาจมาเป็นระบบกระจายอำนาจ เราก็จะต้องมาจัดการทางด้านการภาษีอากรและการคลังให้สอดคล้องกับระบบการกระจายอำนาจ เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นต้องแยกภาษีอากร บรรดาภาษีอากรที่จัดเก็บในประเทศไทยออกเป็น ๒ ส่วนให้ชัดเจน เพราะเป็นภาษีระดับชาติกับภาษีระดับท้องถิ่น เวลานี้มีการบ่นกันเยอะ

บางท้องถิ่นเขาบอกว่า เขาเป็นคอนทริบิวชัน (Contribution) เป็นผู้ที่เสียภาษีให้กับรัฐบาลประเทศไทยนี่เยอะ แต่ว่าเงินที่ส่งไปบำรุงเขานี่น้อยเหลือเกิน เขาอยากจะขอบางส่วนของเงินที่เก็บ เช่น ที่ภูเก็ต หรือว่าที่ศูนย์กลางใหญ่ ๆ สมุยอะไรอย่างนี้นะครับ ไว้ที่นั่นบ้างได้ไหม ในขณะนี้ตามโครงสร้างภาษีแบบเรานี่ไม่ได้ เพราะว่าภาษีเป็นภาษีของรัฐบาล เก็บมาก็ต้องเอาเข้าคลังนะครับ แต่จะตอบคำถามอันนี้ได้ก็คือต้องแยกภาษีออกเป็น ๒ ส่วน ภาษีที่รัฐบาลเก็บเข้าคลังก็มี และควรจะเป็นส่วนสำคัญเพื่อใช้ทำนุบำรุงประเทศโดยรวม แต่ขณะเดียวกันเขาควรจะมีภาษีท้องถิ่นที่เก็บโดยท้องถิ่นและเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ขณะนี้ความจริงก็มีอยู่บ้าง แต่ว่าคอนเซปต์ (Concept) นี้ไม่ค่อยชัดเจน แล้วก็ไม่เพียงพอ ข้อเสนอนี้จึงบอกว่าให้แยกระบบภาษีออกมาให้เกิดความชัดเจนว่าเป็นภาษีรัฐบาลกลาง เป็นภาษีรัฐบาลแห่งชาติกับภาษีท้องถิ่น แล้วก็ควรจะกำหนดให้ภาษีท้องถิ่นมีรายได้พอสมควรกับความจำเป็นในการใช้จ่ายของท้องถิ่น ซึ่งอันนี้พูดได้ แต่เวลาปฏิบัติจริงแล้วจะมีปัญหาหลาย ๆ พื้นที่ที่ยากจน ก็คือบางพื้นที่เขามีความสามารถในการเสียภาษีเพราะมีอุตสาหกรรม มีโรงงาน มีธุรกิจเยอะก็เสียภาษีเยอะ ----------

แต่บางพื้นที่แม้จะพยายามจัดเก็บภาษีอย่างไรก็ไม่ได้หรอก เพราะว่าคนยากจนไม่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจ กรณีอย่างนั้นก็ควรจะเอาเงินภาษีของรัฐบาลส่วนกลางที่เก็บมาเยอะแยะไปช่วยท้องที่ที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งเวลานี้เราก็ทำอยู่ แต่ยังทำไม่ค่อยชัดเจนนะครับ แต่ถ้ามันมีระบบอย่างนี้ขึ้นมา หลายพื้นที่ก็จะสามารถไม่ต้องพึ่งส่วนกลางได้ เพราะว่ารายได้ที่เราเก็บที่เขามีมากเพียงพอ ผมคงไม่ลงรายละเอียดมากกว่านี้ เพราะว่าอาจจะไม่ได้พูดประเด็นอื่น

ประเด็นถัดไป เป็นเรื่องของพระราชบัญญัติงบประมาณ บางคนใช้คำว่าพระราชบัญญัติงบประมาณ ๒ ขา ซึ่งก็มีความหมายอยู่ ก็คือว่าขณะนี้พระราชบัญญัติงบประมาณของเราไม่ใช่ชื่อว่าพระราชบัญญัติงบประมาณ เป็นพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี แปลว่าในงบประมาณนี่โฟกัส (Focus) ที่รายจ่าย เป็นข้อจำกัดเฉพาะรายจ่าย และเน้นที่รายจ่าย แต่ว่าเราจะเห็นว่าในงบประมาณดูทั้ง ๒ ขา ดูทั้งรายได้และรายจ่าย แน่นอนรายได้เราไม่สามารถจะกำหนดเป็นตัวเลขแล้วก็บังคับให้เกิดขึ้นอย่างแน่นอนได้ เพราะรายได้ส่วนใหญ่มันเป็นภาษีอากร ภาษีอากรก็ต้องจัดเก็บตามกฎหมาย กฎหมายกำหนดไว้ว่าอย่างไรก็ต้องเก็บตามนั้น เจ้าหน้าที่ก็ต้องเก็บตามนั้นและได้เท่าไรก็ต้องเป็นเท่านั้น แต่ว่าเราสามารถประมาณการได้ เพราะต้องการให้มีการประมาณการที่รัดกุม ที่ชัดเจนที่เหมาะสมที่เป็นกลาง แล้วก็มาเทียบกับรายจ่าย ถ้าหากมีความจำเป็นต้องจ่ายมากกว่าได้ ก็ต้องบอกว่าจะไปกู้ จะกู้จากใคร กู้ด้วยวิธีใด แล้วก็ต้องบอกว่าจะเอาเงินที่ไหนมาชำระหนี้นี้ ชำระเมื่อไร ส่วนนี้ก็ต้องการให้มีความชัดเจนอย่างนี้นะครับ มีประเด็นเรื่องรายการใช้จ่ายเงินของแผ่นดินต้องเป็นไปตามกฎหมายนี่ผมจะผ่านไปนะครับ แล้วก็รายจ่ายขององค์กรอิสระต้องรายงานก็จะผ่านไปนะครับ

อีกประเด็นหนึ่งซึ่งผมคิดว่ามีความสำคัญคือ จะเสนอให้มีกฎหมายการเงินการคลังแห่งชาติ ความจริงข้อเสนอทำนองนี้มีในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ แล้ว แล้วก็กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลด้วย ทำให้เสร็จภายใน ๒ ปีนับจากวันที่รัฐบาลที่ได้รับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญนั้นแถลงนโยบาย คือในเดือนกุมภาพันธ์เข้าใจว่าปี ๒๕๕๑ รัฐบาลคุณสมัครเป็นคนแถลงนโยบาย นับจากวันนั้น ๒ ปีต้องทำเสร็จ แต่เวลานี้มันผ่านไปแล้วนี่มันปี ๒๕๕๗ ก็ประมาณ ๖-๗ ปีแล้วก็ยังไม่ได้ทำ แต่อย่างไรก็ตามเราเสนอใหม่ว่าจะต้องทำ และผมก็คิดว่าควรจะนำความเห็นของท่านประธานกรรมาธิการยกร่างมาใช้ คือพยายามทำให้เสร็จภายในระยะเวลาที่ยังมีการปฏิรูปอยู่ คือในอายุของสภาปฏิรูปแห่งชาตินี้ ดังนั้นก็เสนอว่ากฎหมายนี้

ควรจะเป็นกฎหมายที่วางวินัยการคลัง ทั้งวินัยทางด้านรายได้ รายจ่ายและการกู้เงิน รวมถึงวินัยการคลังของท้องถิ่นด้วย ซึ่งกฎหมายฉบับเดิมที่เราเสนอไว้ในปี ๒๕๕๐ ไม่มีเรื่องท้องถิ่น แต่ผมคิดว่าควรจะรวมกันเพราะเป็นภาคสาธารณะเหมือนกัน เวลานี้ท้องถิ่นจะมีขนาดใหญ่ขึ้นทุกที เพราะถ้าหากไม่มีวินัยก็จะก่อเกิดความเสียหายต่อส่วนรวมได้อย่างไม่น้อยนะครับ

ข้อต่อไปนะครับ เป็นมาตรการการป้องกันการใช้นโยบายประชานิยม ข้อเสนอนี้ในเอกสารที่ท่านแจกปึกใหญ่ไม่มีนะครับ เพราะเป็นเรื่องที่เราคิดขึ้นมาภายหลัง ผมได้หารือกับกรรมการหลายท่านแล้ว เห็นว่าเป็นเรื่องดีก็ควรจะเสนอ ณ ขณะนี้ด้วย แนวคิดก็คือว่าเพื่อป้องกันการบริหารราชการแผ่นดินที่มุ่งสร้างความนิยมทางการเมืองที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนในระยะยาว ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันการบริหารราชการแผ่นดินที่มุ่งสร้างความนิยมทางการเมือง ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจและประชาชนในระยะยาวก็คือว่า เสนอว่ามันต้องมีการทำเรื่องนี้ แต่จะทำอย่างไร ขณะนี้ยังไม่ควรเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ ควรจะให้ไปเขียนไว้ในกฎหมายลูกในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ เพราะว่ามันจะมีความละเอียดอ่อนมาก ----------

เมื่อวานนี้ก็มีคนมาสัมภาษณ์ผมในเรื่องนี้ว่าเขามีความห่วงใยว่า ถ้าหากว่าทำประชานิยมไม่ได้ แปลว่ารัฐนี่จะให้สวัสดิการต่อประชาชนไม่ได้ด้วยใช่หรือเปล่า อันนี้ผมก็คิดว่ามันเป็นข้อสังเกตที่มีเหตุมีผลอยู่ แต่ความจริงแล้วประชานิยมกับสวัสดิการคนละเรื่องกัน สวัสดิการนี่มุ่งที่จะให้ความสะดวกสบายขั้นพื้นฐานต่อประชาชน แล้วก็ไม่ได้มีเจตนาหรือว่าไม่ได้มีความคาดหวังที่จะให้ได้คะแนนเสียงนะครับ ตามเรื่องประชานิยมนี่ก็คือจะต้องทำเพื่อมุ่งสร้างความนิยมทางการเมืองให้กับตนเองหรือกับพรรคของตนเองนะครับ แต่มันก็จะเป็นเกรย์ แอเรีย (Gray area) ที่จะแยกยากนะครับ เพราะฉะนั้นแนวคิดที่เคยคิดกันอยู่นี้ก็คือว่าจะต้องให้มีการเสนอ เวลาเสนอโครงการ มาตรการหรือนโยบายใด ๆ ต้องให้ระบุให้ชัดว่าประโยชน์มันเป็นอย่างไร จำนวนเท่าไร เกิดต่อใคร และจะเอาเงินที่ไหนมาทำให้เกิดประโยชน์นี้ได้นะครับ จะเก็บภาษีอะไร หรือจะกู้มาจากใคร แล้วภาระที่จะเกิดขึ้นต่องบประมาณเป็นอย่างไร ต่อระยะยาวเป็นอย่างไร ต่อภาพรวมเป็นอย่างไร ต้องวิเคราะห์ให้หมด ท่านไม่ให้พูดเฉพาะด้านดีว่าคนยากคนจนจะได้ประโยชน์เท่านั้นเท่านี้ ไม่อย่างนั้นก็จะเสนอกันโดยไม่รับผิดชอบ เปิดเผยข้อมูลอย่างนี้แล้วนี่ก็อยู่ที่สังคมเราเปิดเผยข้อมูลอย่างนี้แล้วผมคิดว่าสื่อทั้งหลายก็จะสามารถนำมาวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์ได้ คนทั้งหลายก็ย่อมจะมีส่วนร่วมในการออกความเห็นได้ ก็จะทำให้มีการรอบคอบมากขึ้นนะครับ ท่านประธานกดออดแล้ว ผมจะหยุดเท่านี้แล้วเอาส่วนที่เหลือไปพูดตอน ๑๐ นาทีหลัง ขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ เราคงได้ฟังเพิ่มเติมจากท่านที่สมาชิกที่ได้เข้าชื่อไว้ขออภิปรายเพิ่มเติมนะครับ ซึ่งคราวนี้มี ๖ รายด้วยกันนะครับ ขออนุญาตอ่านไปเร็ว ๆ คุณกิตติพงศ์ อุรพีพัฒนพงศ์ คุณเขมทัต สุคนธสิงห์ คุณพรายพล คุ้มทรัพย์ คุณพิสิฐ ลี้อาธรรม คุณรสนา โตสิตระกูล และคุณวัลลภ พริ้งพงษ์ เชิญคุณกิตติพงศ์ อุรพีพัฒนพงศ์ เลยครับ

นายกิตติพงศ์ อุรพีพัฒนพงศ์ : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติและท่านประธานกรรมาธิการนะครับ ผม กิตติพงศ์ อุรพีพัฒนพงศ์ สปช. หมายเลข ๑๐ นะครับ ความจริงท่านประธาน ผมมีทั้งหมด ๒๙ ประเด็น แต่ว่าพูดไปได้แค่ ๑๒ ประเด็น ซึ่งท่านกรรมการหรือท่านกรรมาธิการ ท่านสมาชิกก็อาจจะไปดูได้ แต่สิ่งที่ผมอยากขยายคือเรื่องของภาษีอากรนะครับ เราจะปฏิรูปอะไรคงปฏิรูปไม่ได้ถ้าเราไม่ปฏิรูปภาษีอากรของประเทศ เราพูดกันในตอนที่เราจะวางอนาคตของประเทศอีก ๒๐ ปีข้างหน้า เราพูดถึง

ภาษีทุกกรรมาธิการพูดถึงภาษีขอโน่นขอนี่ จะเอากี่เปอร์เซ็นต์ แต่ว่าโครงสร้างภาษีไทยท่านทราบไหมครับว่า ๗๐-๘๐ ปีที่ผ่านมา ไม่เคยมีการปฏิรูปภาษีใหญ่เลย นอกจากปี ๒๕๓๕ ผมทำงานภาษีอากรมา ๓๐ กว่าปี พูดเขียนเรื่องปฏิรูปภาษีมา ๒๐ กว่าปี เป็นโอกาสเดียวในชีวิตของผมแล้วครับที่อยากจะให้ท่านสมาชิก สปช. ทุกท่านร่วมกันเดินหน้าประเทศไทยคือปฏิรูปภาษีอากร ผมกำลังรวบรวมบทความทั้งหมดที่เขียนอยู่จะแจกให้ท่านสมาชิกในอนาคตอันใกล้นี้ สิ่งที่ผมอยากจะเรียนย้ำก็คือว่าเรามีคนที่อยู่นอกระบบภาษีอากรเยอะมาก เรามีคนขอความช่วยเหลือจากประเทศไทยเยอะมาก การใส่รัฐธรรมนูญที่ท่านอาจารย์บวรศักดิ์พูดนี่นะครับ ผมขอใส่เรื่องภาษีอากรนี่มาตราเดียวพอครับ สิทธิ หน้าที่ผู้เสียภาษีอากร ภาษีอากรต้องเป็นธรรมแค่นี้แหละครับ และไปใส่ในส่วนที่ ๔ คือคณะกรรมการนโยบายปฏิรูปภาษีอากรหรือการคลัง ซึ่งผมคิดว่าเรามีหน้าที่ที่จะต้องทำอยู่ ๒ เรื่อง ในฐานะที่เราเป็นสมาชิก สปช. ก็คือว่า มาตรการภาษีอากรระยะสั้น กลางนี่เราควรจะทำให้แล้วเสร็จ โดย สปช. จะร่วมกับแม่น้ำ ๕ สายทำการปฏิรูปโครงสร้างภาษีอากรไทยทั้งหมดเลย แต่ส่วนในอนาคตภาษีอากรไทยที่ต้องเป็นธรรมตามความสามารถให้ทั่วถึงนี่คงจะต้องทำกันต่อไปโดยคณะกรรมการที่ท่านประธานของผมคือท่านอาจารย์สมชัยบอกว่า เรามีนโยบายภาษีอากรรัฐเป็นคนทำอันนั้นแหละครับที่เป็นความผิดพลาดของประเทศไทยมา ๗๐ ปี ความเปลี่ยนแปลงของโลก เอกชน ประชาชน ไม่ได้มีส่วนร่วมในการปฏิรูปภาษีเลย ----------

รัฐเป็นคนกำหนดเสียทั้งสิ้น แม้ในประเทศอังกฤษเองซึ่งเพิ่งมีการวิจัยออกมาว่ากระทรวงการคลังประเทศอังกฤษนี่ก็ผูกขาดในการปฏิรูปภาษีอากรโดยไม่ฟังอีเวนต์ (Event) แม้แต่รัฐสภาและประชาชน ฉะนั้นผมจึงคาดหวังว่า สิ่งที่เราจะต้องทำก็คือการปฏิรูปภาษีครั้งใหญ่ ก็คือว่าการจะเพิ่มฐานผู้เสียภาษีให้เกิดขึ้น หลายท่านคงทราบว่าเรามีประชาชน ๗๐ ล้านคน คนอยู่ในแรงงาน ๓๕ ล้านคน มีคนยื่นเสียภาษีอากรแค่ ๑๐ ล้านคนครับ เสียภาษีอากร ๒,๐๐๐,๐๐๐ คน ที่เสียเพิ่มนะครับ และที่เสียภาษี ๓๕ เปอร์เซ็นต์ มีอยู่แค่ ๒๖,๐๐๐ คน มีบริษัท ๓๐๐,๐๐๐ กว่าบริษัท เสียภาษีแค่ ๑๐๐,๐๐๐ บริษัท มีเอสเอ็มอี (SME) ๒.๗๙ ล้านคน เสียภาษีผมว่าไม่ถึง ๑๐๐,๐๐๐ คน การหนีภาษีกลายเป็นวัฒนธรรมของประเทศไทย โครงสร้างภาษีที่ให้อำนาจภาครัฐทุจริต ฉ้อฉล มีตลอดเวลาวีเอที (VAT) ปลอม ภาษีศุลกากรนำเข้า รถจดประกอบ อันนี้เป็นสิ่งที่ผมว่าประเทศไทยต้องรื้อโครงสร้างใหม่อย่างใหญ่ แน่นอนเป็นการพลิกโฉมประเทศเลยครับ และผมคิดว่า สปช. ของเรานี่แหละจะเป็นคนทำ อาศัยในมาตรา ๓๑ ที่เราจะร่วมกันปฏิรูปภาษี ซึ่งคณะทำงานของเราก็จะทำร่วมกับท่าน สปช. นะครับ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ผมคิดว่าท่านสมาชิก สปช. ทุกท่านควรจะให้ความสำคัญก็คือเรื่องของการปฏิรูปภาษีโครงสร้างที่จะทำให้ผู้เสียภาษีมีมากขึ้นนะครับ ใส่ไว้ในภาค ๔ ถ้าเรื่องควิก วินหลายคนพูดถึงเรื่องภาษีอากรทุกกรรมาธิการนะครับ เราต้องมารวมกันคิดจะทำอะไร ท่านประธานกรรมาธิการบอกกับผมว่าเรื่องควิก วินที่อยากจะทำก็คือเรื่องวิสาหกิจเพื่อสังคม อันนี้ก็เกี่ยวกับภาษีอากร วิสาหกิจชุมชนก็ภาษีอากร ทุกอย่างจะภาษีอากรหมดเลย เพราะฉะนั้นถึงเวลาแล้วที่ผมคิดว่าเราจะต้องมีคณะทำงานภาษีอากรซึ่งอาจจะร่วมกับรัฐบาล ซึ่งผมได้คุยกับทางรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในการตั้งคณะกรรมการปฏิรูปภาษีอากรพร้อมกันไปกับ สปช. และในขณะเดียวกัน สปช. ก็ควรจะมีหน่วยงานที่จะวางแผนระยะยาว สั้น และส่วนที่ ๔ ซึ่งผมคิดว่าจะต้องใส่ในรัฐธรรมนูญ เรามี ๒๙ ประเด็น เอาสัก ๒-๓ ประเด็นสั้น ๆ ผมว่าเพียงพอแล้ว แล้วก็ให้ภาระการปฏิรูปภาษีอากรเป็นภาระภาษีอากรซึ่งมาจากภาครัฐ ธุรกิจ เอกชน และวิชาการ อย่าคิดว่าภาคธุรกิจจะขี้โกงหรือเอาประโยชน์จากรัฐ วันนี้ประเทศไทยเข้มแข็งได้ก็เพราะภาคธุรกิจ เพราะฉะนั้นเราต้องเชื่อว่าภาคธุรกิจก็อยากให้ประเทศไทยเจริญก้าวหน้ารุ่งเรือง เพราะฉะนั้นผมก็อยากใคร่วิงวอนให้ท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติช่วยกันสร้างวัฒนธรรมเรื่องการเสียภาษี การแสดงตน และที่สำคัญมากมันจะป้องกันการทุจริต ฉ้อฉล

โดยให้นักการเมืองดิแคลร์ (Declare) เรื่องภาษีอากรนี่ผมเห็นด้วยอย่างยิ่ง ถ้าเงินคุณไม่มีที่มาที่ไป ถึงเอาโทษไม่ได้ คุณต้องเสียภาษีก่อนนะครับ แล้วเราจะได้รู้ว่านักการเมืองที่มีเงินเป็นร้อยพันล้านบาทนี่เสียภาษีให้บ้านเมืองเท่าไร ผมคิดว่ามาตรการภาษีอากรจะช่วยทั้งเรื่องของการปฏิรูปการเมือง ถ้าเรากล้าที่จะทำ ขอบพระคุณครับท่านประธาน

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : เชิญคุณเขมทัตครับ

นายเขมทัต สุคนธสิงห์ : เรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ผม เขมทัต สุคนธสิงห์ นะครับ มี ๒ ประเด็นใหญ่ แล้วก็มีประเด็นย่อย

ประเด็นแรกนั้น ในส่วนที่ท่านสมชัยได้กรุณาอธิบายไปแล้วนะครับ ปรากฏอยู่ในเล่มหน้า ๑๔๓ เรื่องขององค์กรอิสระนี่นะครับ ผมอยากจะขออนุญาตเพิ่มเติมว่าองค์กรอิสระนั้นคงจะต้องดูลงไปถึงเรื่องของกฎกระทรวง ประกาศกรมต่าง ๆ ที่ออกมาทีหลังแล้วก็ไม่เป็นธรรมต่อการเก็บอากร อีกทั้งการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ใช้เจตนาในการสื่อความหมายประกาศกฎต่าง ๆ ในทางที่จะก่อให้เกิดความไม่สุจริต อันนี้เราท่านก็คงทราบดีกันอยู่สำหรับกรมที่เก็บเงินทั้งหลายก็จะมีปัญหามาก ข้าราชการก็จะใช้หลายความเห็น อันนี้ไม่ได้มองเฉพาะทางด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเดียว ผมอยากให้องค์กรอิสระนี้ได้กำหนดบทลงโทษ อาจจะทำเป็นแบล็กลิสต์ (Blacklist) สำหรับหน่วยงานเอกชนที่บิดเบือนการเสียภาษี อย่างที่ผ่านมาเคยมีการหลีกเลี่ยงภาษีมูลเพิ่มโดยการส่งตู้เปล่าออกไป แต่เสร็จแล้วเจ้าของบริษัทนั้นก็ยังกลับเข้ามาอยู่ในวงการได้โดยที่ไม่มีอะไรเกิดขึ้น

สิ่งเหล่านี้ผมคิดว่าองค์กรอิสระจะต้องทำเรื่องนี้นี่นะครับให้ชัดเจนทั้งสองฟากนะครับ ทั้งฟากรัฐแล้วก็ฟากผู้เสียภาษี ถึงจะเกิดความเป็นธรรมในสังคมขึ้นมานะครับ

ประเด็นต่อไปนั้นนะครับ ท่านสมชัยท่านไม่มีเวลาได้พูดแต่ผมขออนุญาตพูดก่อนก็คือเรื่องของสถาบันการเงิน เราพูดถึงทุนสามานย์นะครับ ในปี ๒๕๔๐ นั้นได้มีการจัดตั้งกองทุนที่อาศัยช่องว่างของกฎหมาย ประกาศตั้งกองทุนแปดโมงครึ่ง สามโมงปิดกองทุนแล้วบอกว่ากองทุนนี้จัดมาถูกต้องตามกฎหมาย เอากองทุนนี้ไปช้อนซื้อจาก ปรส. เป็นเรื่องราวมากมาย วันนี้ก็ยังเป็นคดีอยู่ในศาล เพียงแต่ว่าเขาบอกว่า เขาทำถูกต้องตามกฎหมายตามประกาศ ถ้าท่านสมชัยงง ๆ เดี๋ยวผมให้ข้อมูลท่านเพิ่มได้นะครับ คือมันเป็นเรื่องที่แล้วไปแล้ว แต่ว่ามันเกิดขึ้นจริงนะครับ

อีกเรื่องหนึ่งก็เป็นเรื่องของทุนสามานย์ที่เราพูดกัน ตอนนี้ท่านคงจะเห็นนะครับ เรื่องของการออกบัตรสินเชื่อแล้วก็คิดดอกเบี้ยกัน ๒๔ เปอร์เซ็นต์ต่อปีหรือเพิ่มขึ้นไปกว่านั้นนะครับ รวมทั้งตอนนี้ก็เป็นข่าวออกมาเรื่องของนาโน ไฟแนนซ์ (Nano finance) ก็จะคิดดอกเบี้ยสูง ๆ เรื่องเหล่านี้ล้วนแต่เป็นที่มาของทุนสามานย์ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นการควบคุมสถาบันการเงินนี้คงจะต้องดูตรงนี้ให้เรียบร้อยและเหมาะสม

อีกประการหนึ่งถ้าเราท่านจำได้ คนที่ไม่ถูกกระทำนั้นจะไม่เจ็บปวดนะครับ ปี ๒๕๔๐ นั้นนะครับ ธนาคารชาติก็ยอมให้จัดเก็บดอกเบี้ยร้อยละ ๒๗ ธุรกิจมันทำไม่ได้หรอกครับขณะนี้ เพราะฉะนั้นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ควรจะต้องมีกรอบที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความเป็นจริง ไม่ใช่ไปบอกว่าคุณอยากตัดสินใจเองทำไปเอง เพราะฉะนั้นคุณก็ต้องรับผิดชอบเอง แต่ปรากฏว่าคนที่ทำไปแล้วทำให้คนอื่นเดือดร้อนกลับไม่ต้องรับผิดชอบอะไร เพราะฉะนั้นการดูแลสถาบันการเงินนั้นควรจะต้องมีกรอบที่ชัดเจนแล้วถูกต้องและเป็นธรรม ไม่อย่างนั้นเราก็ลดความเหลื่อมล้ำไม่ได้ เราคงทราบนะครับ ตอนปี ๒๕๔๐ คนที่เป็นคนดีก็จะเจ็บปวด ใครที่รู้รักษาเอาตัวรอด คนนั้นก็รอดไปเป็นที่รู้กัน แต่ไม่มีใครทำอะไรได้ เพราะกฎหมายเอื้อมไม่ถึงนะครับ ขอจบเพียงแค่นี้ ขอบพระคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับอาจารย์พรายพล คุ้มทรัพย์ ครับ

นายพรายพล คุ้มทรัพย์ : เรียนท่านประธาน พรายพล คุ้มทรัพย์ นะครับ ก่อนอื่นต้องขอสนับสนุนข้อเสนอของกรรมาธิการที่ท่านประธาน ดอกเตอร์สมชัย ฤชุพันธุ์ ท่านได้เสนอนะครับ แล้วก็กลั่นกรองกันมารอบคอบพอสมควรนะครับ ภายในเวลาที่จำกัด

แต่ว่าผมอยากจะอภิปรายเพื่อที่จะเสริมแล้วก็ขยายความบางประเด็นนะครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับงบประมาณกับการรักษาวินัยทางการคลังนะครับ เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการพิจารณาทั้งของสภาปฏิรูปแห่งชาติแห่งนี้แล้วก็คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญในขั้นตอนต่อไปด้วยนะครับ

อันแรกคือเรื่องงบประมาณ ซึ่งเป็นข้อ ๗ ในหน้า ๓ ของเอกสารย่อที่เพิ่งแจกนะครับ จริง ๆ อยู่ในประเด็นที่ ๖ หน้า ๑๓๙ ของเล่มใหญ่ ประเด็นเรื่องงบประมาณ ๒ ขานี่ท่านประธานสมชัยได้พูดไปแล้ว แต่ว่าผมอยากจะเน้นว่าในประเด็นนี้เราตั้งใจให้ใส่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยยังไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน เงื่อนไขในการจัดทำงบประมาณและการใช้จ่าย ไม่เหมือนกับรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ ซึ่งมีรายละเอียดตรงจุดนี้ เพราะเราตั้งใจว่าจะนำเอารายละเอียดเหล่านี้เข้าไปใส่ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ โดยจะถือโอกาสสังคายนากฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พระราชบัญญัติเงินคงคลังและอื่น ๆ พูดง่าย ๆ คือเราอยากจะยกเลิกกฎหมายเหล่านี้ แล้วก็นำเอารายละเอียดของกฎหมายเหล่านี้มาปรับปรุงแก้ไขแล้วก็รวมเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญในรอบนี้เป็นฉบับเดียว เพื่อที่จะให้ประเทศไทยมีกฎหมายฉบับเดียวที่เกี่ยวกับการงบประมาณและการบริหารการใช้จ่ายของรัฐ ก็ถือเป็นการปฏิรูปในระดับหนึ่ง

ประเด็นที่ ๒ คือเรื่องหนี้สาธารณะ ซึ่งก็ปรากฏในข้อ ๒ หน้า ๓ ของเอกสารย่อที่เพิ่งแจก อันนี้ผมอยากจะเรียนว่าเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามของกรรมาธิการที่จะป้องกันหรือบรรเทาปัญหาความไม่มีวินัยทางการคลัง แล้วก็การใช้นโยบายประชานิยมประเภทที่นำความเสียหายมาสู่เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อันนี้อยากจะเรียนเพิ่มเติมนิดหนึ่งว่า เรื่องนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องเศรษฐกิจอย่างเดียวเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมืองด้วย เพราะปัญหานี้มันเกี่ยวข้องกับผมเรียกว่า วงจรอุบาทว์ทางการเมือง ก็คือว่าวงจรแรกก็คือมีการซื้อเสียงในการเลือกตั้ง พอเลือกได้แล้วก็ได้อำนาจทางการเมืองเข้ามาสู่อำนาจก็ใช้อำนาจนี้ในการนำเอานโยบายประชานิยมเข้ามาใช้ แล้วก็ถือโอกาสทุจริตแล้วก็คืนทุนด้วย แล้วก็บวกกำไรด้วย แล้วก็เอากำไรในที่สุดไปซื้อเสียงในการเลือกตั้งครั้งต่อไป แล้วก็ต่อไปเรื่อย ๆ อันนี้ผมคิดว่าเป็นวงจรอุบาทว์ซึ่งระยะหลังนี่เกิดขึ้นค่อนข้างมาก เพราะฉะนั้นก็มีความพยายามที่จะจำกัดนโยบายประเภทนี้ โดยการสร้างกลไกการตรวจสอบนโยบายและมาตรการใช้จ่ายของภาครัฐ ซึ่งท่านประธานสมชัยของผมก็ได้พูดไปแล้วนะครับ ก็ปรากฏในหน้า ๔ ของฉบับย่อที่เพิ่งแจก แต่ผมคิดว่าแค่นั้นคงไม่พอ จริง ๆ แล้วในนี้เราได้ระบุด้วยว่า ควรจะมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับวินัยทางการเงินการคลัง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของหนี้สาธารณะ ซึ่งในที่นี้เราตั้งใจว่าจะให้เป็นหนี้ภาครัฐที่มีความหมายกว้างกว่าคำว่าหนี้สาธารณะในปัจจุบัน เพราะว่าหนี้สาธารณะในปัจจุบันนี้ครอบคลุมเฉพาะหนี้ในงบประมาณแล้วก็รัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องเท่านั้นเอง ผมคิดว่าในกฎหมายฉบับใหม่ที่จะประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หนี้ภาครัฐจะต้องกว้างไปกว่านั้น ก็คือรวมหนี้ทั้งในและนอกงบประมาณ ก็คือรวมหนี้ทั้งของหน่วยราชการ กระทรวงการคลัง รัฐวิสาหกิจ แล้วก็กองทุนหมุนเวียนต่าง ๆ ด้วย ยกตัวอย่างเช่นกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งท่านคงทราบนะครับว่าเคยเป็นหนี้ถึงเกือบแสนล้านบาท เหตุผลที่ให้นำเอานิยามที่กว้างขึ้นมาใช้ก็เพราะว่าระยะหลังนี้นักการเมืองของเราฉลาด คือใช้นโยบายประชานิยมโดยใช้เงินนอกงบประมาณแทนที่จะเป็นเงินในงบประมาณ แล้วก็ใช้หน่วยงานของรัฐอย่างเช่น ธนาคารเฉพาะกิจของรัฐต่าง ๆ ตั้งแต่ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธ.ก.ส. อะไรต่ออะไรพวกนี้เป็นการใช้นอกงบประมาณ เพราะฉะนั้นถ้าเราครอบคลุมหนี้ที่รวมทั้งในและนอกงบประมาณก็อาจจะพอแก้ไขได้นะครับ เพราะฉะนั้นกฎหมายฉบับนี้เราตั้งใจว่าจะให้มีการระบุว่าควรจะมีการกำหนดเพดานหนี้ของภาครัฐไว้ เช่น อาจจะสูงสุดเป็น

เปอร์เซ็นต์ของจีดีพี (GDP) ไม่เกินกี่เปอร์เซ็นต์ก็ว่าไป เช่น ๖๐ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็จะมีดัชนีชี้วัดอื่น ๆ ด้วยนะครับประกอบ

ประเด็นสุดท้ายคือ เรื่องหน่วยงานซึ่งท่านประธานสมชัยของผมได้พูดถึงแล้ว ก็คือหน่วยงานที่เราเรียกว่า สำนักงบประมาณแห่งรัฐสภา อันนี้ก็คงต้องย้ำนะครับว่าไม่เหมือนกับสำนักงบประมาณที่มีอยู่ในปัจจุบัน หน้าที่ก็ไม่เหมือนกัน ท่านประธานได้พูดแล้วนะครับ แต่สิ่งที่ผมอยากจะเสริมก็คือว่า หน่วยงานนี้จะประเมินมาตรการและนโยบายใช้จ่ายของภาครัฐที่เสนอโดยพรรคการเมืองในการหาเสียงด้วย อันนี้ก็ปรากฏในเอกสารแล้วแต่ผมอยากจะย้ำตรงนี้ว่า ถ้าหน่วยงานนี้สามารถทำงานได้ดีก็สามารถที่จะวิเคราะห์ให้สาธารณชนได้รับรู้ด้วยว่า ไม่ควรจะเลือกพรรคที่มีนโยบายประชานิยมที่จะนำไปสู่ความเสียหาย เช่น ในอดีตเคยมีการหาเสียงถึงขนาดบอกว่าจะลดราคาโดยยกเลิกภาษีเงินกองทุนอะไรต่ออะไรพวกนี้ ยกตัวอย่าง ราคาน้ำมัน ซึ่งมันมีความเป็นไปไม่ได้ทางการคลังอยู่แล้วครับ ถ้ามีเวลาอีกนิดหนึ่งผมเสริมนิดเดียวนะครับ คือเรื่องอิสระของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเราเสนอตรงนี้ ซึ่งปรากฏในหน้าที่ ๔ ข้อ ๑๓ อยากจะเสริมว่า จริง ๆ ปัจจุบันนี้มันก็มีการประกันความเป็นอิสระของธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว ----------

และโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย ปี ๒๕๕๑ และในฐานะที่ผมเคยมีประสบการณ์เป็นคณะกรรมการอยู่ในคณะกรรมการนโยบายการเงินก็ต้องยอมรับว่าได้รับความเป็นอิสระในการพิจารณากำหนดนโยบายทางการเงินดีพอสมควร แต่อย่างไรก็ตามนะครับ ผมคิดว่าถ้าเราสามารถที่จะใส่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ ก็จะเป็นการประกันว่าจะไม่มีผู้ที่มีอำนาจโดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ซึ่งในอดีตถึงแม้จะมีการประกันความเป็นอิสระของธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว ก็อดไม่ได้ที่จะไม่รักษากติกา อันนี้ก็คือมักจะบอกอยู่เสมอว่ามันควรจะต้องลดดอกเบี้ย เพิ่มดอกเบี้ยอะไรต่ออะไรพวกนี้ ส่วนใหญ่ก็คือลดดอกเบี้ยนั่นเอง ก็คือพุต เพรสเซอร์ (Put pressure) หรือพยายามที่จะมีแรงกดดันให้คณะกรรมการนโยบายการเงินพิจารณาเป็นลักษณะที่ตัวเองต้องการ ซึ่งอันนี้ถือว่าเป็นการแทรกแซงการทำงานของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการนโยบายการเงินนะครับ จริง ๆ ก็ยังมีประเด็นเหลืออีกนะครับ แต่เข้าใจว่าเวลาหมดแล้ว ขอบคุณท่านประธานครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ เชิญดอกเตอร์พิสิฐ ลี้อาธรรม ครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพิสิฐ ลี้อาธรรม เลขที่ ๑๕๗ กระผมขออนุญาตขอบคุณท่านประธานกรรมาธิการนะครับ รวมไปถึงท่านสมาชิกหลายท่านที่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของวินัยการเงิน การคลัง ซึ่งจริง ๆ ผมก็เป็นส่วนหนึ่งของชุดที่ท่านทั้งหลายได้ดำเนินการมา รวมทั้งของท่านอาจารย์พรายพลและอาจารย์สมชัย รวมทั้งของอาจารย์จรัสด้วยนะครับ ก็ได้พยายามที่จะดูแลให้การร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ได้มีการบรรจุเรื่องของวินัยการเงิน การคลังให้เป็นระบบมากขึ้น ก็ต้องกล่าวนะครับว่าในเรื่องของวินัยการเงิน การคลัง ถ้าเกิดเราดูแลไม่ดีก็จะสร้างความเสียหายให้กับประเทศชาติอันใหญ่หลวง อย่างที่เกิดมาแล้วกับหลายประเทศ ซึ่งกระผมจะไม่ใช้เวลาในการคุยเรื่องนี้นะครับ เพราะฉะนั้นเมื่อเราดูประเทศไทยทุกวันนี้เราก็จะเห็นได้ว่าระบบของบ้านเรา เราอยู่กับระบบที่มีตัวบทกฎหมายและประเพณีปฏิบัติในเรื่องของวินัยการเงิน การคลัง มาเป็นเวลากว่า ๕๐ ปีนะครับ ที่ได้วางรากฐานมาตั้งแต่สมัยปี ๒๕๐๒ เป็นต้นมา ซึ่งก็ต้องยอมรับว่าทุกวันนี้นะครับ อย่างที่ท่านอาจารย์พรายพลกล่าวนะครับ นักการเมืองบางท่านก็ฉลาดขึ้นในการที่จะใช้ประโยชน์จากระบบที่เป็นอยู่ ซึ่งถ้าปล่อยทิ้งไว้ก็จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวง อย่างเช่นที่หลายประเทศ

ประสบมานะครับ เพราะฉะนั้นเรื่องของการปฏิรูประบบการคลัง รวมไปถึงการปฏิรูประบบภาษีและงบประมาณก็จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวด ผมจึงเห็นด้วยกับหลาย ๆ ท่านที่ได้นำเสนอเรื่องต่าง ๆ นี้ขึ้นมา แต่จะมีข้อแตกต่างเพียงเล็กน้อยตรงที่ว่า เนื่องจากท่านประธานยกร่างได้กล่าวเมื่อวันนี้ว่า อยากจะให้การนำเสนอเป็นเรื่องแค่หลักการแล้วก็รายละเอียดไปอยู่ในกฎหมายลูก หรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญก็ตาม ผมจึงไม่อยากจะนำรายละเอียดต่าง ๆ มานำเสนอ แต่อยากจะเสนอว่าในเรื่องของวินัยการเงิน การคลัง หลายเรื่องนะครับเราอาจจะเขียนเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญซึ่งจะต้องเสร็จภายในปีหน้านี้ก่อนที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ ซึ่งจะบรรจุหลายเรื่องที่เป็นเรื่องของการมีวินัยการคลัง แล้วก็เป็นการแก้ไขระบบและกฎหมายแต่เดิมซึ่งล้าสมัย อย่างเช่นที่ท่านอาจารย์พรายพลได้กล่าวนะครับ กฎหมายที่ว่านี้ควรจะต้องประกอบไปด้วยบทหนึ่งที่ว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ซึ่งต้องมาเขียนใหม่ จะต้องมีอีกบทหนึ่งที่ว่าด้วยเรื่องของหนี้สาธารณะที่จะต้องเขียนใหม่ จะต้องมีอีกบทหนึ่งที่ว่าด้วยเรื่องของเงินคงคลังที่จะต้องเขียนใหม่เช่นกัน ซึ่งถ้าเป็นอย่างนี้ครับก็จะสอดคล้องกับมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) ปี ๒๕๕๗ นี้ (๗) ที่บอกว่าเราจะต้องมีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการปรับโครงสร้างระบบเศรษฐกิจ ซึ่งอันนี้ก็จะเป็นการตอบโจทย์ข้อนี้ ส่วนโจทย์ข้อต่อไปใน (๗) นี้ที่ว่าจะต้องมีระบบที่ป้องกันการใช้นโยบายประชานิยมนะครับ ก็คงต้องมีเรื่องของการกำหนดนะครับว่า รัฐบาลจะมีการใช้จ่ายใด ๆ ไม่ใช่คิดแต่เรื่องกู้อย่างเดียว กู้นี่เป็นเพียงชั่วคราว ----------

แต่จะต้องมีการนำเสนอเรื่องของการมีรายได้มาประกอบด้วยนะครับ เราอาจจะต้องยอมรับว่ารัฐบาลในอนาคตอาจจะต้องมีการดำเนินมาตรการเพื่อช่วยเหลือประชาชนในบางด้าน แต่การช่วยเหลือนั้นเพื่อจะไม่ให้เกิดผลกระทบต่อระบบการคลังในระยะยาว ก็ต้องมีการประกาศมาตรการภาษีที่เป็นแหล่งรายได้มาชดเชยด้วยพร้อม ๆ กันไป เพื่อจะไม่ให้เกิดวิกฤติการคลังที่เกิดขึ้นกับหลายประเทศ เพราะฉะนั้นนี่ก็เป็นที่มาของแนวคิดในเรื่องของการจัดทำงบประมาณแบบ ๒ ขา ประกอบกับในมาตรา ๓๕ (๘) ของรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) ปี ๒๕๕๗ นี้ก็มีการระบุครับว่าเราจะต้องมีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการใช้จ่ายของรัฐให้เป็นไปอย่างคุ้มค่าและตอบสนองต่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน โดยสอดคล้องกับสถานะการเงินและการคลังของประเทศ เพราะฉะนั้นระบบงบประมาณของเราจึงต้องมีการคิดใหม่จากเดิมที่บอกว่าการใช้จ่ายด้วยเงินกู้ต่างประเทศให้กระทรวงการคลังดำเนินการไปได้เลย เพียงแต่เขียนไว้สั้น ๆ ว่าเงินที่กู้มาใช้จ่ายได้ ต่อไปนี้คงต้องเอาเงินส่วนนี้มารวมอยู่ในงบประมาณประจำปีเพื่อนำเสนอต่อรัฐสภาให้ผู้แทนของประชาชนได้มีโอกาสตรวจสอบนะครับ เพราะฉะนั้นก็ขออนุญาตเรียกกันว่าเป็นคอมพรีเฮนซีฟ บัดเจต (Comprehensive Budget) ขออนุญาตที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษ ก็คือเป็นงบประมาณที่ต้องรวมทั้งเงินที่ใช้จ่ายจากเงินภาษีอากรก็ดี หรือเงินกู้ในประเทศก็ดี รวมถึงเงินกู้ต่างประเทศด้วยนะครับ เพราะฉะนั้นจึงเป็นที่มาของการที่จะต้องมีการปฏิรูประบบการคลังจากดั้งเดิมซึ่งเราเคยใช้กันมา ๕๐ กว่าปีนะครับ ขณะเดียวกันถ้ามีระบบนี้เกิดขึ้น ประโยคสุดท้ายของ (๘) ที่บอกว่าจะต้องมีกลไกตรวจสอบและเปิดเผยการใช้จ่ายเงินของรัฐที่มีประสิทธิภาพก็จะเป็นการตอบโจทย์ข้อนี้นะครับ ซึ่งผมคิดว่าถ้าหากเราทำได้ก็จะเป็นการทำให้การยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่มีช่องโหว่ที่จะถูกตีตกว่าไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนะครับ แล้วก็ประโยคสุดท้ายที่ว่า จะต้องมีการเปิดเผยการใช้จ่ายของรัฐที่มีประสิทธิภาพ เราก็ทราบดีว่าทุกวันนี้มีหน่วยงานของรัฐจำนวนไม่น้อยที่เป็นหน่วยงานอิสระต่าง ๆ ไม่ยอมส่งงบการเงิน อย่างเช่น องค์กรปกครองท้องถิ่นต่าง ๆ ก็ดี หรือองค์กรอิสระต่าง ๆ ก็ดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้คงต้องมีระบบดูแล ซึ่งระบบที่ว่านี้ก็คือจะต้องเขียนว่า ถ้าหากไม่มีการส่งงบก็จะจัดสรรเงินหรือจะให้รับเงินจากรัฐต่อไปอีกไม่ได้ เป็นต้นนะครับ

สุดท้ายนะครับ ขออนุญาตอีกนิดเดียวนะครับ ก็คือเรื่องของภาคการเงินอย่างที่เรียนว่าทุกวันนี้เรามีการใช้ระบบ ในเรื่องของระบบการเงินมาช้านานมีช่องโหว่ ๒ จุดเล็ก ๆ ที่จะขออนุญาตเรียนด้วยเวลาอันสั้นนะครับ

ประการที่ ๑ ก็คือเรื่องของเราเข้าสู่สังคมชราภาพ แต่ไม่มีองค์กรที่จะมาดูแลพัฒนาให้มีการออมและกำกับเรื่องนี้อย่างเป็นจริงเป็นจัง มีแค่การไปฝากไว้กับ กลต. เท่านั้น ผมอยากเห็นองค์กรกลางที่มาดูแลและพัฒนาให้มีการออมอย่างเป็นกิจจะลักษณะเพื่อรับกับสังคมชราภาพในอนาคต

ประการที่ ๒ ซึ่งเป็นประการสุดท้ายครับ ก็คือเรื่องของการคุ้มครองผู้บริโภค เราได้ยินได้ฟังท่านประธานกรรมาธิการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภคเมื่อวานนี้ในเรื่องของการคุ้มครองผู้บริโภค แต่ส่วนใหญ่แล้วเป็นเรื่องของการคุ้มครอง เรื่องของการผลิตสินค้าและบริการ แต่ในเรื่องนี้นะครับในต่างประเทศโดยเฉพาะที่อังกฤษได้มีการจัดตั้งองค์กรที่เรียกว่าเอฟซีเอ (FCA) ไฟแนนเชียล คอนดักต์ ออทอริตี (Financial Conduct Authority) ที่จะดูแลเรื่องของการรับบริการการเงินต่าง ๆ เพราะบริการการเงินเหล่านี้ขณะนี้แฝงอยู่ในหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ธนาคาร สถาบันการเงินอีกมากมาย ซึ่งมีองค์กรดูแลที่แตกต่างกัน เราคงต้องรวมศูนย์ แล้วก็ดูแลให้ผู้บริโภคการเงินได้รับประโยชน์ แล้วก็ได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสมครับ ขออนุญาตกราบเรียนด้วยเวลาแต่เพียงเท่านี้ครับ ขอบพระคุณมากครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณนะครับ เชิญคุณรสนา โตสิตระกูล ครับ

นางสาวรสนา โตสิตระกูล : ขอบคุณท่านประธานค่ะ กราบเรียนท่านประธานนะคะ ดิฉัน นางสาวรสนา โตสิตระกูล สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาตินะคะ ดิฉันจะมีทั้งหมด ๕ ประเด็นที่จะพูดนะคะ ถ้าหากเกินเวลานิดหนึ่งจะขออนุญาตท่านประธานให้ช่วยต่อให้ด้วยนิดหนึ่งนะคะ ดิฉันต้องขอชื่นชมคณะกรรมาธิการชุดนี้ในการทำข้อเสนอหลายอย่างที่ดิฉันเห็นด้วย ส่วนที่ดิฉันอยากจะเสริมแล้วก็เสนอแนะเพิ่มเติมนั้น ก็มีประเด็นเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดเก็บรายได้ค่าภาคหลวงจากทรัพยากรธรรมชาติ ดิฉันคิดว่าการคลังที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาตินั้นยังไม่ได้ถูกระบุถึงในข้อเสนอของคณะกรรมาธิการชุดนี้นะคะ ซึ่งดิฉันคิดว่าในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาตินั้นก็เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญ ----------

เราควรจะมีการจัดระบบในเรื่องการคลังของทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งก็คือมีเรื่องของปิโตรเลียมด้วย ดิฉันเองเคยดูงบประมาณแผ่นดินตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ ถึงปี ๒๕๕๗ ดูตัวเลข ๓ ตัว คือค่าภาคหลวงจากแร่ ค่าภาคหลวงจากน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ และค่าภาคหลวงจากทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากภาษีทั้งระบบ ตัวเลขทั้ง ๓ ตัวนี้อาจจะมีเพิ่มขึ้น ในปี ๒๕๔๙ ประมาณ ๒๖,๐๐๐ ล้านบาท พอมาถึงปี ๒๕๕๗ ๕๕,๐๐๐ ล้านบาท แต่เมื่อเทียบสัดส่วนกับภาษีทั้งระบบแล้วมันเท่ากับ ๒.๕ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ซึ่งดิฉันคิดว่ามันเป็นตัวเลขที่น้อยมาก แล้วก็เป็นเรื่องที่อาจจะเป็นการตั้งข้อสังเกตว่าความเหลื่อมล้ำนั้นเกิดขึ้นจากการที่เราผ่องถ่ายทรัพยากรธรรมชาติไปสร้างความร่ำรวยให้กับคนบางกลุ่ม โดยที่ประชาชนนั้นแบกรับภาระในส่วนที่เป็นเรื่องของปัญหาสิ่งแวดล้อมแล้วก็สุขภาพด้วยหรือไม่ ดิฉันลองดูนะคะ เราไม่เคยมีการประเมินการให้สัมปทานว่าผลได้จากสัมปทานนั้นกับผลเสียที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างไรบ้าง เอาเพียงแค่ดูเรื่องเหมืองทอง เหมืองทองเราใช้พื้นที่เป็นแสนไร่ หลังจากหมดอายุสัมปทานแล้วหรือระหว่างที่ยังไม่หมดอายุสัมปทานประชาชนก็ได้รับผลกระทบ การให้สัมปทานต่าง ๆ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแล้วก็สุขภาพประชาชนจำนวนมาก สิ่งเหล่านี้ควรจะต้องถูกนำมาประเมินอย่างชัดเจน เพื่อที่จะให้ความเป็นธรรมกับประชาชน

ทีนี้ในข้อต่อมา ดิฉันคิดว่าในหน้า ๒๒๕ ของคณะกรรมาธิการชุดนี้ได้มีการพูดถึงว่า รัฐต้องพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายอย่างต่อเนื่อง เพื่อเอื้อต่อการดำเนินยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ ดิฉันคิดว่าอยากจะให้มีการเพิ่มเติมว่า รัฐต้องพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อความร่วมมือแล้วก็เพื่อการตรวจสอบความโปร่งใสของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ ดิฉันยกตัวอย่างองค์กรอีไอทีไอ (EITI) ซึ่งย่อมาจากคำว่า เอ็กแทรกตีฟ อินดัสตรีส์ ทรานส์พาเรนซี อินิติเอตีฟ (Extractive Industries Transparency Initiative) คือองค์กรนี้ ถ้าใครเข้าไปเป็นสมาชิกจะต้องเปิดเผยรายได้ที่รัฐได้รับจากอุตสาหกรรมหลักในเรื่องของน้ำมัน ก๊าซ แล้วก็เหมืองแร่ทุกชนิด แล้วก็ต้องเปิดเผยไปถึงบรรดาผู้ถือหุ้นซึ่งจะต้องคลี่ลงไปจนถึงระดับของบุคคล ไม่ใช่ไปติดอยู่ที่ตัวนิติบุคคล ซึ่งมีนอมินี (Nominee) จำนวนมาก ซึ่งถ้าหากว่ามีการเปิดเผยเรื่องเหล่านี้ลงไปมันจะทำให้เกิดความโปร่งใสว่า มีใครไปแอบถือหุ้นเป็นนอมินีหรืออาศัยนิติบุคคลต่าง ๆ เพื่ออำพรางตัวเองหรือเปล่า ดิฉันคิดว่าสิ่งเหล่านี้ถ้าหากว่ามีการทำเรื่องนี้อย่างโปร่งใสจริง ๆ เราย่อมจะทำให้เกิด

ความโปร่งใสในเรื่องการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน เพราะเรารู้อยู่แล้วว่าเอกชนร่วมกับรัฐราชการสามารถที่จะทำให้เกิดการทุจริตในภาครัฐอย่างมหาศาล เพราะฉะนั้นการตรวจสอบในเรื่องนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นในกรณีเรื่องของการเปิดเผยตรงนี้แล้วดิฉันคิดว่ารัฐควรจะมีนโยบายที่จะไม่ให้มีการทับซ้อนในเรื่องของผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่รัฐด้วย เพราะว่าเวลานี้การทับซ้อนในเรื่องของผลประโยชน์ระหว่างผู้ที่กำหนดนโยบายกับผู้ที่ไปอยู่ในธุรกิจนั้นก่อให้เกิดความเบี่ยงเบนในเรื่องของการกำหนดนโยบายของรัฐ ดิฉันเองอยากยกคำพูดของท่านอาจารย์ป๋วยนะคะ ท่านพูดถึงธรรมะของเศรษฐกิจ ท่านพูดอย่างนี้นะคะ ท่านบอกว่าเจ้าหน้าที่ที่มีผลประโยชน์ส่วนตัวในหน้าที่การงานของตนขัดกับผลประโยชน์ส่วนรวม ถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติผิดธรรมะในด้านเศรษฐกิจ อาทิเช่น ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล บุคคลนั้นต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนในขอบเขตแห่งนโยบายของรัฐ ถ้าในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไปมีตำแหน่งหน้าที่และรับผิดชอบส่วนงานของเอกชน ไม่ว่าจะเป็นเพียงแห่งเดียวหรือหลายแห่งก็ตาม อาจจะเป็นประธานกรรมการ กรรมการผู้จัดการ ผู้ถือหุ้น ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม แม้จะสุจริตเพียงใดบุคคลภายนอกย่อมระแวงสงสัยและตั้งข้อรังเกียจ

ทีนี้ปัญหาเวลานี้มีการเปิดโอกาสให้เกิดการทับซ้อนในเรื่องของผลประโยชน์อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ยกตัวอย่าง พ.ร.บ. คุณสมบัติมาตรฐานของกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ เขาห้ามว่ากรรมการในรัฐวิสาหกิจ ห้ามไม่ให้ไปดำรงตำแหน่งในบริษัทที่รับสัมปทาน บริษัทที่มีการเกี่ยวข้องในเรื่องของธุรกิจกัน แต่แล้วก็เปิดว่า เว้นแต่คณะกรรมการอนุญาต อันนี้เว้นแต่เอามาใช้ตลอด แม้แต่อัยการนะคะ ----------

ในรัฐธรรมนูญก็เขียนว่า ห้ามไปดำรงตำแหน่งในองค์กรรัฐวิสาหกิจ แล้วก็ เว้นแต่ เว้นแต่ มันกลายเป็นมาตรการหลักที่ทำให้คนเหล่านี้สามารถไปทำให้เกิดการทับซ้อนในเรื่องของผลประโยชน์ ดิฉันขออนุญาตอีกนิดหนึ่งนะคะ ก็คือว่าเราพูดถึงในเรื่องของภาษี การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม แต่เรายังไม่เคยพูดถึงว่าเราจะเปิดโอกาสให้คนที่มีรายได้น้อยเข้าถึงแหล่งทุนได้อย่างไร ดิฉันเองอยากเสนอว่า รัฐควรส่งเสริมให้มีสถาบันการเงินสำหรับผู้มีรายได้น้อย เพราะไม่อย่างนั้นแล้วผู้มีรายได้น้อยนั้นก็จะไปมีหนี้นอกระบบ เวลานี้หนี้นอกระบบเขาเก็บดอกเบี้ยร้อยละ ๒๐ ต่อวัน ซึ่งอันนี้มันก่อให้เกิดปัญหา เพราะว่ารัฐก็จะไม่มีภาษีจากดอกเบี้ย จากหนี้นอกระบบ ดิฉันเองคิดว่ากองทุนประกันสังคมซึ่งเป็นเงินของผู้ใช้แรงงานทั้งหมดนี้ ควรจะยกมาบางส่วนเพื่อจะทำให้เป็นส่วนที่คนมีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงแหล่งการลงทุน เพราะถ้าหากว่าคนมีรายได้น้อยไม่มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงิน ไม่มีทางที่เราจะลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมได้

อีกประการหนึ่ง ดิฉันคิดว่าในส่วนเรื่องของการผูกขาด การป้องกันการผูกขาดนี่เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เราจะมีกฎหมายอย่างไรที่จะป้องกันการผูกขาดในระบบเศรษฐกิจ ดิฉันไม่แน่ใจว่าการผูกขาดที่เราพูดถึงเรื่องของ พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้าอาจจะไม่เพียงพอ ในต่างประเทศเขามีกฎหมายที่เรียกว่า แอนตีทรัสท์ ลอว์ (Antitrust law) แล้วเวลานี้ดิฉันคิดว่าประเทศไทยเป็นสวรรค์ของทุนผูกขาด แล้วก็สามารถควบรวมกิจการต่าง ๆ จำนวนมาก แล้วก็มีอำนาจเหนือรัฐ อำนาจเหนือหน่วยราชการ ดิฉันคิดว่าต่อให้เราออกแบบสถาบันการเมืองที่ดีเพียงใด ถ้าเราไม่สามารถที่จะสกัดการผูกขาดของกลุ่มทุน กลุ่มทุนก็จะทำให้ภาคการเมืองและภาคราชการนั้นไม่สามารถที่จะทำหน้าที่ที่ถูกต้องได้ เพราะฉะนั้นดิฉันคิดว่าในส่วนของเศรษฐกิจเหล่านี้อยากให้มีการเขียนอย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญนะคะว่าเราจะมีกฎหมายป้องกันการผูกขาดทางเศรษฐกิจได้อย่างไร ขอบพระคุณค่ะ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายเทียนฉาย กีระนันทน์ ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นางสาวทัศนา บุญทอง รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านวัลลภ พริ้งพงษ์ ค่ะ ขอเชิญค่ะ

นายวัลลภ พริ้งพงษ์ : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาตินะครับ กระผม นายวัลลภ พริ้งพงษ์ สปช. ลำดับที่ ๑๘๑ นะครับ ต้องขอขอบคุณทางคณะกรรมาธิการปฏิรูปการคลัง การงบประมาณและภาษีอากร ท่านสมชายที่ได้กรุณานำเสนอในเรื่องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งที่ผมจะนำเสนอนี้เป็นประเด็นที่ ๕ ที่เสนอในร่างรัฐธรรมนูญ ในหน้า ๑๓๘ และข้อ ๖ หน้า ๓ จากเอกสารที่นำเสนอนะครับ ประเด็นที่ทางกรรมาธิการเสนอก็เป็นเรื่องของการจัดระบบภาษีว่ามีระบบภาษีของชาติและระบบภาษีของท้องถิ่น โดยในส่วนของภาษีท้องถิ่นก็กำหนดให้มีรายได้พอสมควรแก่การใช้จ่ายของท้องถิ่น แล้วก็ให้มีการตรวจสอบจากภาคประชาชนแล้วก็มีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ ในประเด็นนี้ที่ผมจะนำเสนอ ก็คือในเรื่องของตัวรายได้ของภาษีท้องถิ่นที่มีการจัดเก็บในปัจจุบันนะครับ อยากจะกราบเรียนว่าในส่วนขององค์กรท้องถิ่นตามกฎหมายที่กำหนดให้องค์กรท้องถิ่นจัดเก็บเป็นรายได้ของตนเอง ขณะนี้ก็จะมีอยู่ไม่กี่ประเภทนะครับ จะมีภาษีโรงเรือน ที่ดิน มีภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย และอากรฆ่าสัตว์ ภาษีน้ำมัน ภาษียาสูบ ส่วนที่เหลือที่องค์กรท้องถิ่นจัดเก็บซึ่งไม่ใช่ภาษีก็จะเป็นเรื่องของค่าธรรมเนียม ใบอนุญาต และรายได้อื่น ๆ ที่จะขอกราบเรียนต่อไปคือเรื่องของสัดส่วนในสัดส่วนของเงินภาษีหรือว่าเงินรายได้ซึ่งองค์กรท้องถิ่นจัดเก็บเอง ผมขออนุญาตเทียบเคียงจากตัวงบประมาณตาม พ.ร.บ. แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจนะครับ ขอเทียบเคียงเพียงแค่ ๒ ปี ก็คือในปี ๒๕๔๕ เมื่อ ๑๓ ปีที่แล้ว ในส่วนที่องค์กรท้องถิ่นจัดเก็บเองนี่นะครับอยู่ที่ประมาณ ๑๑.๙ เปอร์เซ็นต์ มาถึงปีปัจจุบัน ขออนุญาตเป็นปีปัจจุบันคือปี ๒๕๕๘ ในปี ๒๕๕๘ นี้ในส่วนที่องค์กรท้องถิ่นจัดเก็บเองก็อยู่ในสัดส่วนประมาณ ๙.๕๑ เปอร์เซ็นต์

โดยสรุปแล้วในภาพรวมของเงินรายได้ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเองจะอยู่ที่ประมาณ ๑๑.๙ เปอร์เซ็นต์ ใน ๑๐ ปีผ่านมาก็อยู่ที่ประมาณ ๙.๕๑ เปอร์เซ็นต์ โดยเฉลี่ยก็อยู่ที่ประมาณ ๑๐ เปอร์เซ็นต์นะครับ โดยสรุปให้เข้าใจง่าย ๆ ก็คือว่าในทุก ๑๐๐ บาทที่ใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประมาณ ๑๐ บาทที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นคนจัดเก็บเองจากภาษีที่กำหนดแล้วก็รายได้อื่น ๆ นะครับ อีกประมาณ ๙๐ เปอร์เซ็นต์ จะเป็นเงินภาษีที่รัฐบาลแบ่งให้ แล้วก็ให้เพิ่มเติมให้อยู่ที่ประมาณ ๕๐ บาท อีกประมาณ ๔๐ บาท ก็จะเป็นเงินอุดหนุนซึ่งปรากฏตาม พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายนะครับ ซึ่งในส่วนของ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ก็ดีใจที่ทางท่านสมชัยได้กรุณาในส่วนนี้ที่จะจัดให้เพิ่มขึ้นมานะครับ ให้เพียงพอต่อการพัฒนานะครับ เพื่อเป็นข้อมูลผมอยากให้เห็นในเรื่องนี้เป็นรูปธรรมนะครับ ก็อยากจะเสนอว่าในส่วนของการที่จะให้เงินรายได้ของท้องถิ่นซึ่งเป็นภาษีในส่วนที่เขาจัดเก็บเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาและมีความชัดเจน อยากจะเสนอเป็นแนวทางสัก ๒-๓ แนวทางนะครับ คือ

แนวทางแรก ขณะนี้ในเรื่องของการพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีทุกประเภท ทางกระทรวงมหาดไทยแล้วก็ทางผู้ว่าราชการจังหวัดได้กำกับดูแล โดยเฉพาะในเรื่องของการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้นะครับ เรื่องของการมีพระราชบัญญัติแผนที่ภาษีนะครับ

อันที่ ๒ ในเรื่องของการปรับปรุงรูปแบบการจัดเก็บ ก็เป็นสิ่งที่น่าดีใจว่าขณะนี้มีร่าง พ.ร.บ. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งในตัวนี้ได้มีการดำเนินการ แล้วก็ผ่านสภาแล้วก็เอาไปใช้แทนภาษีโรงเรือน ที่ดิน แล้วก็ภาษีบำรุงท้องที่เพื่อที่จะทำให้ในเรื่องของรายได้ภาษีในส่วนที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองเพิ่มมากขึ้นนะครับ

สำหรับในส่วนที่ ๓ ที่จะขอฝากท่านประธานไปยังท่านประธานกรรมาธิการนะครับ ก็คือเรื่องของฐานภาษีหรือว่าภาษีประเภทใหม่ ๆ ที่จะนำเสนอจะมี ๒-๓ ประเด็น ก็คือ

ภาษีประเภทแรก ก็คือภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้นิติบุคคลจริง ๆ แล้วเป็นนิติบุคคลหรือสถานประกอบการที่ดำเนินการอยู่ในพื้นที่นะครับ ซึ่งในส่วนนี้ก็ได้มีการใช้ทรัพยากรหรือการให้บริการต่าง ๆ ของพื้นที่ แต่เรื่องของภาษีตัวนี้เวลาเก็บแล้วก็กลับเข้ามาในส่วนของส่วนกลางนะครับ อันนี้ก็อาจจะมีกระบวนการในเรื่องของการที่จะจัดในเรื่องของ

หลักเกณฑ์ในการที่จะจัดสรรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนะครับ อันนี้ก็ขอฝากท่านประธานไปนะครับ

ประเด็นที่ ๒ ในเรื่องของผู้ประกอบการที่มีสถานประกอบการหลาย ๆ แห่งนะครับ ผู้ประกอบการสามารถยื่นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่มและชำระภาษี ณ สรรพากรพื้นที่ที่ตั้งหรือว่าสรรพากรที่ส่วนกลางนะครับ อันนี้จริง ๆ แล้วอยากให้ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีภาษีในตัวนี้นะครับ เพราะว่าถ้าเกิดชำระในเขตพื้นที่เนื่องจากว่าการให้บริการต่าง ๆ ก็เป็นการให้บริการในพื้นที่นะครับ อันนี้ก็เป็นประเด็นที่ ๒ ที่ขอฝากไปนะครับ

อันที่ ๓ เป็นเรื่องของการขยายฐานประเภทภาษีต่าง ๆ นะครับ ซึ่งทุกวันนี้หน่วยงานต่าง ๆ ก็ไปใช้บริการในเขตพื้นที่นะครับ โดยเฉพาะเมื่อไปดำเนินการแล้วก็มีการทำให้เกิดมลภาวะต่าง ๆ ซึ่งในตัวนี้ก็อยากจะกราบเรียนว่าลักษณะนี้อาจจะเป็นภาษีเพิ่มขึ้นมาในเรื่องของภาษีสิ่งแวดล้อม หรือว่าในกรณีของการใช้พื้นที่ในเชิงพื้นที่เศรษฐกิจทำให้เกิดมลภาวะขึ้นมานะครับ ในส่วนนี้ก็ขอฝากไปว่าถ้าจะมีภาษีในลักษณะนี้นะครับ แล้วก็ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นคนจัดเก็บก็จะทำให้รายได้ในส่วนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเองมีสูงขึ้นนะครับ ทั้งนี้ก็จะไม่ต้องมาพึ่งพาในเรื่องของเงินอุดหนุนจากรัฐบาลอีกต่อไปนะครับ ก็คงจะขอกราบเรียนฝากท่านประธานนะครับ ขอบคุณมากครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ท่านสมาชิกคะ ขณะนี้สมาชิกที่ได้แจ้งความประสงค์จะอภิปรายในเรื่องของเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง จำนวน ๖ ราย ได้อภิปรายครบแล้วนะคะ ดิฉันใคร่ขอเรียนเชิญท่านประธานกรรมาธิการสรุปเพิ่มเติมค่ะ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ ผมขอขอบคุณผู้อภิปรายทุกท่านที่ได้อภิปรายไปแล้ว และก็ผมคิดว่าให้ความเห็นดีเป็นข้อเสนอที่มีประโยชน์นะครับ ผมก็จะรับไปพิจารณาใช้ประโยชน์ พัฒนาข้อเสนอให้ดีขึ้นต่อไป แล้วก็เชื่อว่าทางฝ่ายกรรมาธิการยกร่างซึ่งฟังอยู่ด้วยคงจะไปใช้ประโยชน์ต่อไปนะครับ ผมขออนุญาตใช้เวลาส่วนท้ายนี้นะครับ มาพูดถึงเรื่องซึ่งผมพูดไม่จบไว้เมื่อครู่นี้บางเรื่องเพราะคงพูดทุกเรื่องไม่ได้

ก็จะมีอีกประเด็นหนึ่ง ในเรื่องของกระบวนการงบประมาณ ในกระบวนการงบประมาณของเราตอนนี้มันมีช่องโหว่ ซึ่งทำให้มีการแปรญัตติงบประมาณตัดงบลงแล้วเอางบไปกองไว้นะครับ แล้วก็เพื่อให้ ส.ส. ได้ไปหาช่องทางที่จะใช้ประโยชน์ ความจริงพอตัดแล้วตามกฎหมาย ส.ส. เสนอโครงการไม่ได้ แต่ว่าก็จะมีการทำช่องทางไม่เป็นทางการ แต่ว่าผลจริง ๆ ก็คือว่ามีการเอาไปใช้ประโยชน์นะครับ อันนี้ผมคิดว่าก็ต้องมีมาตรการที่ไปรองรับเพื่อให้การกระทำอย่างนี้ไม่ควรจะเกิดขึ้น

อีกประเด็นหนึ่งเรื่องรัฐวิสาหกิจ อยู่ในเรื่องของการคลังเหมือนกัน ผมคิดว่าต้องมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการทบทวนเหตุผลของการดำรงอยู่ของการเป็นรัฐวิสาหกิจต่อไปว่ายังมีเหตุผลอยู่หรือเปล่า ขณะเดียวกันต้องแยกให้เกิดความชัดเจนระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลวิสาหกิจหรือธุรกิจตามรายสาขาเศรษฐกิจ เช่นว่าใครดูแลเรื่องคมนาคม ใครดูแลเรื่องพลังงาน กระทรวงพวกนี้ นี่เป็นกระทรวงฟังก์ชัน (Function) การมีอำนาจหน้าที่ดูแลกิจการพลังงานทุกกิจการซึ่งประกอบในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นกิจการของรัฐหรือของเอกชนก็ตามพวกนี้พวกหนึ่งนะครับ อีกหน่วยงานหนึ่งก็คือหน่วยงาน เช่น กระทรวงการคลังมีฐานะเป็นตัวแทนของประชาชนทำหน้าที่เป็นเจ้าของกิจการนั้น ๆ แทนประชาชนชาวไทย รัฐวิสาหกิจก็คือของคนไทย รัฐบาลถือหุ้นแล้วให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ดูแล ตรงนี้มันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างกระทรวงกับวิสาหกิจในเชิงความเป็นเจ้าของ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างกระทรวงที่ทำหน้าที่ดูแลธุรกิจในสาขานั้นกับบริษัทหรือวิสาหกิจนั้นมันเป็นความสัมพันธ์ในเชิงการกำกับดูแล ถ้าแยกอันนี้ออกให้ชัดก็จะทำให้วิสาหากิจทุกวิสาหกิจในสาขานั้น เช่น พลังงาน ไม่ว่าวิสาหกิจนั้นจะมีเอกชนเป็นเจ้าของ มีชาวต่างประเทศเป็นเจ้าของ หรือว่ามีรัฐบาลเป็นเจ้าของก็ได้รับการปฏิบัติต่อทางกฎหมายเหมือนกันนะครับ ส่วนความเป็นเจ้าของซึ่งแสดงออกโดยการถือหุ้น หรือการเป็นเจ้าของทุน ซึ่งทางกระทรวงการต่างประเทศตรงนี้ก็ควรจะไปตั้งเป็นองค์กรอิสระขึ้นมาทำหน้าที่ถือหุ้นเป็นทำนองโฮลดิง คัมพะนี (Holding company) ขึ้นมาที่เป็นออโตโนมี (Autonomy) ซึ่งโฟกัสที่การประกอบธุรกิจ ถ้า ๒ ส่วนนี้แยกออกจากกันชัดเจน ปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของบทบาทที่คุณรสนาพูดเมื่อสักครู่ว่า เป็นความขัดแย้งทางผลประโยชน์ก็ได้รับการแก้ไขนะครับ

มีอีกเรื่องหนึ่งนะครับที่ผมอยากขอใช้เวลานี้พูด ก็คือเรื่องของการที่จะตั้งหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบในเรื่องของการดูแลความเหลื่อมล้ำ ในประเทศไทยเราดำเนินนโยบายเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาและเพื่อการมีเสถียรภาพซึ่งทำได้ดีมาก ประเทศไทยพัฒนามาโดยตลอด แล้วก็เสถียรภาพค่อนข้างดี แต่ว่าเราไม่ค่อยสนใจกับผลของการพัฒนาว่าผลนั้นไปตกแก่ใครบ้าง ตกต่อชาวนาเท่าไร ตกต่อผู้ใช้แรงงานเท่าไร ตกแก่นายทุนเท่าไร ตกต่อนักธุรกิจเท่าไร มิตินี้เรามีการวัดกันเหมือนกันโดยนักวิชาการ ออกมาเป็นจินิ โคอะฟิเชียน (Gini coefficient) ว่าความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยมีมาก แต่เราไม่มีหน่วยราชการใดที่รับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรงที่ทำงานอย่างสม่ำเสมอ สภาพัฒน์จะทำหน้าที่นี้ในการวางแผนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ว่าแผนของสภาพัฒน์ในมิตินี้ไม่ค่อยมีคนเอาไปทำ บางทีกระทรวงการคลังก็จะพูดเรื่องนี้ทีดีอาร์ไอ (TDRI) ก็จะพูดบ้าง แบงก์ชาติก็จะพูดบ้าง นักวิชาการพูดค่อนข้างมาก ----------

แต่ว่าทั้งหมดนี่มันกระจัดกระจายไม่มีใครเป็นเจ้าภาพเหมือนอย่างที่เรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจนี่ก็รู้ว่าสภาพัฒน์เป็นเจ้าภาพ ในเรื่องเสถียรภาพทางเศรษฐกิจก็คือกระทรวงการคลังกับแบงก์ชาติเป็นเจ้าภาพ แต่ถามว่าเรื่องการกระจายรายได้ใครเป็นเจ้าภาพ เราหาไม่เจอนะครับ เพราะฉะนั้นผมก็เสนอว่า ต้องมีหน่วยงานอีกหน่วยหนึ่งที่ตั้งขึ้นมาเพื่อดูแลแก้ปัญหาความยากจนกับปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาความยากจนกับปัญหาความเหลื่อมล้ำเป็นคนละปัญหากัน ความยากจนนี่คือแอบโซลุต พัวร์ (Absolute poor) ความยากจนที่มีชีวิตความเป็นอยู่ต่ำกว่ามาตรฐานการครองชีพในฐานะเป็นมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรี เช่น ไม่มีข้าวพอกิน หรือมีอาหารกินที่ไม่ครบหมู่ ป่วยไม่สามารถไปหาหมอได้ บ้านก็หลังคารั่ว เสื้อผ้าก็ไม่พอคุ้มร้อนคุ้มหนาว อย่างนี้เป็นต้น พวกนี้เป็นคนจนจริง ๆ เราต้องการลดคนจนเหล่านี้ ถ้าเราจะเป็นประเทศที่เจริญแล้ว เราต้องลดจำนวนคนจนเหล่านี้ลงเรื่อย ๆ อย่างมีแผน อีกอันหนึ่งก็คือว่า แม้จะไม่จนก็ตามแต่ว่ามันมีคนรวยกว่าเยอะ ทำให้เขาเกิดความต่ำต้อย ความไม่มีศักดิ์ศรี แก๊ป (Gap) มันห่างมาก เราก็ต้องการลดแก๊ปนี้ เพราะฉะนั้นจะต้องมีหน่วยงานขึ้นมาดูแลใน ๒ เรื่องนี้ คือเรื่องความยากจนและเรื่องความเหลื่อมล้ำ ซึ่งจะต้องมียุทธศาสตร์ที่จะแก้ปัญหา มีแผนการ และมีการติดตามการดำเนินงานมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง นี่เป็นข้อเสนออันนี้นะครับ

ส่วนอีกเรื่องหนึ่งนะครับ คือเรื่องการป้องกันการผูกขาด ผมคิดว่าเมื่อสักครู่คุณรสนาพูดถึงแล้ว แล้วผมเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าในเรื่องการป้องกันการผูกขาดของเราอ่อนมาก เพราะกฎหมายที่ป้องกันก็คือเรื่องคอมพิติชัน ลอว์ (Competition law) ภาษาไทยเรียกกฎหมายการค้าเสรีอะไรอย่างนี้ แต่ว่ามันมีการผูกขาดเกิดขึ้นมากมาย ที่ผูกขาดโดยรัฐก็มี ที่ผูกขาดโดยเอกชนก็มีนะครับ คราวนี้เราไม่อยากเห็นมีการผูกขาด เพราะการผูกขาดมันเป็นแหล่งที่จะกอบโกยผลประโยชน์แล้วเกิดความไม่เป็นธรรมนะครับ เพราะฉะนั้นรัฐก็มีการดำเนินนโยบายที่จะลดการผูกขาดหรือไม่ให้มีการผูกขาด ป้องกันการผูกขาด แต่ก็ต้องยอมรับว่าหลายอย่าง บางอย่างนี่มันเป็นเนเชอรอล โมโนโปลี (Natural monopoly) เป็นการผูกขาดตามธรรมชาติในการทำวิสาหกิจใด ๆ ต้องผูกขาด ถ้าไม่ผูกขาดแล้วไม่คุ้มค่า เช่น อย่างการขนไฟฟ้าตามสายส่งที่เป็นทรานสมิสชัน ไลน์ (Transmission line) อันใหญ่ มันต้องมีอันเดียว ทำซ้อน ๒ อันให้แข่งกันมันเสียประโยชน์เปล่า ๆ แต่ถ้าในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีระบบอย่างนั้นผมก็ว่าก็ไม่เป็นไร แต่ว่าต้องมีการกำกับดูแลที่ยุติธรรมโดยคำนึงถึงผู้บริโภคนะครับ รัฐนี่ควรจะต้องบริหารงานเพื่อประโยชน์

ของประเทศไทยโดยรวม เรามักจะสับสนระหว่างคำว่า รัฐกับรัฐบาล ความจริงรัฐกับรัฐบาลเป็นคนละอย่างกัน รัฐคือประเทศ รัฐประกอบด้วยภาครัฐบาลและภาคเอกชน แต่รัฐบาลนี่ก็คือส่วนซึ่งทำหน้าที่แทนประชาชนชาวไทยในการดำเนินงานภารกิจสาธารณะของประเทศ โดยปกติแล้วรัฐบาลต้องทำเพื่อประโยชน์ของประเทศไทยโดยรวม แต่บางครั้งประโยชน์ของรัฐบาลกับประโยชน์ของประเทศไทยโดยรวมขัดแย้งกัน ในกรณีนั้นผู้บริหารต้องเข้าใจว่ารัฐต้องทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประเทศไทยโดยรวมไม่ใช่เพื่อรัฐบาล บางทีรัฐบาลอาจจะได้เงินน้อยลง แต่ว่าประเทศไทยโดยรวมได้เยอะ เช่น อย่างสมมุติค่าโทรคมนาคมอย่างนี้ ค่าโทรศัพท์ ถ้ารัฐเก็บภาษีเยอะ หรือว่าเก็บสัมปทานเยอะ ในที่สุดแล้วคนที่จ่ายภาระค่าสัมปทานจริงมันคือผู้ใช้บริการ และพวกธุรกิจทั้งหลาย มันทำให้ต้นทุนการดำเนินงานหรือการดำรงชีวิตในประเทศไทยแพงมากเป็นไฮ คอสต์ อิโคโนมี (High cost economy) ไป ทีนี้ถามว่าถ้าหากว่ารัฐไม่เก็บเยอะ รัฐก็ได้น้อยก็เสียประโยชน์ของรัฐ รัฐนี้คือรัฐบาล เสียประโยชน์รัฐบาล แต่ถ้าดูประโยชน์ของรัฐก็ต้องดูว่าในที่สุดแล้วใครรับภาระอันนี้ ต้นทุนของการที่มีการเก็บกันอันนี้มา ในที่สุดแล้วมันเกิดประโยชน์โดยรวมต่อประเทศไทย ดูทั้งภาคผู้บริโภค ภาคผู้ผลิตด้วยรวมกันแล้วเป็นเท่าไร ต้องชั่งน้ำหนักตรงนี้และประเมินตรงนี้ ดูที่ผลประโยชน์ของประเทศไทยโดยรวมจึงจะเกิดประโยชน์ ขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปดิฉันขอเรียนเชิญท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญค่ะ

นายปรีชา วัชราภัย (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาตินะครับ ผม นายปรีชา วัชราภัย รองประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ คนที่ ๕ ได้รับมอบหมายจากท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเป็นผู้ให้ข้อสังเกตในกรณีนี้ อยากจะขอกราบเรียนว่า สิ่งที่ท่านประธานกรรมาธิการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง ได้นำเสนอรวมทั้งเอกสารทั้งหมด และคำอภิปรายของท่านสมาชิกนั้น เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์เป็นอย่างยิ่งนะครับ ผมคิดว่าคณะกรรมาธิการยกร่างนั้นจะนำสิ่งที่ท่านได้กรุณาจัดทำและได้ให้ข้อสังเกตนั้นไปประกอบในการยกร่างได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเป็นประโยชน์นะครับ แล้วก็ในกรณีที่ข้อคิดความเห็นของท่านในประเด็นที่ไม่ได้เป็นตัวหลักการที่จะบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญนั้น ผมคิดว่าก็เป็นสิ่งที่สามารถที่จะดำเนินการในการทำให้เกิดเป็นมรรคผลในการดำเนินการนั้นออกมาได้นะครับ ซึ่งออกมาเป็นกฎหมายต่าง ๆ ต่อไปได้ ก็อยากจะขออนุญาตเรียนเพียงว่า เราเชื่อมั่นว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ถ้าเผื่อได้ถูกนำไปบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของการเงิน การคลัง ซึ่งเป็นปัญหาที่กระผมคิดว่าประชาชนทั้งหลายนั้นมีข้อห่วงใย เพราะเหตุที่เกิดขึ้นในอดีตที่ผ่านมาในช่วงเวลาหนึ่งที่จะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ นั้นก็คือเรื่องระบบการเงินและการคลังของประเทศ หากเราได้นำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้กลับไปดำเนินการบรรจุลงไปในรัฐธรรมนูญก็ดี หรือทำออกมาเป็นกฎหมายก็ดี เพื่อแก้ไขสิ่งที่เป็นปัญหาแล้วก็ทำให้ประชาชนนั้นเสียโอกาสนะครับ ก็จะทำให้เกิดประโยชน์อย่างมากในอนาคตนะครับ หวังว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะได้นำไปใช้ประโยชน์คุ้มค่ากับที่ท่านกรรมาธิการได้นำเสนอแล้วก็จะทำให้สิ่งนี้เป็นประโยชน์กับการดำเนินการในการร่างรัฐธรรมนูญต่อไป ก็ขอกราบขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ เป็นอันจบการพิจารณาของคณะกรรมาธิการเศรษฐกิจการเงินการคลัง นะคะ ต่อไปเป็นการพิจารณาของคณะกรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดิฉันขอเรียนเชิญท่านประธานกรรมาธิการค่ะ

นายปราโมทย์ ไม้กลัด (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพครับ กระผม ปราโมทย์ ไม้กลัด ในฐานะประธานกรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในเรื่องแรก อยากจะขอกราบเรียนท่านประธานว่า คณะกรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเรามีภารกิจอะไร ภารกิจคือการศึกษา วิเคราะห์

แล้วก็จัดทำแนวทาง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ ท่านประธานครับ ประเทศไทยในปัจจุบัน ท่านประธานก็คงจะทราบดีแล้วว่าเรากำลังเผชิญกับปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติได้ถูกนำไปใช้เพื่อสร้างความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ หรือสร้างความสมบูรณ์พูนสุขอย่างฟุ่มเฟือย โดยไม่ได้คำนึงถึงการอนุรักษ์ การฟื้นฟูหรือมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนเลย จนทรัพยากรต่าง ๆ เสื่อมโทรมลง เสื่อมลงทุกขณะครับ แล้วก็แทบจะทุกพื้นที่ในเมืองไทย ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษา วิเคราะห์หาประเด็นปัญหาที่มีอยู่ เพื่อจัดทำแนวทางแล้วก็ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนและบูรณาการกันอย่างเป็นระบบ ที่ผ่านมามันไม่บูรณาการอย่างเป็นระบบครับ เหมือนกับแยกส่วนกันทำ ----------

เพราะฉะนั้นมันถึงคราวที่จะมีการปฏิรูปกันแล้ว จะต้องค้นหากลไกในการบริหารจัดการแก้ปัญหาทั้งหมด ทั้งหลายทั้งปวงให้มีความชัดเจนอย่างเป็นระบบ ที่สำคัญก็คือเราต้องเสริมสร้างวิธีการจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยครับ นี่ก็เป็นหลักการที่สำคัญทีเดียว เวลานี้ไม่ใช่เป็นเรื่องของรัฐแต่ฝ่ายเดียวแล้ว ท่านประธานครับ กระผมใคร่ขอกราบเรียนถึงกรอบการดำเนินงานของคณะกรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสักนิดหนึ่งนะครับว่า เรากำหนดงานสำคัญที่จะทำแนวทางข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปอย่างไร จะทำคลุม ๆ ไปทุกเรื่องทุกราวพร้อม ๆ กันโดยไม่แยกแยะไม่ได้ละครับ มันมี ๗ ด้าน ๗ เรื่องสำคัญทีเดียวนะครับ ท่านประธานก็คงจะทราบนะครับว่า งานแต่ละด้าน ๆ มันไม่ได้พัวพันกัน มันเป็นเรื่องแต่ละเฉพาะของทรัพยากร แล้วเรื่องราวของสิ่งแวดล้อมอีกชุดหนึ่ง มันก็มีหลายเรื่องหลายราวผสมกันอยู่ เพราะฉะนั้นต้องมีการแยกแยะกันให้ชัดเจนนะครับว่า เรามี ๗ ด้าน ๗ เรื่องด้วยกันที่จะต้องทำ

งานชุดแรก คือการปฏิรูปงานจัดการทรัพยากรน้ำ

ชุดที่ ๒ งานจัดการทรัพยากรป่าไม้และที่ดิน

ชุดที่ ๓ งานจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ชุดที่ ๔ งานระบบผังเมืองและการใช้พื้นที่

ชุดที่ ๕ ก็คืองานจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะทำอะไรกันอย่างไรให้เป็นระบบ

ชุดต่อไปก็คือ งานปฏิรูประบบการวิเคราะห์ ถึงตรงนี้ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เวลานี้สับสนอลหม่านครับ

งานชุดสุดท้าย ก็คืองานพัฒนากลไกการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลไกที่ผมว่านี่ก็คือทำอย่างไรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ร่วมกันทุกฝ่ายครับ ท่านประธานครับ คงจะเห็นว่างานแต่ละเรื่อง ๆ นั้นมีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงนะครับ ไม่เหมือนกันเลย ทั้งหลักคิด การจัดการทางด้านเทคนิค รวมไปถึงแผนยุทธศาสตร์ เพราะฉะนั้นกรอบการดำเนินงานของเราจึงแยกย้ายกันทำในภารกิจที่ผมกล่าวถึงแต่ละเรื่องแต่ละราวแบบนี้ให้ชัดเจน แล้วก็มีคณะอนุกรรมาธิการที่จัดตั้งขึ้นมาก็สอดคล้องกันละครับว่ามี ๗ คณะ เพราะว่าเรื่องราวแต่ละเรื่องมันเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละเรื่อง ๆ เขา มันต้องมีผู้รับผิดชอบ ผู้คิด ผู้จะค้นหาวิธีการที่จะจัดการ

ให้มันสัมฤทธิผลมันคืออะไร นี่คืออยากจะกราบเรียนท่านประธานให้ทราบในเบื้องแรกก่อนว่าอะไรคืออะไร

ท่านประธานครับ คราวนี้มาถึงประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะที่คณะกรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเห็นสมควรว่าจะให้มีการบัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ อันนี้ถ้าจะพูดกันแล้วก็เป็นประเด็นความเห็นการปฏิรูปงานแต่ละด้านนั่นเอง มันพัวพันกันนะครับ ปฏิรูปงานแต่ละด้าน ๆ นี่มันเป็นกลไกที่จะเสนอแนะวิธีการทำงาน แต่ในเรื่องราวที่เห็นควรจะเสนออยู่ในร่างรัฐธรรมนูญมันก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่มันสอดคล้องกันไปนะครับว่าอะไรมันเป็นอะไร

ประเด็นแรก พวกเราและกรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็มีความเห็นว่าในเรื่องราวของสิทธิเสรีภาพของพลเมืองเป็นเรื่องสำคัญนะครับว่า ในรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่าน ๆ มาไม่เคยจะพูดถึงสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเลย เราก็นำเสนอนะครับว่าในเรื่องราวของสิทธิเสรีภาพของพลเมืองเราเห็นสมควรที่จะให้พิจารณาเขียนว่า รัฐต้องคุ้มครองสิทธิประชาชนที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมและสุขภาวะที่ดี นี่แหละครับเป็นการที่จะชี้บ่งบอกว่ารัฐและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องให้ความใส่ใจกับประชาชนนะครับว่า จะอยู่กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มันเห็นอยู่ในปัจจุบันนี่ครับสิ่งแวดล้อมเลอะเทอะอยู่อย่างนี้มันไม่ได้ ----------

มันต้องมีการที่จะระบุบอกว่าต่อไปนี้ผู้คนควรจะมีสิทธิในเรื่องราวของการจะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่ว่าในเมืองหลวง ปริมณฑลเมืองหลวง เขตเทศบาลใหญ่ ๆ พวกนี้ทั้งสิ้นละครับ นี่ก็เป็นความเห็นของคณะกรรมาธิการของเรา ผมว่ารัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่าน ๆ มาไม่มีการพูดหรือบรรจุเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้เลย จึงเห็นสมควรว่าจะบรรจุประเด็นแรกนี้ไว้ในเรื่องราวเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของพลเมืองอยู่ในส่วนที่ ๒ หมวดที่ ๒ ประชาชนในภาคที่ ๑ นี่ละครับ เอาละครับ ท่านประธานที่เคารพ ต่อไปก็เป็นประเด็นที่คณะกรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ศึกษา วิเคราะห์อย่างรอบคอบแล้ว และเห็นสมควรอย่างยิ่งที่จะให้มีการพิจารณาบรรจุไว้ในร่างรัฐธรรมนูญแบบเน้น ๆ เลย แล้วเห็นควรเสนอให้มีอยู่ ๘ ประเด็นเน้น ๆ ครับ เน้น ๆ ว่าอันนี้ให้อยู่ในหมวดว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ อันนี้เป็นสิ่งจำเป็นควบคู่กับงานที่เรากำลังจะทำ

ประเด็นแรก อยากจะกราบเรียนว่าเราเห็นสมควรที่จะให้มีการบรรจุไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อย่างนี้ครับ ประเด็นแรกก็คือ จัดให้มีระบบและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีความชัดเจนและบูรณาการ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีใช้อย่างพอเพียงตามศักยภาพ การจัดการปัญหาน้ำท่วมและอุทกภัยในพื้นที่เขตเศรษฐกิจชุมชน และพื้นที่เกษตรกรรม รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำ และแหล่งน้ำที่เสื่อมโทรมให้คงความอุดมสมบูรณ์และพึ่งพาได้อย่างยั่งยืนนะครับ เกี่ยวกับเรื่องนี้ถ้าจะพูดกันแล้ว ในปัจจุบันและในอนาคตมันจะเป็นปัญหาสำคัญเลย เวลานี้มองกันเห็นแล้วนะครับ ยังจัดการอะไรไม่ได้เลย ต้องมีการปฏิรูป เมื่อจะมีการปฏิรูปปั๊บรัฐธรรมนูญว่าอย่างไร รัฐธรรมนูญเป็นแม่แบบในการชี้บอกถึงรัฐบาลและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ต้องอาศัยรัฐธรรมนูญระบุบอก แล้วกระบวนการปฏิรูปก็ว่ากันไป อันนี้ก็เห็นสมควรที่จะให้มีการระบุบอกไว้ในนี้ให้ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องนี้ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมี ๓ ปัญหาใหญ่ ๆ ที่จะต้องคลี่คลายจัดการปฏิรูปเพื่ออนาคต

ประเด็นที่ ๒ ประเด็นต่อมาท่านประธานครับ ก็เป็นประเด็นที่สำคัญของชาติเช่นเดียวกันก็อยากจะขอให้พิจารณาบรรจุไว้ในร่างรัฐธรรมนูญคือ เราจัดไปอย่างนี้ละครับ เสนอเป็นประเด็นว่าอย่างนี้นะครับ จัดให้มีระบบและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และที่ดิน สัตว์ป่าและความหลากหลายทางชีวภาพ ให้มีการสงวน อนุรักษ์ ฟื้นฟู เพื่อให้สามารถเอื้อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมของประเทศได้อย่างยั่งยืน ควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึง

การใช้ประโยชน์และการใช้ทรัพยากรอย่างเท่าเทียม และประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ท่านประธานครับ ท่านประธานจะเห็นว่า ข้อเสนอของเราแบบนี้มันเป็นการระบุบอกให้มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ที่ผ่านมาไม่มีครับ ใครใคร่ทำอะไรก็ทำกันไม่เป็นระบบ เพราะฉะนั้นรัฐธรรมนูญก็น่าจะมีการชี้ให้เป็นระบบไว้ก่อน แล้วเรื่องราวของกระบวนการปฏิรูปขับเคลื่อนด้วยส่วนราชการฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องก็ดำเนินการกันไปเป็นองค์รวม ไม่แยก ไม่แยกส่วนกันทำแบบปัจจุบัน ท่านประธานก็คงจะรับรู้รับทราบว่าเถียงกันไปเถียงกันมา อันนี้ละครับซึ่งลักษณะนี้ผมเชื่อว่ามันไม่มีอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับในอดีตเลยก็ว่าได้ นี่ละครับถึงเรียกว่าเป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่สมควรพิจารณาครับ

ประเด็นต่อไปครับท่านประธาน เป็นประเด็นที่ ๓ เกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เวลานี้มีไหมที่จะระบุแม่แบบของการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลแล้วก็ทรัพยากรชายฝั่ง ----------

ซึ่งปัจจุบันและในอนาคตมีปัญหาอย่างมากครับ มีปัญหาอย่างมากทีเดียวท่านประธาน จึงเห็นสมควรเสนอเรื่องนี้เป็นระบบของชาตินะครับ เป็นระบบของชาติครับว่าควรจะทำอย่างไร เมื่อเป็นระบบของชาติ กระบวนการบริหารจัดการโดยระบบราชการส่วนที่เกี่ยวข้องก็ว่ากันไป แต่ในระบบของชาตินี่ผมก็มีความเห็นว่ามันน่าจะระบุบอกอยู่ในรัฐธรรมนูญด้วย เพื่อให้รัฐบาลและฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักรู้ตระหนักถึงอะไรทำนองนี้ไม่ใช่ละเลย ซึ่งก็คาดว่าจะช่วยแก้ปัญหาได้อย่างดีครับท่านประธาน ก็ขอเสนอให้บรรจุไว้อย่างนี้นะครับ ทรัพยากรทางทะเลเป็นสมบัติของชาติ ประชาชนชาวไทยมีสิทธิในการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและมีหน้าที่ดูแล ฟื้นฟูให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์เพื่อคนรุ่นต่อไป ประชาชนต้องมีสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติอย่างเสมอภาคและเคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ประโยชน์อย่างเป็นธรรม หน่วยงานภาครัฐต้องมีโครงสร้างที่ชัดเจน เป็นเอกเทศและไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น ภาคประชาชนมีบทบาท หน้าที่ในการควบคุม ตรวจสอบ ชี้วัด ติดตามประเมินผลการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ การพัฒนา และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและพื้นที่อนุรักษ์ทางทะเลอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม ยาวไปหน่อยก็ไม่เป็นไรนะครับ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็ไปพิจารณาตัดทอนได้ ก็ขออยากจะฝากให้พิจารณาหน่อยนะครับ

ต่อไปครับ ท่านประธานครับ ประเด็นที่ ๔ ก็เป็นประเด็นสำคัญ ซึ่งปัจจุบันกล่าวว่า ไม่มีนโยบายระดับประเทศที่บูรณาการในเรื่องนี้ไว้เลยนะครับ ก็เห็นสมควรที่จะให้ระบุบอกตรงนี้ละครับว่า รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการตั้งถิ่นฐาน การผังเมืองและการใช้พื้นที่ทุกระดับ โดยจัดให้มีการวางแผนและวางผังการพัฒนาชนบท ชุมชนเมือง จังหวัด ภาค เพื่อกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ประสานกับการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ การคมนาคมขนส่ง อันอำนวยประโยชน์ต่อชาติต่อประชาชน ด้านที่อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ ทั้งด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม โดยคำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา คุณภาพชีวิต และผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน นี่ละครับ เรารู้กันอยู่ตลอดเวลานะครับ ผังเมือง ผังเมืองนะครับ ไม่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนเลย หน่วยราชการก็ดูแลผังเมืองก็เป็นอีกส่วนหนึ่งอยู่ในกรมหนึ่งของกระทรวงมหาดไทย แล้วมันจะไปอย่างไรกันรอดครับไปไม่รอดครับ เอาละ เราจะต้องปฏิรูประบบนี้มันเป็นงานที่พวกเรากำลังคิดปฏิรูประบบจะจัดการเรื่องนี้อย่างไร มีอนุกรรมาธิการเกี่ยวกับการจะคิดเรื่องนี้โดยเฉพาะ ปฏิรูปนะครับ

ขับเคลื่อนเพื่ออนาคต เพราะฉะนั้นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐด้านนี้ก็อยากจะนำเสนอว่าสมควรคิดระบุไว้นะครับ เพราะที่ผ่านมามันมีนิดเดียว มีนิดเดียวจริง ๆ แล้วดูไม่ออกว่าในรัฐธรรมนูญที่เขียนไว้นิดมันคืออะไร

ประเด็นที่ ๕ นะครับ เป็นประเด็นสำคัญเกี่ยวกับระบบคุณภาพสิ่งแวดล้อม เวลานี้เราพูดแต่เรื่องราวของการจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อม แต่ไม่รู้อะไร ไม่รู้จริง ๆ ครับ เพราะฉะนั้นในคราวนี้กรรมาธิการของเราจะคิดหนทาง กลไกในกระบวนการจัดการระบบคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่มีความชัดเจนนะครับ อันนี้เมื่อมันเป็นเช่นนั้นแล้ว ในเรื่องราวของรัฐธรรมนูญ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ผมก็มีความเห็นว่าจำเป็นครับ จำเป็นจะต้องระบุบอกเอาละ เนื้อหาที่จะเสนอคืออย่างไร เสนอไปอย่างนี้นะครับว่า รัฐต้องจัดให้มีระบบ ระเบียบกฎหมาย และแผนการจัดการที่ดีกับปัญหาสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ มลพิษ วัตถุอันตรายและขยะเพื่อฟื้นฟู คุ้มครอง ป้องกัน รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมครับ ----------

ผมนำเรียนตอนต้นว่าทุกเรื่องทุกราวทั้งหมดมันถึงเวลาแล้วต้องมีการทำแบบการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ไม่ใช่รัฐทำฝ่ายเดียว รัฐทำฝ่ายเดียวไม่สำเร็จหรอกครับ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายจะว่าอย่างไร เดี๋ยวก็จะมีเข้าสู่ประเด็นที่ ๖ ละครับ

ประเด็นที่ ๖ เป็นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบต้องมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายนะครับ อันนี้จะเป็นความจริงได้ก็เห็นสมควรต้องจารึกไว้อยู่ในรัฐธรรมนูญด้วย เอาละครับขอเสนอว่าอย่างนี้ เสนอไปให้พิจารณาอย่างนี้ละครับว่าทรัพยากรธรรมชาติเป็นทรัพย์ของแผ่นดิน รัฐต้องกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งจัดให้มีกลไกเพื่อผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนด้วยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการ การเข้าถึง การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ มีระบบการติดตาม ตรวจสอบ เพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม ด้วยกลไกที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมและวิถีวัฒนธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของแผ่นดินอย่างยั่งยืน ท่านประธานครับเรื่องนี้ก็มีการที่คิดระบุบอกอยู่เสมอเวลานี้ ทรัพยากรธรรมชาติในปัจจุบันเอื้อให้กับผู้มีอำนาจและผู้มีทุนใช่ไหมครับ อันนี้เป็นเรื่องสำคัญเลย ถ้าเรามีกระบวนการจัดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายจะได้ดูแลกันได้ ดูแลกันเอง อันนี้ละครับ ก็ด้วยเหตุด้วยผลแบบนี้ก็จึงขอนำเสนอว่ามันจำเป็นต้องมี เวลานี้ยังไม่มีกลไกอันนี้ละครับ กลไกอันนี้ไม่มี ผมเองทำราชการก็พูดกันอยู่เสมอ ทำงานต้องมีส่วนร่วม ส่วนร่วมนะ ส่วนร่วมเป็นอย่างไรไม่มีกลไกครับ เพราะฉะนั้นอันนี้คณะของผมจะคิดกลไกบริหารจัดการเรื่องนี้จะทำอย่างไรต้องการกลไก กลไกมีระเบียบแบบแผน มีกฎหมาย มีอะไรจะต้องคิดมาให้รอบคอบนะครับ

ประเด็นที่ ๗ คณะกรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเห็นสมควรกำหนดเรื่องนี้ไว้อยู่ในรัฐธรรมนูญว่า เกี่ยวกับเรื่องราวของการวิเคราะห์ผลกระทบต่าง ๆ ที่เวลานี้มีปัญหานะครับ เราเห็นสมควรให้ระบุไว้อย่างนี้นะครับว่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การดำเนินการของรัฐในการจัดทำแผนพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม หรือการจัดการทำโครงการพัฒนาใด ๆ ระดับชาติ จะต้องมีการศึกษาและทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมทางยุทธศาสตร์เอสอีเอ (SEA) ครับ เพื่อประกอบการพิจารณาความเป็นไปได้ทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์ สังคมและวิศวกรรม ภายใต้

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง พูดก็พูดเถอะครับท่านประธาน เรื่องนี้มันมีเหตุการณ์เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าการทำโครงการของรัฐก็ไม่ค่อยสนใจเท่าไร

ประเด็นสุดท้าย เพราะเวลาของผมก็รู้สึกว่าจะถึงแล้ว ประเด็นสุดท้ายเป็นประเด็นที่ ๘ ประเด็นที่ ๘ เป็นประเด็นสุดท้ายที่คณะกรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเสนอให้กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาดูว่าควรหรือไม่ควรเป็นประการใด ขอเสนออย่างนี้นะครับว่าให้มีการจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมเพื่ออำนวยความยุติธรรม เป็นกลไกในการทำหน้าที่ขจัดปัญหาความขัดแย้งด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน พวกเราเห็นพ้องต้องกันนะครับ เวลานี้เรื่องราวข้อพิพาทหรือข้อถกเถียงภายในสังคมเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมันมีมากมายเหลือเกิน แล้วผู้คนก็มีความเดือดร้อน สังคมมีความขัดแย้ง มันไม่มีกระบวนการหรือกลไกที่จะจัดการปัญหานี้ได้เลย ก็เห็นสมควรว่าควรจะมีพิจารณาจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมเพื่ออำนวยความยุติธรรมเกี่ยวกับเรื่องนี้นะครับ แก้ไขปัญหาความขัดแย้งของสังคม ท่านประธานครับ อันนี้ก็คือสาระสำคัญ ๆ ของคณะกรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนะครับ ขอขอบพระคุณครับ

- ๔๑/๑

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปจะเป็นการอภิปรายของสมาชิกที่ได้แจ้งความประสงค์ไว้ มีจำนวน ๗ รายด้วยกันค่ะ ดิฉันขออนุญาตที่จะอ่านรายชื่อก่อนเลยนะคะ คุณไกรราศ แก้วดี คุณดุสิต เครืองาม คุณตรึงใจ บูรณสมภพ คุณวิทยา กุลสมบูรณ์ คุณสยุมพร ลิ่มไทย คุณหาญณรงค์ เยาวเลิศ และคุณอรพินท์ วงศ์ชุมพิศ ค่ะ ดิฉันขอเรียนเชิญ คุณไกรราศ แก้วดี ค่ะ ท่านมีเวลา ๖ นาทีนะคะ

นายไกรราศ แก้วดี : กราบเรียนท่านประธาน ผม ไกรราศ แก้วดี สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ เลขที่ ๒๐ สกลนคร ขออนุญาตกราบเรียนว่าในความเห็นและข้อเสนอของกรรมาธิการค่อนข้างจะครอบคลุม แต่เนื่องจากว่ายังขาดความชัดเจนในบางประการ ขออนุญาตเติมเต็มสาระสำคัญให้ชัดเจนขึ้นนะครับ

ในประการแรก ต้องเรียนว่าเรื่องของปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่พวกเราเห็นกันชัดเจนว่าเป็นปัญหาของบ้านของเมือง แต่อย่างหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหา ผมขออนุญาตเรียนว่าอาจจะเป็นเพราะว่าส่วนหนึ่งเกิดจากการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก่อนการปฏิรูปไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องของการมีส่วนร่วม แต่หลังจากการปฏิรูปเมื่อปี ๒๕๔๕ เรื่องของน้ำ ของดิน ของป่า จะเข้ามาอยู่ส่วนกลางทั้งหมด เพราะฉะนั้นองคาพยพของส่วนราชการต่าง ๆ ก็จะมีส่วนกลางที่ไปนั่งอยู่ ผมยกตัวอย่างอย่างเช่น ป่าไม้เดิมเคยมีป่าไม้อำเภอ ปัจจุบันก็มีส่วนอนุรักษ์ป่าไม้ที่อยู่ในระดับจังหวัดใหญ่ ๆ ป่าไม้จังหวัดก็ไม่ค่อยมี ไปรวมอยู่ในบางจังหวัด ในส่วนหนึ่งก็จะเกิดปัญหา เพราะฉะนั้นท่านจะเห็นว่าในเวลาเรียกร้องในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มวลชนจะมาอยู่ที่ทำเนียบรัฐบาลหรือที่สภาเสียโดยส่วนใหญ่ นั่นเป็นประการหนึ่ง

ในประการที่ ๒ ในเรื่องของปัญหาที่เกิดขึ้น ในข้อเท็จจริงบางเรื่องเราละเลยพี่น้องประชาชน ยกตัวอย่างอย่างเช่น กรณีการพิสูจน์สิทธิเรื่องของป่าไม้ เรื่องของที่ดิน มักจะมีกรรมการระดับชาติเข้าไปพิจารณา ผมยกตัวอย่างกรณีที่เกิดขึ้นทุกครั้งที่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดก็ยิ่งเป็นปัญหาในการปฏิบัติของพี่น้องประชาชน ยกตัวอย่างอย่างเช่น ในพื้นที่บางพื้นที่อยู่ระหว่างการพิสูจน์สิทธิ แต่ในข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่จะต้องเข้าไปตรวจสอบจับกุม ผมไม่ได้โทษเจ้าหน้าที่ครับ เจ้าหน้าที่เองก็ต้องดำเนินการตามกฎหมายเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน แต่ว่าการพิสูจน์ยังไม่แล้วเสร็จ

เพราะฉะนั้นโอกาสที่พี่น้องประชาชนจะเดือดร้อนในกรณีที่การปฏิบัติในลักษณะดังกล่าวมีค่อนข้างมากครับ ยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมนิดหนึ่งครับ ในพื้นที่เดียวกันที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติในแปลงนาเดียวกัน เจ้าหน้าที่คนก่อนแนะนำให้ปลูกป่า แนะนำให้ทำรั้ว แต่เจ้าหน้าที่คนถัดมาไปจับเพราะเห็นว่าอยู่ในเขตอุทยาน แน่นอนครับในข้อเท็จจริงอยู่ในเขตอุทยานแต่อยู่ระหว่างการพิสูจน์สิทธิ แม้ว่าจะเป็นเรื่องเล็กน้อยแต่เป็นเรื่องที่พี่น้องราษฎรเดือดร้อนในการดำเนินการตามกฎหมาย สมมุติว่าถ้าหากว่าเราให้โอกาสพี่น้องประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เหล่านั้นได้มีส่วนร่วมแสดงข้อเท็จจริง แสดงประวัติความเป็นมาหรือมีการต่อเนื่องถึงข้อมูล อาจจะมีข้อมูลของพื้นที่ในเอกสารสิทธิที่ยังไม่เป็นเอกสารสิทธิที่รับรองโดยกฎหมายอยู่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นก็อยากให้ก่อนที่จะดำเนินการใด ๆ กรณีที่การพิสูจน์สิทธิยังไม่แล้วเสร็จยังไม่ชัดเจน น่าจะฟังข้อเท็จจริงจากองค์กรที่เป็นภาคประชาสังคม และองค์กรที่เป็นองค์กรที่ระดับล่าง ได้แก่ อบต. หรือเทศบาล อันนั้นเป็นประการที่ ๑ ที่อยากจะนำเรียน

ปัญหาประการที่ ๒ เรื่องของสิ่งแวดล้อม ผมขออนุญาตยกตัวอย่างที่เกิดปัญหาที่เป็นรูปธรรม แหล่งน้ำขนาดใหญ่ในประเทศไทยมีไม่กี่แห่งครับ กว๊านพะเยา บึงบอระเพ็ด หนองหาร ไม่ได้มีความแตกต่างกัน กรณีเกิดปัญหาก็คือการทับถมของดิน แหล่งน้ำที่มีน้ำเสีย โดยเฉพาะหนองหาร สกลนคร มีพื้นที่อยู่ ๗๗,๐๐๐ กว่าไร่ ท่านเชื่อไหมครับในระยะเวลาตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ ถึงปี ๒๕๕๗ ความทับถมของดินเนื่องจากน้ำเน่าเสีย ๓๐ เปอร์เซ็นต์ หนองหารโดยเฉลี่ยลึกประมาณสัก ๔ เมตร ในไม่อีก ๒๐ ปีข้างหน้าหนองหารอาจจะมีน้ำเพียงนิดหน่อย เพราะเดี๋ยวนี้ในพื้นที่ที่เป็นเวิ้งน้ำมีเหลือลึก ๔ เมตร ประมาณ ๑ ใน ๑๐ ของส่วนทั้งหมด ที่ท่านเห็นกว๊านพะเยา เห็นบึงบอระเพ็ด บางพื้นที่ที่เห็นสวยงามส่วนใหญ่นั้นตื้นเขิน ที่จริงแล้วผู้ที่ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเหล่านี้น่าจะเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามาช่วยเหลือดูแล แต่เนื่องจากว่าผมยกตัวอย่างอย่างเช่น หนองน้ำหนองหารเองมีกฎหมายอยู่ ๔-๕ ฉบับ มีเสียจน อบต. เทศบาล ไม่กล้าทำอะไรนับตั้งแต่กฎหมาย พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเขตหวงห้าม พระราชบัญญัติว่าด้วยการอนุรักษ์รักษาพันธุ์สัตว์น้ำของประมงแล้วก็มีอีไอเอ (EIA) เพราะฉะนั้นในชั้นนี้ผมขออนุญาตเสนอให้เพิ่ม ส่วนใหญ่ท่านจะเขียนไว้ว่า การกระจายอำนาจก็จะลงไปสู่ชุมชน แต่องค์กรที่ดูแลเป็นพิเศษที่อยู่ใกล้ชิดและมีองค์กรที่รับรองตามกฎหมายแล้ว เพราะฉะนั้นในหน้าที่ ๑๐๙ ข้อ ๒ ข้อ ๓ และหน้าที่ ๒๐๐ ข้อ ๗ ที่ท่านเขียนว่า กระจายอำนาจหรือให้จัดทำแผนจัดการบริหารจัดการน้ำให้เพิ่มในส่วนที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมขอให้ลดขั้นตอนหรือมีองค์กรที่เป็นเอกภาพในการจัดการในพื้นที่ได้ชัดเจนและรวดเร็ว อย่างน้อยได้กระจายอำนาจไปสู่ระดับจังหวัดเพื่อให้ดูแลในลักษณะที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแลในพื้นที่ของเขารอบหนองหาร หรือรอบแหล่งน้ำขนาดใหญ่ได้ดูแลด้วยตัวเขาเอง คนที่ประสบปัญหาผมเชื่อว่าจะแก้ไขปัญหาได้ดีไม่แพ้คนที่อยู่ส่วนกลางแม้ว่าจะมีศักยภาพแตกต่างกัน โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาสังคม เครือข่ายที่เกี่ยวข้องควรจะได้มีส่วนร่วมในการเข้ามาแก้ไขปัญหา เพราะฉะนั้นก็ขอเสนอบรรจุให้ชัดเจนขึ้นเฉพาะกรณีที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกรอบที่กำหนดไว้ใน ๙ ข้อครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะ ท่านดุสิตคะ ดิฉันขออภัยท่านนะคะ เมื่อสักครู่นี้ดิฉันไม่ได้อ่านรายชื่อของคุณเกษมสันต์ จิณณวาโส ค่ะ เพราะว่าเป็นเอกสารชุดเก่า เพราะฉะนั้นดิฉันขออนุญาต

ที่จะให้คุณเกษมสันต์ จิณณวาโส อภิปรายก่อนนะคะ ขอเชิญท่านเกษมสันต์ค่ะ ท่านขอเป็นคนสุดท้าย ทำไมขอหลายเรื่องนะคะ ถ้าอย่างนั้นขอเชิญคุณดุสิตค่ะ

นายดุสิต เครืองาม : กระผม สปช. ศาสตราจารย์ ดอกเตอร์ดุสิต เครืองาม หมายเลข ๗๙ ครับ กราบเรียนท่านประธาน สปช. ที่เคารพ ท่านคณะกรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญครับ กระผมมีความสนใจที่จะขอเสนอประเด็นให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้ ท่านประธานครับ ทุกท่านคงเคยได้ยินชื่อเกี่ยวกับชื่อองค์กรอิสระที่มีการจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายในด้านต่าง ๆ ถ้าบอกว่าด้านสื่อสารก็คงรู้จัก กสทช. ถ้าด้านการเลือกตั้งก็มี กกต. การทุจริตก็จะมี ป.ป.ช. ดังนี้เป็นต้น ----------

แต่เป็นที่น่าแปลกแล้วก็ประหลาดนะครับว่า นับถึงวันนี้ในประเทศไทยเรายังไม่มีองค์กรอิสระที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย และมีภาคเอกชนเป็นส่วนร่วมหลัก หรือเป็นเจ้าของหลักด้วยซ้ำไป เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบแล้วก็ดูแลคุณภาพสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ความจริงองค์กรอิสระที่ผมกล่าวถึงนี้นะครับที่น่าจะต้องเข้ามาดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมและสุขภาพนั้น ได้มีการกล่าวถึงไว้บ้างแล้วในรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ ครับ โดยในวรรคสองมีใจความว่า การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงนะครับ อย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็น หรือที่เรียกว่า พับลิค เฮียริง (Public hearing) ของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งนะครับในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ นั้นเขียนบอกว่า รวมทั้งให้มีองค์กรอิสระ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสุขภาพให้ความเห็นประกอบก่อนดำเนินการดังกล่าว หมายความว่าเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ นั้นได้เคยเขียนไว้ว่า โครงการอะไรก็ตามที่จะมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสิ่งแวดล้อมจะต้องมีขั้นตอนต่าง ๆ ผู้ดำเนินการโครงการเขาต้องทำการศึกษาอีเอชไอเอ (EHIA) แล้วก็มีรีพอร์ต (Report) ออกมานะครับ แล้วก็รีพอร์ทนั้นก็จะส่งไปให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แค่นั้นยังไม่พอครับ ในรัฐธรรมนูญนั้นมีเจตนารมณ์ว่าถ้าเป็นโครงการที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงนี่นะครับ จะต้องผ่านองค์กรอิสระอีกองค์กรหนึ่งเป็นการกลั่นกรอง แล้วก็ให้ความเห็นครับ เพราะว่ารายงานอีเอชไอเอที่ออกมาจากภาคเอกชนที่ส่งไปให้ สผ. นั้นจะครบถ้วนหรือไม่ จะเท็จจริงหรือไม่นั้นยากแก่การตรวจสอบ แต่ถ้ามีองค์กรอิสระเข้ามาตรวจสอบก็จะทำให้การวิเคราะห์ หรือว่าการอนุมัติโครงการนั้นมีความละเอียดรอบคอบยิ่งขึ้นครับ พูดถึงเรื่ององค์กรอิสระที่กระผมเรียนถึงตรงนี้นะครับ ในสมัยรัฐบาลท่านอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ความจริงได้มีการยกร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวขึ้นไว้บ้างแล้ว แต่ว่ายุบสภาเสียก่อน จึงไม่สามารถประกาศเป็น พ.ร.บ. ออกมาได้ แต่พอมาสมัยรัฐบาลท่านยิ่งลักษณ์ก็ไม่มีการทบทวนหรือว่านำ พ.ร.บ. นั้นขึ้นมาพิจารณาอีกเลยครับ ๗ ปีได้ผ่านไปแล้ว พระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพยังไม่เกิดขึ้น ผลกระทบรุนแรงที่กระผมกล่าวถึงนี่นะครับ ก็จริง ๆ แล้วไปดูในประกาศของกระทรวงทรัพยากร

และสิ่งแวดล้อมปี ๒๕๕๓ ได้ อย่างเช่นการถมทะเล การทำเหมืองแร่ การก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมปิโตรเคมี อุตสาหกรรมถลุงแร่ อุตสาหกรรมการผลิต กำจัดหรือปรับแต่งสารกัมมันตรังสี ระบบขนส่งทางอากาศ ท่าเทียบเรือ การสร้างเขื่อน โรงไฟฟ้าความร้อนขนาดใหญ่ ถ่านหิน เชื้อเพลิง ชีวมวล หรือแม้แต่กระทั่งนิวเคลียร์ต่าง ๆ แบบนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นตรงนี้ผมก็คิดว่าเรากำลังปฏิรูปอยู่ตรงนี้ น่าจะเป็นโอกาสดีที่อยากจะขอฝากกราบเรียนไปที่กรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และถ้าเป็นไปได้ก็อยากจะให้เอาเนื้อหาดังกล่าวบรรจุกลับเข้าไปอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับที่เรากำลังร่างกันอยู่ตรงนี้นะครับ โดยมีประเด็นว่า ข้อที่ ๑ การดำเนินการโครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน สิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้มีการศึกษาและประเมินผลที่จะกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก่อนดำเนินการนะครับ ก็คงจะเป็นการตอกย้ำประเด็นที่ท่านประธานกรรมาธิการได้อธิบายไปแล้วว่าต้องมีระบบจัดการ ต้องมีกฎหมาย แต่ว่าอะไรที่เกี่ยวข้องมีผลกระทบอย่างรุนแรงต้องเป็นข้อบังคับเลยนะครับ ต้องเป็นข้อบังคับเลย ----------

และการที่จะให้ข้อบังคับนั้นสัมฤทธิผลได้หนีไม่พ้นว่าจะต้องมีพระราชบัญญัติ แล้วก็หนีไม่พ้นที่จะต้องมีองค์กรอิสระที่เข้ามากำกับดูแลด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพครับ ขอกราบเรียนแต่เพียงเท่านี้ครับ ขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านศาสตราจารย์เกียรติคุณตรึงใจ บูรณสมภพ ค่ะ

นางตรึงใจ บูรณสมภพ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ดิฉันศาสตราจารย์เกียรติคุณตรึงใจ บูรณสมภพ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ก่อนอื่นดิฉันขอขอบคุณท่านประธานปราโมทย์นะคะที่เสนอเรื่องผังเมืองได้อย่างหนักแน่น แต่ว่าดิฉันขอเพิ่มรายละเอียดเพื่อให้เห็นความสำคัญของการผังเมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดินนะคะ ซึ่งการผังเมืองนี่ก็เป็นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพ ท่านทั้งหลายคงจะทราบว่าเรื่องของผังเมืองในประเทศไทยมันล้าหลังเหลวไหล เราควรจะมีบ้านเมืองที่เป็นระเบียบเรียบร้อยแล้วก็สวยงามกว่านี้ การจราจรไม่ติดขัด แต่ว่ามันก็เกิดเป็นอย่างนี้อย่างที่เราเห็นกันทุกวันนี้ละค่ะ เพราะอะไรคะ เพราะว่าเราไม่มีการวางแผนเรื่องผังเมืองล่วงหน้าเหมือนอย่างในหลาย ๆ ประเทศ เรามีแต่การแก้ไข เราตามแก้ไขอยู่ตลอดเวลา แต่ไม่ได้มีนโยบายหรือไม่มีการวางแผนเลยนะคะ เพราะฉะนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นนอกจากในเมืองก็ยังมีปัญหาน้ำท่วม ปัญหาการใช้ที่ดินผิดประเภท ปัญหาการรุกล้ำแม่น้ำลำคลอง ป่าเขา อุทยานแห่งชาติ การก่อสร้างต่าง ๆ ที่ผิดรูปแบบผิดกฎหมาย แล้วก็มีการสร้างสิ่งซึ่งไม่ควรสร้าง อย่างเช่น สร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินในแหล่งท่องเที่ยว อะไรอย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นหน่วยงานซึ่งในปัจจุบันเป็นหน่วยงานเล็ก ๆ เป็นสำนักผังเมืองอยู่ในกรมโยธาธิการและผังเมืองจะต้องได้รับการแก้ไข จะต้องมีหน่วยงานที่วางนโยบาย อาจจะตั้งเป็นคณะกรรมการ เรียกว่า คณะกรรมการนโยบายการผังเมืองและการใช้พื้นที่แห่งชาติ มีหน้าที่มีความสำคัญเช่นเดียวกับระดับสภาพัฒน์หรือในปัจจุบันเรียกว่า สำนักงานเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนี้ก็จะต้องมีหน้าที่ที่จะทำนโยบายในระดับประเทศที่บูรณาการกับหลาย ๆ หน่วยงาน ซึ่งคณะกรรมการก็จะประกอบด้วยระดับรัฐมนตรีหรือปลัดกระทรวงจากหลาย ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรน้ำ ที่ดิน มากมายที่เกี่ยวข้องนะคะ รวมทั้งเอกชนที่เหมือนกับสเตกโฮลเดอร์ (Stakeholder) ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงอุตสาหกรรม คณะกรรมการต่าง ๆ ทั้งการพาณิชย์ แล้วก็ประชาชน องค์กรส่วนท้องถิ่นจะต้องเข้ามาเป็น

กรรมการในระดับนโยบายนี้ แล้วก็ใช้สำนักงานผังเมืองในปัจจุบันเป็นสำนักงานเลขาธิการการผังเมืองและการใช้พื้นที่แห่งชาติ เพื่อที่จะเป็นสำนักงานที่จะทำงานให้กับคณะกรรมการชุดนี้ โดยที่ไม่ต้องไปเสียเงินสร้างอาคารใหม่ ก็ใช้อาคารเดิมของสำนักผังเมือง ซึ่งอยู่ที่ถนนพระราม ๙ เป็นที่ทำงานได้ งานที่จะต้องทำก็จะต้องทำตั้งแต่วางแผน อาจจะวางแผนต่อไปอีก ๒๐ ปี ๓๐ ปี สำหรับเมือง ----------

ไม่ว่าจะเป็นเมืองกรุงเทพฯ เดิม จังหวัดต่าง ๆ ชนบท ภาค ประเทศ แผนนี้จะต้องรองรับประชากรที่เพิ่มขึ้นในอนาคตอีก ๒๐ ปี เพราะเราจะมีประชากรเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา จะต้องรองรับการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ ภาวะโลกร้อน ภัยพิบัติทางธรรมชาติต่าง ๆ แล้วก็จะต้องกำหนดให้มีกลไก มีมาตรการ แล้วก็ดำเนินการวางผังทุกระดับ ตั้งแต่ผังชนบท ชุมชนเมือง ผังจังหวัด ผังภาค ผังประเทศ ให้สอดคล้องกับสาธารณูปโภคสาธารณูปการ การคมนาคมขนส่งยิ่งจะต้องมีการทำทางรถไฟความเร็วค่อนข้างสูง ความเร็วสูง ทางรถไฟรางคู่ เหล่านี้จะต้องมีการวางผังประเทศให้สอดคล้องกัน ไม่ใช่นึกอยากจะทำไปทางไหนก็ทำ แล้วก็ประชาชนในท้องถิ่นก็จะต้องมีส่วนรับรู้ มีส่วนให้ความคิดเห็น จะต้องนำแผนนี้มาเสนอให้ประชาชนรับรู้ด้วย แล้วก็ให้มีการยอมรับผังนั้น ๆ ด้วย ดิฉันปกติไม่ชอบพูดให้ผิดเวลานะคะ ก็ขอจบว่าจะต้องคำนึงถึงผังเมืองที่จะสร้างคุณภาพชีวิต สุขอนามัย การศึกษา สร้างอาชีพให้กับประชากรในภูมิภาคเล็ก ๆ เพื่อที่ประชากรจะได้ไม่หลั่งไหลเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ และในเมืองใหญ่ ขอบคุณค่ะ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณท่านอาจารย์ค่ะ ต่อไปขอเชิญคุณวิทยา กุลสมบูรณ์ ค่ะ

นายวิทยา กุลสมบูรณ์ : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ผม นายวิทยา กุลสมบูรณ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ หมายเลขที่ ๑๘๔ ครับ ผมคิดว่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามที่หลายท่านได้ปรารภนั้นมีความสำคัญหลายลักษณะ แต่โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยซึ่งยังก้าวไม่ไปสู่อุตสาหกรรมอย่างเต็มรูป ไม่ไปสู่สังคมเทคโนโลยีอย่างเต็มรูปนั้น เกษตรกรรมที่ประชาชนยังต้องพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการหาอยู่หากิน ทั้งป่าที่เรียกว่าเป็นซุปเปอร์มาร์เก็ต (Supermarket) ของประชาชน แล้วก็การหาอาหาร การมีชีวิตอยู่ รวมไปถึงอุตสาหกรรมภาคบริการ เช่น การท่องเที่ยว สภาพภูมิประเทศ ภูมิทัศน์ อัตลักษณ์ท้องถิ่น การทำมาหากินในชุมชน และประวัติวิวัฒนาการของชุมชนนั้นเป็นชีวิตของประชาชน การพัฒนาอุตสาหกรรมประเทศในระยะที่ผ่านมานี้ก็ทำให้มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจเป็นมหันต์ อย่างไรก็ตามเราพบปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจและเชื่อมโยงกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังที่ปรากฏใน ๒-๓ ปีที่ผ่านมานี้ในหลายเรื่อง ทั้งที่อยู่อาศัย ทั้งสุขภาพอนามัย แหล่งอาหารทำกิน อาชีพการค้าขาย ดังที่ผมจะยกตัวอย่างดังต่อไปนี้ครับ กรณีเหมืองตะกั่วที่ชื่อว่าเหมืองตะกั่วคลิตี้ ที่จังหวัดกาญจนบุรีนั้น ทำให้ผู้คน ชาติพันธุ์

ชาวบ้านได้รับผลกระทบป่วย พิการ เยียวยา และขณะนี้ก็ปรากฏว่ามีการชนะคดีความโดยฝ่ายผู้ประกอบการก็ล่มสลายกิจการไปแล้ว ศาลปกครองตัดสินคดีนี้โดยมีการฟ้องรัฐถือเป็นคดีแรกที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ได้เปลี่ยนวิธีการพิจารณา จนบัดนี้แหล่งฟื้นฟูในชุมชนก็ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ครับ ผลกระทบจากอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในหลายพื้นที่ทำให้ชาวบ้านขาดความเชื่อมั่นครับ ทำให้ชาวบ้านมีความรู้สึกว่าจำเป็นที่จะต้องหากลไกและวิธีการที่จะแก้ไขสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ กรณีน้ำมันรั่วเกิดมลภาวะทางทะเล กรณีกิจการโรงเผาขยะที่เพิ่งปรากฏเป็นข่าวไม่นานมานี้ครับ เพราะฉะนั้นคำปรารภที่แสดงเจตนารมณ์ว่ารัฐต้องคุ้มครองสิทธิประชาชนที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมและสุขภาวะที่ดีนั้นมีความหมายอย่างยิ่ง แต่ผมคิดว่าจะมีความหมายมากยิ่งขึ้นไปกว่านั้นถ้าเรากล่าวว่า รัฐต้องปกป้องสิ่งแวดล้อมเพื่อสิทธิของประชาชนที่จะอยู่อาศัยในสิ่งแวดล้อมและมีสุขภาวะที่ดีครับ ----------

ผมเห็นกลไกที่ได้นำเสนออยู่ใน ๙ ข้อ ๓ ประการ ไม่ว่าจะเป็นระบบแผนจัดการด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสตราทิจิก เอนไวรอนเมนทอล เอสเซสเมนต์ (Strategic environmental assessment) และสิ่งแวดล้อม แต่ผมคิดว่าข้อเสนอ ข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ นั้น น่าจะรวมกันและนำไปสู่สิ่งที่เมื่อสักครู่ท่านอาจารย์ท่านดุสิตได้ปรารภไว้ในเรื่องขององค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมครับ แต่ผมคิดว่าองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมที่ไปติดปัญหาอยู่มากนั้นอาจเป็นด้วยว่าเรามุ่งไปในเรื่องที่จะอนุมัติอะไร หรือไม่อนุมัติอะไร แล้วทำให้เกิดข้ออุปสรรคอยู่หลายประการ เพราะฉะนั้นจะทำให้ภารกิจที่เราสนใจที่อยากให้บรรลุในเรื่องของการที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาตินั้นเป็นสิ่งที่มีค่าและเป็นสิ่งที่ทุกท่านเป็นเจ้าของร่วมกัน ผมคิดว่าเราจำเป็นที่จะต้องมีองค์กรในลักษณะที่ปกป้องสิ่งแวดล้อมระดับชาติ ในสหรัฐอเมริกาเรียกองค์กรทำนองนี้ว่าอีพีเอ (EPA) หรือเอนไวรอนเมนทอล โพรเทกชัน เอเจนซี (Environmental protection agency) เรายังไม่ค่อยใช้คำนี้ ไม่ทราบว่าด้วยไม่กล้าที่จะใช้คำว่า ปกป้องสิ่งแวดล้อม จึงเลียบ ๆ เคียง ๆ ใช้คำว่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผมคิดว่าเนชันแนล เอนไวรอนเมนทอล โพรเทกชัน เอเจนซี (National environmental protection agency) ในประเทศไทยควรจะทำให้มีความสำคัญครับ ปกป้องดูแลสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ศึกษาบทเรียนเหตุการณ์ที่ผมได้ปรารภเป็นระบบ พินิจพิเคราะห์ปฏิรูประบบงานนี้ กลไกนี้น่าจะสมดุลอย่างน้อย ๓ ส่วนครับ

ประการที่ ๑ ก็คือภาคความรู้ ความรู้จริงรู้แจ้ง เป็นพื้นฐานวิชาการสำหรับดำเนินการ ผมคิดว่าอันนี้มีความสำคัญมากครับ จะกำจัดน้ำมัน มลพิษที่เกิดขึ้นในทะเลทำอย่างไร ทำผิดทำถูกหรือไม่ เมื่อเกิดปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นกรณีขยะที่แพรกษา ทำอย่างไรจึงจะถูก ทำอย่างไรจึงจะผิด กรณีที่คลิตี้ซับซ้อนครับ ตะกั่วชนิดไหนลอย ชนิดไหนจม เพราะฉะนั้นผมคิดว่าภาคความรู้นี้เป็นเรื่องใหญ่มากครับที่จะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ในองค์กรปกป้องสิ่งแวดล้อมครับ ภาคที่ ๒ คือภาคราชการหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะท่านเป็นศูนย์รวมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตามเราพบครับเมื่อสักครู่ท่านสมาชิกได้ปรารภเรื่องผังเมืองก็ดี ปรารภในเรื่องของทรัพยากรที่ดิน หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านเหมือง เราพบว่าหน่วยงานจำนวนมากจะติดกับอยู่กับหน้าที่อำนาจตามกฎหมายและไม่มีมุมคิดที่จะมองไปถึงทรัพยากรให้ครบทุกมิติ ทำอย่างไรจึงจะให้ความสำคัญสิ่งแวดล้อมกับคุณภาพชีวิตและความมั่นคงของสังคมชุมชนอย่างเสมอกันครับ ท้ายที่สุด

ที่เราหลีกเลี่ยงไม่ได้และได้ปรารภไว้ในข้อเสนอ ๗-๘ ประการนั้นก็คือเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ยึดโยงกับหน่วยงานขององค์กรชุมชนที่ตื่นตัวด้านสิ่งแวดล้อมมีพลังสำคัญยิ่งครับ เป็นตัวแทน เป็นปากเสียงและค้นคว้าให้ข้อคิดเห็นและตักเตือน เตือนสติให้แก่ภาครัฐครับ ถ้าเรามีองค์กรปกป้องสิ่งแวดล้อมที่มีพหุภาคีลักษณะเช่นนี้ในระดับชาติ ผมคิดว่าจะเป็นความเชื่อมั่นถ้าปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญเพื่อที่จะตอบสนองต่อเจตนารมณ์ดังที่ทางคณะได้บัญญัติไว้ครับ

ข้อเสนอประการที่ ๒ ที่ผมอยากจะนำเรียนนะครับ และมีความสำคัญไม่น้อยกว่ากันก็คือ ในขณะนี้เราได้เกิดความเสียหายของประชาชนที่กระทบจากมลพิษ วัตถุอันตราย ขยะพิษ ของเสียต่าง ๆ มากมาย ยกตัวอย่างโทรทัศน์ที่เราทิ้งนี่นะครับ ท่านคงทราบว่าในนั้นมีโลหะหนักต่าง ๆ มากมายครับ มีปรอท มีแคดเมียม (Cadmium) ขณะนี้ทิ้งกันอยู่ชุมชน ชุมชนก็นำของต่าง ๆ เหล่านี้ไป หน่วยงานราชการก็พยายามแก้ไขอยู่ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ยากที่จะแก้ไขโดยเร็ว ถ้าหากว่าไม่มีมโนทัศน์ในเรื่องนี้นะครับ ขณะเดียวกันกิจกรรมที่ผมได้นำเรียนว่ามีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนนั้น การชดเชยไม่ควรเกิดจากตัวประชาชนที่ต้องรอผลจากการพิสูจน์หรือการฟ้องร้อง ผมจึงขอเสนอว่าจะต้องมีกองทุนเพื่อชดเชยเยียวยาความเสียหายต่อประชาชนโดยทันทีจากการดำเนินกิจการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ต่อการดำเนินชีวิต และต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนครับ ก็ขอนำเรียนข้อเสนอ ๒ ประการนี้เพื่อประกอบในการพิจารณาในการร่างรัฐธรรมนูญครับ ขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญคุณสยุมพร ลิ่มไทย ค่ะ

นายสยุมพร ลิ่มไทย : เรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม สยุมพร ลิ่มไทย สิ่งที่ท่านประธานกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้นำเสนอไปนะครับ ใน ๙ ประเด็น ผมเห็นด้วยทั้งหมดนะครับ เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่กระชับและครอบคลุมดีแล้ว ที่ผมจะเรียนเพิ่มเติมก็คือในบางเรื่องที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ----------

โดยเฉพาะในข้อ ๖ ที่กำหนดให้รัฐต้องจัดให้มีระบบ ระเบียบ กฎหมายและแผนการจัดการที่ดีกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ตรงนี้ละครับที่ผมอยากจะขอเรียนเพิ่มเติมว่า แนวทางการปฏิรูปซึ่งควรจะปรากฏอยู่ในแผนการจัดการที่ดีนะครับ ควรจะประกอบไปด้วยอะไรบ้างนะครับ ผมใช้ข้อเท็จจริงจากการที่ผมเคยดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดที่จังหวัดระยอง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ และปี ๒๕๕๓ เป็นปีที่มีการประกาศเขตมาบตาพุดเป็นเขตควบคุมมลพิษ แล้วก็เป็นปีที่มีการแก้ไขปัญหามาบตาพุดอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลา ๒-๓ ปีดังกล่าวนะครับ ปัญหาใหญ่ ๆ ที่พื้นที่ดังกล่าวประสบอยู่ในเรื่องสิ่งแวดล้อมก็คือ มลภาวะอากาศเสียจากการระบายมลพิษของโรงงานต่าง ๆ น้ำเสียจากการที่โรงงานมีการระบายน้ำเสียออกมาสู่ที่สาธารณะ ขยะจากการที่โรงงานอุตสาหกรรมนำขยะและกากอุตสาหกรรมออกไปทิ้งในพื้นที่ชุมชน แล้วก็อุบัติภัยจากสารเคมีซึ่งเกิดขึ้นบ่อยครั้ง แนวทางที่ผมคิดว่าควรจะเป็นแนวทางปฏิรูปได้มีการพูดกันมากในช่วงเวลา ๒-๓ ปีดังกล่าว แต่ว่าบัดนี้ก็ยังไม่ได้มีการดำเนินการอย่างจริงจัง

เรื่องแรก ก็คือเรื่องที่ต้องกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูล ในกรณีที่มีเหตุการณ์หรือการกระทำใดที่อาจจะสุ่มเสี่ยงต่ออันตรายที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนจากปัญหามลภาวะ ผมยกตัวอย่างที่ระยองนะครับ เคยมีมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเมื่อปี ๒๕๔๑ ให้มีการตรวจสอบศักยภาพการรองรับมลภาวะหรือที่เรียกว่าแคร์รีอิง คะปาซิตี (Carrying Capacity) จนบัดนี้ปี ๒๕๕๗ เป็นเวลา ๑๖ ปีแล้วยังไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องนี้ขึ้นมา แล้วก็ในช่วงเวลา ๑๖ ปีที่ผ่านมาก็มีการขยายตัวของการพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมีอย่างต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลต้องกำหนดให้เป็นหน้าที่ที่ต้องทำ และถ้าหากว่าไม่ทำก็ควรจะต้องมีบทลงโทษไว้ด้วยนะครับ

เรื่องที่ ๒ ก็คือหลักการที่ว่าการกำจัดมลภาวะต้องกำจัดหรือบำบัด ณ แหล่งกำเนิด ก็คือต้องจัดการให้เสร็จภายในบริเวณที่เป็นแหล่งกำเนิดของมลภาวะเหล่านั้นนะครับ ไม่ใช่นำมาจัดการนอกบริเวณแหล่งกำเนิด ผมยกตัวอย่างเช่น ขยะอุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุด เดิมเคยมีบริษัทเอกชนที่ไปลงทุนบำบัดขยะในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม แต่ปัจจุบันได้เลิกกิจการไปเนื่องจากว่าบ่อบำบัดเต็ม ก็กลายเป็นว่าขณะนี้ขยะอุตสาหกรรมกลับถูกนำออกมาบำบัดนอกแหล่งกำเนิด หรือว่าน้ำเสียถึงแม้ว่าจะมีระบบบำบัดน้ำเสียภายในพื้นที่อุตสาหกรรม แต่ว่าก็มักจะมีการลักลอบนำออกมาทิ้งนอกบริเวณแหล่งกำเนิด เรื่องของอากาศเสียนะครับ เห็นได้ชัดเลยนะครับในเรื่องของ

การระบายมลภาวะถึงแม้ว่าจะเป็นการระบายตามที่กฎหมายกำหนด แต่ว่าสิ่งที่ออกมามันออกมาอยู่ภายนอกโรงงานอุตสาหกรรม แนวทางก็คือทำอย่างไรถึงจะให้มีการระบายมลภาวะที่เป็นอากาศนี่นะครับ ในอัตราที่เป็นศูนย์ ก็หมายความว่า โรงงานต่าง ๆ สามารถทำได้ แต่อาจจะต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูงขึ้นนะครับ นอกจากนั้นแล้วอีกส่วนหนึ่งก็คือปัญหาขยะชุมชน ซึ่งมีปัญหามากในพื้นที่ท่องเที่ยว ตรงนี้ครับควรจะส่งเสริมขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่เขาสามารถจัดการปัญหาของตัวเองได้นะครับ ให้จัดการปัญหาภายในพื้นที่ของจังหวัด ที่ระยองมีโครงการสร้างศูนย์ขยะครบวงจรขึ้นภายในพื้นที่จังหวัดนะครับ ก็คือถ้าทำครบแล้วทุกอย่างจะบำบัดภายในพื้นที่จังหวัด ไม่ต้องขนไปทิ้งนอกจังหวัดนะครับ ปัจจุบันนี้ขยะในหลายจังหวัดถูกขนออกนอกพื้นที่เพื่อไปบำบัดในจังหวัดอื่น ๆ ที่มีขีดความสามารถ เพราะฉะนั้นหลักการก็คือว่าต้องบำบัดในพื้นที่ที่เป็นต้นเหตุของปัญหานะครับ

หลักการที่ ๓ ก็คือหลักการที่ว่า ใครเป็นผู้ก่อปัญหาด้านมลภาวะต้องเป็นผู้จ่ายหรือเป็นผู้ชดเชย เราเห็นตัวอย่างมากมายครับ กรณีที่เกิดอุบัติภัยจากสารเคมีหรือมลภาวะ สุดท้ายแล้วภาครัฐ หน่วยงานของรัฐต้องเป็นผู้มาใช้งบประมาณในการแก้ไขปัญหา ไม่ใช่ภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้ก่อปัญหา ----------

เรื่องนี้สามารถทำได้นะครับ บางท่านเสนอมาแล้ว การตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อมโดยนำผลกำไรในแต่ละปีของภาคเอกชนมาสมทบเป็นกองทุน แล้วก็นำมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหามลภาวะที่เกิดขึ้นในพื้นที่ สามารถทำได้นะครับ มีบางกองทุนตั้งขึ้นแล้ว แล้วก็สามารถดำเนินการได้อย่างได้ผล เช่น กองทุนพัฒนาไฟฟ้า ซึ่งปัจจุบันโรงไฟฟ้าที่ไปตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ก็นำเงินมาตั้งเป็นกองทุนแล้วก็ใช้จ่าย

สุดท้ายนะครับ ผมเห็นด้วยเรื่ององค์กรอิสระอย่างที่ท่านอาจารย์ดุสิตเสนอ แต่ผมเสนอให้เพิ่มบทบาทให้มากขึ้น ก็คือมีบทบาทในการเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบเลยในโครงการใด ๆ ที่อาจจะก่อให้เกิดอันตราย ไม่ใช่แต่เพียงเป็นผู้ให้ความเห็นประกอบเท่านั้น ไม่เช่นนั้นแล้วโครงการต่าง ๆ สุดท้ายภาครัฐก็จะทยอยอนุมัติอนุญาตออกมาทั้งสิ้น ถึงแม้ว่าจะมีองค์กรอิสระให้ความเห็นประกอบมาแล้วก็ตาม ขอบคุณมากครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญคุณหาญณรงค์ เยาวเลิศ ค่ะ

นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม หาญณรงค์ เยาวเลิศ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ที่ลุกขึ้นมาอภิปรายเพราะว่าเห็นด้วยกับที่ท่านประธานกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้นำเสนอ แต่ว่าคงจะเพิ่มประเด็นที่อาจจะเพิ่มเติมเพื่อให้มีความหนักแน่น แล้วก็จะเสนอเพื่อให้คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้บรรจุเรื่องเหล่านี้ให้เป็นรูปธรรมได้ยิ่งขึ้น ซึ่งผมคิดว่าบางประเด็นเป็นประเด็นที่จะต้องเสนอในการปฏิรูปต่อไป แต่บางประเด็นเป็นประเด็นที่สมควรที่จะบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญ

อันแรกเรื่องของสิทธิ ที่จริงท่านประธานได้นำเสนอเรื่องสิทธิไปแล้วในบางส่วน แต่บางเรื่องที่ผมคิดว่าอยากจะเพิ่มเติมที่จะบรรจุไว้ในร่างรัฐธรรมนูญก็คือ เรื่องของสิทธิในการพัฒนาและชุมชนมีสิทธิในการร่วมกำหนดทิศทางในการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของตนเอง เพราะที่ผ่านมาเวลาจะพัฒนาโครงการก็มีโครงการที่ไปจากส่วนข้างบน แต่เวลามีผลกระทบต่อชุมชนหรือมีผลกระทบต่อสาธารณะประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการตัดสิน อันนี้ผมคิดว่าเป็นสิทธิในการพัฒนาและรับรู้ข้อมูลก็คือมีส่วนร่วมในการตัดสินด้วย อันนี้ผมว่าน่าจะบรรจุไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่ ๒ ผมคิดว่าเรื่องหนึ่งที่หลายท่านอาจจะพูด แต่ว่าสิ่งหนึ่งที่อยากจะเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญก็คือ เรื่องของกองทุนความเสี่ยงต่อการพัฒนาโครงการ

ผมยกตัวอย่างเช่นกรณีวันนี้ที่มีข่าวและเป็นข่าวหนังสือพิมพ์ก็คือเรื่องของเหมืองทอง ทั้งจังหวัดพิจิตรและจังหวัดเลย เราได้ทองมา แต่ผู้ที่จะได้รับผลกระทบคือชุมชนซึ่งอยู่บริเวณรอบเหมือง ซึ่งถ้าถามว่าโครงการเหล่านี้มีการทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมไหม ทำครับ คล้ายกับกรณีที่ระยองก็เหมือนกัน ทำไหม ทำครับ แต่สุดท้ายก็คือว่าความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับประชาชน ประชาชนเป็นผู้รับความเสี่ยง ประชาชนต้องไปตรวจสุขภาพ ไม่มีงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับส่วนนี้ หรือมีก็มีเพียงส่วนน้อยนิด เคยตั้งกองทุนเหล่านี้นะครับที่เหมืองทองที่จังหวัดพิจิตร โดยตั้งกรอบว่าน่าจะมีงบประมาณสัก ๑๐๐ ล้านบาท แต่เมื่อตั้งแล้วทราบไหมครับว่าไม่มีระเบียบการบริหารเงินกองทุนเหล่านั้นเพราะไม่มีกฎหมายรองรับ ฉะนั้นถ้าเอาเรื่องความเสี่ยงจากการตั้งโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบทั้งสิ่งแวดล้อมและสุขภาพเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ สุดท้ายก็จะมีกฎหมายลูกที่ตามออกมาเพื่อดูแลและกำหนดมาตรการเหล่านี้ให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

อีกอันหนึ่งข้อที่ ๓ มีผู้เสนอแล้วก็เชิญให้ผมไปรับข้อเสนอเหล่านี้ และข้อเสนอเหล่านี้ก็จะส่งไปยังประธานของกรรมาธิการแต่ละคณะ รวมทั้งคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องป่าไม้ แก้ไขปัญหาเรื่องบุกรุกป่า แก้ไขปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำในการจัดการทรัพยากรโดยเฉพาะป่าไม้ คือเสนอเรื่องธนาคารต้นไม้ครับ ข้อเสนอก็คือขอให้บรรจุต้นไม้ให้เป็นทรัพย์อยู่ในรัฐธรรมนูญ คือต้นไม้นี่ต้องเป็นต้นไม้ที่มีชีวิตนะครับ ต้นไม้ที่ตัดแล้วไม่ถือว่าเป็นทรัพย์ของประชาชนที่จะบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญ ถูกเรียกว่าเป็นธนาคารต้นไม้ ถ้าถูกเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญว่าต้นไม้เป็นทรัพย์และสามารถที่จะค้ำประกันธนาคารได้ สุดท้ายก็จะไปออกเป็น พ.ร.บ. ธนาคารต้นไม้ ซึ่งผมคิดว่าวันนี้มีหลักเกณฑ์ มีวิธีการซึ่งดำเนินการมาแล้วหลายปีและมีสมาชิก ซึ่งวิธีเหล่านี้จะไปแก้ไขปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำในเรื่องของการจัดการทรัพยากร ----------

แล้วผมถือว่าวันนี้ถ้ามีกลุ่มคนที่มีลักษณะที่ปลูกต้นไม้ที่เป็นของตัวเองอยู่ในที่ของทั้งมีเอกสารสิทธิและมีสิทธิในการครอบครอง มันก็จะทำให้ช่วยรัฐในการดูแลเรื่องทรัพยากร ถ้าท่านจะไปปลูกไม้ที่เป็นทรัพย์ของคนอื่น โดยหน่วยงานภาครัฐหรือโครงการปลูกป่าที่ผ่านมานี่ถ้าลองไปตรวจนับดูโอกาสที่จะประสบความสำเร็จนี่น้อยมาก วันนี้ผมเข้าใจว่าธนาคารต้นไม้มีสมาชิกเป็นแสนราย แล้วมีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ถ้าถามว่าคุณจะเข้าธนาคารต้นไม้ได้ตอนไหน ต้นไม้นั้นต้องมีอายุเกินกว่า ๑๐ ปีครับ ไม่ใช่คุณปลูกปีนี้แล้วปีหน้าไปเข้าธนาคารต้นไม้ อันนี้ถือว่ามีเจตนาที่แอบแฝงไม่ได้เจตนาที่ตั้งใจที่จะต้องการดูแลรักษาทรัพยากร ฉะนั้นผมว่าส่วนนี้ถ้าบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญก็คือว่าต้นไม้ที่มีชีวิตถือว่าเป็นทรัพย์ประเภทหนึ่ง ไม่ใช่เป็นทรัพย์ตามที่กฎหมายแพ่งและพาณิชย์เคยกำหนดไว้ก็ถือว่าจะต้องบรรจุไว้ ฉะนั้นผมว่าในเชิงกฎหมายลูกก็จะไปออกได้อีกต่อไปเพื่อที่จะเป็นรูปธรรมมากขึ้น

อันที่ ๔ นะครับ ผมคิดว่ามีความจำเป็นที่วันนี้จะต้องมีการปรับปรุงกระบวนการพัฒนาระบบรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนจะเป็นรูปธรรมแบบไหนผมคิดว่าจำเป็นที่จะต้องไปแก้ไขกฎหมายเดิมหรือแก้ไขกฎหมายลูกต่อไป เพราะว่าถ้าดูในร่างรัฐธรรมนูญผมคิดว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือว่ารัฐธรรมนูญจะเป็นเรื่องที่มองในระยะยาว ๑๐ ปี ๒๐ ปี แบบที่ท่านอาจารย์บวรศักดิ์พูดเมื่อวานนะครับ แต่ผมคิดว่าถ้าอยู่ในรัฐธรรมนูญก็คือว่าการพัฒนาระบบรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมอันนี้ต้องแยกออกหน่วยงานจากราชการ เพราะถ้าอย่างนั้นก็ไม่สามารถก็จะเป็นแบบเดิม ๑. รายงานไม่มีคุณภาพ อันที่ ๒ การอนุมัติโครงการก็มีข้อครหาว่าถูกสั่งมาจากข้างบนหรือเปล่า ถ้าแยกองค์กรที่พิจารณารายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมออกจากระบบราชการจะเรียกว่าองค์กรอิสระหรือองค์กรอะไรก็ตามนี่นะครับ ผมคิดว่าจะเป็นรูปธรรมมากขึ้น ส่วนจะไปแก้ไขก็ต้องว่ากันเรื่องของการแก้ไข พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๓๕ ให้ชัดเจนมากขึ้น อันนั้นก็เป็นเรื่องของการเสนอในเชิงปฏิรูป แต่ทั้ง ๔ ประเด็นที่ผมเรียนมาสักครู่นี่นะครับผมคิดว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่อยากให้บรรจุไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ แล้วก็ผมคิดว่ากรรมาธิการพิจารณายกร่างรัฐธรรมนูญก็น่าจะเมตตาในกรณีของทั้งประเด็นที่ท่านประธานกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนำเสนอ แล้วก็ทั้งหลายท่านที่อภิปราย และรวมทั้ง ๔ ประเด็นที่ผมอภิปรายด้วย ก็อยากจะฝากไว้กับท่านประธานด้วยนะครับ ขอบคุณครับ สวัสดีครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญคุณอรพินท์ วงศ์ชุมพิศ ค่ะ

นางอรพินท์ วงศ์ชุมพิศ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพนะคะ กราบเรียนท่านกรรมาธิการ ท่านเพื่อนสมาชิกทุกท่าน ดิฉัน อรพินท์ วงศ์ชุมพิศ นะคะ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ หมายเลข ๒๓๗ ดิฉันขอสนับสนุนที่ท่านประธานคณะกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอไปทั้งหมดนะคะ แต่ขออนุญาตเสริมท่านในประเด็นเรื่องเอสอีเอนะคะ ซึ่งคำว่าเอสอีเอฟังดูแล้วดูเหมือนจะเป็นคำใหม่ มันเป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษว่าสตราทิจิก เอนไวรอนเมนทอล เอสเซสเมนท์ ภาษาไทยเราใช้ว่า การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ฟังดูแล้วหลายท่านอาจจะคงคุ้นเคยถ้าอยู่ในแวดวงแต่ถ้าบางท่านอาจจะไม่เคยได้ยินมาก่อนเลยนะคะ เป็นคำย่อ เอสอีเอที่เราใช้ในเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งโดยปกติดิฉันเชื่อว่าทุกท่านคงคุ้นเคยกับคำว่าอีไอเอ หรือแม้กระทั่งอีเอชไอเอซึ่งสมาชิกหลายท่านในที่นี่ก็ได้พูดถึงในก่อนหน้านี้ อีเอชไอเอเป็นการประเมินผลกระทบทางด้านสุขภาพสำหรับโครงการที่มีผลกระทบอย่างรุนแรง ซึ่งท่านสมาชิกท่านดุสิตท่านได้เอ่ยถึงเมื่อกี้นะคะ ส่วนอีไอเอเป็นกระบวนการที่หน่วยงานของรัฐกำหนดให้โครงการที่เราคาดว่าอาจจะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมว่าต้องทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม ใช้คำสั้น ๆ ว่าเอนไวรอนเมนทอลอิมแพก เอสเซสเมนต์ (Environmental Impact Assessment) หรืออีไอเอเป็นโครงการที่คาดการณ์ว่าถ้าผลกระทบของโครงการนี้เกิดขึ้นอย่างนี้จะต้องมีมาตรการและผลกระทบอย่างไร จะต้องติดตามตรวจสอบแก้ไขอย่างไร ในหลักการก็เหมือนกับว่าเราป้องกันเหตุร้ายก่อนที่มันจะเกิดก็เลยมีการทำอีไอเอขึ้นมา ซึ่งมันก็ไม่ได้ชัดเจน ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ว่ามันจะเป็นเครื่องมือที่สามารถควบคุมไม่ให้เกิดผลกระทบหรือเกิดอุบัติเหตุร้ายแรงอะไรขึ้นมาได้ เพียงแต่เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ช่วยหน่วยงานภาครัฐในการตัดสินอนุมัติโครงการหรือว่าในการพิจารณาเรื่องงบประมาณในการดำเนินต่าง ๆ นะคะ ปัจจุบันวันนี้ดิฉันพูดถึงเรื่องเอสอีเอ หมายถึงว่านอกเราจะมีอีไอเอหรืออีเอชไอเอในระดับโครงการแล้วมันจะยิ่งดีขึ้นกว่านั้น ถ้าโครงการของรัฐที่เป็นโครงการขนาดใหญ่หรือเป็นแผนงานชิ้นสำคัญ ๆ ก่อนที่จะเสนอให้ทำอะไรขึ้นมานี่เราศึกษาเสียก่อนเลยว่า ถ้าโครงการนี้ไปเกิดที่ชายแดนประเทศไทยแถวเชียงรายหรือชายแดนติดกับพม่าหรือเขมร ----------

สปช. ๑๐/๒๕๕๗ วีรพร ๕๐/๑

โครงการอะไรไปเกิดจะมีผลกระทบอะไรบ้าง เป็นลักษณะเหมือนการศึกษาผลกระทบในเชิงระดับยุทธศาสตร์ของพื้นที่กว้าง ๆ ใหญ่ ๆ ว่ามีความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือไม่ อย่างไร เพราะในบางพื้นที่มันมีจุดอ่อนบางจุดซึ่งไม่ว่าโครงการไหนก็ไม่สามารถจะไปอยู่ตรงนั้นได้ อย่างเช่นพื้นที่ที่อาจจะมีความเปราะบางของระบบนิเวศ อาจจะมีพื้นที่ชุ่มน้ำอยู่หรืออาจจะเป็นแหล่งสำคัญในการอนุรักษ์บางอย่าง ไม่ว่าจะมรดกโลกหรือศิลปกรรม ดิฉันคิดว่าเอสอีเอถ้าสามารถดำเนินการได้โดยที่กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐต้องดำเนินการก่อนที่จะมีโครงการพัฒนาชิ้นใหญ่ ๆ เกิดขึ้นจะเป็นการวางกรอบให้หน่วยงานภาครัฐทั้งหมดมาพิจารณาร่วมกันว่าโครงการนี้ควรจะทำไหม เพราะถ้าทำผลกระทบด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างนี้นะ ผลกระทบด้านสังคมเป็นอย่างนี้ แต่ว่าทางด้านสิ่งแวดล้อมอาจจะอย่างนี้ ๆ อะไรอย่างนี้เป็นกรอบช่วยในการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐ เพราะว่าอีไอเอหรืออีเอชไอเอ เราก็ได้ยินหลายคนพูดมาแล้วว่ามันไม่ได้เป็นไปตามนั้นถึงแม้จะเป็นเครื่องมือที่คิดว่าดีที่สุดในขณะนี้ แต่พอดำเนินการไปจริง ๆ ขาดการติดตามตรวจสอบ ขาดการดำเนินการในเรื่องที่ว่าพอมีผลกระทบอันนี้เปลี่ยนแปลงไปแล้วมีการแก้ไขมาตรการหรือไม่ มันก็อาจจะมีปัญหาเกิดขึ้นได้ในภายหลัง อย่างเช่นมาบตาพุดหรือว่าแต่ละโรงงานก็มีมาตรการของตัวเองออกมา ตัวเองก็ทำมาตรการของตัวเอง แต่ในภาพรวมของนิคมอุตสาหกรรมเมื่อทุกโรงงานทำตามมาตรการของตัวเอง ในภาพรวมผลกระทบมันอาจจะรุนแรงกว่าสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นั้นจะรองรับได้ เพราะฉะนั้นเอสอีเอจะเป็นตัวกรอบใหญ่ซึ่งทางคณะกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพยายามนำเข้ามา มันไม่ใช่เรื่องซึ่งเกิดขึ้นใหม่นะคะ ในอดีตที่ผ่านมาหลายปีโครงการเอสอีเอเคยดำเนินการไปแล้วนะคะ ดิฉันขออนุญาตยกตัวอย่าง อย่างเช่นการจัดการน้ำในลุ่มน้ำยม อันนี้รู้สึกจะดำเนินการโดยมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ ในโครงการสนับสนุนนโยบายสาธารณะ นโยบายการจัดการขยะของประเทศไทย โครงการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนเชียงราย ซึ่งอันนี้สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดำเนินการเอง โครงการประเมินศักยภาพทางด้านสิ่งแวดล้อมเชิงพื้นที่ ในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายฝั่งทะเลภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดกระบี่ จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต อันนี้ สผ. เป็นคนดำเนินการ หรือว่าการทำเอสอีเอของสนามบินสุวรรณภูมิและพื้นที่โดยรอบก็ศึกษาไปแล้ว เอสอีเอของพื้นที่มาบตาพุด จังหวัดระยองที่เมื่อสักครู่ท่าน สปช.

ท่านอดีตผู้ว่าท่านได้กล่าวถึงนะคะ ประมาณไปแล้วคร่าว ๆ ดิฉันคิดว่าประมาณ ๑๐ โครงการ ต่อไปถ้าเรามีโครงการนี้เกิดขึ้นจริงในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ ดิฉันเชื่อว่ามันจะเป็นประโยชน์ในแง่ที่ว่าประชาชนทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำตั้งแต่ต้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีโอกาสมานั่งพูดคุยกันว่าถ้าจะมีโครงการพัฒนาเกิดขึ้นในพื้นที่นั้นท่านห่วงเรื่องอะไร ปัญหาอะไรที่จะมองข้ามไม่ได้เลยซึ่งถือว่าเป็นกรอบในการช่วยตัดสินใจของภาครัฐ ขอบพระคุณมากค่ะ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญคุณเกษมสันต์ จิณณวาโส ค่ะ

นายเกษมสันต์ จิณณวาโส : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกและท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ผม นายเกษมสันต์ จิณณวาโส สมาชิกสภาปฏิรูปขออนุญาตให้ความเห็นประกอบการพิจารณาในเรื่องของการยกร่างทั้ง ๙ ประเด็นนะครับ

ประเด็นที่ ๑ ที่พูดถึงการคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่จะอยู่ในเรื่องสิ่งแวดล้อมหรือในสุขภาวะที่ดี หลายท่านก็อภิปรายถึงเรื่องบทบาทหน้าที่ขององค์กรอิสระ แต่ประเด็นหลักผมอยากกราบเรียนว่าเราน่าจะดูบทบาทของภาครัฐที่มีอยู่ว่ามีกฎหมายมีการบังคับใช้หรือจะเร่งรัดการดำเนินการ ในเรื่องของการให้ความคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่อยู่ในชุมชนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างไร ทีนี้เมื่อเรามาหยิบยกเรื่องบทบาทขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรคสอง โดยพูดถึงองค์กรอิสระเราก็พบว่าการทำงานก็มีปัญหาทั้งในหลาย ๆ ด้าน ทีนี้หลายท่านก็อภิปรายว่าอยากจะให้คงอยู่ หลายท่านก็อาจจะสงวนท่าทีว่าน่าจะมาดูทบทวนอีกสักครั้ง แต่ผมอยากกราบเรียนอย่างนี้ว่า ในประเด็นที่เสนอไม่ได้พูดถึงองค์กรอิสระในประเด็นที่ ๑ ที่ทางกรรมาธิการเสนอ ทีนี้ถ้าเกิดคิดว่าบทบาทหน้าที่ยังดีอยู่ก็อยากจะให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานในช่วงที่ผ่านมาว่าเป็นอย่างไรแล้วค่อยมาดำเนินการ

ในเรื่องที่ ๒ ที่พูดถึงเรื่องของการบริหารจัดการน้ำ ประเด็นหลักนะครับ สิ่งที่เรายังไม่เคยพูดถึงกันคือ เรื่องการทำบัญชีหรือความสมดุลของน้ำผิวดินกับน้ำบาดาล เราพูดถึงเรื่องการจัดการน้ำผิวดิน เราพูดปัญหาเรื่องน้ำแล้งหรือการขาดแคลนน้ำ เราพูดถึงเรื่องน้ำท่วม เราพูดถึงคุณภาพน้ำ ส่วนเรื่องของการผันน้ำ การปนเปื้อนหรือประเด็นต่าง ๆ พวกนี้มันควรจะต้องมีสาระสำคัญที่ได้มีการปรากฏไว้ในรูปแบบของการจัดการน้ำในระดับลุ่มน้ำ โดยให้บทบาทของคณะกรรมการลุ่มน้ำเข้ามามีบทบาทในการเสนอความเห็นหรือการพิจารณาทำเรื่องโครงการลงทุน โดยเฉพาะโครงการลงทุนขนาดใหญ่ สิ่งที่เราพบและเราปรากฏก็คือว่า ขณะนี้หน่วยงานเจ้าของโครงการก็ดี หน่วยงานที่อนุญาตให้ใช้พื้นที่ก็ดี ไม่เคยนั่งคุยกันก่อน เพราะฉะนั้นเมื่อมีการทำการศึกษาขึ้นมา เอาไปศึกษาออกแบบใช้งบประมาณหลายร้อยล้านบาทสุดท้ายไม่ได้ก่อสร้าง เสียเวลา เสียเงินนะครับ เกิดปัญหาความขัดแย้งของชุมชน ตรงนี้ผมคิดว่าเป็นประเด็นที่อยากจะฝากท่านกรรมาธิการช่วยหยิบยกหรือมาพิจารณาไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย

ประเด็นที่ ๓ ที่อยากจะนำเรียนเรื่องของป่าไม้นั้น ในเรื่องของป่าไม้อยากกราบเรียนอย่างนี้ครับว่า อยากจะให้มองถึงเรื่องของการปกป้องคุ้มครองเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ เรื่องพวกนี้คือสิ่งที่เราถูกต่างประเทศนำไปใช้ประโยชน์เอาไปจดสิทธิบัตร ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นมันไม่ได้แบ่งปันกลับคืนมาสู่ประเทศ ตรงนี้คือสิ่งที่ผมคิดว่าเราคงจะต้องพูดกันอย่างให้ชัดเจนหรือมีถ้อยคำที่ชัดระบุไว้ โดยเฉพาะในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

เรื่องต่อมาคือในเรื่องของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ผมกราบเรียนอย่างนี้ครับว่าในหลักการและเหตุผลที่เสนออ่านแล้วใจหาย แต่อยากกราบเรียนว่าประเด็นข้อเสนอที่ผ่านมาเป็นผลพวงมาจากการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งเราไม่ได้ให้โครงสร้าง เราไม่ได้ให้เรื่องของอัตรากำลัง เราไม่ได้ให้อำนาจหน้าที่ ขณะนี้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเสนอร่าง พ.ร.บ. ซึ่งผ่านอยู่ในขั้นตอนของการแปรญัตติของ สนช. ได้พิจารณาเสร็จครบถ้วนทั้ง ๒๘ มาตรา ที่สำคัญในมาตรา ๕ กับมาตรา ๑๑ มีกลไกกระบวนการที่ให้ท้องถิ่น ชุมชน ทั้งในระดับชาติ ระดับจังหวัดได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพราะฉะนั้นในถ้อยคำที่ปรากฏอยู่ในประเด็นที่ ๔ ผมคิดว่าที่เสนอไว้ให้ภาคประชาชนมีบทบาท ถ้าจะแก้ไขแล้วเปลี่ยนเป็นบทบาทของภาครัฐนี่ทุกอย่างก็จะสมบูรณ์ครบถ้วน โดยให้เพิ่มเติมในเรื่องของคำว่า สิทธิและหน้าที่ในเรื่อง

ของการอนุรักษ์ การฟื้นฟู รวมทั้งเรื่องของชายฝั่งทะเล เพราะเรื่องชายฝั่งทะเลมีประเด็นที่เกี่ยวข้องหลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นป่าชายเลน เป็นแหล่งที่เพาะพันธุ์สัตว์น้ำวัยอ่อน มีเรื่องที่เกี่ยวข้องก็คือเรื่องของการกัดเซาะชายฝั่ง

ประเด็นที่ ๕ หลายท่านได้กล่าวถึงเรื่องผังเมืองครับ สิ่งที่ห่วงใยมีอยู่อย่างเดียวครับ ผังเมืองเมื่อหมดอายุ ๕ ปีไปแล้วกว่าจะประกาศใหม่ใช้เวลานานมาก การประกาศใหม่ใช้เวลานานมากนี่ทำให้เรื่องของพื้นที่ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปเยอะ

ประการต่อมาที่ผมอยากกราบเรียนอีกประเด็นหนึ่งคือเรื่องแผน ในประเด็นที่ ๖ คือกระบวนการจัดทำแผนบูรณาการ ถ้าเราทำแผน จัดทำเรื่องโครงสร้างของหน่วยงานและจัดงบประมาณให้สอดคล้อง ทุกอย่างก็จะเป็นไปตามระบบที่เรามองในเรื่องของแผน คนและเงิน แล้วก็จะบังเกิดผลตามที่เรากำหนดทิศทางที่ชัดเจน

ผมขออนุญาตอีกเรื่องสุดท้ายสั้น ๆ ครับ ก็คือเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติ อยากย้ำอย่างนี้ครับว่าทรัพยากรธรรมชาติเป็นทรัพย์สมบัติของแผ่นดิน เพราะฉะนั้นเราคงจะพิจารณากันอย่างชัดเจนว่า ใครควรจะเป็นคนที่เข้ามาดูแลจัดการและสร้างกลไกกระบวนการการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ขอบพระคุณครับ

- ๕๒/๑

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ขณะนี้สมาชิกที่แจ้งความประสงค์จะอภิปรายในประเด็นนี้จำนวน ๘ ราย ได้อภิปรายครบแล้ว ดิฉันใคร่ขอเรียนเชิญท่านประธานกรรมาธิการสรุปเพิ่มเติม ขอเรียนเชิญค่ะ

นายปราโมทย์ ไม้กลัด (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพครับ ได้รับทราบข้อแนะนำ ข้อเสนอแนะหลายประเด็นหลายเรื่องทีเดียวนะครับ ผมคิดว่าทั้งหมดพวกนี้ทางคณะกรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในส่วนต่าง ๆ คณะต่าง ๆ จะนำไปพิจารณานะครับ แต่งเสริมเพิ่มจากกระบวนการที่เราคิดว่าจะบริหารจัดการปฏิรูปในแต่ละด้าน ๆ อันนั้นให้มีความสมบูรณ์ขึ้นนะครับ หลาย ๆ อย่างก็ตรงกับที่กรรมาธิการที่พิจารณาในแต่ละเรื่อง ๆ อยู่แล้ว แต่บางอย่างก็เห็นสมควรที่จะไปพิจารณาเพิ่ม ถ้าจะพูดกันแล้วนะครับ เรื่องทั้งหมดทั้งหลายทั้งปวง กลไกการบริหารจัดการมันเป็นปัญหาใหญ่สำหรับปัจจุบันนี้ เรื่องเทคนิควิธีการความรู้อะไรต่าง ๆ ที่จะทำ ทำอย่างไร ผมคิดว่าพวกเรารู้กันหมดแล้วในแต่ละด้าน ๆ แต่กลไกการขับเคลื่อนให้มันเกิดการแก้ปัญหานี่สิครับ เวลานี้มันมีปัญหา มันติดขัด มันมีอยู่หลายมิติต้องปฏิรูป มันไม่ใช่มิติเดียวนะครับ หลายมิติทีเดียว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวขององค์กร มีปัญหาไปหมด มีปัญหามาก มีปัญหาน้อย ฝ่ายรัฐฝ่ายราชการ ฝ่ายท้องถิ่น ฝ่ายประชาชน ชุมชน เวลานี้แยกกันทำแยกกันอยู่ เพราะฉะนั้นมันก็แก้ปัญหาไม่สำเร็จ อันนี้ผมพูดโดยรวมเพราะฉะนั้นถึงมีกระบวนการปฏิรูปนะครับ ในเรื่องราวของกฎหมาย กฎหมายมันมีประจำแต่ละด้านของเขานะครับ ไม่ต้องพูดถึงหรอกครับว่านี่มีข้อบกพร่อง ทีนี้เราจะทำอย่างไรจะชี้แนะว่าจะต้องมีการปฏิรูปแบบนี้ ๆ กฎหมายอะไรที่เขาเรียกว่ายังค้างท่ออยู่มันมีอยู่นะครับ เราก็จะนำมากลั่นกรองว่าอะไรเป็นอะไร อาจจะขับเคลื่อนออกมาในลักษณะเร็ว ๆ อาจจะยังทำไม่ได้ เราจะชี้แนะอะไรต่าง ๆ พวกนี้ออกมาให้ชัดเจนในแต่ละด้าน ๆ ทรัพยากรธรรมชาติก็มีหลายตัว สิ่งแวดล้อมก็มีหลายชุด ก็พวกนี้ละครับเป็นสิ่งหนึ่งซึ่งคณะกรรมาธิการของเราได้คิดพิจารณาว่าจะทำทั้งหมดให้มันครบ มีทั้งหมด ๘ เรื่อง ๘ ด้านใหญ่ ๆ ที่ตั้งไว้ ถ้าทำอันนี้ได้ทั้งหมดชี้แนะอะไรได้ทั้งหมด กระผมก็คิดว่าการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะเดินไปถึงเป้าครับ จะเดินไปถึงเป้า ส่วนเรื่องราวของกระบวนการที่จะให้พิจารณานำเสนออยู่ในร่างรัฐธรรมนูญก็อยากจะขอฝากให้ทางคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาด้วยครับ

แต่พวกเราเห็นความสำคัญว่ามันจะต้องอยู่ในแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐที่ชัดเจน มันจะได้มาสนับสนุนการขับเคลื่อนกลไกและการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มันเดินไปถึงเป้าได้ เวลานี้พวกกระผมทราบดีว่าสภาพปัญหาอะไรต่าง ๆ มันมีปัญหาไปหมด รวมกองอยู่ในบ้านเมืองของเราในแต่ละด้าน ๆ ทีนี้กระบวนการปฏิรูปก็ต้องคิดคิดออกมาแล้วเป็นเรื่องราวของการสนับสนุนในแง่ของกฎหมายใหญ่ กฎหมายแม่แบบกฎหมายแม่บทของประเทศต้องมีด้วยนะครับ ก็อยากจะฝากให้ท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้โปรดพิจารณาครับ ขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ขอเรียนเชิญท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญค่ะ ท่านเลิศรัตน์ขอเชิญค่ะ

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ ท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ กระผม พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ขอให้ข้อสังเกตต่อประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญของสภาปฏิรูปแห่งชาติในด้านการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมิใช่แค่เป็นปัญหาของคนไทยเท่านั้น แต่เป็นปัญหาของมนุษยชาติทั้งโลก ประเด็นที่นำเสนอในรัฐธรรมนูญทั้ง ๙ ประเด็น นับว่ามีความสำคัญทั้งสิ้น อย่างที่ท่านสมาชิกทั้ง ๘ ท่านที่ได้กรุณาอภิปรายเพิ่มเติมถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อชีวิตความเป็นอยู่ของพี่น้องประชาชนทั้งในปัจจุบันและลูกหลานของเราในอนาคต ถ้าย้อนไปดูรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ได้บรรจุในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิชุมชน มาตรา ๖๖ กล่าวว่า บุคคลมีสิทธิร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และรวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน ในมาตรา ๖๗ สิทธิของบุคคลในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และในมาตรา ๘๕ แนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดไว้ถึง ๕ ประเด็น ซึ่งส่วนใหญ่ก็ใกล้เคียงกับข้อเสนอของท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมาธิการส่วนที่เสนอมาใหม่ให้ทันกับภาวการณ์ปัจจุบันและอนาคตนั้น กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญจะได้รับไปพิจารณาความเหมาะสมเพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งในด้านการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติอย่างเสมอภาค การบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหา รวมทั้งข้อเสนอแนะในการจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นกลไกในการแก้ปัญหา กระบวนการเอสอีเอ หรือสตราทิจิก เอนไวรอนเมนทอล เอสเซสเมนท์ หรือแม้แต่คณะกรรมการความรู้แห่งชาติของท่านอาจารย์ตรึงใจ บูรณสมภพ องค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อมของท่านอาจารย์ดุสิต เครืองาม และกองทุนเพื่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบ นอกจากนี้มีบางประเด็นที่ท่านได้เสนอให้บรรจุไว้ในแนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่คณะกรรมาธิการอาจจะนำไปบรรจุให้ในภาคที่ ๔ หมวดปฏิรูป เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม ซึ่งจะปฏิรูปให้มีการดำเนินการเป็นรูปธรรมและนำไปสู่การปฏิบัติได้เร็วยิ่งขึ้น ขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ เป็นอันจบการพิจารณาข้อเสนอประเด็นปฏิรูปของคณะกรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนะคะ

ต่อไปจะเป็นการเสนอประเด็นปฏิรูปของคณะกรรมาธิการปฏิรูประบบการสาธารณสุขค่ะ ดิฉันขอเรียนเชิญท่านประธานค่ะ

นางพรพันธุ์ บุณยรัตนพันธุ์ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่านสมาชิก สปช. ที่เคารพทุกท่าน ดิฉัน แพทย์หญิงพรพันธุ์ บุณยรัตนพันธุ์ ในฐานะตัวแทนกรรมาธิการปฏิรูประบบการสาธารณสุข คณะกรรมาธิการของเรามีข้อเสนอในประเด็นปฏิรูปการสาธารณสุข ๘ ประเด็นด้วยกัน ซึ่งท่านจะพบในหนังสือที่รวมเล่มนี้ ถ้าเผื่อพิจารณาในด้านของความชัดเจนเราได้แยกออกเป็นการปฏิรูปใน ๔ กลุ่มหลักด้วยกัน ก็คือการปฏิรูประบบบริการสาธารณสุขมีอยู่ ๕ ข้อเสนอแนะ การคุ้มครองผู้ที่ได้รับผลกระทบจากระบบบริการมีอยู่ ๑ ข้อเสนอแนะหรือ ๑ ประเด็น หน้าที่พลเมืองด้านสุขภาพมี ๑ ประเด็น และการคุ้มครองประชาชนด้านสุขภาพมีอีก ๑ ประเด็น ก่อนที่จะกล่าวไปถึงรายละเอียดของแต่ละประเด็น ----------

สปช. ๑๐/๒๕๕๗ ธนัชญา ๕๔/๑

ดิฉันขออธิบายโดยย่อถึงความเป็นมาที่ทำให้เราเสนอประเด็นเหล่านั้นเป็นแนวคิดและข้อมูลพื้นฐานซึ่งได้มาจากข้อเสนอของสมาชิก ของกรรมาธิการทุกท่าน แล้วก็ข้อเสนอเหล่านี้ก็มาจากเอกสารทางวิชาการ ข้อมูลการวิจัย ข้อเสนอขององค์กรต่าง ๆ มากมายนะคะ เราทั้งหมดมีความเห็นว่าเริ่มต้นเลยก็คือ สุขภาพนั้นเราหมายความถึงความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสติปัญญาเป็นพื้นฐานสำคัญและจำเป็นในการพัฒนามนุษย์เช่นเดียวกับการศึกษา อาหาร และจริยธรรม ประชากรที่พัฒนาแล้วจัดว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดของประเทศ ทั้งในด้านการพัฒนาและความมั่นคง เพราะฉะนั้นสุขภาพเป็นสิ่งที่พัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ได้นะคะ การลงทุนในการพัฒนาสุขภาพจึงเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าและมีความจำเป็น เพราะสุขภาพดีก็เป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกนะคะ แต่ก็ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านนี้อยู่ตลอดมา เนื่องจากปัญหาของระบบสาธารณสุข เศรษฐกิจของประเทศ องค์ความรู้ทางวิชาการ แล้วก็บุคลากร เพราะฉะนั้นข้อ ๒ เรามีความเห็นว่าการขจัดความเหลื่อมล้ำทางสุขภาพหรือทำให้ประชาชนบรรลุถึงสภาวะสมบูรณ์พร้อมทางสุขภาพย่อมจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาด้านอื่น ๆ ตามมา เช่น การศึกษาเศรษฐกิจเท่ากับลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้อย่างยั่งยืน แล้วก็เป็นที่ทราบกันว่าในอนาคตอันใกล้นี้ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมของประชากรผู้สูงอายุประมาณ ๑ ใน ๕ ของประชากรทั้งหมดจะเป็นประชากรที่สูงอายุ วัยแรงงานลดลง มีภาวะโลกร้อนเกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบถึงสุขภาพ โลกที่แคบลง มีการคมนาคมที่สะดวกขึ้น การเดินทางเข้าออกประเทศก็เพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกับแรงงานต่างด้าว อันนี้ก็ประกอบกับเรากำลังเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วย เพราะฉะนั้นโรคเรื้อรังซึ่งเกิดกับผู้สูงอายุ โรคติดต่อที่อุบัติใหม่แล้วก็โรคเก่า รวมทั้งโรคที่เกิดจากจากประกอบอาชีพอุบัติภัยต่าง ๆ ก็เป็นสิ่งที่เราจะต้องประสบในอนาคตอันใกล้นี้ การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและการเฝ้าระวังโรคจึงมีความสำคัญมาก เพราะการรักษาพยาบาลเพียงอย่างเดียวในสถานการณ์เช่นนี้จะมีความสูญเสียทางเศรษฐกิจมากและได้ผลไม่คุ้มค่า เราจึงมีความเห็นว่า ในระบบสุขภาพต่อไปจะต้องเน้นการสร้างนำการซ่อมสุขภาพ นอกจากนี้ความครอบคลุมของบริการก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะเป็นการป้องกันได้ว่าคนทั้งชุมชนจะได้รับการคุ้มครองและเป็นเหตุผลทางมนุษยธรรมด้วย ดังนั้นบริการสาธารณสุขในยุคนี้จึงจำเป็นที่จะต้องได้มาตรฐานซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานทางด้านคุณภาพ มาตรฐานในแง่ที่สามารถที่จะเข้าถึงได้ ประชาชนทุกคนเข้าถึงได้หรือแอคเซสซิบิลิตี (Accessibility) เป็นที่ยอมรับ

ในทุกวัฒนธรรม ทุกเผ่าพันธุ์ และทุกศาสนา แล้วก็หาได้ง่ายนะคะ ครอบคลุมทุกคนบนแผ่นดินไทยและครบถ้วนทุกด้าน อันนี้เป็นความจำเป็นนะคะ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการที่มีบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพได้มาตรฐานให้ประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาค ก็มีความจำเป็นที่รัฐจะต้องลงทุนในเรื่องนี้ รัฐจำเป็นที่จะต้องสนับสนุนทางทรัพยากร เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ แต่ความยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนและภาคเอกชน รวมทั้งการพัฒนาส่งเสริม โดยเฉพาะการพัฒนาส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีศักยภาพในการพัฒนาระบบสุขภาพของตนเอง เพราะจะได้สอดคล้องกับปัญหาในพื้นที่ด้วย คณะกรรมาธิการยอมรับว่าการแพทย์แผนไทยเป็นวัฒนธรรมประจำชาติไทยมายาวนาน ซึ่งถ้ามีการส่งเสริมสนับสนุนให้นำองค์ความรู้ทางแพทย์แผนไทยมาใช้อย่างเต็มศักยภาพก็จะสามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ระบบสาธารณสุขของไทยได้นะคะ ----------

นอกจากนี้การปฏิรูประบบสาธารณสุขที่ดำเนินมากว่า ๔๐ ปี ตั้งแต่ไพรมารี เฮลท์ แคร์ (Primary health care) ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น และภาคส่วนต่าง ๆ และเน้นการดูแลสุขภาพทุกกลุ่มวัยตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงวัยชรา จนกระทั่งในปัจจุบันที่มีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าทำให้ประชาชนตื่นตัวมารับบริการการรักษาพยาบาลมากขึ้นจนทำให้บุคลากรด้านสาธารณสุขเพิ่มจำนวนรองรับความต้องการไม่ทัน โดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญรายสาขา การให้บริการจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ และถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ผู้รับบริการจำเป็นที่รัฐจะต้องเยียวยา ศึกษาหาสาเหตุเพื่อป้องกันในอนาคต รวมทั้งคุ้มครองผู้ปฏิบัติงานที่ทำหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพที่ถูกต้องด้วย เหล่านี้จะทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างบุคลากรสาธารณสุขและผู้รับบริการ แล้วก็เพิ่มประสิทธิภาพของการรักษาพยาบาลด้วย จากการศึกษาวิจัยทั่วโลกเป็นที่ประจักษ์ว่าโรคต่าง ๆ ทั้งโรคติดต่อ โรคติดเชื้อ และโรคไร้เชื้อเรื้อรังมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากพฤติกรรมมนุษย์ ถ้าสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ก็จะป้องกันโรคได้ รวมทั้งสามารถป้องกันผู้ที่ใกล้ชิดในครอบครัวไม่ให้เป็นโรคได้ด้วย โรคของบุหรี่จะเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องนี้ เอชไอวี (HIV) เอดส์ (AIDS) ก็เช่นเดียวกัน ดังนั้นประชาชนไทยทุกคนควรจะได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสุขภาพที่ถูกต้องทันสมัยจากรัฐอย่างต่อเนื่อง และถือเป็นหน้าที่ของแต่ละบุคคลที่จะต้องดูแลรักษาสุขภาพของตนเองและครอบครัวและสังคม มิใช่เรียกร้องสิทธิในการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บไข้ในโรคที่สามารถป้องกันได้โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแต่อย่างเดียว นอกจากนี้ในฐานะผู้รับบริการจะต้องให้ข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้อง และครบถ้วนต่อผู้ให้บริการเพื่อให้การรักษาพยาบาลมีประสิทธิภาพด้วย ถ้าเราสามารถจะทำเช่นนี้ได้จะช่วยลดภาระโรคและค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพลงไปเป็นจำนวนมาก ในประเทศฝรั่งเศสมีการออกกฎหมายเมื่อไม่ถึง ๑๐ ปีมานี้ โดยมีเป้าหมายให้สุขภาพมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น คือกำหนดให้มีทั้งสิทธิและความรับผิดชอบของผู้ป่วย ให้ผู้ป่วยมีบทบาทมากขึ้นต่อการดูแลและควบคุมสุขภาพของตนเอง แต่เราก็ยังมีความเห็นว่าอย่างไรก็ตาม ถึงแม้ประชาชนจะมีพฤติกรรมป้องกันโรคและสร้างเสริมสุขภาพที่ถูกต้อง แต่ถ้าสิ่งแวดล้อมเต็มไปด้วยมลภาวะทั้งดิน น้ำ อาหาร และอากาศ ประชาชนก็มีสุขภาพดีไม่ได้ ไม่ว่าจะมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีอย่างไร เพราะฉะนั้นสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษเหล่านี้ส่วนใหญ่ก็เกิดจากการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน

โดยละเลยผลกระทบทางสุขภาพ ถ้าคิดค่าเสียหายจากผลกระทบทางสุขภาพต่อชุมชนที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมเป็นพิษเหล่านี้ แล้วอาจจะเป็นเม็ดเงินที่มากกว่ารายได้จากการประกอบอุตสาหกรรมซึ่งจะกระจุกอยู่เฉพาะบริษัทใหญ่ ๆ และผู้ประกอบการใหญ่ ๆ ไม่กี่รายและไม่กี่บริษัท ในทางกลับกันถ้ารัฐคำนึงถึงสุขภาพและสุขภาวะของประชาชนเป็นอันดับแรกในการวางนโยบายเพื่อพัฒนาประเทศ เราจะได้ประเทศที่มีประชาชนที่สุขภาพดี เป็นพลังที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศ เราจะได้สิ่งแวดล้อมที่มีสุขภาวะ อาหารที่ปลอดภัย สิ่งเหล่านี้จะเป็นแหล่งดึงดูดที่ดีที่สุดสำหรับการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ และย่อมเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ด้วยหลักการและเหตุดังที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้ คณะกรรมาธิการปฏิรูประบบสาธารณสุขจึงขอเสนอประเด็นต่าง ๆ ในการปฏิรูประบบสาธารณสุขต่อท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญและสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อพิจารณาดังนี้นะคะ อันนี้เราก็กำหนดไว้ว่า ในประเด็นการปฏิรูประบบบริการสาธารณสุขอย่างที่ได้เรียนแล้วจะประกอบด้วย เสนอให้มีการกำหนดให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่เหมาะสม มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐานที่เท่าเทียมกันบนพื้นฐานการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองทุกคน ------

นอกจากระบบบริการที่มีคุณภาพแล้ว เราเสนอข้อ ๒ ว่ารัฐมีหน้าที่สนับสนุนและจัดสรรทรัพยากรสำหรับบริการสาธารณสุขให้เพียงพอและยั่งยืน สอดคล้องกับสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยคำนึงถึงมาตรฐานความทั่วถึง ความเป็นธรรม ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในการปฏิรูประบบสาธารณสุขเช่นกัน เราเสนอให้รัฐต้องเร่งพัฒนาระบบสุขภาพ ที่ให้ความสำคัญต่อการจัดบริการสาธารณสุขปฐมภูมิที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคและภัยคุกคามต่อสุขภาพ เพื่อนำไปสู่สุขภาวะที่ยั่งยืนของสังคมไทย นอกจากนี้รัฐต้องสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาและอนุรักษ์การแพทย์แผนไทยคู่ขนานไปกับการแพทย์แผนปัจจุบันในระบบบริการสาธารณสุข อันนี้ก็เสนอไว้ในแนวนโยบายแห่งรัฐนะคะ ข้อต่อไป รัฐต้องสนับสนุนส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และภาคเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณสุขที่ครบถ้วน

ต่อไปเป็นประเด็นของการคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากบริการสาธารณสุข เราเสนอว่า รัฐต้องคุ้มครองผู้เสียหายจากการรับบริการสาธารณสุข เช่นเดียวกับผู้ให้บริการสาธารณสุขที่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจริยธรรม ในประเด็นของหน้าที่พลเมือง เสนอว่าบุคคลมีหน้าที่ในการดูแลและส่งเสริมสุขภาพส่วนตน บุคคลในครอบครัวและสังคม โดยรัฐมีหน้าที่ส่งเสริมศักยภาพ รวมทั้งการให้ข้อมูลด้านสุขภาพที่ถูกต้องและทันสมัยแก่ประชาชน

สำหรับประเด็นสุดท้าย คือการคุ้มครองทางสุขภาพที่ยั่งยืน เราเสนอว่าสุขภาพของประชาชนต้องเป็นพื้นฐานสำคัญ ที่รัฐมีหน้าที่สร้างเสริม พัฒนา ปกป้องคุ้มครอง และดูแลให้บุคคลสามารถอยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะ โดยกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาประเทศในทุกด้าน ต้องมิให้เกิดผลกระทบด้านสุขภาพต่อประชาชน โดยเน้นกลไก กระบวนการที่มีส่วนร่วมของทุกภาค ของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมทุกระดับ อันนี้ก็บรรจุไว้ในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ สิ่งที่ประชาชนจะได้อะไรจากข้อเสนอเหล่านี้นะคะ เราคิดว่าถ้ามันเป็นไปได้แต่เป็นรูปธรรม สิ่งแรกที่จะได้ก็คือการลดและขจัดความเหลื่อมล้ำในระบบสาธารณสุข เกิดความปรองดองสมานฉันท์ เกิดการกระจายอำนาจในระบบสุขภาพ ประชาชน ชุมชนมีส่วนร่วมในระบบมากยิ่งขึ้น และแก้ไขปัญหาสุขภาพในท้องถิ่นได้ตรงเป้ามากขึ้น เพิ่มศักยภาพของประชาชนให้ประชาชนมีความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสุขภาพของตนเองมากขึ้น เกิดการคุ้มครองทางด้านสุขภาพและสุขภาวะของประชาชนอย่างยั่งยืน และเราคิดว่า

กลไกที่จะทำให้เกิดความสำเร็จต่อสิ่งเหล่านี้ มันจำเป็นที่การบริหารขั้นสูงสุดนี้จะต้องคำนึงถึงความสำคัญของสุขภาพ เพราะฉะนั้นถ้าสุขภาพถูกกำหนดไว้ในนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ซึ่งหมายความว่า ไม่ว่ามีรัฐบาลใดเข้ามาก็จะต้องปฏิบัติตามนโยบายพื้นฐานเหล่านี้ ก็จะเป็นเครื่องกำหนดของความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ต่อไป แล้วก็ต้องปรับ มีความจำเป็นที่จะต้องปรับกลไกการบริหารจัดการของระบบบริการสาธารณสุข ทั้งบุคลากร ข่าวสาร ทรัพยากรด้านสุขภาพ และที่สำคัญมากที่เราเห็นความจำเป็นก็คือ ต้องสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน และให้ชุมชนมามีส่วนร่วมในระบบสุขภาพในทุกระดับ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ชุมชนที่เข้มแข็งจะเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดในการปฏิรูประบบสาธารณสุข ขอบพระคุณค่ะ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปจะเป็นการอภิปรายของสมาชิกที่ได้แสดงความประสงค์ไว้นะคะ จำนวน ๗ ท่านด้วยกัน ประกอบด้วย คุณหมอกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ คุณจรัส สุทธิกุลบุตร พลเรือเอก ชาญชัย เจริญสุวรรณ พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย คุณวิบูลย์ คูหิรัญ คุณหาญณรงค์ เยาวเลิศ และคุณอุดม ทุมโฆสิต ค่ะ ดิฉันขอเชิญคุณหมอกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ ท่านมีเวลา ๖ นาทีค่ะ

นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ กระผม นายแพทย์กิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ จากจังหวัดมหาสารคาม ก่อนอื่นต้องขอชื่นชมคณะกรรมาธิการด้านสาธารณสุขนะครับที่ได้กำหนดแนวนโยบายที่ลงในฉบับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ค่อนข้างจะครอบคลุมแล้วก็ครบถ้วนนะครับ ก็ขอแสดงความคิดเห็นในประเด็นหลาย ๆ ประเด็น ดังนี้นะครับ

ประเด็นแรกที่ทางคณะกรรมาธิการได้กำหนดไว้ก็คือ กำหนดให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่เหมาะสม ได้คุณภาพ ได้มาตรฐาน และสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐานเท่าเทียมกัน บนพื้นฐานแห่งความเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองทุกคนนะครับ อันนี้เป็นสิ่งที่เรียกว่าต้องชื่นชมนะครับ เพราะว่าการที่พวกเราทุกคนที่เป็นคนไทยไปรักษาที่โรงพยาบาลนะครับ แล้วก็หลายส่วนโดยเฉพาะคนที่ยากไร้ คนที่ขาดแคลนเข้าไปนี่นะครับ สมัยก่อนต้องเรียกว่าต้องใช้สิทธิ เรียกว่าสังคมสงเคราะห์บ้าง สิทธิคนยากไร้บ้าง ซึ่งทำให้เขารู้สึกไม่สบายใจนะครับ การที่ทางรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ว่าเป็นการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ขั้นพื้นฐานของทุกคน ทำให้เขาเข้ามาด้วยความมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์นะครับ อันนี้ก็เป็นสิ่งที่ทางรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ด้วยนะครับ

อีกประเด็นหนึ่ง ก็คือเรื่องของรัฐมีหน้าที่สนับสนุนและจัดสรรทรัพยากรสำหรับบริการสาธารณสุขให้เพียงพอและยั่งยืน สอดคล้องกับสภาวการณ์ของเศรษฐกิจสังคม โดยการคำนึงถึงมาตรฐานความทั่วถึง เป็นธรรม ประสิทธิภาพและประสิทธิผลนะครับ เนื่องในปัจจุบันท่านประธานก็เป็นคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเช่นเดียวกับผมนะครับ ซึ่งเราก็ได้เข้าไปทำงานนะครับ จากการที่มีหลักประกันสุขภาพแห่งชาติตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ จนถึงวันนี้ปี ๒๕๕๗ ก็พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงของระบบสาธารณสุขค่อนข้างมากนะครับ ก็ขอชื่นชมไม่ว่าจะเป็นกระทรวงสาธารณสุขเองนะครับที่ได้มีการพัฒนาการบริการ แล้วก็ทางด้าน สปสช. เองที่ได้ทำงานอย่างหนัก ทำให้ประชาชนได้รับการบริการทางสาธารณสุขได้ดียิ่งขึ้นนะครับ ซึ่งการที่มีหลักประกันสุขภาพตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ ก็พบว่าการเข้าถึงการบริการเยอะขึ้น จาก ๒,๐๐๐,๐๐๐ กว่าครั้งเป็น ๓.๔ ล้านครั้งต่อปีนะครับ มีการล่มสลายของครัวเรือนจากการใช้เงินทางด้านสุขภาพลดลงอย่างชัดเจน มีการบริการที่มีคุณภาพ และมีการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนพบว่ามีความพึงพอใจถึง ๙๐ กว่าเปอร์เซ็นต์นะครับ ก็ถือว่าระดับที่สูงนะครับ ๙๕ เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป แล้วก็มีสิทธิประโยชน์ที่เพิ่มขึ้น ใครจะคิดว่าผ่าตัดหัวใจตอนนี้ก็ยังสามารถจะผ่าตัดฟรีได้นะครับ

มีเรื่องของสเทมมี (STEMI) ซึ่งสามารถจะลดการอุดตันของลิ่มเลือดหัวใจ ทำให้ลดอัตราการตายจากโรคหัวใจเฉียบพลันลงนะครับ มีการให้เรื่องของการลดลิ่มเลือดในสมองก็ทำให้ลดอัตราการพิการต่าง ๆ ลงนะครับ ซึ่งนี่คือข้อดี

แล้วก็อันสุดท้าย ก็คือเรื่องของการพ้นสภาพอนาถา ก็คือการที่ใช้บริการของรัฐด้วยมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แต่การที่มีข้อดีมันก็มีข้อที่ต้องเรียกว่าไม่สบายใจให้กับหลาย ๆ ส่วน โดยเฉพาะผู้ที่ทำงานด้านสุขภาพ ก็คือเรื่องของการที่จำนวนเงินในการบริหารจัดการที่ไม่เพียงพอนะครับ ซึ่งผมคิดง่าย ๆ นะครับว่าตอนนี้ทางกระทรวงสาธารณสุขก็ทำงานอย่างเต็มที่นะครับ ทาง สปสช. ก็ทำงานอย่างเต็มที่ ----------

แต่ตอนนี้เราก็ยังมีปัญหาเรื่องของการบริหารเงินที่ทำให้เกิดปัญหาความไม่เข้าใจกันของทั้ง ๒ หน่วยงาน ซึ่งเคส (Case) ที่แล้วในการบริหารจัดการเงินของประเทศไทยเรียกว่าประมาณ ๕ เปอร์เซ็นต์ของจีดีพีของญี่ปุ่นอีก ๙ เปอร์เซ็นต์ ของสหรัฐอเมริกาถึง ๑๗ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งดูสหรัฐอเมริกาถ้าเทียบกับประเทศไทย ตอนนี้สิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลของประเทศไทย ผมเชื่อมั่นว่าเราดีกว่าทางสหรัฐอเมริกาอย่างมาก โอบามาแคร์ (Care) ที่จะประกาศก็ยังทำไม่ได้เลย ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ที่เราทำด้านสาธารณสุขมา ผมคิดว่าเรามีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย แต่ที่รัฐธรรมนูญต้องกำหนดไว้ก็คือการจัดสรรทรัพยากรสำหรับบริการสาธารณสุขให้เพียงพอนะครับ อันนี้คือสิ่งที่กำหนดไว้ก็ต้องขอชื่นชมทางคณะกรรมาธิการที่ได้กำหนดเรื่องของการจัดสรรทรัพยากร โดยรัฐจะต้องสนับสนุนและจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอนะครับ

อีกประเด็นหนึ่ง ก็คือเรื่องของรัฐต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนและเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณสุขที่ครบถ้วนและครบครัน ครบถ้วนนะครับ อันนี้ก็ขอบอกว่าการจัดบริการผมไม่รู้ว่ามันครอบคลุมเรื่องของทางด้านส่งเสริมสุขภาพอะไรหรือเปล่า ถ้าเราจะใช้เวิร์ดดิงอื่นว่ามีส่วนร่วมในการทำงานด้านสาธารณสุข ก็ฝากกรรมาธิการไปพิจารณาว่า จัดบริการ บางทีเราหมายถึงเรื่องของการไปตรวจคนไข้ การไปให้การรักษาพยาบาล ก็ขออนุญาตว่าถ้าจะใช้คำว่าจัดทำงานด้านนี้ ก็บอกว่าอันนี้มีประโยชน์มากเรื่องของการให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วม ซึ่งเทศบาลและ อบต. ตอนนี้ก็มีกองทุนสุขภาพตำบล โดยเฉพาะเทศบาลของผมเอง ผมเป็นนายกเทศมนตรีเมืองมหาสารคาม ก็มีโครงการกองทุนสุขภาพตำบลที่ถือว่าเราต้องขอขอบคุณและชื่นชมทาง สปสช. ที่ได้ให้โอกาสทางท้องถิ่นมาเรียนรู้เรื่องของการทำงานด้านสุขภาพ ซึ่งถือว่าเป็นกุศโลบายที่ดี และท้องถิ่นก็เอาเงินของท้องถิ่นมาสมทบกับกองทุนสุขภาพตำบลนี่นะครับ ซึ่งของผมแต่ก่อนเต้นแอโรบิก (Aerobic) เสียเงินนะครับ ตอนนี้กองทุนสุขภาพตำบล ชุมชนก็สามารถจะมาเต้นแอโรบิกโดยที่เขาใช้กองทุนสุขภาพตำบลในการที่จะทำให้คนมาเต้นแอโรบิกได้ฟรี ตอนนี้ของผมเรียกว่ามีโครงการต่าง ๆ ดนตรีในสวน ลีลาศในสวน ซึ่งชุมชนเป็นคนคิดเองว่าทำอย่างไรถึงจะส่งเสริมสุขภาพของชุมชนได้ รวมทั้งเด็ก เยาวชนก็จะมีโครงการคนรุ่นใหม่เข้าใจชีวิต ซึ่งจะช่วยในเรื่องของเด็กที่ติดเชื้อ เด็กที่มีการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งอันนี้ก็ขออนุญาตว่าจะต้องสนับสนุนเรื่องของท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น

อันสุดท้ายก็คือ รัฐต้องคุ้มครองผู้เสียหายจากการรับการรักษา รับบริการสาธารณสุขเช่นเดียวกับผู้ให้บริการสาธารณสุขที่ปฏิบัติตามหน้าที่ ตามมาตรฐานวิชาชีพและจริยธรรม ก็ขอเช่นเดียวกับ ผมขอเปลี่ยนเป็น และ ดีกว่านะครับ เช่นเดียวกับมันเหมือนกับยังเปรียบเทียบกันอยู่ ถ้า และ เราต้องการให้ผู้บริการ แพทย์ พยาบาล เทคนิคการแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัช ท่านประธานก็เป็นพยาบาลนะครับ ก็มีความไม่สบายใจเรื่องของผู้บริการที่ตอนนี้เราต้องการให้ผู้รับบริการก็มีความสุข ผู้ให้บริการก็มีความสุข ตอนนี้พอดีหมดเวลาก็อยากฝากเรื่องของการคุ้มครองผู้บริการ ซึ่งตอนนี้ทาง สปช. ทำได้ดีมากนะครับ ก็คือเรื่องของ ม. ๔๑ ซึ่งทางไม่ว่าจะเป็นฝ่ายเอ็นจีโอ (NGO) เอง ฝ่ายทางผู้ประกอบวิชาชีพเองก็ไปร่วมกันในการทำ ม. ๔๑ ของหลักประกันสุขภาพที่จะไปชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้รับบริการที่เกิดความเสียหาย ก็อยากฝากว่าถ้าจะครอบคลุมไปยังสิทธิราชการ หรือสิทธิของประกันสังคมด้วย โดยให้หลักประกันสุขภาพแห่งชาติซึ่งบริหารได้ดีแล้วขยายไป ก็น่าจะทำให้เกิดความครอบคลุมเยอะขึ้น ก็ขออนุญาตเสนอแนะทางท่านกรรมาธิการผ่านท่านประธานมา ณ โอกาสนี้ ขอบคุณมากครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญคุณจรัส สุทธิกุลบุตร ค่ะ

นายจรัส สุทธิกุลบุตร : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ กระผม นายจรัส สุทธิกุลบุตร สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ลำดับที่ ๓๑ กระผมจะขอพูดถึงการปฏิรูปด้านสาธารณสุข ----------

ในมุมมองของคนต่างจังหวัด ผมมาจากจังหวัดพะเยาครับ ในมุมมองของผู้ใช้บริการและผู้รับบริการของระบบสาธารณสุข โดยขอส่งผ่านความคิดหรือข้อเสนอแนะไปสู่คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมาธิการปฏิรูปด้านสาธารณสุขนะครับ ก่อนอื่นผมต้องขอขอบคุณนะครับ และรู้สึกดีใจเป็นอย่างยิ่งที่คณะกรรมาธิการได้รับแนวความคิดการปฏิรูปที่ยึดโยงประชาชนและชุมชนเป็นหลัก เพราะก่อนหน้านี้กระผมได้ยื่นเอกสารซึ่งเป็นความต้องการและเป็นข้อเสนอแนะของพี่น้องประชาชนในจังหวัดพะเยาเกี่ยวกับด้านสาธารณสุขให้กับคณะกรรมาธิการ กระผมเห็นด้วยกับทั้ง ๔ กลุ่ม และ ๘ ประเด็นที่คณะกรรมาธิการได้ส่งให้คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญบรรจุในรัฐธรรมนูญนะครับ ไม่ว่าจะเป็นภาค ๑ หมวด ๒ ทั้งในส่วนที่ ๒ และ ๓ ที่ว่าด้วยเรื่องสิทธิหน้าที่พลเมือง ภาค ๒ หมวด ๒ ซึ่งว่าด้วยเรื่องแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งครับ ภาค ๔ หมวด ๑ เรื่องการปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม กระผมจะขอเน้นย้ำถึงประเด็นที่สำคัญและสนับสนุนแนวความคิดของคณะกรรมาธิการอยู่ ๒ เรื่อง ซึ่งผมจะขอพูดเพียงในหลักการ เพราะรายละเอียดเมื่อสักครู่ท่านประธานกรรมาธิการได้ลงรายละเอียดแล้วนะครับ ที่ผมต้องการเน้นย้ำนั้นก็คือเรื่องการลดความเหลื่อมล้ำและการยกระดับคุณภาพการอนามัย การสาธารณสุขให้กับพี่น้องประชาชน กระผมจะขอพูดถึงเรื่องการลดความเหลื่อมล้ำ ซึ่งความเหลื่อมล้ำนั้นจะมีอยู่ ๒ ด้าน

ด้านแรก ก็คือด้านคนที่เป็นผู้ป่วยอยู่แล้ว นั่นก็คือผู้ที่ใช้บริการ นั่นก็คือลดความเหลื่อมล้ำการเข้าถึงบริการสาธารณสุข ท่านประธาน ท่านกรรมาธิการ ท่านสมาชิก สปช. ทุกท่านครับ ประเทศไทยของเราได้รับการยกย่องว่ามีบริการด้านสุขภาพที่ดีเป็นเลิศเป็นเยี่ยม นำรายได้สู่ประเทศชาติของเรามากมาย เป็นหนึ่งไม่เป็นรองใคร ธุรกิจบริการด้านรักษาสุขภาพของเราก้าวไกลมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของทั่วโลก แต่ทำไมครับประชากรหรือประชาชนของเราจึงได้รับบริการด้านสุขภาพที่แตกต่างกัน ยังมีความเหลื่อมล้ำบางคนเปรียบเทียบว่าเหมือนฟ้ากับดิน มีความเหลื่อมล้ำทั้งในด้านมาตรฐานการรักษา การรับบริการ การเข้าถึง ความทั่วถึง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเพียงพอ ความเจ็บป่วยไม่ได้เลือกวัน เวลา และสถานที่ และบุคคล นั่นก็คือเรื่องความเหลื่อมล้ำของผู้รับบริการหรือในฐานะของคนที่เป็นผู้ป่วยอยู่แล้ว

ความเหลื่อมล้ำในด้านที่ ๒ ก็คือคนที่ยังไม่ได้เป็นผู้ป่วย แต่อนาคตอาจจะเป็นผู้ป่วย นั่นก็คือความเหลื่อมล้ำด้านสุขอนามัย ซึ่งว่าด้วยเรื่องการได้รับสารพิษ

สารเคมีตกค้าง มลภาวะต่าง ๆ ซึ่งเราจะสังเกตว่าปัจจุบันคนในชนบทหรือคนในต่างจังหวัดนั้นจะเกิดโรคภัยไข้เจ็บที่แปลก ๆ และมีความรุนแรงมากขึ้น เป็นความเหลื่อมล้ำด้านสุขอนามัยที่อาจจะมาด้วยภาวะเศรษฐกิจ ความรู้ไม่เท่าทันหรือการไม่มีความรู้ หรือแม้กระทั่งมีความรู้แต่เกิดจากภาวะความจำยอม เพราะฉะนั้นความเหลื่อมล้ำทั้ง ๒ ด้านนั้นจึงจำเป็นที่รัฐจะต้องให้หลักประกันพื้นฐานให้แก่ประชาชนในทุกกลุ่ม ทุกวัย ทุกสถานะอย่างเท่าถึงเท่าเทียม อย่างมีคุณภาพมาตรฐานและเพียงพอ ถึงแม้ว่าเราจะบอกว่าปัจจุบันนั้นหลักประกันสุขภาพของประเทศไทยของเรานั้นดีเยี่ยมกว่าประเทศเพื่อนบ้านแต่ด้วยศักยภาพและประสิทธิภาพทางการแพทย์ของประเทศไทยของเราอย่างที่ผมนำเรียนไว้แต่ต้นนั้นเรายังสามารถทำได้มากกว่านี้และยกระดับคุณภาพได้มากกว่านี้ กระผมจึงอยากจะให้ทุกถ้อยคำที่ได้บรรจุในรัฐธรรมนูญมีการปฏิบัติได้จริง เน้นย้ำถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ทุกรัฐบาลจะต้องยกระดับมาตรฐานการรักษาสุขภาพอนามัยของประชาชนนั้นให้สูงขึ้น หลักประกันสุขภาพขั้นพื้นฐานต้องได้รับการยกระดับให้สูงขึ้นทั้งในเรื่องคุณภาพ การให้บริการ การเข้าถึง เป็นสวัสดิการขั้นพื้นฐานของประชาชนให้สมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นมนุษย์ของประเทศไทยของเราที่ทั่วโลกต่างยกย่องว่า ประเทศไทยของเรานั้นกำลังจะเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และทางสุขภาพติดอันดับโลก กราบขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญท่าน พลเรือเอก ชาญชัย เจริญสุวรรณ ค่ะ

พลเรือเอก ชาญชัย เจริญสุวรรณ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมาธิการวิสามัญติดตามและเพื่อนสมาชิกทุกท่าน ผม พลเรือเอก ชาญชัย เจริญสุวรรณ หมายเลข ๐๖๒ ครับ เป็นความจริงว่าคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนนั้นขึ้นอยู่กับการมีสุขภาพที่ดี และมีความจำเป็นและเป็นความสำคัญพื้นฐานของทุกชีวิตในโลกนี้ ข้อเสนอแนะที่ท่านประธานได้กล่าวไปในเรื่องของปฏิรูประบบสาธารณสุขในทุก ๆ ด้านนั้น ถือว่าเป็นการต่อยอดในรัฐธรรมนูญเก่าหรือว่าให้ครอบคลุมในเรื่องสุขภาพที่ได้มีการดำเนินการมานะครับ แต่สิ่งหนึ่งซึ่งผมอยากจะพูดถึงและน่าจะเป็นเอกลักษณ์ของชาติ คือประเด็นที่ ๕ ในเรื่องของการพัฒนาการแพทย์แผนไทย ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เคยบรรจุในรัฐธรรมนูญมาก่อน ที่ผ่านมาเมื่อเราพูดถึงระบบสุขภาพ ระบบสาธารณสุข เราก็มักจะนึกถึงแพทย์แผนปัจจุบันเสียเป็นส่วนใหญ่ เรานึกถึงหมอ นึกถึงพยาบาล นึกถึงทันตแพทย์ นึกถึงเทคนิคการแพทย์ แต่เราไม่เคยที่จะพูดถึงการแพทย์แผนไทยเลย ถ้าเราไปดูในเอกสารในเรื่องการปฏิรูปทุกฉบับก็จะไม่มีการพูดถึงทั้ง ๆ ที่อันนี้มันคือรากฐานทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชาตินะครับ ในวัยเด็กสมัยผมและผมคิดว่าในวัยขนาดผู้สูงวัยทั้งหลายเรามักจะได้ยินคำว่า หมอตำแย หมอผี หมอแผนโบราณ อันนี้คงไม่ต้องอธิบายนะครับว่า สังคมมองแพทย์แผนไทยในลักษณะอย่างไร ผมอยากทำความเข้าใจว่าการประกอบวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยนั้นมันประกอบด้วยสาขาเวชกรรมก็คือการรักษา เภสัชกรรมก็คือการปรุงยา การผดุงครรภ์ การนวดและแพทย์พื้นบ้าน และมีเพิ่มเติมมาในปัจจุบันก็คือแพทย์แผนไทยประยุกต์ในระยะไม่กี่ปีมานี้ ซึ่งแต่ละสาขาก็จะมีใบประกอบโรคศิลป์ของตัวเองอยู่แล้วนะครับ

คำถามที่ ๑ ก็คือว่ากระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการในเรื่องนี้อย่างไรเพียงไร ความจริงก็คือว่ากระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักพัฒนาการแพทย์แผนไทยเป็นหน่วยงานที่พัฒนาได้ดำเนินการในเรื่องนี้ มีนโยบายที่ดีมากนะครับ แทบจะครบทุกด้านเลยที่ผมจะสรุปให้ฟังก็เป็นประเด็นใหญ่ ๆ คือ ได้วางนโยบายพัฒนารูปแบบการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ พัฒนาโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทย พัฒนาการแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และมีประเด็นย่อย ๆ อีกเยอะ มีการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานบริการการแพทย์แผนไทย โดยบัญชียาแผนไทย มาตรฐานการนวดไทย แนวทางผดุงครรภ์ การพัฒนาวัตถุดิบยาและผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้ได้มาตรฐานจีเอ็มพี (GMP) ซึ่งเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียนที่จะต้องส่งเสริมด้านนี้ เพื่อให้

สามารถไปจำหน่ายได้ทั่ว การพัฒนาสิทธิการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลระบบประกันสุขภาพนอกเหนือจากกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยแล้ว เราก็ยังมีระบบและกลไกด้านสุขภาพในระดับชาติ เช่น สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สปสช. สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ คือ สช. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สสส. แล้วก็จะมีกองทุนยา มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอะไรอีกมากมาย ที่ผมพูดมานี่เพื่อจะชี้ให้เห็นว่าในเรื่องของนโยบายแล้วถือว่าครอบคลุม และถ้าทำได้ตามนี้มันเป็นอุดมคติเลย มันเป็นสุดยอดของการพัฒนาแพทย์แผนไทย แต่ที่ผ่านมามันเกิดอะไรขึ้นนะครับ กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยตั้งมาเป็นระยะเวลา ๑๒ ปีแล้วนะครับ มีคำกล่าวว่า ยิ่งพัฒนาไปช่องว่างระหว่างแพทย์แผนปัจจุบัน และแพทย์แผนไทยก็ห่างไกลไปทุกทีนะครับ ----------

โดยเฉพาะเราละเลยในเรื่องของการอนุรักษ์ ซึ่งมันมีวิธีการอย่างไรที่จดทะเบียนสิทธิบัตรแห่งชาติได้ไหม แล้วก็ทำอย่างไรถึงจะให้ประชาชนได้สามารถจดสิทธิบัตรยาต่าง ๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม แล้วก็อย่างไม่มีอุปสรรค โดยเฉพาะเรื่องตำหรับยาต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหา เราจะเห็นว่าภูมิปัญญาไทยหรือว่าสมุนไพรไทยนั้นได้ถูกต่างชาตินำไปจดสิทธิบัตร ผมยกตัวอย่าง อย่างเรื่องเปล้าน้อยซึ่งเป็นตัวยารักษาโรคกระเพาะ อันนี้ก็จดโดยญี่ปุ่น กวาวเครือทุกท่านทราบดีได้ยินมาแล้วก็คือเกาหลี แล้วข้าวหอมมะลิก็คือสหรัฐอเมริกา

ฉะนั้นมันก็ถึงคำถามที่ ๒ ว่าทำไมการแพทย์แผนไทยหรือการแพทย์ไทยพื้นบ้านจึงไม่สามารถเป็นการแพทย์ขนานคู่ไปกับการแพทย์แผนปัจจุบันได้ ในเรื่องนี้สมัชชาสุขภาพแห่งชาติได้ตั้งเป็นประเด็นในการประชุมครั้งที่ ๒ แล้วก็สรุปคำตอบเอาไว้ว่าด้านองค์ความรู้ไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร สืบเนื่องมาจากว่าการแพทย์แผนไทยนั้นเป็นการแพทย์ในเชิงวัฒนธรรม ประเพณี สังคม และความเชื่อ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานสถาบันต่าง ๆ น้อยมาก โดยเฉพาะเรื่องการวิจัย ซึ่งแตกต่างจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน หรืออินเดีย หรือศรีลังกาก็แล้วแต่ ซึ่งเขาให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่จนทำให้แพทย์แผนพื้นบ้านเขานั้นได้ก้าวหน้า แต่สิ่งที่ผมอยากจะพูดแล้วก็ลงไปสัมผัสชาวบ้านจริง ๆ ก็คือว่ามันมีความรู้สึกอย่างที่เราอยากจะบอกว่าคือความหวาดระแวงแล้วก็ไม่ไว้วางใจ มันเป็นความน้อยเนื้อต่ำใจซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของแพทย์แผนไทยก็คือในเรื่องของวัฒนธรรม เหมือนกับเป็นการยอมรับและมันมีอุปสรรคมากจนเครือข่ายต่าง ๆ นั้นมีความรู้สึกว่าไม่อยากจะพึ่งระบบของทางราชการ ผมขอเอาตัวเลขทางด้านเศรษฐกิจว่าในปี ๒๕๕๓ ยอดการนำเข้ายาแผนปัจจุบันประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ กว่าล้านบาท แล้วก็มีการนำเข้ายาแผนโบราณไม่น่าเชื่อนะครับว่าทั้งหมดประมาณ ๓๐๐ กว่าล้านบาท มีเครื่องสำอาง ๒๐,๐๐๐ กว่าล้านบาท แล้วก็ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ๓๑๙ ล้านบาท ถ้าพูดถึงการส่งออกก็ส่งออกในเรื่องของเครื่องสำอางประมาณ ๑๔๐,๐๐๐ ล้านบาท แต่ว่าสมุนไพรไทยก็คือ ๘๓ ล้านบาท แล้วก็มีส่งแรงงานโดยเฉพาะเรื่องของการนวดแผนโบราณไทยไปในต่างประเทศ ฉะนั้นเราจะเห็นแล้วว่าถ้าเราพัฒนาได้อย่างจริงจัง ยังมีศักยภาพที่เราจะช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจได้จำนวนมาก โดยเฉพาะการส่งออกไปยังต่างประเทศ ทีนี้ที่ผมพูดมาทั้งหมดก็มาคำถามสุดท้ายคือว่า เมื่อไรที่เราจะปฏิรูปการแพทย์แผนไทย ถึงเวลาหรือยังที่ทุกคนจะหันกลับมาแล้วก็ส่งเสริม เพราะว่าขณะนี้มันเป็นกระแสหลักของการดูแลเรื่องสุขภาพ ถึงเวลาหรือยังที่พวกเราทุกคน

จะนึกถึงเอกลักษณ์ของชาติ สัญลักษณ์ของชาติ แล้วก็มรดกของชาติที่ควรจะต้องรักษาไว้ ผมขออัญเชิญพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ซึ่งแพทย์แผนไทยถ้าเรียนมาแล้วจะนึกถึงพระราชนิพนธ์อันนี้โดยตลอดคือ สมุนไพรไทยนี้มีค่ามาก พระเจ้าอยู่หัวทรงฝากให้รักษา แต่ปู่ย่าตายายใช้กันมา ควรลูกหลานรู้รักษาใช้สืบไป เป็นเอกลักษณ์ของชาติควรรักษา วิจัยยาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมัย รู้ประโยชน์ รู้คุณโทษสมุนไพร เพื่อคนไทยอยู่รอดตลอดกาล ฉะนั้นผมอยากจะฝากว่าที่ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้กล่าวไว้ก็คือว่า รัฐธรรมนูญควรจะเขียนให้สั้น ไม่เปลี่ยนแปลง แล้วก็อยู่คู่กับรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย เพราะฉะนั้นในรัฐธรรมนูญในเรื่องนโยบายแห่งรัฐควรจะมีเรื่องการแพทย์แผนไทย เพราะถึงอย่างไรแล้วก็จะต้องมีการพัฒนาควบคู่ ตราบใดที่ยังมีคำว่าชาติไทยอยู่ ขอบคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายเทียนฉาย กีระนันทน์ ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้กลับมาขึ้นบัลลังก์ เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ เรียนเชิญ พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย ครับ

สปช. ๑๐/๒๕๕๗ อารีรัตน์ ๖๒/๑

พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ผม พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ขออนุญาตอภิปรายในประเด็นของประชาชนที่รับบริการจากระบบสาธารณสุข เฉพาะประชาชนในกลุ่มพิเศษ ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพิจารณาของคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ สำหรับประชาชนกลุ่มพิเศษนี้คือคนพิการ จากสถิติจำนวนคนพิการในประเทศไทย จากข้อมูลการจดทะเบียนคนพิการของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ มีผู้พิการที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน ๖๕,๔๘๖ คน ผู้พิการที่อาศัยในส่วนภูมิภาค จำนวน ๑,๕๕๖,๐๖๓ คน รวมจำนวนผู้พิการทั้งประเทศ ๑,๖๒๑,๕๔๙ คน มีผู้พิการชายจำนวนมากกว่าผู้พิการหญิง ๑๓๐,๐๐๐ คน จำนวนผู้พิการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากรที่เพิ่ม การเพิ่มขึ้นมากน้อยขึ้นอยู่กับระบบสาธารณสุขในการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและภัยสุขภาพ คนพิการหมายถึงบุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือข้อจำกัดในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการมองเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้

ประเภทความพิการ แบ่งเป็น ๖ ประเภทคือ พิการทางการมองเห็น พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย พิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม พิการทางสติปัญญาและการเรียนรู้ พิการซ้ำซ้อนมีความพิการมากกว่า ๑ ลักษณะขึ้นไป ผู้พิการแต่ละประเภทต้องการความช่วยเหลือที่แตกต่างกันตามแต่ละประเภทหรือสภาพของความพิการ เริ่มตั้งแต่การได้รับอุปกรณ์เพื่อชดเชยส่วนที่พิการ ได้รับการรักษาเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพ ได้รับการช่วยเหลือด้านการดำรงชีพ เช่น ที่พักอาศัย การสื่อสาร การศึกษาและอาชีพ หน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือคนพิการมีกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมี พ.ร.บ. การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ให้การช่วยเหลือเรื่องการรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ การให้กายอุปกรณ์เสริมและกายอุปกรณ์เทียม ผู้พิการมีสิทธิการรักษาพยาบาลจากกองทุนหลักประกันสุขภาพ มีสิทธิรับกายอุปกรณ์เสริมและกายอุปกรณ์เทียมจากกระทรวงสาธารณสุข แต่หน่วยบริการเรื่องนี้มีน้อย มีให้บริการเฉพาะในโรงพยาบาลศูนย์หรือโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ ให้สิทธิทางการศึกษาของคนพิการตาม พ.ร.บ. การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑

ซึ่ง พ.ร.บ. เขียนไว้ดีมาก แต่ทางปฏิบัติจริง ๆ ผลออกมาเป็นอย่างไร ผมไม่ทราบในเรื่องนี้ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มี พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งให้ความช่วยเหลือคนพิการด้านการดำรงชีพ เช่น การปรับปรุงที่พักอาศัย การฝึกอาชีพและจัดหาอาชีพ ช่วยเหลือการเดินทาง ช่วยเหลือค่าครองชีพ ช่วยเหลือด้านกฎหมายต่าง ๆ นอกจากนั้นยังมีมูลนิธิอีกหลายมูลนิธิที่ให้ความช่วยเหลือผู้พิการและวัฒนธรรมไทย ครอบครัวไม่ทอดทิ้งคนพิการยังให้การดูแลคนพิการอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม การบริการสาธารณะยังไม่พร้อม เช่น ระบบขนส่ง ระบบห้องสุขาไม่เอื้อประโยชน์สำหรับคนพิการโดยเฉพาะ

สำหรับสิทธิของคนพิการ ประเทศไทยได้รับรองสิทธิของคนพิการโดยตราปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย ให้สิทธิรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพแห่งบุคคล มีสิทธิแสดงความคิดเห็น ----------

และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง มีสิทธิในการฟื้นฟูสมรรถภาพและการรักษาพยาบาล สิทธิในการศึกษา สิทธิและโอกาสในด้านอาชีพ สิทธิได้รับการปกป้องคุ้มครองและความช่วยเหลือ สิทธิการอยู่ร่วมกับครอบครัวและมีส่วนร่วมในชุมชน สิทธิที่จะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกบริการและความช่วยเหลือจากรัฐ สำหรับข้อมูลคนพิการที่ผมนำมาเสนอนั้น เพื่อเป็นข้อพิจารณาสำหรับคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญจะพิจารณากำหนดสิทธิของผู้พิการไทยในร่างรัฐธรรมนูญอย่างไร เพื่อจะให้มีผลให้คนพิการไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น ผมขอขอบคุณท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่ให้โอกาสผมนำเสนอเรื่องนี้ ขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ เชิญคุณวิบูลย์ คูหิรัญ ครับ

นายวิบูลย์ คูหิรัญ : กราบเรียนประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ ผม นายวิบูลย์ คูหิรัญ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ จากที่ประธานคณะกรรมาธิการปฏิรูประบบสาธารณสุขได้รายงานไปแล้ว ผมซึ่งเป็นกรรมาธิการอยู่ในคณะนี้ด้วย แต่จากการที่ดูข้อความที่นำเสนอคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญไว้จะครอบคลุมในส่วนที่ผมจะนำเสนอในครั้งนี้ แต่เป็นการครอบคลุมอย่างกว้าง ๆ ด้วยข้อความสั้น ๆ ซึ่งถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แต่เพื่อจะให้ได้ประโยชน์เพิ่มเติมผมจึงใคร่ขอเสนอไว้ ณ ที่นี้ดังนี้ ด้วยขณะนี้ผมเห็นว่าน่าจะมีการใช้ประโยชน์จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือ รพ.สต. ที่มีอยู่ประมาณ ๑๐,๐๐๐ แห่งให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของประชาชนที่อยู่ห่างไกลในการรับบริการที่ไม่ต้องเสียเวลา เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปพบแพทย์ตามโรงพยาบาลในเมือง หากมีความเชื่อมั่นในศักยภาพในการให้บริการของ รพ.สต. มากขึ้นจะช่วยลดความแออัดในโรงพยาบาลในเมืองได้ ทั้งนี้ด้วยวิธีการเพิ่มบุคลากรหรือพยาบาลวิชาชีพที่ต้องนำมารับการฝึกอบรม พร้อมกับจัดหาเครื่องมือแพทย์เท่าที่จำเป็นเพื่อใช้ร่วมกับอุปกรณ์ทางด้านระบบสื่อสารสารสนเทศหรือเทเลเมด (Telemed) ที่สามารถต่อเชื่อมโยงถึงกันทั้งภายในหน่วยและภายนอกหน่วยได้ดีด้วย เพื่อให้ตรวจรักษาเบื้องต้นที่ รพ.สต. และถ้าหากจำเป็นอาจจะต้องส่งข้อมูลเพื่อหารือกับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่มีอยู่ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ท่านทั่วไทย ทั้งนี้เพื่อให้คำแนะนำต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่สมเด็จย่าเคยมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดให้มีโครงการรักษาผู้ป่วยห่างไกลผ่านทางวิทยุสื่อสารเมื่อ ๕๐-๖๐ ปีที่ผ่านมา แต่ปัจจุบันนี้ทางด้านเทคโนโลยีได้ก้าวหน้า

ไปมากอีกระดับหนึ่งทำให้สามารถส่งทั้งภาพและข้อมูลที่ชัดเจนได้ดี จึงควรที่จะใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเหล่านี้โดยติดตั้งระบบนี้ให้ทั่วทุกหน่วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบสาธารณสุขซึ่งจะสามารถช่วยในด้านอื่น ๆ อีกมากมายด้วย ----------

- ๖๔/๑

เป็นต้นว่าถ้าหากผู้ป่วยเห็นว่าในการที่จะรักษาที่ รพ.สต. นั้นอาจจะไม่เพียงพอ และอยากที่จะไปตรวจรักษาที่โรงพยาบาลในเมืองก็สามารถที่จะนัดรับการตรวจรักษาผ่านทางระบบนี้ได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาไปรอหาแพทย์ หรือไปแล้วไม่สามารถรับการรักษาได้ รวมทั้งเมื่อไปแล้วเมื่อมีการตรวจรักษาแล้วสามารถที่จะรับยาได้อย่างรวดเร็ว เพราะในโรงพยาบาลถ้าหากมีระบบนี้ก็สามารถที่จะทำให้การจัดยาให้ได้ในรวดเร็ว หรือเมื่อมีการเดินทางไปที่ต่าง ๆ แล้วเกิดเจ็บป่วยก็สามารถเข้ารับการรักษาในที่ใกล้เคียงได้ โดยสามารถเรียกข้อมูลประวัติการเจ็บป่วยต่าง ๆ ผ่านทางระบบสื่อสารสารสนเทศนี้ได้ทุกแห่ง หรือที่เคยมีปัญหาเรื่องการเวียนรับยาจากหลายหน่วยแล้วนำไปขายก็สามารถป้องกันได้ดีจากระบบนี้ และยังมีประโยชน์อื่น ๆ อีกมากมายด้วย สรุปแล้วจึงควรที่จะเร่งดำเนินการในเรื่องบรรจุเพิ่มบุคลากรที่ รพ.สต. และให้มีการอบรมพร้อมจัดเครื่องมือแพทย์ที่จะใช้อบรมและอุปกรณ์ระบบสื่อสารสารสนเทศที่ติดตั้งให้กับ รพ.สต. รวมทั้งยานยนต์ที่จะใช้ในการส่งต่อผู้ป่วยและหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานสาธารณสุขให้เป็นระบบเดียวกัน สามารถต่อเชื่อมโยงภายในหน่วยและเชื่อมโยงกับหน่วยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้โดยด่วน ทั้งนี้เพราะขณะนี้แฟซิลิตี (Facility) ในด้านนี้ก็ค่อนข้างพร้อม มีทั้งเสาไฟฟ้าก็เข้าถึงหมู่บ้านต่าง ๆ ถึง ๙๙.๙ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็มีออปติคอล ไฟเบอร์ (Optical fiber) ในสายหลักทั่วไปแล้วในการให้บริการระบบนี้ก็มีอย่างดีแล้วในประเทศครับ ขอบคุณมากครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ ถัดไปเรียนเชิญคุณหาญณรงค์ เยาวเลิศ ครับ

นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม หาญณรงค์ เยาวเลิศ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาตินะครับ ที่จริงเรื่องแนวคิดการบริหารระบบสาธารณสุขถือว่าเป็นพื้นฐานที่ไม่ใช่เป็นการสงเคราะห์หรือช่วยเหลือ แต่ทั้งนี้ในการรับบริการสาธารณสุข ซึ่งไม่มีการแบ่งแยกว่าเป็นคนชาติใด เชื้อชาติใด หรืออายุ เพศ หรือความพิการหรือไม่พิการ แต่ว่าสิ่งที่เห็นด้วยกับกรรมาธิการก็คือกำหนดให้เป็นพื้นฐานของบุคคลที่เป็นพลเมือง แต่ว่าทั้งหมดนี้อยากจะเพิ่มเติมในเรื่องของมาตรฐานและสิทธิของการรับประโยชน์พื้นฐานที่น่าจะเท่าเทียมกัน คือเนื่องจากว่าวันนี้สิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาลที่จริงถูกแบ่งแยกเป็น ๓ กลุ่ม

กลุ่มแรก คือกองทุนรักษาพยาบาลของข้าราชการ สำหรับข้าราชการและครอบครัวของข้าราชการรวมกันแล้วประมาณ ๕,๐๐๐,๐๐๐ คน

อันที่ ๒ คือกองทุนประกันสังคมในส่วนค่ารักษาพยาบาลประมาณ ๒๐ ล้านคน อันนี้ไม่เกี่ยวกับเรื่องสิทธิแรงงานหรือชราภาพ

อันที่ ๓ คือกองทุนบัตรทองสำหรับ ๔๘ ล้านคน แต่ถ้าทารกแรกคลอดถึงผู้สูงอายุรวมทุกคน ซึ่งทั้งหมดนี้ผมว่าจุดที่เหมือนกันของกองทุนก็คือต่างก็ใช้เงินงบประมาณของแผ่นดิน อันที่ ๒ ความต่างนี่มีเพียงกองทุนประกันสังคมที่ร่วมกับฝ่ายลูกจ้าง นายจ้างต้องมีการจ่ายร่วมกัน อันที่ ๓ คือทั้ง ๓ กองทุนมีวิธีการบริหารกองทุนต่างกันคือมีกฎหมายคนละฉบับ มีคณะกรรมการกำหนดสิทธิประโยชน์ต่างกัน ไม่มีกลไกกลางสำหรับการควบคุมให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน คือสิทธิประโยชน์เดียวกัน -------

แล้วก็มีความเสี่ยงกับกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับประชากรต่างกลุ่มกัน ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับข้าราชการทั้งเด็กที่เป็นข้าราชการ และเป็นข้าราชการบำนาญ ซึ่งปัจจุบันจำนวนมาก ส่วนกลุ่มบัตรทองต้องรับภาระตั้งแต่กลุ่มประชาชนแรกเกิดจนถึงกลุ่มผู้สูงอายุทุกคน ฉะนั้นในประเทศไทยผู้สูงอายุอาจจะเพิ่มขึ้น อาจจะอายุยาวนานขึ้น แต่ขาดในวัยทำงานมาก เพราะอัตราการเพิ่มต่ำ ฉะนั้นบัตรทองและบัตรกองทุนข้าราชการจึงมีความเสี่ยงสูง เพราะต้องถัวเฉลี่ยกับการดูแลประชากรที่อายุมากขึ้นเรื่อย ๆ ขณะที่กองทุนประกันสังคมในแต่ละกลุ่มวัย คือในวัยแรงงานเท่านั้นที่อยู่ในกองทุนที่มีความต่ำและเสี่ยง ซึ่งแต่ละกองทุนเมื่อรับสิทธิประโยชน์ต่างกัน ยกตัวอย่างนะครับ เช่น การฝากครรภ์ สิทธิในการคลอด สิทธิในการทำทันตกรรม ซึ่งอันนี้มีวิธีปฏิบัติซึ่งต่างกันซึ่งอาจจะเป็นเรื่องของกองทุน ฉะนั้นวิธีการจ่ายให้กับโรงพยาบาลก็จ่ายต่างกัน ซึ่งมีทั้งเปิดแบบกองทุนข้าราชการที่ส่งบิลเรียกเก็บเท่าไรกรมบัญชีกลางก็จ่ายเท่านั้น ขณะที่กองทุนบัตรทองและบัตรประกันสังคมใช้วิธีเหมาจ่ายแบบรายหัวให้กับโรงพยาบาลเป็นการจ่ายปลายปิดเพื่อควบคุมวงเงินค่าใช้จ่าย จึงทำให้ตัวเลขภาพรวมในการใช้จ่ายต่างกัน คือข้าราชการ ๕,๐๐๐,๐๐๐ คนใช้เงินต่อปีประมาณ ๖๐,๐๐๐-๗๐,๐๐๐ ล้านบาท ส่วนประชาชนบัตรทอง ๔๘ ล้านคนใช้เงินปีละประมาณ ๑๔๐,๐๐๐ ล้านบาท ส่วนประกันสังคม ๑๐ ล้านคนใช้เงินปีละประมาณ ๓๐,๐๐๐ ล้านบาท หากทำการเฉลี่ยตัวเลขตามจำนวนประชากรจะพบว่าข้าราชการใช้งบประมาณถึง ๑๒,๐๐๐ บาทต่อคน ส่วนบัตรทองใช้ประมาณ ๒,๙๘๕ บาทต่อคน ประกันสังคมใช้ประมาณ ๒,๑๐๐ บาทต่อคน จะเห็นว่ามีความเหลื่อมล้ำกันชัดเจน ส่งผลให้ได้รับการกำหนดชุดสิทธิประโยชน์ที่เท่าเทียมกันและไม่ได้รับบริการที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ฉะนั้นเพื่อให้เกิดการบริการสาธารณสุขที่แท้จริงต้องมีการหลอมรวมระบบหลักประกันสุขภาพทั้ง ๓ กองทุนเข้าด้วยกันเพื่อออกกฎหมายให้มีหน่วยงานกลางที่กำหนดสิทธิประโยชน์ กำหนดมาตรฐานและติดตามพัฒนาคุณภาพการบริการให้ได้มาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งทำหน้าที่บริการเงินภาษีกองทุนที่มาอยู่กองทุนเดียวกัน ฉะนั้นประสิทธิภาพก็อาจจะดีขึ้น แล้วก็กองทุนที่มีขนาดใหญ่จัดระเบียบการจัดเก็บภาษีเดียวกันก็สามารถที่จะต่อรองเรื่องของผลิตภัณฑ์ของยาแล้วก็ของกองทุนสามารถต่อรองได้ดีขึ้น แล้วก็สามารถหาถัวเฉลี่ยใหม่ที่อาจจะดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งทั้งหมดนี้ผมคิดว่าน่าจะเพิ่มเติม แล้วก็ให้มีประสิทธิภาพดีขึ้นทั้งลูกจ้าง นายจ้างในการประกันสังคมไม่ต้องมาจ่ายอีกต่อไป ทั้งรัฐได้หลอมรวมการใช้ระบบภาษีสำหรับประกันสังคมในทุกคนเป็นกองทุนเดียว กองทุน

ที่มีขนาดใหญ่มีการจัดระบบภาษีเป็นก้อนเดียวกัน แล้วก็สามารถที่จะให้มีการต่อรอง แล้วก็มีคุณภาพ วิธีการ วิชาชีพที่จะใช้สิทธิสำหรับสิทธิประโยชน์เดียวกัน นี่ก็มีคณะกรรมการชุดเดียวกัน มีหน่วยงานกลางหน่วยงานเดียวกันก็ลดความซ้ำซ้อนได้ ฉะนั้นกองทุนก็สามารถที่จะเมื่อดูถัวเฉลี่ยก็อาจจะดีขึ้นกว่าเดิม ฉะนั้นจึงขอเพิ่มเติมเรื่องระบบประกันสุขภาพเป็นระบบเดียว มาตรฐานเดียว กองทุนเดียวในรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นแนวนโยบายในการดำเนินการให้เกิดความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองทุกคนอย่างแท้จริง ก็ขอเสนอเพื่อที่เป็นกรอบในการพิจารณาในรัฐธรรมนูญในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของเงินกองทุนที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาลเพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกันครับ ขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ สำหรับสมาชิกที่เข้าชื่อไว้เพื่ออภิปรายในกลุ่มนี้หมดแล้วนะครับ

นายอุดม ทุมโฆสิต : ท่านประธานครับ ผมเข้าชื่อไว้ด้วย

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอประทานโทษ ขอทราบนามหน่อยได้ไหมครับ

นายอุดม ทุมโฆสิต : ผม ศาสตราจารย์ ดอกเตอร์อุดม ทุมโฆสิต ครับ เข้าชื่อ แล้วก็เมื่อกี้ท่านประธานได้กรุณาอ่านไปเรียบร้อย ก็ไม่ทราบตกไปอย่างไรครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : เชิญครับ

นายอุดม ทุมโฆสิต : ท่านประธานครับ ผม ศาสตราจารย์ ดอกเตอร์อุดม ทุมโฆสิต สมาชิก สปช. เลขที่ ๒๔๕ ท่านประธานครับ ผมได้อ่านครบถ้วนทั้ง ๘ ประเด็นแล้ว เห็นว่าส่วนใหญ่ที่เขียนไว้มีความครบถ้วนพอสมควร แต่ผมคิดว่ายังขาดอีกประเด็นหนึ่ง ซึ่งผมอยากจะขอให้พิจารณาเพิ่มเติมประเด็นดังกล่าวก็คือประเด็นเรื่องยุทธศาสตร์ของชาตินะครับ ในการที่จะดูแลระบบสาธารณสุข หรือดูแลสุขภาพของประชาชนทั้งในปัจจุบันและอนาคตทั้งหมดนะครับ สำหรับเรื่องนี้ท่านประธานครับ สภาพข้อเท็จจริงในปัจจุบันนี้

ประการที่ ๑ ก็คือว่าเรายอมรับว่าระบบสุขภาพของประเทศไทยนี่เป็นระบบดีมาก แต่ปัญหาสำคัญที่ต่อเนื่องยาวนานและแก้ไขไปไม่พ้นเสียทีก็คือปัญหาความเหลื่อมล้ำไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกิดกับคนในชนบทยากจนยากไร้ทั้งหลาย ซึ่งเป็นจำนวนมากเลย นี่คือปัญหาข้อที่ ๑ ซึ่งผมคิดว่าเป็นปัญหาหลักของชาติ สภาพข้อเท็จจริงข้อที่ ๒ ก็คือจริง ๆ แล้วกลไกในการดูแลสาธารณสุขของรัฐประกอบขึ้นด้วย ๒ ส่วน คือส่วนที่เป็นกลไกภาครัฐและส่วนที่เป็นกลไกภาคเอกชน ที่ผ่านมานี่นะครับ ยุทธศาสตร์ของชาติให้ความสำคัญกับภาครัฐ ส่วนภาคเอกชนให้ดำเนินไปตามธรรมชาติ ซึ่งในอารยะประเทศในการจัดการสมัยใหม่ วิธีการจัดการระบบสาธารณสุขของรัฐนี่ต้องจัดการให้ครอบคลุมทั้ง ๒ ส่วนนี้ ผมคิดว่านี่เป็นประเด็นที่สมควรจะพิจารณาอย่างยิ่ง ทีนี้เพื่อจะขยายความเรื่องนี้ผมอยากกราบเรียนอย่างนี้ครับ ในส่วนของรัฐนี่นะครับ เป้าหมายสำคัญก็คือว่าต้องการที่จะดูแลสุขภาพประชาชนเพื่อตอบสนองความจำเป็นของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนยากไร้ดังที่กล่าวแล้วนี่นะครับซึ่งพึ่งตัวเองไม่ได้รัฐต้องเข้าไปดูแล แล้วก็ถือว่าเป็นหน้าที่ที่จำเป็นมาก แต่ว่าระบบของเราปรากฏว่าระบบเราไปไม่ถึงประชาชนเหล่านั้น หน่วยงานรับผิดชอบในเรื่องนี้ครับหน่วยงานหลักคือกระทรวงสาธารณสุขก็ดี สปสช. ก็ดี หรือองค์กรภาครัฐอื่น ๆ ก็พยายามอย่างยิ่งที่จะปรับปรุงแก้ไขตลอดมา แต่ว่าแก้ไขไม่สำเร็จครับ เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ผมคิดว่าจำเป็นต้องแสวงหายุทธศาสตร์อื่นรองรับ ยุทธศาสตร์สำคัญในเรื่องนี้ ผมคิดว่าต้องเปลี่ยนทิศทางของระบบ โดยกระทรวงสาธารณสุขต้องกระจายบริการเหล่านี้ให้ประชาชนดูแลตัวเองให้มากขึ้น ซึ่งเขาได้เขียนไว้ในหลายประเด็นนะครับที่ท่านกรรมาธิการได้วางไว้ แต่ผมคิดว่ายังไม่เพียงพอต้องกระจายออกไปให้บริการหลัก ๆ นี่เป็นบริการของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น ส่วนกระทรวงสาธารณสุขนั้นผมคิดว่าควรจะมาทำหน้าที่ในฐานะหน่วยงานที่ถือบังเหียนของรัฐ วางยุทธศาสตร์ของรัฐ

กำกับดูแลต้องทำหน้าที่บทบาทนี้ ไม่ใช่เป็นหน่วยงานบริการนะครับ ถ้าหน่วยงานยังทำบริการอยู่ต่อไปผมคิดว่ามันก็จะเหมือนเดิม ๆ ส่วนในโรงพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุขทั้งหลายถ้าเป็นไปได้ผมคิดว่าถ้าปรับให้เป็นโรงพยาบาลมหาชน เป็นองค์กรมหาชนก็จะลดการพึ่งพาจากรัฐนะครับ แล้วก็จะมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการตัวเองมากขึ้นจะเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการมากขึ้นนะครับ ซึ่งผมคิดว่าส่วนนี้เป็นส่วนจำเป็นที่ว่าอยากจะเสนอไว้เป็นทิศทางเพื่อจะประกอบการพิจารณา

สำหรับส่วนที่ ๒ ซึ่งผมคิดว่าเป็นส่วนสำคัญอีกอันหนึ่งก็คือบริการภาคเอกชน เรามีงานวิจัยจำนวนมากนะครับชี้ให้เห็นว่ากลไกภาคเอกชนของเราเป็นกลไกที่มีความเป็นเลิศ ได้รับการยอมรับนับถือจากนานาชาติ มีผู้บริการจากต่างชาติมาขอรับบริการเยอะแยะไปหมด ซึ่งจุดแข็งส่วนนี้จะช่วยทำให้เกิดความเข้มแข็งและช่วยสร้างเสริมเศรษฐกิจของชาติเป็นอย่างมาก แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าระบบของเรานี่ไม่ค่อยสนใจเอาใจใส่ดูแลแล้วก็พัฒนากลไกตรงนี้ให้แข่งขันได้ ----------

ผมคิดว่าถึงเวลาแล้วที่กระทรวงสาธารณสุขหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องทำยุทธศาสตร์เรื่องนี้ให้ครอบคลุม แล้วก็สนับสนุนภาคเอกชนให้สามารถจะแข่งขันกับประเทศสิงคโปร์ ประเทศเกาหลี หรือประเทศต่าง ๆ เพราะว่าความสามารถของระบบสาธารณสุขของไทยไม่เป็นรองชาติใดในโลกเลยนะครับ ทั้ง ๒ ส่วนนี้ดังกล่าวผมคิดว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่ถ้าหากว่าได้เขียนกำกับไว้ในรัฐธรรมนูญก็ดี หรือในกฎหมายลูกก็ดี ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต จึงขอกราบเรียนครับ ขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ ขอเรียนเชิญท่านประธานกรรมาธิการนะครับ มีอะไรจะสรุปและเพิ่มเติม

นางพรพันธุ์ บุณยรัตพันธุ์ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานและท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่านสมาชิก สปช. ทุกท่าน ดิฉัน แพทย์หญิงพรพันธุ์ บุณยรัตพันธุ์ ประธานกรรมาธิการปฏิรูประบบสาธารณสุข ต้องขอขอบพระคุณท่านสมาชิกทุกท่านที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ตั้งแต่เรื่องของการลดความเหลื่อมล้ำในทางด้านสาธารณสุข ทางด้านการรับบริการ ซึ่งหลายท่านได้เน้นย้ำในเรื่องนี้แล้วก็เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เรื่องของการพัฒนาการแพทย์แผนไทย การดูแลผู้ที่พิการ การใช้ประโยชน์จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือว่าเป็นการดูแลให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นโดยใช้เรื่องของเทเลเมดดิซิน (Telemedicine) เข้ามาเกี่ยวข้องนะคะ รวมทั้งท่านได้แนะนำในเรื่องของยุทธศาสตร์ในการดูแลสุขภาพประชาชนโดยเน้นย้ำให้เพิ่มศักยภาพของภาคเอกชนให้มากขึ้น แล้วก็ให้โรงพยาบาลสามารถที่จะเป็นองค์กรมหาชนได้ในอนาคตนะคะ แล้วก็มีการวางยุทธศาสตร์ชาติที่ชัดเจน สิ่งเหล่านี้ก็เป็นข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์มาก คงไม่เฉพาะแต่กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ แต่ก็คงสำหรับงานในโอกาสต่อไปของกรรมาธิการปฏิรูประบบการสาธารณสุขด้วยเช่นเดียวกัน ดิฉันก็คงต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งค่ะ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ เชิญครับท่านคำนูณ

นายคำนูณ สิทธิสมาน (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ กระผม คำนูณ สิทธิสมาน กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้รับมอบหมายจากท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญให้มากล่าวถึงข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการปฏิรูประบบสาธารณสุขนะครับ ขอแสดงความชื่นชมกับการทำงานของคณะกรรมาธิการ

ปฏิรูประบบสาธารณสุข แล้วก็การอภิปรายของเพื่อนสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติที่อภิปรายได้ครบถ้วนนะครับ ในประเด็นสำคัญนั้นก็ตรงกับหลักการแล้วก็ความคิดของสภาปฏิรูปแห่งชาติทั้งมวลและคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญที่เราเห็นที่เราตั้งธงกันตั้งแต่วันแรกที่เราเริ่มต้นการสัมมนาว่า สาเหตุแห่งวิกฤติของประเทศไทยนั้นก็คือความเหลื่อมล้ำในโอกาสระหว่างประชาชนที่มีไม่เท่ากันนะครับ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญในชั้นสนทนาธรรมก่อนที่จะลงรายละเอียดในแต่ละประเด็นนั้น ก็มีความเห็นร่วมกันว่าการที่จะยุติวิกฤติของประเทศที่เป็นมาร่วม ๑๐ ปีนั้น สาเหตุที่แท้จริงก็คือความเหลื่อมล้ำระหว่างประชาชนในสังคม เพราะฉะนั้นเราจึงมีภาคที่ ๔ ของร่างรัฐธรรมนูญ ก็คือการปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง

หมวด ๑ การปฏิรูปนั้นเราก็ให้ชื่อว่า การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมนะครับ ความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นในประการหนึ่งที่ได้เห็นชัดจากการอภิปรายภายใต้หมวดการปฏิรูประบบสาธารณสุขนั้นก็คือความเหลื่อมล้ำและการไม่ได้รับความเป็นธรรมในโอกาสที่ได้รับบริการทางสาธารณสุข ซึ่งอันนี้เป็นเรื่องใหญ่ของประเทศอย่างยิ่งนะครับ ในขณะที่ด้านหนึ่งของประเทศเราก้าวเข้าไปสู่ความเป็นฮับ (Hub) ทางการแพทย์ที่เราจะเห็นชาวต่างชาติเดินทางมาประเทศไทย

เพื่อมารับบริการทางการแพทย์ทางการสาธารณสุข แต่ในอีกหลายมุมของประเทศการบริการก็ยังคงไม่ทั่วถึงนะครับ ทั้งหมดนี้คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็จะรับไปพิจารณาเพื่อที่จะบรรจุลงในร่างรัฐธรรมนูญต่อไป ไม่ว่าจะเป็นในหมวดสิทธิของพลเมือง ซึ่งในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ก็มีบรรจุไว้ที่ชัดเจน ๑ มาตรา คือในมาตรา ๕๑ หรือในหมวดแนวนโยบายของรัฐตามตัวอย่างที่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ นั้นบรรจุไว้ในมาตรา ๘๐ (๒) นะครับ แต่เท่าที่ได้ฟังการอภิปรายการเสนอแนะมาในวันนี้ก็พบว่ามีประเด็นใหม่ ๆ อยู่ ๒-๓ ประการด้วยกันที่มีความชัดเจนอย่างยิ่งนะครับ

ประเด็นแรก ก็คือการเสนอว่ารัฐจะต้องเร่งพัฒนาระบบสุขภาพที่ให้ความสำคัญต่อการจัดบริการสาธารณสุขปฐมภูมิที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคและภัยคุกคามต่อสุขภาพเพื่อนำไปสู่สุขภาวะที่ยั่งยืนของสังคมไทย อันนี้สำคัญมากนะครับ

ในประการที่ ๒ ก็คือการที่พูดชัดเจนเป็นครั้งแรกและต้องให้มีการบัญญัติในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐว่า รัฐต้องสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาและอนุรักษ์การแพทย์แผนไทยคู่ขนานไปกับการแพทย์แผนปัจจุบันในระบบบริการสาธารณสุข

นอกจากนั้นในประเด็นที่ ๓ ก็จะเป็นครั้งแรกที่มีการเสนอแนะว่าให้บรรจุไว้ในส่วนของหน้าที่พลเมืองด้วยว่า บุคคลมีหน้าที่ในการดูแลและส่งเสริมสุขภาพส่วนตน บุคคลในครอบครัวและสังคม โดยรัฐมีหน้าที่ส่งเสริมศักยภาพ รวมทั้งการให้ข้อมูลด้านสุขภาพที่ถูกต้องและทันสมัยแก่ประชาชน

และนอกจากนั้นยังมีประเด็นที่ ๔ ก็คือการสนับสนุนให้ท้องถิ่นร่วมมีหน้าที่ในการให้บริการทางสาธารณสุขนะครับ ทั้ง ๔ ประเด็น แล้วก็ประเด็นอื่น ๆ ทางคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็จะได้พยายามที่จะนำไปหาทางบัญญัติไว้ด้วยความกระชับอย่างยิ่งในร่างรัฐธรรมนูญที่จะมีขึ้นนะครับ กราบขอบพระคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ จากนี้เราจะเคลื่อนไปเรื่องการปฏิรูปแรงงานนะครับ ขอเรียนเชิญประธานกรรมาธิการปฏิรูปการแรงงานแถลงครับ

พลโท เดชา ปุญญบาล (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ ผม พลโท เดชา ปุญญบาล ในฐานะประธานกรรมาธิการปฏิรูปการแรงงาน ขออนุญาตนำเรียนข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสรุปของคณะกรรมาธิการ

ปฏิรูปทางด้านแรงงานเพื่อกรุณาทราบ ซึ่งมีทั้งสิ้นรวม ๗ ประเด็น ผู้ใช้แรงงานซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญในการที่จะมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนทั้งภาคเศรษฐกิจ ภาคสังคม และการพัฒนาประเทศชาติของเราให้เจริญรุ่งเรืองนะครับ ซึ่งโดยสรุปแล้วก็แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ ๆ กลุ่มแรก ก็คือภาคแรงงานที่อยู่ในระบบและภาคแรงงานที่อยู่นอกระบบ ภาคแรงงานที่อยู่นอกระบบนั้นจะมีอยู่ประมาณ ๒๔.๑ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๓ ส่วนภาคแรงงานที่อยู่ในระบบนั้นจะมีอยู่ประมาณ ๑๔.๖ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๗.๗ ในการพิจารณาของคณะกรรมาธิการของเรานั้นได้ร่วมกันพิจารณาว่า จากการที่เราได้ให้การดูแลหรือในการพิจารณาช่วยเหลือภาคแรงงานที่อยู่ในระบบ ซึ่งก็อยู่ในเกณฑ์ที่ยังน้อย สำหรับในการพิจารณานำเสนอการร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ เราจะพิจารณาเพิ่มเติมให้ครอบคลุมกับภาคแรงงาน ภาคอิสระอื่น ๆ เพิ่มเติม อย่างเช่น กลุ่มที่ประกอบอาชีพอิสระทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นร้านค้าเล็ก ๆ ส่วนตัว ----------

หรือกลุ่มแท็กซี่ กลุ่มมอเตอร์ไซค์รับจ้าง หรือกลุ่มแผงลอย และกลุ่มประกอบการอื่น ๆ ในกลุ่มที่เปราะบางของภาคแรงงาน สำหรับประเด็นที่สำคัญ ๆ ที่จะขออนุญาตนำเสนอมีรวมสรุปทั้งสิ้น ๗ ประเด็น ซึ่งขออนุญาตทางท่านประธานอนุญาตให้ทางเจ้าหน้าที่ได้กรุณาเปิดพรีเซนเตชัน (Presentation) ประกอบกับการชี้แจงในครั้งนี้ด้วยนะครับ

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเตชัน)

พลโท เดชา ปุญญบาล (ประธานกรรมาธิการ) : สำหรับในประเด็นแรก สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับให้ทำงาน หรือต้องทำงานโดยไม่มีทางเลือกนะครับ หมายถึงแรงงานที่เข้าสู่การทำงานจะต้องไม่ถูกบังคับให้ทำงานที่ตนเองไม่พอใจ หรือไม่ถูกใจ หรือถูกบังคับให้ทำงานที่ไม่มีทางเลือก อย่างเช่น แรงงานภาคประมง ถ้าไม่ต้องการที่จะเข้าไปอยู่ในภาคประมง แต่เมื่อนายจ้างทำสัญญาแล้วส่งไปทำในอาชีพที่ไม่ได้เป็นไปตามข้อตกลงที่กระทำไว้ เช่น ลงไปในเรือประมงแล้วภาคแรงงานเหล่านั้นก็ต้องทำงานโดยที่ตนเองไม่ต้องการนะครับ ซึ่งในรูปแบบหลายลักษณะ อาทิเช่น หลอกลวงไปทำงานที่มีสภาพการจ้างต่าง ๆ จากข้อตกลง การจำกัดเสรีภาพในการเดินทาง การกักบริเวณ หรือถูกโดดเดี่ยวจากสังคม การใช้ความรุนแรง หรือการล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งจำเป็นจะต้องกำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ

เนื่องจากในประเด็นแรกเป็นหลักการสากล คือเป็นสิทธิพื้นฐานของแรงงาน

ประการที่ ๒ การมีหรือละเว้นปล่อยให้มีอาจขัดต่อความเป็นอารยประเทศ เพราะการทำงานของมนุษย์ควรเป็นเรื่องสมัครใจ

ประการที่ ๓ เป็นเรื่องการใช้แรงงานที่มีศักดิ์ศรี เพราะแรงงานมิใช่สินค้า

ประการที่ ๔ อาจถูกใช้เป็นข้ออ้างเอาเปรียบทางการค้า หรือห้ามสั่งสินค้าเข้าประเทศ ด้วยเหตุที่มีการบังคับการใช้แรงงาน

ประการที่ ๕ เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม

ในประเด็นที่ ๒ แรงงานมีสิทธิเข้าถึงงานที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าภายใต้กระบวนการพัฒนาทักษะฝีมือในทุกสาขาอาชีพ และการเข้าถึงข้อมูลตลาดแรงงาน ซึ่งในปัจจุบันที่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำหรือสูงกว่าในเรื่องสถานภาพการจ้างงาน เช่น ชั่วโมงการทำงาน ค่าตอบแทนซึ่งได้กำหนดไว้ แต่ปรากฏว่าในข้อเท็จจริงแรงงานไทยจำนวนมาก อาทิเช่น เกษตรกร ผู้ประกอบอาชีพอิสระ รวมทั้งแรงงานของผู้รับเหมา

ยังถูกเลือกปฏิบัติเมื่อเทียบกับแรงงานที่จ้างตรง ด้วยเหตุผลนี้เห็นควรที่จะเน้นเรื่องแรงงานที่อยู่ในตลาดแรงงานและที่เข้าสู่ตลาดแรงงาน ควรได้รับข้อมูลข่าวสารด้านแรงงานและตำแหน่งงานที่เหมาะสม เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งในขณะเดียวกันระหว่างการทำงานก็ต้องมีกระบวนการพัฒนาทักษะฝีมือให้กับแรงงานในภาคต่าง ๆ เพื่อให้มีการพัฒนาฝีมือขึ้นในทุกสาขาอาชีพ และเมื่อได้รับการพัฒนาฝีมือแล้วผู้ว่าจ้างควรเพิ่มค่าแรงให้กับภาคแรงงานนั้น ๆ อย่างเหมาะสม

ในประเด็นที่ ๓ การคุ้มครองสภาพการจ้างงาน รวมถึงความปลอดภัยในการทำงาน และค่าตอบแทนที่เป็นธรรม ไม่ควรถูกเลือกปฏิบัติในการจ้าง และให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองแรงงานสตรี มีภาระครอบครัว แรงงานพิการ แรงงานสูงวัย แรงงานเด็ก แรงงานป่วยโรคเอดส์ และกลุ่มแรงงานเปราะบางอื่น ๆ โดยปกติในทุกประเทศจะมีกฎหมายคุ้มครองสภาพการจ้างงานให้กับลูกจ้างและผู้ทำงานโดยทั่วไปอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นชั่วโมงในการทำงาน เวลาพัก เวลาหยุด วันลา ส่วนจะเป็นธรรมแค่ไหนนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่มีประเด็น ๒ ประเด็นที่ทั่วโลกให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

- ๗๐/๑

ประเด็นแรก ก็คือลูกจ้างและผู้ทำงานทุกประเภทได้รับการคุ้มครองสภาพการจ้างและมีความปลอดภัยในการทำงาน

อีกประเด็นที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่ากันเช่นกันก็คือเรื่องค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเท่าเทียมกันในงานที่มีลักษณะงานอย่างเดียวกัน โดยไม่มีการกีดกันในเรื่องเพศหรือสภาพร่างกาย

ซึ่งจะเห็นว่าทั้ง ๒ ประเด็นเป็นประเด็นที่อ่อนไหว เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนของการผลิต แต่สิ่งนี้คณะกรรมาธิการต้องการที่จะชี้ให้เห็นว่าเรื่องของความเป็นธรรมและจำเป็นจะต้องมีความสนใจเป็นพิเศษ โดยเฉพาะเมื่อต้องใช้กับกลุ่มแรงงานที่เปราะบางอื่น ๆ ในสังคมซึ่งมีโอกาสต่อรองน้อย เช่น แรงงานผู้พิการซึ่งมีอยู่ประมาณ ๑.๙ ล้านคนของประเทศ แรงงานผู้สูงวัยซึ่งประเทศไทยนั้นกำลังเข้าสู่ภาวะที่ต่อไปนั้นเราจะมีผู้สูงอายุมากขึ้นซึ่งจะมีอยู่ประมาณ ๙.๗ ล้านคน แรงงานป่วยโรคเอดส์ซึ่งมีอยู่ประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ กว่าคน รวมถึงสตรีมีภาระครอบครัว แรงงานเด็กและกลุ่มแรงงานเปราะบางอื่น ๆ

ประเด็นที่ ๔ นายจ้างและลูกจ้างมีเสรีภาพในการจัดตั้งและเข้าร่วมองค์การของตนเอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายได้บัญญัติ หมายถึงทั้งนายจ้างและลูกจ้างสามารถที่จะจัดตั้งองค์กรของตนเองได้ เช่น สมาคม สหภาพ หรือกลุ่มแรงงานสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ ที่กลุ่มตนเองจัดตั้งขึ้น โดยกฎหมายนี้เป็นกรอบจัดตั้งและใช้สิทธิภายใต้กรอบของกฎหมาย ซึ่งการใช้สิทธินั้นจะไม่คุ้มครองแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาประกอบอาชีพในประเทศ แต่ไม่ห้ามในการเข้าร่วมกิจกรรมของแรงงานข้ามชาติเหล่านั้น โดยเสรีภาพในการสมาคมนั้นเป็นสิทธิพื้นฐานของผู้ใช้แรงงานและเป็นที่ยอมรับทางสากลทั้งในยูเอ็น (UN) และในไอแอลโอ (ILO) โดยเฉพาะไอแอลโอมีความประสงค์ให้ทุกประเทศมีสมาชิกให้ได้รับการยอมรับอนุสัญญาทั้ง ๒ ฉบับนี้ ทั้งนี้เพื่อภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันทางการค้าในยุคโลกาภิวัตน์ที่นำเรื่องมาตรฐานแรงงานเข้ามาใช้เป็นเหตุผลกีดกันทางด้านการค้า แต่ทั้งนี้เราคงจะต้องพิจารณาถึงความพร้อมและสภาวะแวดล้อมของประเทศเราที่จะทำการรับรอง ซึ่งจะนำมาซึ่งผลประโยชน์ หรือสร้างผลเสียให้กับประเทศ ให้กับระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ ซึ่งจะต้องมีการพิจารณากันอย่างรอบคอบ

ประเด็นที่ ๕ การมีระบบประกันสังคมที่ครอบคลุม คุ้มครองแรงงานที่ขาดรายได้และส่งเสริมการออมในหมู่ผู้ใช้แรงงานไทย โดยจากระบบประกันสังคมซึ่งจะดูแลผู้ใช้แรงงานประมาณ ๑๑-๑๒ ล้านคน แต่ในการพิจารณาของคณะกรรมาธิการของเราในการที่จะนำเสนอนั้นเราจะสามารถให้ดูแลผู้ใช้แรงงานทั้งหมดประมาณ ๓๙ ล้านคน ซึ่งรวมทั้งแรงงานในภาคต่าง ๆ รวมทั้งในภาคแรงงานที่เปราะบาง และผู้ที่ด้อยโอกาส ผู้ที่พิการต่าง ๆ

ประการแรก ปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลกจะมีมาตรการในการรองรับกรณีการขาดรายได้ทั้งชั่วคราวหรือถาวร หรือพูดง่าย ๆ คือการตกงานในสภาวะต่าง ๆ ที่มีความจำเป็น สำหรับประเทศไทยมีกฎหมายประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดหลักประกันภายใต้กรอบการประกันสังคมสำหรับกรณีเจ็บป่วย ทุพพลภาพ ตาย คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ รวมทั้งการว่างงานในภาวะต่าง ๆ และการจ่ายเงินทดแทนให้ลูกจ้างซึ่งประสบอันตรายจากการเจ็บป่วย การประสบอุบัติเหตุหรือเสียชีวิตจากการทำงาน

ในประการที่ ๒ ประเทศไทยควรเร่งรัดดำเนินการสร้างความมั่นคงทางด้านสังคมให้เกิดเป็นระบบ โดยเฉพาะในเรื่องการออม เพราะการออมเป็นการสร้างวัฒนธรรมเรื่องความรับผิดชอบในด้านการเงิน ซึ่งควรเริ่มต้นตั้งแต่วันแรกของการเข้าทำงาน

ในประเด็นที่ ๖ แรงงานได้รับการพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ เพื่อเสริมรายได้ ส่งเสริมอาชีพอิสระ อาชีพเกษตรกร คุ้มครองอาชีพที่ควรสงวนให้กับคนท้องถิ่น และการจัดตั้งธนาคารแรงงาน ให้บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนช่วยเหลือในการบริหารการจัดการด้านแรงงาน ในประเด็นนี้เราจะเน้นให้ความคุ้มครองอาชีพที่ควรสงวนให้กับคนท้องถิ่น ซึ่งอันนี้เราก็คงจะต้องมาดูในรายละเอียด เหมือนกับอาชีพที่เคยสงวนให้กับคนไทย แต่ว่าในสิ่งนี้เราควรจะมาดูในเรื่องอาชีพที่ควรจะดูแลช่วยเหลือคนท้องถิ่นด้วย และการจัดตั้งธนาคารแรงงาน รัฐต้องสนับสนุนให้แรงงานได้รับความรู้ในการประกอบอาชีพ รับรู้ในแหล่งงานที่ตนประกอบอาชีพอยู่ นายจ้างควรส่งเสริมให้แรงงานได้พัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานอย่างเต็มที่ และเมื่อลูกจ้างได้รับการพัฒนาฝีมือตนเองควรได้รับค่าจ้างที่สูงขึ้นตามสถานะความรู้ รัฐควรส่งเสริมอาชีพที่ประชาชนประกอบอาชีพในลักษณะอาชีพอิสระ เช่น งานรับจ้างที่บ้าน งานอาชีพเกษตรกร งานขายอาหาร รัฐควรต้องดูแลการประกอบอาชีพของประชาชนคนไทยที่ประกอบอาชีพอิสระต่าง ๆ และเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นหรือของประเทศ เช่น ร้านอาหารประจำถิ่น เพื่อให้สามารถแข่งขันกับห้างสรรพสินค้าหรือทุนข้ามชาติที่เข้ามาประกอบการในประเทศและมีเงินมากกว่า โดยมีการจัดตั้งธนาคารแรงงานขึ้น ซึ่งคณะกรรมาธิการมีเจตนารมณ์ที่จะช่วยส่งเสริมให้อาชีพอิสระของคนไทยต่าง ๆ นั้นได้มีแหล่งเงินทุนในการกู้ยืม หลุดพ้นจากหนี้นอกระบบ และมีโอกาสที่จะพัฒนาศักยภาพของตัวเองเพื่อโอกาสที่จะสร้างงานให้เกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบซึ่งเป็นแหล่งซึมซับแรงงานมหาศาลของประเทศ นอกจากนั้นรัฐต้องคุ้มครองอาชีพที่ควรสงวนไว้สำหรับคนไทยที่อยู่ในท้องถิ่นโดยต้องนิยามคำว่า อาชีพที่ควรสงวนให้อย่างชัดเจน อันนี้ก็สามารถที่จะนำไปช่วยเหลือเป็นทุนเริ่มต้นให้กับภาคแรงงานอิสระ อย่างเช่นแรงงานที่จะต้องไปทำงานต่างประเทศ ถ้าจะต้องมีค่าใช้จ่ายในส่วนที่ผ่านมา ประเทศไทยเราเคยประสบปัญหา แล้วก็มักจะได้ยินกันอยู่เสมอว่าไปเสียนามาเสียเมีย ก่อนไปก็เอาโฉนดที่ดินเอาที่นาไปจำนอง กลับมาภรรยาก็อาจจะไม่อยู่แล้ว ก็อาจจะถูกเอารัดเอาเปรียบ ทางด้านนี้ธนาคารแรงงานเราก็สามารถที่จะเข้าไปช่วยเหลือได้ รวมทั้งผู้ประกอบอาชีพอิสระอื่น ๆ

ซึ่งรวมทั้งจะเป็นศูนย์ข้อมูลเพิ่มเติมจากในระบบราชการที่จะให้ข้อมูลทางด้านข่าวสารการแรงงานว่า ในตลาดแรงงานนั้นในปัจจุบันในภาคส่วนใดต้องการแรงงานในด้านใด ๆ บ้าง และอาจจะต้องมาพิจารณาเป็นกองทุนในการส่งเสริมพัฒนาฝีมือแรงงานให้กับด้านต่าง ๆ ทำให้แรงงานคนไทยหรือแรงงานที่มีฝีมือต่ำนั้นสามารถพัฒนาให้มีฝีมือสูงขึ้น ซึ่งจะเป็นการเพิ่มรายได้ แล้วก็สามารถที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานไทยของเราให้อยู่ดีกินดีขึ้น

ประเด็นที่ ๗ การกำหนดนโยบายหรือมาตรการใด ๆ ด้านแรงงาน รัฐต้องคำนึงถึงผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ อันนี้ก็เป็นหลักพื้นฐานที่เราคงจะมีอยู่ในรัฐธรรมนูญในทุกฉบับ แต่อันนี้เป็นการเน้นนะครับ ซึ่งเจตนารมณ์ของคณะกรรมาธิการนั้นต้องการที่จะให้กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญนำไปพิจารณาว่า ขณะนี้ประเทศไทยอยู่ในเวทีระดับโลก มีการเปิดประเทศเพื่อรองรับกลุ่มประเทศในระดับต่าง ๆ เช่น กลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป หรือแม้แต่กลุ่มประเทศเศรษฐกิจใหม่ อย่างเช่น จีน อินเดีย บราซิล นโยบายใด ๆ ทางด้านแรงงาน หากเป็นการลิดรอนทำให้ด้อยสิทธิของการประกอบอาชีพในหมู่ผู้ใช้แรงงาน รัฐต้องนิยามความหมายให้ชัดเจน คือเราจะเน้นด้านนี้คือรัฐหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องนิยามความหมายให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้เป็นการสร้างความเข้าใจผิดว่าเราไปกีดกันนะครับ และยกเว้นหากเรื่องใดที่กระทบต่อความมั่นคง อันนี้เราก็คงจะยอมไม่ได้ เราก็ต้องเอาผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก โดยให้รัฐดำเนินการโดยยึดถือสูงสุดคือผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ อันนี้ก็เป็นสิ่งที่คณะกรรมาธิการเราได้พิจารณาสรุปออกมา ๗ ประเด็นนะครับ

ส่วนในเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นประเด็นที่อยู่ในสื่อหรือมีการพูดคุยกันอยู่เสมอ อย่างเช่น แรงงานข้ามชาติ แรงงานเถื่อนต่าง ๆ นั้น อันนี้ทางคณะกรรมาธิการเราก็ได้จัดตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณา ซึ่งเราคิดว่าในสิ่งเหล่านี้มันเป็นปัญหาที่มันอยู่นอกเหนือของความเป็นคนไทย เราก็คงจะนำไปดำเนินการในลักษณะควิก วินหรือเป็นกฎหมายลูกโดยเฉพาะ อันนี้เราจะไม่นำมากล่าวหรือนำมาเป็นข้อมูลที่อยู่ในกรอบใหญ่ ๆ ของรัฐธรรมนูญเราในส่วนนี้ สำหรับคณะกรรมาธิการปฏิรูปการแรงงานมีข้อสรุปทั้งหมด ๗ ประเด็นที่นำเสนอเมื่อสักครู่นี้ ขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ พลโท เดชา การปฏิรูปแรงงานนี่มีสมาชิกที่ยื่นขออภิปรายไว้ ๓ ท่านนะครับ มีคุณกูไซหมั๊ะวันซาฟีหน๊ะ มนูญทวี พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช และคุณสรณะ เทพเนาว์ เพราะฉะนั้นขอเชิญตามลำดับนะครับ คุณกูไซหมั๊ะ ครับ

นางกูไซหมั๊ะวันซาฟีหน๊ะ มนูญทวี : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทุกท่าน ดิฉัน นางกูไซหมั๊ะวันซาฟีหน๊ะ มนูญทวี สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ลำดับที่ ๑๓ ค่ะ

ตามที่ท่านประธานกรรมาธิการปฏิรูปการแรงงานได้นำเสนอ ดิฉันนำเสนอประเด็นธนาคารแรงงานเพื่อหนุนเสริมในการปฏิรูปแรงงาน ดังต่อไปนี้

แนวคิดและที่มาของความสำคัญของธนาคารแรงงานนะคะ ผู้ใช้แรงงานถือเป็นผู้ขับเคลื่อนที่สำคัญที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจประเทศชาติเจริญเติบโต เพื่อเป็นการยกย่องและชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของผู้ใช้แรงงาน ดังนั้นสังคมโดยเฉพาะภาครัฐควรให้การคุ้มครองดูแลทั้งเรื่องคุณภาพ ความเป็นอยู่ด้านสังคม โดยเฉพาะแรงงานในประเทศไทยมีมาก ดังนั้นควรให้การคุ้มครองดูแล ----------

และให้ความสำคัญ ความพร้อมเรื่องคุณภาพและการเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคม จากสำนักงานสถิติแห่งชาติในปีที่ผ่านมาพบว่าแรงงานไทยมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นผู้ทำงานไม่ได้รับการคุ้มครองและแรงงานนอกระบบ ตัวอย่างที่พบได้ในปัจจุบันก็คือ คนขับแท็กซี่ มอเตอร์ไซค์รับจ้าง หาบเร่ แผงลอย แรงงานภาคการเกษตร รวมถึงผู้ที่มีกิจการการค้าเล็ก ๆ โดยลำพังด้วยตนเอง เป็นต้น

จากสถานการณ์และปัญหาดังกล่าวข้างต้น ธนาคารแรงงานมีวัตถุประสงค์อยู่ ๔ ข้อ

๑. เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาระบบแรงงาน ให้มีการคุ้มครองแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ ครบวงจร โดยคำนึงถึงความต้องการของแรงงานของภาคเอกชน สร้างความมั่นคงภายใน รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาแรงงานไทย สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของแต่ละศาสนา

๒. เพื่อช่วยเหลือและคุ้มครองแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบอาชีพ ขยายขอบข่ายการให้สวัสดิการด้านแรงงาน ให้มีการคุ้มครองแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบอย่างเหมาะสม และมีระบบคุ้มครองสุขภาพความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคุ้มครองแรงงานเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยโรคเอดส์ และผู้ป่วยทั่วไป

๓. เพื่อจัดตั้งกองทุนแรงงานเป็นหลักประกันในการช่วยเหลือด้านสังคมเศรษฐกิจของผู้ใช้แรงงาน ธนาคารโดยทั่วไปจัดตั้งขึ้นมาเพื่อมุ่งหวังผลกำไรสูงสุด แต่ธนาคารแรงงานจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือสังคมและแรงงาน ให้แรงงานได้เข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เช่น การกู้เงินเพื่อเป็นทุนประกอบอาชีพ รวมถึงสร้างกำลังใจให้กับแรงงานทุก ๆ คน

๔. เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้จัดหานายหน้าเอารัดเอาเปรียบหรือนายจ้าง

กรอบแนวคิดการดำเนินงานของธนาคารแรงงาน

๑. เป็นการศึกษาฐานข้อมูลแรงงานทั้งในประเทศไทย

๒. พัฒนาแรงงาน

๒.๑ ส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน โดยเฉพาะรัฐบาลจะสนับสนุนงบประมาณด้านการเงิน เพื่อการพัฒนาแรงงานตอบสนองความต้องการของวิสาหกิจในแต่ละชุมชนได้อย่างเหมาะสม

๒.๒ ส่งเสริมมาตรการด้านประกันสังคม

๒.๓ ส่งเสริมให้เกิดระบบแรงงานสัมพันธ์ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

๒.๔ คุ้มครองแรงงานในต่างประเทศไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ

๒.๕ กำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับแรงงานต่างด้าว

๒.๖ ส่งเสริมให้ความรู้ด้านกฎหมายและสิทธิคุ้มครองแรงงาน

๓. ลักษณะการก่อตั้งธนาคารแรงงาน

๓.๑ เป็นการร่วมมือ เป็นองค์กรความร่วมมือ ๔ ฝ่าย ระหว่างภาครัฐบาล องค์กรการเงิน ประชาชน องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรม และธุรกิจภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ

๓.๒ เงินทุนของธนาคารแรงงาน ที่มาของเงินทุน การออมทรัพย์ของแรงงานสมทบจากรัฐบาล สมทบการบริจาคเงินจากสมาชิกผู้เข้าโครงการ กองทุนออมทรัพย์และวิสาหกิจชุมชน

๔. กองทุนสวัสดิการผู้ด้อยโอกาส มีวัตถุประสงค์อยู่ ๕ ข้อ

๔.๑ เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการพัฒนารายได้ให้แก่ผู้ใช้แรงงาน

๔.๒ ส่งเสริมการออมทรัพย์แล้วก็ความมั่นคงทางเศรษฐกิจแก่ผู้ใช้แรงงาน

๔.๓ ให้สินเชื่อในการปลดเปลื้องหนี้สินของผู้ใช้แรงงาน

๔.๔ แล้วก็ช่วยเหลือแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการทำงานเพื่อพัฒนาระบบสินเชื่อ ระบบไมโคร เครดิต การ์ด (Micro credit card) สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเป็นการ์ดที่ครบวงจร

๔.๕ เพื่อการปฏิรูปแผนประเทศไทยในอนาคต

ผลที่คาดว่าจะได้รับ แรงงานไทยได้รับการคุ้มครองจากผลกระทบเศรษฐกิจ สุขภาพร่างกาย การเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง ตลอดจนส่งเสริมประกอบอาชีพโดยสนับสนุนจุดเด่น ความถนัด แล้วก็การพัฒนาในจุดยังขาด เช่น ความเชี่ยวชาญ คุณภาพของแรงงาน แล้วก็ให้ความช่วยเหลือจากรัฐบาล จากกองทุน ธนาคารแรงงานมีการออมเพื่อเสถียรภาพของเงินของแรงงาน ดังพระองค์ท่านมีพระราชดำรัสไว้ว่า เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา นำไปสู่ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เป็นแรงงานที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับต้องการของตลาดอาเซียนในอนาคตข้างหน้าที่จะถึง ดิฉันฝากธนาคารแรงงานไว้ในใจของทุก ๆ ท่านนะคะเพื่อเป็นของขวัญของคนจน เป็นการแก้ปัญหาปากท้อง เศรษฐกิจการแรงงานระดับรากหญ้า ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดทั้งประเทศจนถึงระดับชาติ เป็นการสนับสนุนการออม งานควิก วินเป็นการปฏิรูปอย่างหนึ่งเพื่อการปฏิรูปประชาชนชาวไทย เกิดธนาคารใหม่ไมโคร เครดิต การ์ดสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำการ์ดที่ครบวงจรทันสมัยที่สุดในการปฏิรูปครั้งนี้ เป็นธนาคารที่ครบวงจรจริง ๆ ถ้าเราช่วยผลักดันจะช่วยคนมีหนี้นอกระบบ ในระบบ ธนาคารนี้ขอให้ตั้งชื่อเป็นของขวัญของชาวไทยทุกคน ธนาคารแรงงานแห่งประเทศไทย ธนาคารของแรงงานไม่ใช่ของกลุ่มชน เป็นธนาคารเพื่อคนกลุ่มน้อย ๆ เพื่อมีที่พึ่ง เป็นธนาคารแรงงานไม่ใช่ของกลุ่มทุน แต่เป็นของสังคมซึ่งเป็นของขวัญปีใหม่ ๒๕๕๘ ในอนาคตของชาวไทยทุกคน กูไซหม๊ะขอฝากตรงนี้ด้วยนะคะ อามีน อัลฮัมดุลลิลละห์ ขอสันติสุขจงมีแด่ทุกท่าน สวัสดีปีใหม่ทุกท่าน ขอขอบพระคุณทุกท่าน สวัสดีค่ะ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับพลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ครับ

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ กระผม พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ขอแสดงความคิดเห็นในส่วนของการปฏิรูปแรงงานที่ท่านประธานกรรมาธิการแรงงานได้นำเรียนเสนอเพิ่มเติม โดยขอเน้นในเรื่องของการพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งจะเป็นประเด็นที่บรรจุอยู่ในประเด็นที่ ๒ และประเด็นที่ ๖ เกี่ยวกับการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีศักยภาพสูงขึ้น นอกจากนั้นในเรื่องของการพัฒนาฝีมือแรงงานยังไปเชื่อมต่อหรือเกี่ยวข้องกับคณะกรรมาธิการด้านเศรษฐกิจ เรียล เซกเตอร์ (Real sector) ของท่านเกริกไกร จีระแพทย์ และด้านการศึกษาของท่านพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนาฝีมือแรงงาน การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมและสินค้าของประเทศนั้น ที่สำคัญคือการเพิ่มขีดความสามารถหรือศักยภาพของแรงงานทุกประเภทด้วยการฝึกอบรมให้พัฒนาขึ้นตามมาตรฐานอาชีพในด้านต่าง ๆ ของไทยเราเรียกว่าระบบคุณวุฒิวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับของกระทรวงศึกษาธิการที่เรียกว่าระบบคุณวุฒิแห่งชาติ หรือเนชันแนล ควอลิฟิเคชัน (National qualification)

- ๗๕/๑

ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการใช้อยู่ โดยเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายนที่ผ่านมานี้เอง คือเมื่อปลายเดือนที่แล้วคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแผนการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยกำหนดไว้เป็น ๔ ยุทธศาสตร์ ระบบคุณวุฒิวิชาชีพเป็นการจัดทำมาตรฐานอาชีพโดยยึดถือสมรรถนะของผู้ใช้แรงงานเป็นหลักเป็นการทดสอบ เพื่อรองรับการออกใบรับรองในระดับต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ในขณะที่ประเทศกำลังจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปลายปี ๒๕๕๘ นี้ มีข้อกำหนดในการเคลื่อนย้ายแรงงานในขั้นต้นนี้ไว้ ๑๐ อาชีพ ซึ่งหากเราเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ของเรา โดยร่วมมือกันระหว่างภาคเอกชน ผู้ประกอบการและภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษา ในการวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ มีปริมาณเพียงพอสอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตและบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรมซึ่งมีความต้องการแรงงานสูง มาตรฐานอาชีพที่พัฒนาขึ้นจึงต้องได้มาตรฐานสากลเพื่อให้โอกาสบุคลากรหรือผู้ใช้แรงงานของไทยได้เข้าสู่ตลาดแรงงานในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตลาดแรงงานของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประเทศที่มีเศรษฐกิจชั้นนำของโลกทุกประเทศได้ใช้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพในการพัฒนาแรงงานของเขาอย่างต่อเนื่อง โดยจะเรียกว่าไลฟ์ ลอง เทรนนิง (Life long training) โดยการเปิดสถาบันฝึกวิชาชีพแล้วก็พัฒนาให้การฝึกแล้วก็ทดสอบ ซึ่งจะทำให้แรงงานสามารถที่จะพัฒนาสมรรถนะหรือขีดความสามารถได้สูงขึ้น ในส่วนของประเทศไทยกระผมใคร่ขอเสนอให้คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้บรรจุหรือบัญญัติการพัฒนาศักยภาพแรงงานตามระบบคุณวุฒิวิชาชีพไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อให้การดำเนินการเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงต่อการพัฒนาขีดความสามารถของแรงงานไทย ซึ่งมีอยู่หลายสิบล้านคนในทุกสาขาอาชีพ ซึ่งผลพวงจากการที่กำหนดไว้นั้นจะทำให้รัฐบาลจะต้องจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อจัดตั้งสถาบันในการฝึกแรงงานร่วมกับในส่วนที่ภาคเอกชนและผู้ประกอบการจะได้นำมาสมทบจัดตั้งเป็นสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานขึ้นอย่างกว้างขวาง และเปิดหลักสูตรฝึกอบรมให้กับแรงงานตามมาตรฐานอาชีพหรือตามระบบคุณวุฒิวิชาชีพที่กำหนดไว้ เมื่อผ่านการทดสอบแรงงานก็จะได้รับค่าจ้างที่สูงขึ้น มีสภาพชีวิตที่ดีขึ้น และที่สำคัญคือสามารถที่จะเปลี่ยนงาน สามารถที่จะไปทำงานในต่างประเทศได้ง่ายขึ้น เพราะว่ามีใบรับรองขีดความสามารถหรือสมรรถนะในมาตรฐานอาชีพที่เขาประกอบอยู่ นอกจากนั้นผลพลอยได้จากการมีระบบคุณวุฒิวิชาชีพหรือมาตรฐานอาชีพของในทุกสาขาอาชีพยังส่งผลต่อการที่จะ

ทำให้สามารถนำไปพัฒนาหลักสูตรในสถาบันการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในระดับต่าง ๆ และสุดท้ายคือการที่จะสามารถทำให้ผู้ประกอบการมีผลผลิตที่ดีขึ้นจากแรงงานที่มีสมรรถภาพสูงขึ้น ก็เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการและของประเทศในที่สุด ขอบพระคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ เชิญคุณสรณะ เทพเนาว์ ครับ

- ๗๖/๑

นายสรณะ เทพเนาว์ : ท่านประธานที่เคารพ ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติอันทรงเกียรติ ท่านกรรมาธิการ ด้วยความเคารพ ผม สรณะ เทพเนาว์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ๒๐๙ ด้านปกครองท้องถิ่น ท่านประธานครับ ผมต้องขอกราบขอบคุณท่านประธานกรรมาธิการการปฏิรูปแรงงาน ท่านให้เกียรติผมมาอภิปรายเพื่อเสริมเติมแต่งของการปฏิรูปแรงงานให้ดียิ่งขึ้นนะครับ ผมไม่ขออภิปรายทั้งหมด ๗ ด้าน แต่ผมจะชี้ให้เห็นประเด็นที่ ๖ ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพองค์กรปกครองท้องถิ่น ทั่วประเทศ ๗,๐๐๐ กว่าแห่ง ที่กำลังดูถ่ายทอดทีวี ทั้งเทศบาล อบต. และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๗๗ จังหวัด กราบเรียนท่านประธานด้วยความเคารพว่าแรงงานได้รับการพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่เพื่อเสริมสร้างรายได้ ส่งเสริมอาชีพอิสระ อาชีพเกษตรกร คุ้มครองอาชีพที่สงวนไว้ให้กับคนท้องถิ่น และการจัดตั้งธนาคารแรงงานให้บทบาทองค์กรปกครองท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านแรงงาน ตรงนี้เป็นหัวใจที่ท้องถิ่นมีบทบาทเขามีส่วนร่วม หรือที่เรียกว่าผมขออนุญาตใช้ภาษาอังกฤษว่าพีเพิล พาร์ติซิเปชัน (People participation) เหตุผลที่ท้องถิ่นเป็นรากหญ้าของแรงงานก็คือว่า ขณะนี้แรงงานที่มีผลกระทบ กราบเรียนท่านประธานว่าคุณกูไซหม๊ะอยู่ปัตตานี ผมรับราชการอยู่แม่ฮ่องสอนอยู่ชายแดนเหนือติดสหภาพเมียนมาร์ แรงงานที่กระทบหลั่งไหลทั้งภาคเหนือภาคใต้และรวมทั้งภาคกลาง ซึ่งในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานครท่านจะเห็นว่าแรงงานของต่างชาติไม่ว่าสระแก้วก็ดี ไม่ว่าสมุทรสาคร สมุทรปราการ รวมทั้งชายแดนเมียนมาร์ที่แม่สอด ก็ต้องขอขอบคุณท่านประธานกรรมาธิการด้วยความเคารพครับ ท่านนำคณะกรรมาธิการปฏิรูปการแรงงานชุดของท่านไปดูงานข้อเท็จจริงที่แม่สอดร่วมกับ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ท่าน พลเอก สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์ เราได้เห็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นปรากฏว่าแรงงานต่างด้าวที่ทะลักมาประเทศไทย เฉพาะที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนหนึ่งและรวมทั้งจังหวัดตากที่แม่สอด ซึ่งคุณทวีกิจที่อยู่ในพื้นที่ สปช. จังหวัดตาก แรงงานประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ กว่าคน รวมแล้วเบ็ดเสร็จขณะนี้แรงงานต่างด้าว ๓,๐๐๐,๐๐๐-๔,๐๐๐,๐๐๐ กว่าคน ผมอยากจะเห็นความสำคัญว่าสถิติที่ย้อนมานิดหนึ่งว่าประชากรในวัยแรงงานของเรามีเพียง ๓๗ ล้านคนเท่านั้นครับ มีผู้ว่างงานอีกประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ กว่าคน บัณฑิตที่จบตกงานหมาด ๆ ๑.๕ แสนคนในขณะนี้สะสมในปี ๒๕๕๗ ถึง ๔๗๐,๐๐๐ กว่าคนครับ ตำแหน่งที่ตกงานบัณฑิตที่มากที่สุดคือวิศวะกับคอมพิวเตอร์และรวมทั้งสายสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ตรงนี้เราจะแก้ปัญหาอย่างไร รัฐบาลชุดนี้

สปช. ๑๐/๒๕๕๗ วีรพร ๗๖/๒

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มีคำสั่งของ คสช. คำสั่งทั้งหมดมี ๑๓ ฉบับด้วยกัน เป็นคำสั่งที่ว่าด้วยการแก้ไขแรงงานทั้งสิ้น มี ๕๙ ๖๐ ๖๗ ๖๘ ๗๐ ๗๓ ๗๔ ๗๗ ๙๐ ๙๔ ๑๐๑ ๑๑๗ ๑๑๘ พูดถึงแรงงานทั้งนั้น นี่คือรัฐบาลให้ความสำคัญอย่างยิ่ง คณะกรรมาธิการชุดนี้ถึงทำงานอย่างขะมักเขม้น ประชุมกันบ่อยมาก ผมอยากจะฝากว่า เสรีทางด้านแรงงานนั้นมี ๘ อาชีพ สามารถเคลื่อนย้ายไปมาแรงงานได้ตลอดเวลา แรงงานต่างด้าวที่เข้ามามีอยู่ ๓ ดี (3D) ครับ ๑. ดีแรกก็คือ เดอร์ตี (Dirty) เป็นงานที่สกปรกที่คนไทยไม่ทำ ----------

- ๗๗/๑

ดีตัวที่ ๒ คือดิฟฟิคัลต์ (Difficult) คือเป็นงานที่ยาก ดีตัวที่ ๓ คือแดนเจอร์ (Danger) คืองานที่เสี่ยงภัยหรืออันตราย จะเห็นได้ว่างานที่คนไทยทำนี่ชอบงานที่สบาย แต่งานที่แรงงานต่างด้าวมักจะทำงานประเภทนี้ งานส่วนใหญ่ที่เป็นพวกกิจการรีไซเคิล (Recycle) เกษตร ปศุสัตว์ ประมงทะเล รวมทั้งผลิตภัณฑ์โลหะ แปรรูปหิน ค้าปลีก แผงลอย สินค้าทางบก ทางน้ำ ขนส่ง ล้าง อัด ฉีด บริการตามปั๊มน้ำมันทั้งหลาย แก๊สเชื้อเพลิง บริการงานรับใช้บ้านที่พวกเรานิยมเอาแรงงานมา แล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านความมั่นคง ผมอยากจะเห็นว่าสิ่งทั้งหลายย้อนมาให้เห็นกระทบถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า ขณะนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นที่จะต้องให้กระทรวงแรงงาน ถ้าจะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท่านจะต้องมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบอำนาจหน้าที่ให้เกิดความรับผิดชอบ เรสปอนซิบิลิตี้ (Responsibility) ให้ทำหน้าที่สำรวจข้อมูลแรงงานทั้งพื้นที่ต่างจังหวัดและ อปท. ทั้งตำบล หมู่บ้านที่หลั่งไหลเข้ามา แล้วส่งให้กระทรวงแรงงาน และขณะเดียวกันให้เจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าปลัดเทศบาล ปลัด อบจ. หรือปลัด อบต. ทั้งหลายนี่เป็นพนักงานแรงงาน อันนี้ก็จะแก้ปัญหาได้ เพื่อที่จะให้สร้างเครือข่ายไปยังของกระทรวงแรงงาน ตรงนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งครับ ผมมีกราบเรียนประเด็นเพียงแค่นี้สั้น ๆ ขอกราบขอบคุณท่านประธานด้วยความเคารพครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับท่านสมาชิกที่เข้าชื่อไว้ขออภิปรายมีเท่านี้ ท่านประธานกรรมาธิการ พลโท เดชาจะเพิ่มเติมหรือสรุปครับ เชิญครับ

พลโท เดชา ปุญญบาล (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพและเพื่อนสมาชิก รวมทั้งคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญนะครับ ก่อนที่ผมจะสรุปนะครับ ผมจะขออนุญาตให้กรรมาธิการในคณะกรรมาธิการปฏิรูปการแรงงานได้เสนอข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจแล้วก็ได้ครอบคลุมประเด็นได้มากขึ้นนะครับ ตามที่ผมได้กราบเรียนขออนุญาตไว้ ๒ ท่านนะครับ คือท่านพรรณี จารุสมบัติ และท่านกิตติภณ ทุ่งกลาง นะครับ คนละประมาณ ๓ นาทีนะครับ และหลังจากนั้นผมก็จะสรุปและปิดในคณะกรรมาธิการของเราครับ ขออนุญาตครับ

นางพรรณี จารุสมบัติ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ดิฉัน พรรณี จารุสมบัติ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ต้องขอขอบคุณคณะกรรมาธิการปฏิรูปการแรงงานที่ได้นำเสนอประเด็นได้ครอบคลุมและครบถ้วนในด้านแรงงาน อย่างที่เราทราบกันว่าการบริหารจัดการด้านแรงงานนั้นมีความสำคัญ เนื่องจากว่าเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ แต่ปัญหาบางปัญหาด้านแรงงานก็ไม่ใช่เป็นปัญหาเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้นนะคะ แต่ยังเป็นปัญหาระดับโลก อย่างที่ปัญหาทางด้านการค้ามนุษย์หรือการใช้แรงงานบังคับ ซึ่งพวกเราก็คงทราบกันดีว่าประเทศไทยนั้นก็ได้ตระหนัก ทั้งป้องกัน ปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างต่อเนื่องมานาน แต่ปัญหาการค้ามนุษย์นี่ก็ยังไม่หมดไป หรือมีแนวโน้มที่จะลดลงแต่ประการใดเลย อย่างที่พวกเราคงจะเห็นกันอยู่ทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นเด็กขายพวงมาลัยนะคะ เห็นกันง่าย ๆ แบบนี้หรือการที่ถูกหลอกลวงมาให้ทำงานในสิ่งที่เราไม่ได้ตั้งใจจะมาทำงาน อย่างเช่นค้าประเวณี เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ก็เรียกเป็นปัญหาที่สำคัญ การบังคับใช้กฎหมายนี้ก็ยังทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ สาเหตุก็คือขาดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมายและขั้นตอนการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ----------

การที่จะขจัดการใช้แรงงานบังคับ ต้องให้ความสำคัญทั้งการดำเนินการภายในประเทศ และคำนึงถึงมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องด้วย อันนี้ก็จะอยู่ในประเด็นที่ว่าสิทธิที่จะไม่ถูกบังคับให้ทำงานหรือทำงานโดยมีทางเลือกนั่นเอง

ทีนี้ในอีกประเด็นหนึ่ง ที่อยากจะเสริมแก่คณะกรรมาธิการปฏิรูปการแรงงานนี้ ก็คือการพัฒนาทักษะหรือการเข้าถึงข้อมูลตลาดแรงงาน ในสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยคือทีดีอาร์ไอ ดิฉันอยากจะนำการศึกษาวิจัยของสถาบันวิจัยทีดีอาร์ไอนี้มานำเสนอให้พวกเราฟังว่า ในการทำวิจัยเกี่ยวกับปัญหาของตลาดแรงงานไทยทั้งในแง่ปริมาณ คุณภาพ ก็พบว่าการขาดแคลนแรงงานระดับล่าง อย่างที่พวกเราทราบก็คือแรงงานที่มีการศึกษาน้อย และแรงงานส่วนเกินไปอยู่ในระดับสูงก็คืออุดมศึกษานั่นเอง ทีนี้ความไม่สมดุลของตลาดแรงงานระดับล่างและบนนี้ก็เป็นปัญหาใหญ่ของประเทศเรา เปรียบเทียบดูว่าทางทีดีอาร์ไอได้ศึกษาเปรียบเทียบว่าแรงงานระดับประถมศึกษาก็คือระดับมัธยม ซึ่งเป็นแรงงานที่มีความต้องการส่วนใหญ่คือประมาณ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ของแรงงานทั้งหมด คิดแล้วประมาณ ๒๖,๕๐๐,๐๐๐ คน ทีนี้การที่เราออกจากแรงงานแต่ละปีประมาณ ๘๐๐,๐๐๐ คนต่อปี แต่อุปทานของแรงงานระดับนี้เข้ามาใหม่ปีหนึ่งมีเพียงไม่ถึงแสนคน ขาดแคลนระดับนี้ประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ ต่อปี และยังขาดแคลนต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ทีนี้ระดับอนุปริญญามีจำนวนประมาณ ๕,๑๐๐,๐๐๐ คน ออกจากแรงงานปีละ ๘ หมื่น ๒ แสนคน อุปทานแรงงานระดับนี้เข้ามาใหม่ถึง ๓๐๐,๐๐๐ คนต่อปี ทำให้มีอุปทานสูงกว่าตำแหน่งงานประมาณ ๒๓๐,๐๐๐ คนต่อปี จะเห็นว่าแรงงานระดับปริญญาว่างงานประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ กว่าคนต่อปี แล้วก็เพิ่มขึ้น ๆ และอัตราการว่างงานของผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มว่าจะมีความรุนแรงขึ้นไปเรื่อย ๆ ในแง่คุณภาพการศึกษาของธนาคารโลกพบว่ายังไม่เป็นที่พอใจของนักลงทุน เพราะฉะนั้นการที่เราจะเข้าถึงข้อมูลตลาดแรงงานต่าง ๆ ก็จะต้องเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษาให้ตรงกับตลาดแรงงาน เยาวชนสามารถวางแผนระยะยาวในการศึกษาให้ตรงกับงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกรมพัฒนาฝีมือแรงงานหรือกรมการจัดหางาน ปัจจุบันนี้ก็แสดงว่ายังไม่สามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ ก็จะขอฝากประเด็นสั้น ๆ ไว้ ๒ ข้อ ขอบพระคุณค่ะ

นายกิตติภณ ทุ่งกลาง (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ผม กิตติภณ ทุ่งกลาง ขออนุญาตนำเสนอในประเด็นเสริมของท่านประธานกรรมาธิการปฏิรูปการแรงงาน ปัจจุบันกฎหมายแรงงานในประเทศไทยมีมากกว่า ๑๐ ฉบับ

ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องกฎหมายคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ กฎหมายแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ กฎหมายพระราชบัญญัติทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ กฎหมายประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ กฎหมายแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ กฎหมายส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ กฎหมายการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ กฎหมายการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ ๖ จ้างแรงงานกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมประมวลแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๔๑ กฎหมายการจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ และข้อกำหนดของศาลแรงงานต่าง ๆ ในประเด็นดังกล่าวกระบวนการของกฎหมายแรงงานเป็นลักษณะกฎหมายลูกของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ประกอบกับยังมีกรณีของกฎหมายที่ว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งบัญญัติไว้เพื่อให้คนทำงานซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศได้รับประโยชน์ในการทำงานอย่างแท้จริง สำหรับในเรื่องของลูกจ้าง นายจ้างที่สามารถที่จะมีเสรีภาพในการจัดตั้งและเข้าร่วมองค์การของตนเองได้นั้น ผมขออนุญาตกราบเรียนในลักษณะดังนี้

ในปัจจุบันหลาย ๆ ประเทศได้มีการตั้งสหภาพข้าราชการ ซึ่งในประเทศไทยในปัจจุบันมีกลุ่มข้าราชการที่ชื่อว่า สหภาพแรงงานพยาบาล ได้มีความพยายามที่จะจัดตั้งสหภาพในประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันนี้เขาจัดตั้งเพื่อที่จะหาความเป็นธรรมและมีชีวิตที่ดีกว่าเดิมและเป็นการรับรองคุณภาพว่าเขาจะสามารถส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเขาให้ดีกว่าเดิมได้ ประกอบกับเป็นการรับรองจากภาคีสมาชิกจากต่างประเทศ ๒๕๐ ประเทศทั่วโลกนะครับ ซึ่งก่อตั้งองค์การแรงงานนี้มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๑ ซึ่งการประชุมในครั้งสมัยที่ผ่านมาก็เป็นสมัยที่ ๑๐๓ ที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ประเด็นตรงนี้เป็นการรับรองจากสมาชิกที่เกิดจากต่างประเทศทั่วโลก ๒๕๐ ประเทศนะครับซึ่งให้ภาคีตัวนี้ออกมาแล้วนะครับ

สุดท้ายครับ ในปัจจุบันในเรื่องของการประกันสังคม ในการประกันสังคมปัจจุบันนี้ยังมีการปรับปรุงในเรื่องของกฎหมายนะครับ เข้าใจว่าในความคาดหวังของประชาชนทั่ว ๆ ไปผู้ใช้แรงงานคาดหวังว่าการปรับปรุงครั้งนี้จะนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นธรรมและทั่วถึง สำหรับคนทำงานทุกคนอย่างจริงจัง ขอบคุณครับ

พลโท เดชา ปุญญบาล (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานและผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้รับการเสนอแนะนะครับ ผมก็จะรับไปให้คณะอนุกรรมาธิการของคณะกรรมาธิการนะครับได้ศึกษาในด้านต่าง ๆ ซึ่งก็มีอีกหลายด้านครับที่เราได้รับข้อเสนอ ไม่ว่าจะเป็นด้านกลุ่มนายจ้างหรือกลุ่มลูกจ้างหรือกลุ่มผู้ใช้แรงงานต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์กรทางด้านแรงงานสัมพันธ์นะครับ ได้เข้ามาพบเราทั้งที่สภาแล้วก็ที่อื่น ๆ ที่ได้เสนอข้อมูลเข้ามา ก็มีอีกหลายประเด็นนะครับที่ได้เสนอแต่เนื่องจากว่ายังศึกษารายละเอียดไม่ครบถ้วน เราก็จะนำเป็นข้อมูลที่จะเสนอต่อไปนะครับ อย่างเช่น เรื่องศาลแรงงานควรจะมีการแยกออกมา รวมทั้งการปฏิบัติงานของกรมต่าง ๆ ในกระทรวงแรงงานก็มีข้อเสนอ บางส่วนก็ให้เพิ่ม บางส่วนก็ให้ยุบ เพื่อให้การปฏิบัติงานได้สอดคล้องและทันสมัยเข้ากับสภาวการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งทางด้านสหภาพข้าราชการต่าง ๆ

สำหรับในเรื่องการเปิดสถาบันฝึกวิชาชีพและสถาบันในเรื่องรับรองระบบคุณวุฒิวิชาชีพ อันนี้ทราบว่ามีการตั้งอยู่แล้วนะครับเพียงแต่ว่าเราจะพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ มีศักยภาพในการที่จะพัฒนาทางด้านแรงงานและด้านวิชาชีพให้กับภาคแรงงานเราอย่างไรนะครับ อันนี้ก็คงจะต้องช่วยกันพัฒนาต่อไปนะครับ รวมทั้งในเรื่อง

แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาสร้างปัญหาให้กับประเทศของเรา ผมได้รับฟังจากเพื่อนสมาชิกแล้วก็ผู้ใหญ่หลาย ๆ ท่านนะครับ ถือว่าตอนนี้ปัญหาด้านแรงงานก็ถือว่าเปรียบเสมือนเป็นวาระแห่งชาติเช่นกันนะครับ ซึ่งตรงนี้ก็จะเป็นหน้าที่ของคณะกรรมาธิการปฏิรูปการแรงงานของเราที่จะนำไปเป็นเรื่องหลัก ส่วนหนึ่งที่จะให้ทางอนุกรรมาธิการได้พิจารณานะครับ ซึ่งในส่วนคณะกรรมาธิการเรานั้นก็ได้มีการไปศึกษาดูงานในประเทศที่เขาจัดระบบได้อย่างดีมาแล้วเป็นบางส่วน โดยไม่ได้ใช้งบประมาณของทางราชการนะครับ ----------

แต่เราต้องการที่จะนำข้อมูลมาเสริมเพื่อให้การเสนอร่างที่เราเสนอนั้นมีข้อมูลที่เป็นจริง แล้วก็มีตัวอย่างที่เขาสามารถปฏิบัติได้ อย่างเช่นประเทศสิงคโปร์เขารับแรงงานเข้าไปเป็นระบบของจีทูจี (G to G) ก็คือรัฐบาลต่อรัฐบาลเป็นผู้จัดส่งกันโดยตรง แล้วก็สามารถควบคุมระบบได้ แรงงานที่เข้าไปนั้นเขาสามารถควบคุมได้ทุกคนนะครับ และเข้าไปอยู่นั้นเขาสามารถมีบัตรในการควบคุมว่าแรงงานคนนี้เข้าไปอยู่ที่ไหน พักอยู่ที่ไหนนะครับ แล้วก็ผู้ประกอบธุรกิจเจ้าของกิจการเขาต้องรับผิดชอบในการจัดที่พักให้ แล้วก็มีการเสียภาษีให้กับรัฐบาลอะไรต่าง ๆ เขามีรายได้จากแรงงานต่างชาติเข้าสู่ภาครัฐด้วยนะครับ ซึ่งประเทศไทยเรานั้นถือว่าเป็นประเทศที่ใจดีที่สุดในโลกในเรื่องพวกนี้ เราไม่ค่อยได้เข้าไปดูแลกันนะครับ อันนี้ก็จะเป็นข้อที่เรานำมาสรุปแล้วก็จะเสนอแนะเพื่อเข้าไปจัดการในระบบเพื่อให้เกิดความมั่นคงของประเทศของเราต่อไปนะครับ อาจจะเป็นในลักษณะควิก วิน หรือไม่ก็ทางด้านปรับปรุง พ.ร.บ. หรือกฎหมายต่าง ๆ อย่างเช่น ปัญหาแรงงานในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครนะครับ แรงงานที่ลงไปประมง เมื่อได้รับค่าจ้างแล้วในปัจจุบันนี่บางครั้งรายอื่นมาให้มากกว่าเขาก็จะเปลี่ยนนายจ้างเลย โดยที่เราไม่มีระบบควบคุม ฉะนั้นผู้ที่เป็นแรงงานจะมีอำนาจต่อรองสูงกว่านายจ้าง แต่ที่จริงแล้วในประเทศต่าง ๆ เขาไม่มีระบบนี้ อย่างเช่นประเทศสิงคโปร์ผู้ที่เป็นสุภาพสตรีเข้าไปจะต้องตรวจโรคทุก ๖ เดือน ถ้าท้องก็ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายนะครับ คือส่งกลับประเทศเขาไม่ให้ไปคลอดลูกที่ประเทศเขานะครับ แต่ของเรานี่ตอนนี้ทราบว่ามีอยู่หลายหมื่นคนที่มาเกิดในประเทศไทยแล้วก็เป็นลักษณะผู้ติดตาม ไม่ได้มีอาชีพที่ชัดเจนนะครับ และการจัดโซนนิง (Zoning) ในการพักให้กับแรงงานต่างด้าวนั้น เรายังทำไม่เป็นระบบ ซึ่งก็จะเกิดปัญหาแรงงานที่ไปก่ออาชญากรรมหรือเกิดโรคระบาดต่าง ๆ ซึ่งสร้างความทุกข์ให้กับประชาชนคนไทยเจ้าของประเทศนะครับ ซึ่งเหล่านี้ก็คงจะต้องเป็นวาระแห่งชาติที่พวกเราคงจะร่วมกันมาดำเนินการจัดการนะครับ ซึ่งอาจจะเป็นทางด้านกฎหมายลูกนะครับหรือทางด้านควิก วิน ที่ทางรัฐบาลมีอำนาจแก้ไขอยู่แล้ว เราก็จะเสนอแนะเข้าไปนะครับ

ส่วนในประเด็นอื่น ๆ ที่ได้เสนอแนะนะครับ ผมก็จะเก็บรวบรวมและเข้าไปศึกษาเพิ่มเติมในคณะกรรมาธิการปฏิรูปการแรงงานเพื่อรวบรวมสรุปเสนอเพิ่มเติมให้กับคณะกรรมาธิการยกร่างต่อไปนะครับ

สุดท้ายผมขอกราบขอบพระคุณท่านประธานสภา เพื่อนสมาชิกและโดยเฉพาะคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญที่ได้กรุณาให้เราได้มีโอกาสในการนำเสนอ

สิ่งที่เราได้รับฟังข้อคิดเห็นจากประชาชน จากทุกภาคส่วนมา แล้วก็มาศึกษา มาวิเคราะห์มาสังเคราะห์กันนะครับ ตกผลึกออกมาเป็น ๗ ประเด็นตามที่ได้กราบเรียนไปแล้ว ขอบคุณมากครับ สวัสดีครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ ทางท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญครับ เชิญท่านผู้แทนครับ

พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ แล้วก็ท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพทุกท่านนะครับ กระผม พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แล้วก็เป็นคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญนะครับ ต้องขอขอบคุณทางคณะกรรมาธิการปฏิรูปการแรงงานที่ได้นำเสนอรายละเอียดแนวคิดต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการยกร่างรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะท่านสมาชิกที่ให้ข้อมูลเพิ่มเติม แล้วก็ครอบคลุมประเด็นที่ค่อนข้างจะละเอียดประเด็นหลัก ๆ ที่ท่านนำเสนอมาทั้ง ๗ ประเด็นหลักนั้นนะครับ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการประกันสังคมก็ดี เรื่องของการไม่บังคับแรงงานการทำงาน เรื่องของสิทธิในการที่จะตั้งองค์กรต่าง ๆ เช่น สหภาพหรือว่าด้วยเรื่องของค่าจ้างที่เป็นธรรม เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่เป็นสาระสำคัญที่อาจจะต้องมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ----------

ส่วนประเด็นอื่น ๆ ที่เป็นแนวความคิดใหม่ อย่างเช่นเรื่องของธนาคารแรงงาน ผมก็คิดว่าเป็นแนวความคิดใหม่ที่อาจจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้แรงงาน อันนี้ก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจในเรื่องของการพัฒนาฝีมือแรงงานที่ท่าน พลเอก เลิศรัตน์ ได้นำเสนอ อันนี้ก็เป็นเรื่องที่คิดว่าเป็นเรื่องสำคัญ รวมทั้งเรื่องของแรงงานในท้องถิ่น อันนี้ก็จะตรงกับหลักการกระจายอำนาจท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้นะครับ อย่างไรก็ตาม ผมมีข้อสังเกตอย่างนี้นะครับ ท่านสมาชิกที่เคารพครับ ท่านประธานครับ ในเรื่องของการร่างรัฐธรรมนูญนั้นเราก็คงจะต้องเอาประเด็นหลัก ๆ ที่สำคัญบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ส่วนในเรื่องของปลีกย่อยต่าง ๆ นั้นผมคิดว่าอาจจะต้องฝากคณะกรรมาธิการปฏิรูปการแรงงานช่วยผลักดัน เพราะว่าอาจจะต้องมีกฎหมายที่ลงรายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายประกันสังคม กฎหมายพัฒนาฝีมือแรงงาน ผมว่าบรรดากฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้ หรืออาจจะเป็น พ.ร.บ. ธนาคารแรงงาน ท่านอาจจะนำเสนอขึ้นมา ผมคิดว่าอันนี้ก็เป็นโอกาสที่จะนำเสนอขึ้นมา

ส่วนในรายละเอียดที่เป็นเรื่องหลัก ๆ นั้น คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญคงจะต้องนำไปพิจารณา ผมจะยกตัวอย่างว่าในรัฐธรรมนูญเมื่อปี ๒๕๔๐ กับปี ๒๕๕๐ เมื่อปี ๒๕๔๐ รัฐธรรมนูญในมาตรา ๘๖ ก็พูดถึงเรื่องของในหมวดนโยบายพื้นฐานพูดถึงแรงงานสั้น ๆ เพียงว่า รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงานโดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง จัดระบบแรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม รวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานที่เป็นธรรม ซึ่งประเด็นเหล่านี้คือประเด็นหลัก ๆ ที่ท่านได้กล่าวถึงในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ก็บัญญัติไว้ปี ๒๕๕๐ ก็จะมีเพิ่มเติมมาพูดถึงระบบแรงงานสัมพันธ์และระบบไตรภาคี เอาเรื่องของไตรภาคีมาเพิ่ม แล้วก็พูดถึงสิทธิในการเลือกผู้แทนของตน ผมเข้าใจว่าในองค์กรต่าง ๆ อันนี้ก็สอดคล้องกับที่ท่านนำเสนอ เพราะฉะนั้นถ้าเราดูในรัฐธรรมนูญแล้วก็จะบัญญัติในเรื่องของหลัก ๆ ที่ท่านพูดมา ผมคิดว่าคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญปีนี้อาจจะต้องนำประเด็นที่ท่านเสนอในเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในเรื่องของแหล่งเงินทุนของแรงงาน และเรื่องของการพัฒนาฝีมือแรงงาน ผมคิดว่า ๓ ประเด็นนี้เป็นประเด็นหลักที่อาจจะต้องนำมาพิจารณาเพิ่มเติมในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้นะครับ

ส่วนในเรื่องของการเกณฑ์แรงงานนี้ ก็มีบัญญัติอยู่ในรัฐธรรมนูญทั้งปี ๒๕๔๐ และปี ๒๕๕๐ ในเรื่องของการเกณฑ์แรงงานที่จะกระทำมิได้นะครับ เว้นในเรื่องของภาวะ

ฉุกเฉินหรือว่าเรื่องของสงคราม เพราะฉะนั้นประเด็นที่ท่านนำเสนอมานั้นผมคิดว่าก็คงจะต้องนำไปพิจารณาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เท่าที่คณะกรรมาธิการยกร่างจะเห็นว่าไม่ให้เยิ่นเย้อเกินไป แล้วก็ครอบคลุมประเด็นหลัก ๆ อย่างไรก็ตามผมขอย้ำกับท่านทั้งหลายว่าแนวความคิดที่เรารับฟังจาก สปช. เราอาจจะต้องไปรับฟังจากองค์กรอื่น ๆ ด้วย ไม่ว่าจะเป็นสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในเรื่องของพรรคการเมือง ในเรื่องของภาคประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ซึ่งขณะนี้มีแนวความคิดที่หลากหลายซึ่งเราจะต้องนำมาพิจารณาเพิ่มเติม อย่างไรก็ตามสำหรับ สปช. นั้นเราให้ความสำคัญมาก เพราะว่าท้ายที่สุดแล้วเมื่อเราร่างรัฐธรรมนูญแล้วจะต้องเข้ามาที่สภาแห่งนี้ คือสภาปฏิรูปแห่งชาตินี้ให้ท่านได้พิจารณาว่าที่เราร่างมานั้นท่านมีประเด็นไหนที่เห็นว่าควรจะเพิ่มเติม ท่านมีสิทธิที่จะเพิ่มเติม คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็จะนำกลับไปพิจารณา และท้ายที่สุดก็ต้องมาให้ท่านลงมติรับรองเห็นชอบรัฐธรรมนูญนั้น เพราะฉะนั้นประเด็นต่าง ๆ ที่ท่านนำเสนอนั้น ผมคิดว่าคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญคงจะต้องนำไปพิจารณาอย่างแน่นอน แล้วก็ท้ายที่สุดท่านก็ต้องเห็นชอบในร่างรัฐธรรมนูญนั้น ผมก็ให้ความมั่นใจว่าแนวความคิดของท่านจะได้รับการพิจารณาอย่างแน่นอนครับ ขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณมากนะครับ เป็นอันว่าเราผ่านประเด็นที่เกี่ยวกับเรื่องการปฏิรูปแรงงาน การแรงงานไปแล้ว เราจะเคลื่อนไปถึงประเด็นเรื่องการปฏิรูปพลังงานต่อนะครับ ขอเรียนเชิญท่านประธานคณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงาน ดอกเตอร์ทองฉัตร หงศ์ลดารมภ์ ได้กรุณาแถลงนะครับ

สปช. ๑๐/๒๕๕๗ จินตนา ๘๒/๑

นายทองฉัตร หงศ์ลดารมภ์ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อนสมาชิก สปช. ทุกท่านนะครับ เรื่องของพลังงานเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ และการประกอบอาชีพของประชาชน และเป็นสิ่งซึ่งใช้ในอุตสาหกรรมเพื่อผลิตสินค้าเครื่องอุปโภคและบริโภค และบริการทุกชนิด ดังนั้นพลังงานจึงเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพลังงานในรูปแบบของไฟฟ้า ก๊าซธรรมชาติ แอลพีจี (LPG) และน้ำมันเชื้อเพลิง เช่นเดียวกับเรื่องถนน โทรศัพท์ โทรคมนาคม น้ำประปา ฉะนั้นเมื่อพลังงานเป็นสิ่งที่จำเป็นดังกล่าวข้างต้นจึงควรที่จะได้รับการบริหารจัดการดูแลอย่างดี โดยมีประสิทธิภาพ ประหยัด คุ้มค่า และเป็นธรรม จึงเห็นสมควรให้มีการปฏิรูปการบริหารจัดการพลังงานของชาติและประชาชน ฉะนั้นคณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานของสภาปฏิรูปแห่งชาติจึงได้ร่วมกันพิจารณาเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อสภาปฏิรูปแห่งชาติจะได้พิจารณานำเสนอต่อคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ โดยได้เสนอเป็นประเด็น ๖ ประเด็น พร้อมคำอธิบายให้แก่คณะกรรมาธิการวิสามัญติดตามและให้ข้อเสนอแนะยกร่างรัฐธรรมนูญไปแล้วดังนี้ และในโอกาสนี้กระผมในฐานะประธานกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานก็จะขอนำเสนอ แต่จะขอพูดเน้นเฉพาะประเด็นที่คิดว่าเป็นเรื่องสำคัญเป็นหลักที่อยากจะขอนำเสนอให้คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญรับไปพิจารณาครับ เราได้นำเสนอข้อคิดเห็นไปแล้ว ๖ ประเด็นด้วยกัน ผมจะขอนำเสนอในที่นี้เป็นรายประเด็นไปนะครับ

ประเด็นที่ ๑ กรรมาธิการปฏิรูปพลังงานมีความเห็นว่า รัฐต้องสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน โดยจัดหาพลังงานให้เพียงพอกับความต้องการทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ ความทั่วถึงและเท่าเทียมกันในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม ทั้งนี้จะอยู่ในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ เรื่องของความมั่นคงด้านพลังงานคืออะไร เราให้คำอธิบายสั้น ๆ ก็คือการจัดให้มีซัพพลาย (Supply) พลังงาน ไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิงให้เพียงพอต่อความต้องการในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง แม้จะมีอุบัติเหตุในระบบการส่งพลังงานก็ดี หรือเกิดวิกฤติในแหล่งผลิตพลังงานใหญ่ ๆ ก็ดี เรายังจะต้องจัดให้มีซัพพลายให้เพียงพอแก่ความต้องการของประชาชนและประเทศชาติ ฉะนั้นเพื่อให้มีความมั่นคงจึงจำเป็นต้องกระจายประเภทเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้าที่มีการผสมผสาน หรือที่เรียกว่าซอร์ซ เอนเนอร์จี มิกซ์ (Source energy mix) ที่เหมาะสม เช่นการเพิ่มสัดส่วนการใช้ถ่านหิน

และพลังงานทดแทน หรือพลังงานหมุนเวียนในอัตราส่วนที่สูงขึ้น กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ขณะนี้การใช้ก๊าซธรรมชาติในการผลิตพลังงานไฟฟ้าเป็นประมาณ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ของเชื้อเพลิงที่เราใช้ทั้งสิ้น ----------

- ๘๓/๑

เป็นการใช้ที่อยู่ในระดับสูงมากและมีความเสี่ยงสูงมาก เป็นที่น่าเป็นห่วง ถ้าหากว่าเกิดปัญหาเกี่ยวกับระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทยก็ดี หรือท่อส่งก๊าซธรรมชาติที่เราได้มาจากประเทศพม่าก็ดี ประเทศไทยอาจจะเสียพลังงานไฟฟ้าหรือพลังงานไฟฟ้าในไทยอาจจะดับไปถึงครึ่งประเทศก็ได้นะครับ ซึ่งจะเป็นความเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อเศรษฐกิจของชาติ เพราะฉะนั้นในเรื่องนี้เราจึงคิดว่าควรจะลดการใช้ก๊าซธรรมชาติในการผลิตกระแสไฟฟ้า โดยการนำพลังงานชนิดอื่นมาใช้ทดแทน นำถ่านหินและพลังงานหมุนเวียนมาใช้ทดแทนในอัตราส่วนที่มากขึ้นนะครับ อันนี้ก็จะช่วยสร้างความมั่นคงในการจะซัพพลายของพลังงานให้แก่ประเทศนะครับ

ประเด็นที่ ๒ กิจการพลังงานเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐาน ซึ่งรัฐต้องกำกับดูแลให้มีการประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรม และคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ชุมชนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเรื่องนี้ก็จะอยู่ในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในเมื่อกิจการพลังงานเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่นเดียวกับถนน โทรศัพท์ ไฟฟ้า ประปา จึงควรระบุในรัฐธรรมนูญเพื่อให้ความสำคัญต่อการลงทุน การพัฒนาให้เกิดความเพียงพออย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมต่อผู้บริโภคและผู้ประกอบการ

ประเด็นที่ ๓ ภาคประชาชนมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพลังงาน รวมทั้งติดตามและตรวจสอบการดำเนินนโยบายของภาครัฐด้วย ซึ่งจัดอยู่ในหมวดสิทธิเสรีภาพของพลเมืองครับ เรื่องนี้ทางกรรมาธิการเห็นว่าเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิรูปครั้งนี้ อาจจะเป็นครั้งแรกที่ภาคประชาชนจะได้มีโอกาสเข้าไปร่วมในการกำหนดนโยบายพลังงานของชาติ มีโอกาสที่จะเข้าไปร่วมติดตามการดำเนินงานและบริหารจัดการในเรื่องพลังงานของชาติ การให้ภาคประชาชนมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพลังงานของรัฐนี้จะช่วยลดความขัดแย้งและการต่อต้านของประชาชน ต่อการพัฒนาการผลิตพลังงานไฟฟ้าและพลังงานเชื้อเพลิงอื่น ๆ เช่น โรงไฟฟ้าใช้ถ่านหิน การลงทุนโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ และอาจจะรวมถึงการที่จะพัฒนาสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในอนาคตต่อไป ภาครัฐควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการใน กพช. ใน กบง. ใน กกพ. และหรือกรรมการ หรืออนุกรรมการในระดับรอง ๆ ลงมา ฉะนั้นกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานมีความเห็นว่า สิทธิและการมีส่วนร่วมนี้น่าจะได้ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อความมั่นคงถาวรในเรื่องสิทธิเสรีภาพของพลเมือง ในเรื่องพลังงานครับ

ประเด็นที่ ๔ รัฐต้องส่งเสริมให้มีการผลิตและการใช้พลังงานหมุนเวียน รวมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนเป็นผู้ผลิตเพื่อใช้เองและเพื่อจำหน่ายด้วย และจัดให้มีกฎหมายส่งเสริมพลังงานหมุนเวียน ซึ่งเราคิดว่าเรื่องนี้จะอยู่ในหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เรื่องนี้ก็จะเป็นเรื่องใหม่ซึ่งเราคิดว่าเป็นความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปและมีการพัฒนาให้ประสบผลสำเร็จ เพราะว่าการนำพลังงานหมุนเวียนมาใช้ ----------

โดยเฉพาะอย่างยิ่งพลังงานแสงอาทิตย์ พลังลม พลังน้ำเป็นพลังงานธรรมชาติที่สะอาดและมีศักยภาพที่ประชาชนและชุมชนสามารถนำมาใช้ในระดับครัวเรือนและชุมชนได้ ฉะนั้นรัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนและหรือชุมชนสามารถผลิตและจำหน่ายได้ โดยรัฐควรให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง ทั้งในด้านกฎระเบียบ ในด้านกฎหมาย ในด้านเงินทุน และจัดให้มีกฎหมายรองรับสิทธิและเสรีภาพในการผลิตและจำหน่ายพลังงานดังกล่าวเพื่อใช้เอง เพื่อขายในชุมชน เพื่อขายข้ามชุมชน ขายเข้าระบบ และขายสู่ตลาดทั่วไปได้ และยกเลิกกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาส่งเสริมให้มีการผลิตพลังงานหมุนเวียนโดยประชาชน

ประเด็นที่ ๕ ปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงธรรมชาติอื่น ๆ เป็นทรัพยากรของชาติและมีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะ การสำรวจ การผลิต และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรนั้นต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชน ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญแก่การใช้ในประเทศเป็นลำดับแรก เรื่องนี้เราคิดว่าอยู่ในหมวดการปฏิรูปเพื่อลดการเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม การนำปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงธรรมชาติอื่น ๆ มาใช้ ได้แก่ ถ่านหิน ลิกไนต์ หินน้ำมัน และทรายน้ำมัน ประสบปัญหาและมีการต่อต้านจากประชาชนมากมาย ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประสบปัญหาที่ถูกกระทบจากการประกอบกิจการดังกล่าวไม่ได้รับการดูแลเพียงพอและโดยตรง ฉะนั้นจึงควรปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ให้ผู้ถูกกระทบได้รับการเยียวยาช่วยเหลือ และได้รับผลประโยชน์โดยตรง แทนที่จะต้องรอคอยการจัดสรรงบประมาณผ่านส่วนกลางในวงกว้าง เนื่องจากปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงธรรมชาติอื่น ๆ เป็นทรัพยากรของชาติ ฉะนั้นการใช้ประโยชน์จึงเห็นควรให้ความสำคัญแก่การใช้ของประชาชนในประเทศเป็นลำดับแรก

ประเด็นที่ ๖ รัฐควรส่งเสริมให้มีงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านพลังงานและส่งเสริมสังคมให้มีความรู้ ความตระหนักและพฤติกรรม เพื่อให้มีการผลิตและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า ซึ่งเราคิดว่าน่าจะอยู่ในเรื่องการปฏิรูปเพื่อลดการเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม เรื่องการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมด้านพลังงานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และเป็นพื้นฐานของความเจริญก้าวหน้าในกิจการพลังงาน เพราะฉะนั้นรัฐและภาคเอกชนควรทุ่มเทให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ทั้งในด้านกฎระเบียบและงบประมาณ การวิจัยและพัฒนาจะต้องนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมด้านพลังงานในรูปแบบ

ต่าง ๆ เช่น การผลิตโซลาร์เซลล์ (Solar cell) และพาแนล (Panel) ได้เอง เพื่อใช้เองในประเทศ

อีกประเด็นหนึ่งซึ่งสำคัญมาก คือการส่งเสริมให้ประชาคมมีความรู้ในเรื่องพลังงาน หรือที่เราเรียกว่าเอนเนอร์จี ลิเตอเรซี (Energy literacy) โดยรัฐและภาคเอกชนต้องทุ่มเทให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ให้ประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องพลังงานของชาติ โดยบรรจุเรื่องพลังงานนี้ไว้ในหลักสูตรการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการวางแผนนโยบายด้านพลังงานของประเทศ จึงเห็นสมควรให้มีข้อมูลกลางด้านพลังงานที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ในทุก ๆ ด้าน

และท้ายที่สุด ควรส่งเสริมให้มีการผลิตและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดและคุ้มค่า ทั้งหมดนี้ก็เป็นทั้ง ๖ ประเด็น ซึ่งทางกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานได้นำเสนอแก่ท่านคณะกรรมาธิการติดตามและประสานงานเรียบร้อยแล้วนะครับ จึงขอเรียนนำเสนอ ณ ที่นี้ครับ ขอบพระคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ สมาชิกที่แสดงความจำนงขออภิปรายที่ยื่นไว้มี ๘ ราย ผมขออนุญาตอ่านรายชื่อก่อนนะครับ เดี๋ยวได้ไล่ตามลำดับ คุณคำนูณ สิทธิสมาน คุณคุรุจิต นาครทรรพ คุณชาลี เจริญสุข อาจารย์ดุสิต เครืองาม อาจารย์พรายพล คุ้มทรัพย์ คุณวิทยา กุลสมบูรณ์ คุณวิบูลย์ คูหิรัญ และคุณสารี อ๋องสมหวัง กรณีนี้คุณรสนา โตสิตระกูล ได้ขอสงวนไว้เพราะฉะนั้นได้ลำดับต้นในการอภิปราย เชิญคุณรสนา โตสิตระกูล ครับ

นางสาวรสนา โตสิตระกูล : ขอบคุณค่ะท่านประธาน ดิฉัน นางสาวรสนา โตสิตระกูล สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ดิฉันเองได้ขอสงวนความเห็นไว้ในมาตรา ๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ ในส่วนที่เป็นตัวประเด็นแล้วก็คำอธิบายประกอบบางประการ และดิฉันก็ได้ขอประทานอนุญาตท่านประธานในการแจกเอกสารต่อเพื่อนสมาชิกเพื่อประกอบการอภิปรายของดิฉันนะคะ

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการแจกเอกสาร)

นางสาวรสนา โตสิตระกูล : ถ้าท่านดูในเอกสารที่แจกนะคะ ดิฉันได้แยกเป็น ๒ ช่องนะคะ ช่องที่ ๑ ทางซ้ายมือก็จะเป็นสภาพปัญหา แล้วก็ในช่องที่ ๒ เป็นข้อเสนอการปฏิรูปในเชิงโครงสร้างและกลไกนะคะ ซึ่งในส่วนที่ดิฉันได้มีการสงวนเอาไว้ด้วย อาจจะมีความคิดที่แตกต่างกัน ดิฉันไม่ได้ลำดับเป็น ๓ ๔ ๕ นะคะ แต่ดิฉันลำดับด้วยข้อที่ ๕ ก่อน คือส่วนของกิจการปิโตรเลียม และในส่วนของด้านการกำหนดนโยบายพลังงานและการกำกับกิจการพลังงานนั้นจะอยู่ในส่วนของข้อ ๓ และข้อ ๔ ในเอกสารที่ทางคณะกรรมาธิการได้จัดทำขึ้น ดิฉันอยากจะพูดถึงประเด็นของตัวปัญหานะคะว่ากิจการในเรื่องของปิโตรเลียมนั้นเป็นกิจการต้นน้ำ ซึ่งมี พ.ร.บ. ปิโตรเลียม ปี ๒๕๑๔ ได้บัญญัติเอาไว้นานแล้วนะคะ แล้วก็ในมาตรา ๒๓ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ระบุไว้ชัดเจนว่าปิโตรเลียมเป็นของรัฐ ผู้ใดสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียมในที่ใดไม่ว่าที่นั้นเป็นของตนเองหรือของบุคคลอื่นต้องได้รับสัมปทาน ทีนี้การรับสัมปทานนั้นเป็นการที่ทำให้ข้อมูล

และปริมาณปิโตรเลียมที่ค้นพบหรือผลิตได้นั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้รับสัมปทาน อันนี้อยู่ในมาตรา ๒๓ ส่วนในมาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๗ ของ พ.ร.บ. ฉบับเดียวกันนะคะระบุไว้ชัดเจนว่า ผู้รับสัมปทานนั้นเมื่อเขาเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เขาก็มีสิทธิที่จะขายปิโตรเลียมทั้งในประเทศและต่างประเทศตลอดอายุสัญญาสัมปทานของเขา แล้วก็การที่จะขายนั้นแม้ในประเทศไทยเราจะซื้อจากผู้รับสัมปทานนั้นก็ต้องซื้อในราคานำเข้า ส่วนรัฐจะได้รับผลตอบแทนในรูปของค่าภาคหลวง ภาษี แล้วก็ผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ ส่วนปิโตรเลียมคือ ก๊าซธรรมชาติ น้ำมันดิบ และคอนเดนเสต (Condensate) เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้รับสัมปทาน เมื่อรัฐและประชาชนต้องการจะซื้อ เราก็ต้องซื้อในราคาตามตลาดที่อิงราคาน้ำมันดิบของตลาดโลก ซึ่งในจุดนี้จุดยืนที่แตกต่างกันก็คือดิฉันเห็นว่าความมั่นคงด้านพลังงานไม่อาจปล่อยไว้ในมือของเอกชน เพราะว่าเอกชนนั้นเขาดูแลผู้ถือหุ้นประสิทธิภาพเขาก็คือทำกำไร แต่ในขณะที่ประสิทธิภาพของรัฐก็คือการที่ทำให้เกิดการเข้าถึงอย่างทั่วถึงของประชาชน ราคาที่เป็นธรรม ความรวดเร็ว ความมั่นคงต่าง ๆ เหล่านี้เป็นประสิทธิภาพของรัฐ เพราะฉะนั้นเมื่อเอกชนมุ่งหากำไรและไม่มีหน้าที่ดูแลสวัสดิการของประชาชนนั้น ความมั่นคงทางพลังงานจึงไม่สามารถอยู่ในมือของเอกชน อันนี้คือจุดยืนของดิฉัน ดังนั้นดิฉันจึงมีข้อเสนอว่าการปฏิรูปในเชิงโครงสร้างและกลไกนั้นดิฉันเห็นด้วยกับที่กรรมาธิการเราได้ลงความเห็นร่วมกันก็คือว่า ปิโตรเลียมเป็นทรัพยากรของชาติ เพื่อประโยชน์สาธารณะ

ในข้อต่อมานี่เป็นกลไกนะคะ ดิฉันเชื่อว่ากลไกที่สำคัญคือรัฐในฐานะตัวแทนของประชาชน เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ปิโตรเลียมทั้งหมดที่ค้นพบและผลิตได้ โดยให้มีบริษัทพลังงานแห่งชาติที่เป็นของรัฐ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์เป็นผู้บริหารจัดการ ซึ่งในส่วนนี้จะสัมพันธ์กับการที่รัฐบาลจะเปิดสัมปทานรอบ ๒๑ ซึ่งดิฉันเห็นว่าเรื่องนี้ควรจะต้องมีการถกเถียงกันให้ตกเสียก่อนนะคะ

ส่วนประเด็นการใช้ประโยชน์จากปิโตรเลียมนั้น ก็ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนเป็นลำดับแรกก่อนที่จะนำไปเพื่อการทำกำไร ดิฉันเองยกตัวอย่างของต่างประเทศว่ารัฐธรรมนูญในบางประเทศอย่างประเทศโบลิเวีย ได้มีหมวดว่าด้วยไฮโดรคาร์บอน (Hydrocarbon) หรือปิโตรเลียมเป็นหมวดเฉพาะขึ้นมาหมวดหนึ่ง โดยกำหนดว่า รัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับไฮโดรคาร์บอนและส่งเสริมการพัฒนาที่เป็นธรรมและยั่งยืนและทั่วถึง รัฐจะต้องสร้างหลักประกันอธิปไตยทางพลังงาน แล้วก็มาตราต่อไปก็มีระบุไว้ว่า ไฮโดรคาร์บอนไม่ว่าจะพบอยู่ในสถานะหรือรูปแบบใด ถือเป็นทรัพย์สินของประชาชนชาวโบลิเวียอันไม่จำกัดและไม่สามารถถ่ายโอนให้กับผู้อื่นได้ รัฐในฐานะตัวแทนของประชาชนชาวโบลิเวียเป็นเจ้าของผลผลิตไฮโดรคาร์บอนทั้งหมดของประเทศ และเป็นผู้เดียวที่มีอำนาจในการขายผลผลิตไฮโดรคาร์บอน โดยรายได้จากการขายทั้งหมดถือเป็นทรัพย์สินของรัฐ ซึ่งสิ่งนี้ก็เป็นตัวอย่างว่ารัฐธรรมนูญของเราจะออกแบบอย่างไรก็ลองพิจารณาในเรื่องนี้ดูว่า ไฮโดรคาร์บอนในหลายประเทศเขาเห็นว่ามันเป็นความมั่นคงของรัฐ และรัฐจะต้องเป็นคนมาดูแล

ในส่วนด้านการกำหนดนโยบายด้านพลังงานและการกำกับกิจการพลังงานนั้น ในสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือว่า ผู้กำหนดนโยบายด้านพลังงานดำเนินการแบบรวมศูนย์แล้วก็ผู้กำหนดนโยบายมีผลประโยชน์ทับซ้อน อันนี้ก็เป็นปัญหา

ประการต่อมาคือขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ในส่วนนี้ดิฉันคิดว่ากระบวนการที่จะแก้ไขก็คือว่าในกรรมาธิการก็ได้บัญญัติไว้จริงนะคะว่า ภาคประชาชนต้องมีสิทธิ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพลังงาน แต่ดิฉันคิดว่าต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าประชาชนมีสิทธิและมีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งมีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลการประกอบกิจการพลังงานที่ทันสมัย เพื่อตรวจสอบนโยบายการประกอบกิจการอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะอะไรคะ เพราะว่ามูลค่าปิโตรเลียมในแต่ละปีของเรา ดิฉันขออนุญาตนะคะท่านประธาน มีมูลค่าถึง ๕๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งมูลค่าถึง ๕๐๐,๐๐๐ ล้านบาทนั้น

การประกอบกิจการนั้นควรจะต้องมีกระบวนการในการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งที่จริงดิฉันเองได้พูดถึงองค์กรอีไอทีไอ (EITA) ว่าเป็นองค์กรที่ต้องเปิดเผยข้อมูลทั้งรายรับและรายจ่ายของรัฐ แล้วก็สามารถที่จะตรวจสอบลงไปถึงระดับคนที่เข้ามาเป็นนอมินี คือต้องเปิดเผยไปจนถึงระดับบุคคล ไม่ใช่ติดอยู่แค่ระดับนิติบุคคลและนอมินี ซึ่งตรงจุดนี้ดิฉันคิดว่ามีความสำคัญมาก เพราะเป็นการร่วมมือกันระหว่างรัฐบาล เอกชนและประชาสังคม และต้องบอกว่ามูลค่าปิโตรเลียมต้นน้ำมีมูลค่า ๕๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ในส่วนที่เป็นกิจการกลางน้ำและปลายน้ำต้องบอกว่ามูลค่าสูงถึงครึ่งหนึ่งของจีดีพี เพราะฉะนั้นการที่จะตรวจสอบเรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ

ส่วนประการที่ ๒ ในเรื่องของการกำหนดนโยบายที่ดิฉันคิดว่าเป็นปัญหาก็คือว่าเมื่อเราจะมีการส่งเสริมเรื่องพลังงานหมุนเวียนมาทดแทน จะเห็นได้ชัดเจนว่าผู้กำหนดนโยบายจะไม่ให้ความสนใจกับการพัฒนาพลังงานหมุนเวียนอย่างจริงจัง ปัจจุบันส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนไม่ถึง ๑ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็เมื่อส่งเสริมพลังงานหมุนเวียนก็เน้นส่งเสริมผู้ผลิตขนาดใหญ่แทนที่จะส่งเสริมผู้ผลิตรายเล็ก ดังจะเห็นได้ว่าแผนพีดีพี (PDP) ที่เพิ่งประกาศบอกว่า จะกำหนดรับซื้อไฟฟ้าจากโซลาร์ฟาร์ม ๖,๐๐๐ เมกะวัตต์ จากเดิม ๓,๘๐๐ เมกะวัตต์ ซึ่งเป็นสัดส่วนถึง ๙๘.๗ เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่โซลาร์เซลล์บนหลังคาซึ่งเป็นส่วนของรายเล็กรายน้อย มีสัดส่วนเพียง ๑.๒ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น

แล้วก็ประการต่อมาก็คือ ผู้กำหนดนโยบายมักกีดกันประชาชนด้วยระบบโควตาในการรับซื้อไฟฟ้า แล้วก็ด้วยข้ออ้างว่าความมั่นคงของระบบ ซึ่งส่วนนี้ดิฉันคิดว่าเป็นการนำมาซึ่งความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ

ข้อเสนอในการแก้ไข ดิฉันขอเสนอว่ารัฐต้องส่งเสริมนโยบายสร้างความมั่นคงในเรื่องพลังงาน ซึ่งเรามีการพูดถึงอยู่ แต่ดิฉันอยากจะให้มีการระบุให้ชัดเจนลงไปว่ารัฐต้องส่งเสริมนโยบายการสร้างความมั่นคงและยั่งยืนด้านพลังงานโดยการกระจายอำนาจด้านพลังงานสู่ภาคครัวเรือนและชุมชน โดยรัฐต้องส่งเสริมประชาชนและชุมชนเป็นผู้ใช้ผู้ผลิต และผู้จำหน่ายพลังงานหมุนเวียนเป็นลำดับแรก และจัดให้มีกฎหมายส่งเสริมพลังงานหมุนเวียน ซึ่งส่วนนี้ดิฉันคิดว่าจะเป็นตัวลดความเหลื่อมล้ำ ----------

เพราะว่าประชาชนจะไม่ใช่เป็นเพียงแค่ผู้บริโภค แต่จะสามารถเข้ามาเป็นผู้ผลิต การที่มีการเริ่มผลิตนั้น จะทำให้ลดรายจ่าย การลดรายจ่ายเป็นการเพิ่มรายได้ มีตัวอย่างของรัฐบาลเยอรมันนะคะ เขาส่งเสริมด้วยการรับซื้อไฟฟ้าจากประชาชนและชุมชนเป็นหลัก ก่อนซื้อจากผู้ผลิตขนาดใหญ่ โดยส่งเสริมพลังงานไฟฟ้าแบบรูฟท็อป (Rooftop) คือบนหลังคา ซึ่งมีสัดส่วนถึง ๘๔ เปอร์เซ็นต์ของการติดตั้งโซลาร์เซลล์ทั้งหมดนะคะ ดิฉันเองอยากจะกราบเรียนต่อท่านประธานและเพื่อนสมาชิกว่าการที่เราจะลดความเหลื่อมล้ำนั้น เราต้องกระจายอำนาจไปสู่ประชาชน ไม่ใช่เพียงกระจายอำนาจทางการเมืองแต่ต้องกระจายอำนาจในทางเศรษฐกิจ มหาตมะ คานธี เคยกล่าวไว้ว่าการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจนั้น อินเดียและโลกจะรอดได้มิใช่ด้วยการผลิตขนาดใหญ่คือแมส โพรดักชัน (Mass production) แต่จะรอดได้ด้วยการผลิตโดยคนส่วนใหญ่ โพรดักชัน บาย เดอะ แมส (Production by the Mass) ดิฉันเองเชื่อมั่นว่าประชาธิปไตยทางการเมืองจะยั่งยืนได้ ต้องถูกรองรับไปด้วยประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ ด้วยการกระจายอำนาจไปให้กับประชาชน เพราะฉะนั้นการกระจายอำนาจทางการเมืองเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอนะคะ ดิฉันจึงอยากกราบเรียนคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญว่า ท่านต้องพิจารณาให้มีกลไกที่มีประสิทธิภาพที่เป็นการกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจไปถึงมือประชาชนคนเล็กคนน้อยให้ได้ค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับที่ปล่อยให้คุณรสนาอภิปรายเกินเลยนั้นในฐานะที่ได้สงวนเรื่องนี้ไว้ เพราะฉะนั้นเริ่มจากท่านคำนูณ ๖ นาทีครับ

นายคำนูณ สิทธิสมาน : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม คำนูณ สิทธิสมาน ในฐานะสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ก่อนอื่นผมขอแสดงความชื่นชมแล้วก็ถือว่าเป็นมิติใหม่อย่างยิ่งที่คณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานได้บรรจุในประเด็นที่ ๕ เอาไว้ที่ระบุไว้ว่า ปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงธรรมชาติอื่น ๆ เป็นทรัพยากรของชาติและมีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะ การสำรวจ การผลิต และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรนั้นต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชน ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญแก่การใช้ในประเทศเป็นลำดับแรก ถ้าจะเติมสักนิดหนึ่งก็คือว่าการใช้ของภาคประชาชนในประเทศก็จะเป็นประโยชน์ อย่างไรก็ตามครับท่านประธาน ผมเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพราะว่าเป็นหลักการที่ยืนยงมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๔

สปช. ๑๐/๒๕๕๗ หทัยกาญจน์ ๘๗/๒

นับจนถึงบัดนี้ก็ ๔๓ ปี ผ่านรัฐธรรมนูญฉบับถาวรมาแล้ว ๖ ฉบับ รัฐธรรมนูญชั่วคราวมาแล้ว ๕ ฉบับ หลักการนี้ไม่เคยถูกแก้ไขเลย คือหลักการที่บรรจุไว้ในมาตรา ๒๓ ของ พ.ร.บ. ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ว่าปิโตรเลียมเป็นของรัฐ ท่านประธานครับ กระผมเข้าใจดีว่าการร่าง พ.ร.บ. ปิโตรเลียมในยุคนั้นเต็มไปด้วยความรอบคอบและใช้เวลาพอสมควร ได้สนทนากับท่านศาสตราจารย์ดอกเตอร์อมร จันทรสมบูรณ์ ซึ่งในขณะนั้นมีส่วนอย่างสำคัญ แต่ว่าสถานการณ์ในขณะนั้นกับสถานการณ์ในขณะนี้ผมเห็นว่าเราจะต้องทบทวนครับ และผมยินดีที่เป็นการทบทวนมาจากคณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงาน ท่านประธานครับ หลักการของ พ.ร.บ. ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ มาตรา ๒๓ ที่ว่าปิโตรเลียมเป็นของรัฐนี่นะครับเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ก่อนหน้านี้เรามีกฎหมาย พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ก็ยังไม่ได้เขียนอย่างนี้ แต่ก็พอตีความได้ว่าแร่เป็นของรัฐเช่นกัน พอจะมีการแก้ไข พ.ร.บ. แร่ ในปี ๒๕๔๕ แล้วในที่สุดก็มีการพยายามแก้ไขกันมา ผมจำไม่ได้ว่า ๔ ครั้งหรือ ๕ ครั้ง ก็มีการบัญญัติโดยอาศัยต้นแบบจาก พ.ร.บ. ปิโตรเลียม มาตรา ๒๓ บัญญัติไว้ว่าแร่เป็นของรัฐ ก็ประสบกับการต่อต้านจากภาคประชาชนมากมายจนไม่สามารถจะผ่านไปได้ในสถานการณ์ปกติ ดังที่ท่านประธานกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานก็ได้พูดออกมาแล้วนะครับ เพราะฉะนั้นเราจึงต้องมาทบทวนดู ผมเห็นว่านอกจากคณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานจะเสนอว่า ทรัพยากรปิโตรเลียมเป็นทรัพยากรของชาติมีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะแล้ว ก็ยังเป็นมิติใหม่ที่คณะกรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอไว้ในประเด็นเดียวกันว่า ทรัพยากรธรรมชาติเป็นทรัพย์ของแผ่นดิน แล้วก็มีรายละเอียดมากมาย ผมจะไม่สามารถพูดได้หมดนะครับ ----------

- ๘๘/๑

แต่ว่าการเสนอให้บรรจุของทั้ง ๒ คณะกรรมาธิการเนื้อหาสารัตถะไว้ในร่างรัฐธรรมนูญจะต่างกัน คณะปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบอกให้บรรจุไว้ในแนวนโยบายของรัฐ คณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานบอกให้บรรจุไว้ในการปฏิรูปและการสร้างความปรองดองหมวดที่ ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและการสร้างความเป็นธรรม แต่ผมเห็นว่าถ้ามีความตกผลึกอย่างนี้แล้วนี่นะครับ ทำไมท่านไม่เสนอให้บรรจุไว้ในหมวดสิทธิของพลเมืองเลยครับ ในฐานะที่ก็เป็นส่วนหนึ่งพอจะกล่าวได้ว่าเป็นสิทธิในทรัพย์สินที่ให้ทรัพยากรแร่และปิโตรเลียมเป็นทรัพยากรของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ และสิ่งที่ท่านจะต้องดำเนินการต่อไปเลยทันที ดังที่ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้แถลงไว้เมื่อคืนนี้ก็คือว่า สิ่งที่จะเกิดขึ้นเป็นจริงนอกเหนือจากการบัญญัติไว้เป็นคำในรัฐธรรมนูญแล้วก็คือว่าการดำเนินการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับสิ่งที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีนี้ก็คือ พ.ร.บ. ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ เพราะว่าจากต้นสายธารที่ว่าปิโตรเลียมเป็นของรัฐ ในยุคนั้นเราจำเป็นต้องทำแบบนี้เมื่อ ๔๓ ปีก่อน เพื่อดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติเขาเข้ามาลงทุน เมื่อเขาเข้ามาลงทุนแล้วเขาก็ต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์สูงสุดของเขา เพราะฉะนั้นโดยสารัตถะของ พ.ร.บ. ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ จึงเป็นการให้สัมปทานแก่เอกชนซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นเอกชนต่างชาตินะครับ แล้วก็เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการส่งออกนะครับ แม้ว่าจะให้มีการขายในประเทศได้ก็จะต้องขายในราคาส่งออกสถานเดียว ผมคงไม่สามารถที่จะยกรายมาตราได้ เพราะฉะนั้นการที่เราจะมีทรัพยากรปิโตรเลียมของเรา ไม่ว่าจะมาก ไม่ว่าจะน้อย ซึ่งก็ต้องถกเถียงกันต่อไปนะครับ แต่ว่าเราไม่สามารถจะบริโภคในประเทศได้ในราคาที่เสมือนในประเทศ เพราะว่าเราต้องมีหลักประกันในกฎหมายในการให้สัมปทานว่าเขาจะต้องขายได้ในราคาตลาดโลก ในกรณีที่จะขายได้ในราคาในประเทศที่ต่ำกว่าราคาตลาดโลกได้มีครับ ในกฎหมายมีไว้ แต่เป็นโอกาสที่เกิดขึ้นได้น้อยมากครับ ก็คือสามารถที่จะผลิตปิโตรเลียมได้ ๑๐ เท่าของความต้องการในประเทศ หรือผลิตก๊าซธรรมชาติได้มากกว่าความต้องการในประเทศ ซึ่งโอกาสจะเกิดขึ้นได้น้อยมาก เพราะฉะนั้นนี่คือสิ่งที่เป็นประชาธิปไตยที่กินได้ครับ ถ้าเราสามารถจากต้นสายธารที่แก้ไขเสียใหม่ว่า ปิโตรเลียมเป็นทรัพยากรของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ แล้วนำไปสู่การปรับตัวบทกฎหมายของ พ.ร.บ. ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และที่สำคัญอย่างยิ่งผมเชื่อว่าจำเป็นจะต้องมีการทบทวนร่าง พ.ร.บ. แร่ฉบับใหม่ที่ผมทราบจากข่าวว่าผ่านคณะรัฐมนตรีมาแล้ว แต่พี่น้องประชาชนจำนวนหนึ่งเขาก็ตั้งขบวนคัดค้านกันอยู่นะครับ

ถ้าเราสามารถปรับให้เป็นไปในทิศทางทั้ง ๕ ประเด็นที่คณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานได้กรุณาเสนอมานี้ผมเชื่อว่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และผมขอย้ำนะครับว่าควรจะต้องบัญญัติหลักการนี้ไว้ในหมวดสิทธิของพลเมือง และสิ่งที่กรรมาธิการปฏิรูปพลังงานจะต้องทำในอีก ๑ ปีต่อไปนี้ก็คือท่านจะต้องสร้างต้นแบบของ พ.ร.บ. ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ที่จะต้องบัญญัติให้สอดคล้องกับในประเด็นที่ ๕ ที่ท่านเสนอมานี้ ผมเชื่อว่าน่าจะเป็นทางออกในการลดความเหลื่อมล้ำในโอกาสของประชาชนได้ กราบขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณมาก ๆ เลยครับ ถัดไปคุณคุรุจิต นาครทรรพ ครับ

นายคุรุจิต นาครทรรพ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม คุรุจิต นาครทรรพ ครับ ก่อนอื่นก็ต้องขอแสดงความชื่นชมและขอบคุณท่านประธานกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานนะครับที่ได้นำเสนอประเด็นทั้ง ๖ ประเด็นต่อคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อให้ได้รับการพิจารณาบรรจุอยู่ในรัฐธรรมนูญที่กำลังยกร่างนะครับ ผมก็มีความเห็นสนับสนุนทั้ง ๖ ประเด็นที่คณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานได้นำเสนอนะครับ

ในประเด็นแรก เรื่องของความมั่นคงด้านพลังงาน หรือเอนเนอร์จี ซีเคียวริตี (Energy security) ผมว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดนะครับ เรื่องของการจัดหาพลังงานให้มีเพียงพอ พร้อมใช้ ต่อเนื่อง ไม่ขาดแคลน ในราคาที่เป็นธรรมเป็นนโยบายที่สำคัญของทุกรัฐบาล แล้วเราจำเป็นต้องมีพลังงานใช้ พลังงานเป็นปัจจัยที่ ๕ ของการดำรงชีวิตของมนุษย์ไปแล้ว ----------

แต่เรื่องของความมั่นคงด้านพลังงานนี่กินความกว้างกว่าเรื่องของการจัดหาเพียงอย่างเดียว การจัดหาต้องจัดหาให้ทั่วถึง ให้คนไทยทุกหมู่เหล่าได้เข้าถึงพลังงานในราคาที่เขาเข้าถึงได้ แล้วพลังงานเหล่านั้นก็ต้องเป็นพลังงานที่มีคุณภาพนะครับ เราคงไม่ต้องการเปิดไฟฟ้าแล้วโวลต์ (Volt) ตกหรือเฮิร์ทซ์ (Hertz) ตกนะครับ หรือเข้าไปเติมน้ำมันแล้วออกเทน (Octane) ได้ไม่เป็นไปตามที่นั่นนะครับ สิ่งหนึ่งที่เราควรตระหนักก็คือประเทศไทยเราเป็นประเทศที่นำเข้าสุทธิด้านพลังงานกว่าร้อยละ ๕๕ ของพลังงานที่เราใช้ยังต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในรูปน้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน หรือแม้แต่ไฟฟ้าพลังน้ำจากประเทศเพื่อนบ้าน ในเมื่อเราต้องนำเข้าพลังงานมากกว่าครึ่งจากต่างประเทศ ในเรื่องของราคาพลังงานมันหลีกเลี่ยงไม่พ้นเลยที่เราจะต้องยึดโยงกับกลไกตลาด ราคาที่เป็นไปตามกลไกตลาดโลกนะครับ เพราะฉะนั้นปัญหาเรื่องความมั่นคงด้านพลังงานมันเกี่ยวเรื่องทั้งการจัดหา แต่การจัดหาจะให้มีเพียงพอเราก็ต้องจัดหาในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อทั้งผู้บริโภค ผู้ผลิตและผู้นำเข้าด้วยนะครับ

อีกเรื่องหนึ่งที่ผมอยากจะขอย้ำเป็นพิเศษก็คือ เรื่องของพลังงานทดแทนและพลังงานหมุนเวียนนะครับ ในยุคที่ราคาน้ำมันแพงตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ เป็นต้นมา ประเทศทั้งหลายที่ต้องนำเข้าน้ำมันได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากราคาน้ำมันแพงโดยทั่งถึงกัน ประเทศไทยก็ไม่ยกเว้น พลังงานหมุนเวียนเป็นพลังงานที่ใช้มาแล้วเกิดขึ้นใหม่ได้ และในประเทศต่าง ๆ ก็พยายามส่งเสริมนะครับ ก็อยากจะเรียนว่าประเทศไทยเราจากที่เมื่อปี ๒๕๔๗ เรามีสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อการใช้พลังงานโดยรวมเพียงไม่ถึงครึ่งเปอร์เซ็นต์ ในกลางปี ๒๕๕๗ สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนของเราได้เพิ่มมาถึง ๑๑.๗ เปอร์เซ็นต์แล้วนะครับ ไม่ใช่พลังงานทดแทนจะมีทั้งเรื่องของไฟฟ้า พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานน้ำขนาดเล็ก พลังงานจากชีวมวล ก๊าซชีวภาพ หรือจากขยะเท่านั้น พลังงานที่ได้จากพืชผลทางการเกษตรที่ใช้ในโรงงานเป็นในรูปของความร้อนก็เป็นการลดการใช้ไฟฟ้าถือเป็นพลังงานอีกประเภทหนึ่ง แล้วที่สำคัญที่คนไทยได้ใช้มาเป็นเวลานานตามแนวทางพระราชดำริก็คือเชื้อเพลิงชีวภาพ ก๊าซโซฮอล์ และไบโอดีเซล ผมก็มีความภูมิใจมากที่ประเทศไทยเราผู้ใช้รถยนต์มีความมั่นใจในคุณภาพของน้ำมันก๊าซโซฮอล์จนเป็นพลังงานหลักปริมาณมากของผู้ที่ใช้กลุ่มเบนซิน ขณะที่น้ำมันดีเซลที่เราใช้อยู่ทุกวันนี้ทุกหยดร้อยละ ๖-๗ ผสมไบโอดีเซล ซึ่งก็ช่วยให้เกษตรกรได้มีรายได้ที่ดีขึ้นนะครับ แต่พลังงานทดแทนนั้นก็มีข้อจำกัดในเรื่องของศักยภาพ และถ้าเราไม่ดูแลให้ดีก็อาจจะมี

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมด้วย เพราะฉะนั้นการพัฒนาพลังงานต้องควบคู่ไปกับการดูแลสิ่งแวดล้อมให้เกิดการใช้พลังงานที่สะอาดนะครับ

ในเรื่องของทรัพยากรปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงธรรมชาติอื่น ๆ ที่คณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานได้กรุณาบรรจุไว้ ผมก็อยากจะเรียนว่าพระราชบัญญัติปิโตรเลียมและกฎหมายเกี่ยวกับเหมืองแร่ของไทยระบุให้ปิโตรเลียมหรือเชื้อเพลิงต่าง ๆ ไม่ว่าจะอยู่ในที่ดินของใครก็ตามเป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐ การสำรวจและผลิตทรัพยากรเหล่านี้จึงต้องได้รับการอนุญาตจากรัฐก่อน แล้วก็เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ ประโยชน์ประเทศชาติและประชาชนนะครับ ข้อเสนอข้างต้นของกรรมาธิการก็เพื่อเป็นการย้ำเตือนว่าในการอนุญาตให้การสำรวจและผลิตปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงธรรมชาติ ภาครัฐต้องคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน ขณะเดียวกันการอนุญาตก็ต้องสร้างแรงจูงใจที่พอสมควรที่จะทำให้ผู้รับอนุญาตมีการสำรวจที่ถูกต้องตามหลักวิชา มีการลงทุนเพื่อให้ได้พบทรัพยากรและนำขึ้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์และมูลค่าเพิ่มสูงสุดแก่ประเทศ ภายในประเทศโดยมีส่วนแบ่งของรัฐที่เป็นธรรมสูงสุดที่เหมาะสม และไม่เป็นการกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากเกินไป ไม่เป็นการสร้างความเดือดร้อนแก่ชุมชนในเขตใกล้การสำรวจนะครับ ----------

เพราะฉะนั้นระบบต่าง ๆ ที่มีการกล่าวถึงพระราชบัญญัติปิโตรเลียม ก็ได้มีการทบทวนแก้ไขมาโดยตลอด ล่าสุดในปี ๒๕๕๐ มีการทบทวนโดยคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งก็มีการพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมกับศักยภาพของปิโตรเลียมที่เรามีอยู่ ซึ่งเรื่องนี้ก็อยากจะกราบเรียนว่าคณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานก็กำลังพิจารณาอยู่นะครับ และคงจะได้นำเสนอต่อสภาแห่งนี้ในโอกาสต่อไป ขอบพระคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณนะครับ ถัดไปเชิญคุณชาลี เจริญสุข ครับ

นายชาลี เจริญสุข : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพครับ ผม นายชาลี เจริญสุข สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ลำดับที่ ๐๕๙ นะครับ วันนี้ขออนุญาตที่จะอภิปรายเกี่ยวกับคณะกรรมาธิการปฏิรูปการพลังงาน ซึ่งเป็นประเด็นใหญ่นะครับ หลายท่านเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญในเรื่องของพลังงานระดับประเทศ ก็คือติดตามเรื่องพลังงานมาตลอด ต่อสู้กันมาตลอด ตรงนี้ก็ต้องขอชื่นชมทุกท่านที่ได้ต่อสู้ในเรื่องของการพลังงานในประเทศไทย สำหรับตัวผมเองนั้นผมก็ได้รับการร้องเรียนในเรื่องพลังงาน ซึ่งในขณะนี้จะเห็นว่าพลังงานเป็นข่าวดีของคนไทยที่พลังงานนี้ลดลงเกือบทุกวัน แต่ท่านเชื่อไหมครับก็เป็นความทุกข์เป็นความเศร้าใจของผู้ประกอบการ เพราะเขาก็ซื้อน้ำมันราคาสูง เมื่อวานนี้ซื้อ ๒๙ บาท วันนี้ต้องมาขาย ๒๘ บาท วันนี้ซื้อ ๒๘ บาท พรุ่งนี้ต้องไปขาย ๒๗ บาท ตรงนี้นะครับ เราจะมองข้ามไม่ได้ว่าผู้บริโภคต้องการพลังงานราคาถูก แต่ถ้าหากว่าผู้ประกอบการเองปรับตัวไม่ทันก็แย่เหมือนกัน อีกมุมหนึ่งเป็นมุมซึ่งผมเองอยากจะกราบเรียนไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องว่า การที่จะกำหนดราคาพลังงานนี้ให้คำนึงถึงผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับเรื่องขนส่ง ไม่ว่าจะเป็นสินค้า เขาไม่ได้ประมูลงานวันต่อวัน เขาประมูลงานล่วงหน้าเป็นปีนะครับ เวลาแข่งขันในการประมูล ประมูลนี่อย่างต้นปีน้ำมันดีเซลราคา ๓๐ บาทหรือไม่ถึง ๓๐ บาท แต่ขณะที่คู่แข่งขันทุกคนก็พยายามจะลดราคาในการประมูล แต่ปรากฏว่าท่านเชื่อไหมครับ เวลาประมูลทุกคนก็ต้องประมูลที่ต่ำสุดและกลัวขาดทุน แต่คนที่ประมูลได้คือราคาที่ต่ำสุด แต่เขาก็จะเหลือกำไรน้อยที่สุด ฉะนั้นคนที่ไม่ได้ประมูลก็จะไม่ได้งานเพราะกำไรน้อย แต่ปัจจุบันนี้เขาก็ไม่ทราบว่าน้ำมันตลาดโลกมันจะถูกลงขนาดนี้นะครับ จนทำให้ในขณะนี้เขาก็อาจจะว่างงาน ไม่มีงานทำด้วยซ้ำ นี่ก็เป็นมุมหนึ่งที่ผมเองในฐานะของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติระดับจังหวัดที่ได้รับร้องเรียนมาก็ต้องนำมาชี้แจง และร้องเรียนเพื่อให้คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญนี้

ถึงแม้จะเป็นเสียงในมุมที่เป็นมุมที่ดี ข่าวดี แต่ก็มีแง่มุมที่อยากจะฝากไว้ว่า นี่คือปัญหาของภาคธุรกิจเหมือนกันนะครับ

ประเด็นต่อมานะครับ ที่ผมเองได้อ่านในเรื่องของการปฏิรูปพลังงานแล้วในประเด็นที่ ๔ ผมเองอยากจะกราบเรียนว่าอยากให้มีการส่งเสริมในเรื่องของการให้เปิดเสรีพลังงานทดแทน พลังงานหมุนเวียนนี่นะครับ ผมอนุญาตขอเสริมแล้วก็ชื่นชมว่าถ้าเปิดเป็นกฎหมายและให้เสรีจริง ๆ อย่างเช่น การผลิตพลังงานทดแทนจากพืช ตั้งแต่สบู่ดำเป็นต้นมานะครับ ที่เราก็คงจะลืมกันไปแล้ว นี่ก็คือพลังงานทดแทน จนมาถึงยางนาซึ่งโบร่ำโบราณเขาก็ทำกันมาตลอด สุดท้ายมีพืชพลังงานตัวหนึ่งซึ่งผมก็เพิ่งทราบนะครับหญ้าเนเปียร์ หญ้าเลี้ยงช้างนี่ก็เป็นพลังงานทดแทน พลังงานหมุนเวียน ซึ่งถ้าหากชาวบ้านเขามีโอกาสทำแล้วนะครับ แล้วสามารถจะเอาไปใช้เอง และถ้าเป็นไปได้เปิดโอกาสให้เขาได้จำหน่าย โดยภาครัฐผมมองอย่างนี้ว่าภาครัฐจะต้องมีการรับซื้อ ----------

หรือเป็นการอำนวยความสะดวก อย่างเช่นมีโมบาย (Mobile) ในการรับซื้อที่เป็นก๊าซแล้วเพราะว่าถ้าเหลือใช้ ถ้าต่อท่อก๊าซจากบ้านชาวบ้านนี่ครับเพื่อไปอยู่ในคลังของก๊าซธรรมชาติมันไม่คุ้มหรอกครับ จะเห็นว่าถ้ามีการลงทุนเพิ่มโดยการทำโมบายสำหรับรับซื้อตามจุดต่าง ๆ นี่ก็เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับพี่น้องประชาชน ผมว่าประชาชนจะมีความสุขมาก เพราะ ๑. เขาได้ใช้ เหลือใช้ก็ได้ขายด้วย อันนี้เป็นโมบาย ยูนิต (Mobile unit) สำหรับการรับซื้อก๊าซธรรมชาติ ซึ่งต่อไปเพื่อนสมาชิกของปฏิรูปพลังงานก็คงจะพูดในเรื่องของการที่จะทำระบบโซลาร์เซลล์ต่อไป แต่ผมคงจะไม่แตะ เพราะว่ามีผู้เชี่ยวชาญอีกหลายท่าน

ประเด็นต่อมาที่อยากที่จะเสนอก็คือ เป็นประเด็นที่สำคัญมาก ๆ นะครับ ประเด็นที่ ๖ นะครับ เรื่องของการที่จะส่งเสริมให้มีการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม ในประเด็นที่ ๖ ได้เสนอไว้เรื่องหนึ่ง เรื่องหลอดไฟแอลอีดี (LED) ในการพัฒนา แล้วก็เป็นการลด ประหยัดการใช้พลังงาน เพื่อให้พลังงานส่วนที่เหลือเอาไว้ใช้ให้กับโรงงานอุตสาหกรรมจะได้ไม่ต้องไปสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มเติม ซึ่งก็มีปัญหาว่าสร้างโรงไฟฟ้าก็โดนต่อต้านใช่ไหมครับ ส่วนของผมได้รับหนังสือฉบับหนึ่ง อยากให้มีการส่งเสริมเรื่องยานยนต์ไฟฟ้าครับ อย่างเช่น ยานยนต์ไฟฟ้าก็หมายความว่ามีทั้งรถยนต์และมอเตอร์ไซค์ไฟฟ้า รถยนต์ไฟฟ้า มอเตอร์ไซค์ไฟฟ้า ขออีกนิดเดียวครับ เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญอยากจะให้มีการส่งเสริม ที่ผ่านมานี้มอเตอร์ไซค์ไฟฟ้านี่ครับ มีการผลิตแล้วในประเทศไทยจริง ๆ ครับ มีบริษัทแต่ไม่ประสบความสำเร็จในการจำหน่าย เพราะอะไรรู้ไหมครับ เพราะว่ารัฐหรือท้องถิ่นไม่ได้ประกาศส่งเสริมอย่างชัดเจน อย่างเช่นในกรุงเทพมหานครในจุดที่มีการจราจรแออัด แต่มีมอเตอร์ไซค์ที่ใช้เครื่องยนต์ปล่อยก๊าซพิษมากมาย ในเขตที่การจราจรแออัดทำไมไม่ประกาศว่า เขตนั้นเป็นเขตที่มีมลพิษสูงควรหันมาใช้หรือนับถอยหลังว่าอีก ๑ ปีข้างหน้าเขตนี้จะต้องเป็นเขตในการใช้รถมอเตอร์ไซค์ไฟฟ้า เอาเป็นโซน ๆ เลยครับ อย่างผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครร่วมกับทางรัฐบาลประกาศเลยครับว่า เขตนี้ในอนาคตต้องใช้มอเตอร์ไซค์ไฟฟ้า ๑ ปีทำได้ ๒ ปีทำให้ได้ ๓ ปีทำให้ได้ อย่างนี้นี่ครับผมมั่นใจเลยว่าการที่จะหันมาใช้พลังงานยานยนต์ไฟฟ้าก็จะประสบผลสำเร็จ ผู้ผลิตยานยนต์ไฟฟ้าก็จะอยู่ได้ ทุกวันนี้อยู่ไม่ได้ครับ ฉะนั้นผมขอฝากประเด็นไว้ จริง ๆ มีประเด็นอีกเยอะนะครับ ก็จะได้ส่งเป็นหนังสือต่อท่านประธานปฏิรูปพลังงานต่อไปยังท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญในเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ ด้วย กราบขอบพระคุณท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ ถัดไปอาจารย์ดุสิต เครืองาม ครับ

นายดุสิต เครืองาม : กราบเรียนท่านประธาน สปช. ที่เคารพ ท่านกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานและคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญครับ กระผม ศาสตราจารย์ ดอกเตอร์ดุสิต เครืองาม สปช. หมายเลข ๗๙ ขออภิปรายสนับสนุนประเด็นต่าง ๆ ที่ท่านประธานกรรมาธิการพลังงานได้รายงานไปแล้วดังต่อไปนี้ครับ ท่านประธานครับ เชื้อเพลิงปิโตรเลียมก็ดี ก๊าซธรรมชาติก็ดีที่เราขุดพบในอ่าวไทย ในสภาพความจริงตอนนี้กำลังเริ่มหมดลงไปทุกปี ๆ ก็ไม่ทราบว่าใน ๗ ปี ๑๐ ปี ๑๕ ปี หรือ ๒๐ ปีข้างหน้ามันจะหมดเกลี้ยงไปเมื่อไร ขึ้นอยู่กับโชคชะตานะครับว่าจะขุดเจอหรือไม่เจอ ดังนั้นทางรอดของประเทศไทยมีทางเดียวที่เราจะต้องทำตอนนี้ก็คือการจะต้องเร่งใช้ทรัพยากรที่เรามีอยู่ในประเทศไทยอย่างจริงจัง นั่นก็คือการใช้พลังงานหมุนเวียน ถ้าเราเงยหน้าขึ้นท้องฟ้าเราก็จะมีดวงอาทิตย์ ถ้าเราก้มลงดินเราก็จะมีดินซึ่งอุดมสมบูรณ์ ซึ่งสามารถนำมาผลิตเป็นเชื้อเพลิงชีวมวลได้แบบนี้เป็นต้น ----------

- ๙๒/๑

ผมจึงอยากเสนอว่าตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไปนะครับ คนไทยเราทั้งประเทศต้องเปลี่ยนทัศนคติแล้วนะครับ อย่าไปคิดว่ารัฐมีหน้าที่เป็นผู้จัดหาพลังงาน อย่าไปคิดว่าประชาชนมีหน้าที่เป็นผู้ใช้พลังงานแต่เพียงอย่างเดียว ในรัฐธรรมนูญนี้นะครับ ผมคิดว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเขียนให้เป็นหน้าที่ของประชาชนคนไทยด้วยซ้ำไปว่า จะต้องเป็นทั้งผู้ใช้พลังงานและผู้ผลิตพลังงาน และในการใช้พลังงานนั้นก็ต้องใช้แบบคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพด้วยนะครับ เมื่อเป็นดังนี้ประเทศไทยเราก็จะรอดปลอดภัยได้ ตัวอย่างเป็นรูปธรรมนะครับในการที่จะใช้พลังงานหมุนเวียนให้เป็นประโยชน์ก็คือการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ เพราะว่าแสงอาทิตย์นี่นะครับ ลงถึงพื้นโลกทุกวันทุกตารางเมตร แล้วก็ประเทศไทยเราก็อยู่ในแหล่งพื้นที่ที่มีแสงแดดเข้มข้นดีตลอดทั้งปีด้วยนะครับ แล้วก็อย่ามาคิดนะครับว่าการลงทุนติดตั้งโซลาร์เซลล์ ในวันนี้ราคาแพง เดี๋ยวนี้มีเงินแค่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือ ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือ ๓๐๐,๐๐๐ บาท ท่านก็สามารถติดตั้งโซลาร์รูฟทอปบนหลังคาบ้านได้แล้ว และรัฐเองก็มีโครงการรับซื้อไฟฟ้าในราคาพิเศษอยู่ด้วย ต้นทุนของค่าไฟฟ้าจากโซลาร์เซลล์ตอนนี้นะครับ ลงมาเหลือแค่ ๕-๖ บาทเท่านั้น แทบจะลงมาใกล้กับค่าไฟฟ้าปกติด้วยซ้ำไป ยิ่งถ้าเปรียบเทียบกับอัตราค่าไฟฟ้าที่เรียกว่าทีโอยู มิเตอร์ (TOU meter) หรือว่าไทม์ ออฟ ยูส มิเตอร์ (Time of use meter) แล้วนี่ใกล้กันมากทีเดียวครับ เงินลงทุนเหล่านี้ก็จะถูกลงไปเรื่อย ๆ ผมเชื่อว่าไม่เกิน ๕ ปี อย่างนานที่สุดก็คือ ๑๐ ปี ค่าไฟฟ้าที่ผลิตจากแสงอาทิตย์จะลงมาเท่ากับหรือว่าถูกกว่าไฟฟ้าที่ประชาชนต้องซื้ออยู่ในทุกวันนี้ เมื่อนั้นนะครับก็จะเกิดการค้าหรือว่าเสรีเกิดขึ้น แต่ว่าตอนนี้ครับท่านประธานครับ ระบบการซื้อการขายพลังงานไฟฟ้าของประเทศไทยเรานี่ถูกผูกขาด เรียกว่าเป็นซิงเกิล โพรดิวเซอร์ (Single producer) แล้วก็ซิงเกิล บายเยอร์ (Single buyer) ซึ่งตรงนี้นะครับคิดว่าในรัฐธรรมนูญนี่หรือแม้แต่กระทั่งในร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับไฟฟ้าหรือพลังงานจะต้องเปลี่ยนรูปแบบแล้วนะครับ จะต้องปฏิรูปว่าประเทศไทยเรานี่ผู้ซื้อกับผู้ผลิตไม่ใช่ ๑ ต่อ ๑ อีกต่อไปแล้ว ผู้ซื้อผู้ผลิต ผู้ซื้อผู้ขายจะต้องเป็นมวลมหาประชาชนทั้งประเทศ ประชาชนทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องเข้าถึงพลังงานแล้วก็ผลิตพลังงาน แต่ทุกวันนี้นะครับไม่ว่าจะดูกฎหมายหรือว่าระเบียบอะไรต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่ขัดไปทั้งหมดว่าไม่ให้ประชาชนทำอันโน้น ไม่ให้ประชาชนทำอันนี้ ผมจะขอยกตัวอย่างให้ฟังครับ กรณีพลังงานแสงอาทิตย์

ข้อห้ามข้อที่ ๑ การผลิตไฟฟ้าด้วยแสงอาทิตย์จะกระทำมิได้ ถ้าไม่มีใบอนุญาตประกอบกิจการพลังงาน ใครจะติดตั้งโซลาร์เซลล์บนพื้นดินก็ไม่ได้ บนหลังคาบ้าน

ก็ไม่ได้ เมื่อไม่กี่สัปดาห์นี้นะครับ กระทรวงอุตสาหกรรมเพิ่งแก้กฎกระทรวง จนกระทั่งให้การติดตั้งโซลาร์รูฟทอปนั้นได้รับการยกเว้นไม่ต้องไปขอใบ รง. ๔ แต่การติดตั้งบนพื้นดินเล็ก ๆ นี่นะครับ ยังจะต้องขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน

ข้อห้ามข้อที่ ๒ ถ้าไม่มีโพรแกรม (Program) พิเศษใด ๆ จากรัฐมาสนับสนุนในการประกาศเป็นครั้ง ๆ ห้ามไม่ให้ติดตั้ง ห้ามไม่ให้ขายไฟฟ้า อ้าว แล้วถ้าจะติดตั้งใช้ไฟฟ้าเองได้ไหมล่ะครับ ตอบ เขาบอกว่าได้ แต่ต้องไม่มีไฟฟ้าเหลือ ต้องไม่มีไฟฟ้าเหลือย้อนขึ้นไปหาเสาไฟฟ้าเด็ดขาด เหลือย้อนเมื่อไรการไฟฟ้าก็จะมาถอดมิเตอร์เมื่อนั้น นี่คือข้อเท็จจริง

ข้อที่ ๓ ใครติดตั้งโซลาร์เซลล์ ไม่ว่าจะอยู่บนดินหรือบนพื้นดินอะไรนี่นะครับ ต้องได้รับการขออนุญาตที่ผมเรียนแล้ว และก็ต้องไม่ให้มีกระแสไฟฟ้าไหลย้อน โรงเรียนก็ดี วัดก็ดีถูกถอดมิเตอร์ไปหลายที่แล้ว มีผู้ใจดีบุญกุศลบริจาคโซลาร์เซลล์ให้กับโรงเรียนประมาณ ๓ กิโลวัตต์ ปรากฏว่าเสาร์ อาทิตย์โรงเรียนหยุด นักเรียนไม่มาโรงเรียน ไฟฟ้ามันไหลย้อน วันรุ่งขึ้นการไฟฟ้าก็เลยมาถอดมิเตอร์ออกไปแล้ว แล้วก็นี่เป็นเรื่องจริงนะครับ

ข้อห้ามข้อที่ ๕ กระทรวงพลังงานเท่านั้นที่จะประกาศ

ข้อห้ามข้อที่ ๔ ห้ามก่อสร้างระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ในชุมชน ในสถานที่ราชการและในโรงเรียน เพราะเขาบอกว่าเดี๋ยวนี้การผลิตไฟฟ้ายังต้องใช้ พ.ร.บ. อุตสาหกรรม ปี ๒๕๓๕ อยู่ว่าการผลิตไฟฟ้าด้วยโซลาร์เซลล์นั้น ถือเป็นโรงงานที่มีภัยต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างยิ่ง เป็นโรงงานจำพวก ๓ ซึ่งมหัศจรรย์มากนะครับ ยังล้าหลังอยู่

ข้อห้ามข้อที่ ๕ กระทรวงพลังงานเท่านั้นที่จะประกาศว่าเมื่อใด ที่ไหน จะให้ใครผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีใดก็ตาม ทุกครั้งที่คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติมีการประกาศออกมาว่ารับซื้อไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ จากลม จากขยะชีวมวลเท่านั้น ๆ ราคาเท่านี้ ถ้ามานั่งวิเคราะห์ดูแล้วนั่นคือการที่รัฐเป็นผู้กำหนดแต่เพียงผู้เดียว ทำให้ประชาชนไม่มีความเป็นอิสระในการที่จะมีส่วนร่วมในการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานหมุนเวียนนะครับ ดังนั้นกระผมจึงขอกราบเรียนว่าวันนี้ถึงเวลาแล้วนะครับที่จะต้องมาปฏิรูปว่าประชาชนคนไทยนี่หน้าที่พลเมืองที่ดีก็คือเป็นผู้ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและต้องมีส่วนร่วมในการผลิตพลังงานด้วย ไม่เพียงแต่ไฟฟ้านะครับ แก๊สโซฮอล์ ไบโอดีเซลก็เช่นเดียวกัน

และประการสุดท้ายครับ เราจะต้องมีการส่งเสริมให้มีการใช้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสินค้าที่ผลิตในประเทศ พลังงานแสงอาทิตย์เราบอกว่าแสงแดดได้มาฟรี แต่ว่าตอนนี้ที่ไหนได้ครับต้องนำเข้าแผงโซลาร์เซลล์จากต่างประเทศปีละหลายหมื่นล้านบาท เผลอ ๆ ปี ๒๕๕๘ นี้จะต้องนำเข้านับเป็นแสนล้านบาท เพราะบังเอิญกระทรวงพลังงานบอกว่าต้องติดโซล่าให้เสร็จ ๒,๐๐๐-๓,๐๐๐ เมกะวัตต์ ภายใน ๑ ปี ในประเทศไทยเรามีโรงงานผู้ผลิตแผงเซลล์อยู่ตอนนี้ประมาณ ๓๐๐ เมกะวัตต์ครับ เราจะต้องช่วยกันส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้สามารถออกสู่ตลาดได้ ไม่สามารถที่จะสู้ราคากับประเทศจีนได้หรอกครับ ประเทศจีนส่งแผงเซลล์ราคาถูกไปตีตลาดในยุโรป ในยุโรปก็ใช้มาตรการแอนตี ดัมปิง (Anti-Dumping) ไปเรียบร้อยแล้ว ประเทศไทยเราก็ไม่มีแอนตี ดัมปิง แล้วก็ไม่มีมาตรการในการที่จะส่งเสริมโลคอล คอนเทนต์ (Local content) หรือว่าการผลิตในประเทศไทยเลยนะครับ จึงขอฝากกราบเรียนไว้ตรงนี้ด้วยเพื่อความยั่งยืน และเป็นการสร้างแรงงานอุตสาหกรรมที่จะเป็นแวลู เชน (Value chain) ต่อไปในอนาคต ขอบพระคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายเทียนฉาย กีระนันทน์ ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นางสาวทัศนา บุญทอง รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญคุณพรายพล คุ้มทรัพย์ ค่ะ

นายพรายพล คุ้มทรัพย์ : เรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาตินะครับ ผม พรายพล คุ้มทรัพย์ อยากจะพูดในเบื้องต้นเลย ความจริงแล้วในเรื่องของพลังงานเราได้คุยกันเรื่องควิก วินนะครับ เสนอตรงนี้เลยควิก วินทางด้านพลังงานจริง ๆ สำหรับสภาปฏิรูปก็คือว่า ถ้าเราจะเลิกผูกเนคไท แล้วก็เลิกใส่สูท แล้วก็เพิ่มอุณหภูมิของห้องนี้สัก ๑ องศา ผมคิดว่าควิก วินไปทันทีเลยนะครับ สามารถที่ประหยัดค่าไฟไปได้เยอะเลย คือที่ผมพูดอย่างนี้ไม่ใช่อะไร เพราะว่าผมสังเกตดูว่าในสภาแห่งนี้ ในสถานที่รัฐสภาแห่งนี้ในหลาย ๆ ห้องมันมีอุณหภูมิที่ค่อนข้างต่ำเกินไปนะครับ วันนั้นผมเดินไปอาคารด้านหลัง เข้าใจว่าอาคารที่ ๓ อุณหภูมิ ๒๒ องศาเซลเซียส ซึ่งต่ำเกินไปนะครับ แสดงว่าเราใช้ไฟมากเกินไป เพราะฉะนั้นอยากจะเสนอตรงนี้ครับ ควิก วิน พยายามที่จะเพิ่มอุณหภูมิหน่อยนะครับ พอดีท่านประธานไม่ได้ใส่เนคไท ไม่ได้ผูกเนคไทนะครับ แต่ว่าท่านยังใส่สูทอยู่ อันนี้อาจจะฟังดูเหมือนพูดเล่น แต่ว่ามันก็มีความตั้งใจจริง ๆ นะครับ

ทีนี้ประเด็นที่ทางท่านกรรมาธิการท่านประธานของผมนี่นะครับ คุณทองฉัตรได้นำเสนอทั้ง ๖ ประการ นี่ผมเห็นด้วยอย่างยิ่งนะครับ อยากจะอภิปรายแต่ว่าอยากจะขยายความในบางประเด็น แล้วก็บางประเด็นอาจจะเป็นการตั้งข้อสังเกตเพื่อที่เราจะได้ไปพิจารณาต่อไป อันนี้ก็จะเป็นประโยชน์สำหรับคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญด้วยนะครับ นำไปพิจารณาดู

ประเด็นแรก คือเรื่องราคาพลังงาน ซึ่งในประเด็นที่ ๑ ก็ได้ระบุชัดว่า รัฐต้องจัดหาหรือต้องสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน โดยจัดหาพลังงานให้เพียงพอ แล้วก็มีพูดถึงราคาที่เหมาะสมกับเป็นธรรม ผมอยากจะอภิปรายขยายความเรื่องราคาที่เป็นธรรมและเหมาะสมสักเล็กน้อยนะครับ เหมาะสมในที่นี้ความหมายก็คือว่าราคาของพลังงานควรจะสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง ทีนี้ต้นทุนที่แท้จริงมักจะมีการอภิปราย หรือมีการขัดแย้งกันพอสมควรว่าหมายความว่าอย่างไร ผมคิดว่าที่ดีที่สุดสำหรับคำว่า ต้นทุนที่แท้จริง ก็คือราคาตลาดโลก อันนี้เวลาพูดขึ้นมามันจะมีการถกเถียงว่าราคาตลาดโลกตรงไหน อย่างไรอะไรต่ออะไรพวกนี้ ความจริงเมื่อสักครู่นี้ดอกเตอร์คุรุจิตก็ได้อธิบายแล้วว่าเหตุผลที่เราต้องใช้ราคาตลาดโลกก็เพราะว่าพลังงานส่วนใหญ่เราต้องนำเข้า เพราะฉะนั้นต้นทุนค่าเสียโอกาสหรือออปเพอร์ทูนิตี คอสต์ (Opportunity cost) มันก็คือเงินตราต่างประเทศที่เราจะต้องซื้อสินค้านำเข้าในราคาตลาดโลก เพราะฉะนั้นต้นทุนที่แท้จริงก็คือราคาตลาดโลกนั่นเอง อันนี้เป็นเหตุผลที่ทำไมวันนี้ราคาน้ำมันถึงลดลงได้ ก็เพราะราคาตลาดโลกมันลดลงนั่นเอง ก็น่าจะเป็นข่าวดีพอสมควร แต่ว่าสำหรับบางคนยังไม่พอใจทำไมลดแค่ ๒ บาท บาทเดียว ทำไมไม่ลดสัก ๕ บาท ๑๐ บาท อันนี้ก็คงจะต้องไปดูในรายละเอียด ทีนี้บางประเด็นบางทีต้นทุนที่แท้จริงอาจจะไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นตลาดโลกก็ได้ เพราะว่าถ้ามันเป็นพลังงานที่ผลิตได้ในประเทศ แล้วโอกาสที่จะไปขายหรือส่งออกมันไม่มี หรือมีเหมือนกันแต่ว่าต้นทุนสูงเนื่องจากค่าขนส่งสูง ตรงนี้ต้นทุนที่แท้จริงก็อาจจะเป็นต้นทุนที่เป็นต้นทุนการผลิตที่แท้จริง ก็คือต้นทุนการผลิตที่มีประสิทธิภาพนั่นเองภายในประเทศ อันนี้จะมีข้อยกเว้นว่าไม่จำเป็นที่จะต้องใช้ราคาตลาดโลก ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือแก๊สธรรมชาติของเรานั่นเอง แก๊สธรรมชาตินี่ผลิตแล้วทุกลูกบาศก์ฟุตเราใช้ในประเทศ มันส่งออกได้เหมือนกัน แต่ว่าส่งออกค่าขนส่งมันแพงไม่สามารถที่จะหาผู้ซื้อได้ อันนี้คือประเด็นเกี่ยวกับเรื่องความเหมาะสมในส่วนของต้นทุน ความเหมาะสมอีกอันหนึ่งก็คือกำไรของผู้ผลิตและผู้ค้า อันนี้คงต้องยอมให้มีเพราะว่าการค้าขายจำเป็นที่จะต้องมีกำไร แต่ประเด็นก็คือว่าการกำหนดกำไรในทางราคาน้ำมันก็คือค่าการตลาด ค่าตลาดความจริงก็รวมทั้งกำไรและค่าใช้จ่ายของบริษัทน้ำมันเราจะทำอย่างไรให้เหมาะสม ผมคิดว่าอันนี้เป็นประเด็นที่สำคัญ เพราะว่ามักจะมีการถกเถียงกันอยู่เสมอว่าค่าการตลาดต่าง ๆ พวกนี้มันสูงเกินไปหรือเปล่าอะไรต่ออะไรพวกนี้ ผมคิดว่าประเด็นก็คือว่าถ้าสินค้าที่เราพูดถึงก็คืออาจจะเป็นน้ำมันก็ดี หรือจะเป็นแก๊สอะไรก็ตามถ้าหากว่ามีตลาดแข่งขันได้เราก็ต้องอาศัย

กลไกการตลาดให้ทำงานได้เต็มที่แล้วมันจะเป็นตัวกำหนดว่าความเหมาะสมของกำไรหรือค่าการตลาดนี่เป็นเท่าไร แต่ถ้าเป็นกรณีของการผูกขาด จำเป็นที่จะต้องมีผู้กำกับดูแล อันนี้ก็เป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือค่าไฟนั่นเอง ผมคงอภิปรายได้ประเด็นเดียวเท่านั้นเองนะครับ ส่วนเรื่องความเป็นธรรมผมคิดว่ามันเป็นเรื่องที่ว่าราคาพลังงานผู้บริโภคควรจะจ่ายราคาเดียวกันทั่วประเทศ อันนี้เป็นประเด็นที่สำคัญ เพราะว่าเมื่อสักครู่นี้เราพูดถึงว่าพลังงานเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิตและการผลิต ตรงนี้เป็นประเด็นที่ผมคิดว่าภาครัฐอาจจะต้องเข้ามาแทรกแซงก็คือให้อุดหนุนในค่าขนส่งสำหรับคนต่างจังหวัดที่จะได้ใช้น้ำมันในราคาที่ใกล้เคียงกับคนในกรุงเทพฯ แต่ที่เห็นได้ชัดก็คืออัตราค่าไฟนั่นเอง ท่านคงทราบดีว่าอัตราค่าไฟเท่ากันทั่วประเทศสำหรับผู้ใช้ประเภทเดียวกัน ซึ่งอันนี้เกิดขึ้นได้ก็เพราะว่ามันมีการอุดหนุนกันภายในระบบนั่นเอง แล้วสุดท้ายเลยความเป็นธรรมของผู้มีรายได้น้อยหรือด้อยโอกาส อันนี้เป็นประเด็นที่ผมคิดว่าภาครัฐควรจะเข้าไปดูแลให้การอุดหนุนแล้วก็ให้พลังงานได้อยู่ในราคาที่ต่ำพอที่จะจ่ายได้ ----------

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือไฟฟ้าฟรี สำหรับผู้ที่ใช้ไฟต่ำกว่า ๕๐ หน่วยต่อเดือน หรือแก๊สหุงต้มสำหรับครัวเรือนที่มีรายได้น้อย อันนี้ก็เป็นประเด็นที่ผมคิดว่าอยากจะขยายความที่เหลือก็คงเป็นเรื่องของภาคเอกชน ซึ่งผมพูดสรุป ๆ ก็คือว่าบางทีเราอภิปรายกันมากเรื่องภาคประชาชน แต่เรามักจะลืมอยู่เสมอว่าภาคประชาชนไม่ใช่มีผู้บริโภคแต่เพียงอย่างเดียวนะครับ มีผู้ผลิต ผู้ขายด้วย เพราะฉะนั้นคำว่าภาคประชาชนผมอยากจะให้ขยายความไปถึงว่ามีทั้งผู้บริโภคและผู้ขาย ซึ่งรวมทั้งธุรกิจเอกชนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจเอกชนคนไทยนะครับ เราไม่สามารถที่จะแยกเขาออกได้จากภาคประชาชน เพราะเขาเป็นส่วนหนึ่งของภาคประชาชนด้วยนะครับ อันนี้ก็เป็นประเด็นที่ผมอยากจะขยายความตรงนี้ ขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญคุณวิทยา กุลสมบูรณ์ ค่ะ

นายวิทยา กุลสมบูรณ์ : ท่านประธาน ท่านสมาชิก ผม สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ วิทยา กุลสมบูรณ์ ลำดับที่ ๑๘๔ ครับ ในประเด็นเรื่องพลังงานเป็นประเด็นที่เป็นที่สนใจและผมเชื่อว่าสมาชิกสภาปฏิรูปหลายท่านครับที่มักจะมีคำถาม ดังที่ท่านผู้อภิปรายก่อนหน้าได้ปรารภไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับราคาที่เกิดขึ้น วันนี้เราโชคดีที่ราคาพลังงานลดลง ถ้าราคาพลังงานเพิ่มขึ้นก็มีคำถามต่อเนื่องไปอีกว่า เหตุใดเราจึงจะต้องเอาเงินกองทุนไปชดเชยต่าง ๆ และชดเชยที่ตรงไหน อย่างไร ขณะเดียวกันวันนี้ที่ลดลงก็มีคำถามครับว่า ทำไมถึงลดลงแค่นี้ ทำไมลดลงมากกว่านี้อีก และเงินที่เข้าไปกองทุนไปที่ไหน อย่างไร ประเด็นเรื่องข้อมูลข่าวสารผมคิดว่าเป็นประเด็นที่ใหญ่ในเรื่องของพลังงานเป็นอย่างมาก และประเด็นเรื่องความมั่นใจ ความศรัทธาธรรมาภิบาลก็เป็นประเด็นที่ใหญ่ไม่แพ้กัน แม้แต่เพียงนั่งอยู่เมื่อครู่นี้ท่านคงเห็นตัวเลขข้อมูลเรื่องพลังงานหมุนเวียนจากผู้อภิปราย ๒ ท่านที่มีความต่างกัน ร้อยละ ๑ และร้อยละ ๑๐ กว่า อย่างนี้เป็นต้นครับ ผมคิดว่าประเด็นอย่างนี้ละครับที่ทำให้รัฐธรรมนูญที่เราจะมีในฉบับต่อไปนี้มีความแตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับเดิมซึ่งกำหนดไว้เพียงสั้น ๆ นะครับ ในมาตรา ๘๖ ในแนวนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ ทรัพย์สินทางปัญญาและพลังงานกล่าวเพียงว่าให้มีการวิจัย พัฒนา และมีการใช้ประโยชน์จากพลังงานทดแทน แต่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นที่น่าดีใจครับที่ท่านคณะกรรมาธิการได้เสนอประเด็นที่สำคัญ ๆ ไว้ ถึง ๖ ประเด็นด้วยกัน ซึ่งแตกต่างโดยสิ้นเชิง ซึ่งประเด็นทั้ง ๕ ประเด็นก็เป็นประเด็นใหม่ ยกเว้นประเด็นที่ ๖

ซึ่งได้กล่าวถึงในรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ แล้ว ๕ ประเด็นที่กล่าวถึงนี้ได้พูดถึงความมั่นคง การกำกับดูแลโดยรัฐ พลังงานหมุนเวียน การใช้ประโยชน์จากเชื้อเพลิง โดยเฉพาะปิโตรเลียม แล้วก็บทบาทของภาคประชาชนครับ ผมคิดว่าในวันนี้ที่เราได้อภิปรายกันในสภาปฏิรูปนี้คงไม่สามารถที่จะทำให้ประเด็นต่าง ๆ นี้มีความกระจ่างชัดไปทั้งหมดได้ แต่อย่างไรก็ตามครับ ผมคิดว่าเมื่อวานนี้ท่านประธานคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้เปิดช่องว่าเราควรจะคิดกันถึงกลไกที่จะทำเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง ผมไม่มั่นใจครับว่าในหลาย ๆ เรื่องท่านคณะกรรมาธิการจะสามารถดำเนินการเสร็จหรือทำให้ทันได้ ภายในช่วงของการปฏิรูปนี้ เมื่อได้พลิกย้อนดูรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ ในกระบวนการยุติธรรมก็มีการกล่าวถึงการจัดให้มีกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรบางประการเพื่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมครับ ผมคิดว่าช่องว่างที่เรายังเห็นอยู่และยังหาข้อยุติไม่ได้นี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเราถือว่าเรื่องพลังงานนี้เป็นเรื่องใหญ่ที่แตกต่างไปจากเดิม เพราะประเทศเรากำลังจะเปลี่ยนผ่านไป และขณะเดียวกันก็มีสิ่งที่ต้องตัดสินใจหลายประการ เช่น พลังงานอาจจะไม่เพียงพอ พลังงานควรจะใช้พลังงานหมุนเวียน ควรจะใช้พลังงานทดแทนต่าง ๆ เหล่านี้นั้น ผมจึงเห็นว่าเราควรจะพูดถึงการจัดให้มีกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูประบบองค์กรและกฎหมายที่เกี่ยวกับพลังงานของประเทศ โดยคำนึงถึง ๕ ประการด้วยกันครับ

ประการที่ ๑ ก็คืออธิปไตยด้านพลังงาน ซึ่งเป็นประเด็นใหญ่

ประการที่ ๒ ควรจะคำนึงถึงการได้ประโยชน์สูงสุดของประชาชนเป็นลำดับแรก เป็นประการที่ ๒ ครับ

ประการที่ ๓ เราได้พูดถึงบทบาทของภาคประชาชนในข้อที่ ๕ ซึ่งท่านได้ปรารภกันไว้และเขียนว่าในยุคปัจจุบันนี้ภาคประชาชน ซึ่งผู้อภิปรายก่อนหน้าได้พูดถึงว่าไม่ได้มีความหมายแค่เพียงผู้บริโภค แต่รวมไปถึงผู้ใช้พลังงานขนาดใหญ่และรวมทั้งผู้ประกอบการด้วย บทบาทตรงนี้คงจะต้องมีการพูดกันให้ชัดเจนว่าจะเป็นลักษณะอย่างไร

ประการที่ ๔ คือการใช้ประโยชน์จากพลังงานหมุนเวียนและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผมคิดว่าน่าจะเป็นประเด็นสำคัญที่กฎหมายฉบับที่จะจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปนี้จะต้องนำสาระสำคัญเหล่านี้เข้าไป

และประเด็นสุดท้ายที่ถกเถียงกันมากก็คือ ขอบเขตบทบาทของการกำกับดูแลโดยรัฐนั้นควรจะมีมากน้อยแค่ไหน

ในลำดับทั้งหมดนี้ผมคิดว่าจะเป็นช่องทางหนึ่งครับที่จะทำให้ความขัดแย้งความเห็นต่างในประเด็นต่าง ๆ และข้อมูลที่ยังคลุมเครือจะได้มีการดำเนินการและคิดว่าอาจจะไม่สิ้นสุดภายในช่วงระยะเวลาที่จะมีการปฏิรูปภายใน ๑ ปี แต่ประเด็นใดที่สำคัญที่สามารถจะดำเนินการในเชิงของการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายได้ ผมเสนอว่าน่าที่จะทำไปคาบเกี่ยวต่อเนื่องกันครับ ก็ขอนำเรียนเพื่อที่จะพิจารณาว่าจะสามารถดำเนินการให้มีกลไกสำคัญที่ดำเนินการในเรื่องนี้ต่อเนื่องได้หรือไม่อย่างไรครับ ขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญคุณวิบูลย์ คูหิรัญ ค่ะ

นายวิบูลย์ คูหิรัญ : กราบเรียนประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ ผม นายวิบูลย์ คูหิรัญ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ จากที่ประธานคณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานได้รายงานไว้แล้ว ผมขอให้ความเห็นและข้อมูลเพิ่มเติมดังนี้

ในส่วนที่ ๑ คือในส่วนสิทธิและหน้าที่พลเมืองในด้านพลังงาน เห็นว่าเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนที่จะดำเนินการเพื่อใช้เป็นแผนของชาติ ควรจะได้มีการจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์แผนที่จะทำขึ้นก่อนประกาศใช้ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบผลดีผลเสียของแต่ละระบบในแผน และผลที่ประชาชนจะได้รับก่อนที่ประชาชนจะเลือกแนวทางใดแนวทางหนึ่ง หรือแผนใดเพื่อให้ความเห็นชอบ และประชาชนควรมีหน้าที่ติดตามตรวจสอบการดำเนินการให้ตรงตามแผนที่ผ่านความเห็นชอบและประกาศใช้แล้วให้เกิดความโปร่งใส นอกจากนี้ประชาชนควรมีหน้าที่ให้การสนับสนุน ผมขอเน้นคำว่า สนับสนุน

ให้การดำเนินการตามแผน เมื่อผ่านการทำอีไอเอและอีเอชไอเอแล้วต้องไม่ต่อต้านจนจะทำให้เกิดวิกฤติพลังงานในอนาคตได้

ในส่วนที่ ๒ ขอกล่าวในเรื่องส่วนของแผนที่ได้นำกราบเรียนไปเมื่อต้น สำหรับแผนการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าพีดีพีจะต้องเน้นการกระจายแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้าให้สามารถดูแลบริการในเขตพื้นที่ย่อย ๆ ออกไปได้ มีการกระจายชนิดเชื้อเพลิงที่ใช้ให้มีสัดส่วนของเชื้อเพลิงพอเหมาะ โดยต้องคำนึงถึงแหล่งเชื้อเพลิงบริเวณนั้น ๆ ด้วย เพื่อให้เกิดความมั่นคงของระบบ แม้มีปัญหาเชื้อเพลิงชนิดใดชนิดหนึ่งขาดช่วงในการนำมาใช้ก็จะแก้ไขได้ทันที และควรสนับสนุนเชื้อเพลิงประเภทที่จะเป็นประโยชน์ต่อการช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วย เช่น ขยะ ของเสียจากอุตสาหกรรมการเกษตรหรือมูลสัตว์ เป็นต้น แม้เชื้อเพลิงประเภทนี้จะได้พลังงานที่ผลิตออกมาไม่มากก็ตาม นอกจากนี้ในแผนพีดีพีจะต้องมีการกระจายระบบสายส่งให้ครอบคลุมให้ทั่วตามความต้องการพลังงานไฟฟ้า สามารถรับส่งพลังงานไฟฟ้าไม่ว่าจะเกิดปัญหาที่จุดใดสามารถนำจากที่อื่นส่งไปให้ได้ทันที และในอนาคตจะต้องมีการเชื่อมโยงระบบไฟฟ้าต่อกันทั่วเออีซี (AEC) จึงต้องเตรียมความพร้อมระบบสายส่งให้สามารถรับส่งพลังงานไฟฟ้าที่จะผ่านให้ได้ ----------

เพื่อเป็นศูนย์กลางระบบสายส่งของเออีซี ที่จะมีตลาดกลางซื้อขายพลังงาน ซึ่งไทยควรจะพร้อมเพื่อเสนอเป็นศูนย์กลางการซื้อขายพลังงานของเออีซีด้วย สุดท้ายต้องคำนึงถึงแผนการอนุรักษ์พลังงานให้นำมาประกอบการจัดทำแผนพีดีพีเพื่อให้การลงทุนก่อสร้างแหล่งผลิตไฟฟ้าลดลง ซึ่งจะมีผลต่อค่าไฟไม่สูงขึ้นจากการลงทุนเพิ่ม แต่ทั้งนี้จะต้องมีการติดตามเร่งรัดการดำเนินการตามแผนอนุรักษ์พลังงานให้มีประสิทธิภาพจริงจังด้วย แต่อย่างไรก็ตามต้องคำนึงถึงความต้องการพลังงานไฟฟ้าที่จะเกิดอย่างรวดเร็วในอนาคตในช่วงแผนด้วย เช่น จะมีการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าอย่างมาก เพราะเป็นการใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพสูง และยังจะช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมในเมืองด้วย

นอกจากนี้แล้วผมใคร่ขอฝากเรื่องเกี่ยวกับระเบียบการอนุญาตให้มีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าชนิดขนาดเล็ก ชนิดเรียกว่าเอสพีพี (SPP) ที่ใช้แก๊สด้วย เพราะขณะนี้สัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงประเภทแก๊สนี้มีถึง ๖๘ เปอร์เซ็นต์แล้ว แล้วก็ยังมีที่อยู่ระหว่างการดำเนินการที่จะต้องใช้แก๊สเพิ่มอีกกว่า ๖๐๐ เมกะวัตต์ ซึ่งในขณะนี้ที่ติดตั้งอยู่แล้วมีทั้งหมดประมาณ ๓๓,๐๐๐-๓๔,๐๐๐ เมกะวัตต์แล้ว ขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญคุณสารี อ๋องสมหวัง ค่ะ

นางสาวสารี อ๋องสมหวัง : ขอบพระคุณค่ะท่านประธาน แล้วก็เรียนคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ แล้วก็เพื่อนสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติทุกท่านนะคะ ดิฉันขออภิปรายในประเด็นสำคัญ ๆ ดังนี้ ดิฉันคิดว่ากิจการพลังงานเป็นกิจการด้านสาธารณูปโภคที่สำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตของประชาชน แล้วก็การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ดิฉันเองได้มีโอกาสอ่านเอกสารของคณะทำงานเตรียมการปฏิรูปเพื่อคืนความสุขให้กับคนในชาติ ภายใต้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนที่น่าสนใจ แล้วก็สะท้อนความคาดหวังของประชาชนในหลายประเด็น อย่างเช่น เราควรมีการปฏิรูปด้านพลังงานในเรื่องที่สำคัญ ก็คือการบริหารจัดการด้านพลังงานของประเทศ การกำหนดนโยบายทางพลังงานของรัฐที่ต้องมีการดำเนินการอย่างโปร่งใสภายใต้หลักธรรมาภิบาล มีการคำนึงถึงการจัดสรรผลประโยชน์ให้กับภาคประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม มีการแก้ไขปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนของเจ้าหน้าที่รัฐและปัญหาการผูกขาดธุรกิจของกลุ่มทุนพลังงาน ดิฉันคิดว่าเป็น ๕ ประเด็นที่มีความสำคัญ จึงมีข้อเสนอ ๔ ประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ ๑ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรปิโตรเลียม ดิฉันคิดว่ารัฐธรรมนูญควรบัญญัติให้ปิโตรเลียมเป็นทรัพยากรของชาติ รัฐในฐานะตัวแทนของประชาชนเป็นเจ้าของปิโตรเลียมทั้งหมด รวมทั้งที่ค้นพบและผลิตได้ โดยให้มีบรรษัทพลังงานแห่งชาติที่เป็นของรัฐร้อยละ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ และดำเนินการให้สิทธิสำรวจและผลิตปิโตรเลียม รวมทั้งดำเนินการเองหรือร่วมดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการประกอบการปิโตรเลียมและรักษาความมั่นคงด้านพลังงานของรัฐ การใช้ประโยชน์ในทรัพยากรปิโตรเลียมต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนเป็นลำดับแรก ดิฉันคิดว่าอันนี้เป็นประเด็นที่มีคำถาม เพราะว่าเราเขียนไว้เดิมนี่เราจะดำเนินการในระบบสัมปทาน ซึ่งก็พบว่ารัฐได้ผลประโยชน์ที่ต่ำ อย่างน้อยที่ผ่านมาก็ประมาณร้อยละ ๓๐ เท่านั้นเอง แต่ขณะที่ประเทศเล็ก ๆ ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายก็ใช้ระบบการแบ่งปันผลผลิตเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองให้กับรัฐในการจัดการทรัพยากรพลังงาน

- ๙๘/๑

ประเด็นที่ ๒ ดิฉันคิดว่าการกำหนดนโยบายด้านพลังงาน ปัญหาก็คือว่าขณะนี้เราให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายที่เน้นเรื่องความมั่นคงด้านพลังงานมากเกินไปจนมีปัญหาต่อการจัดหาพลังงานที่สูงเกินความจำเป็น และสุดท้ายก็เป็นภาระของผู้บริโภค ดิฉันขอยกตัวอย่างว่าเรามีการสำรองไฟฟ้าที่สูง บางครั้งเกิน ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งไฟฟ้าที่สำรองเหล่านั้นก็คือภาระของผู้บริโภคที่ต้องจ่ายค่าไฟฟ้านะคะ หรือในปีนี้เรานำเข้าแก๊ส ๕,๐๗๐ ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน แต่ขณะที่เราใช้เพียง ๔,๕๘๓ ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน เกือบ ๕๐๐ ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน อันนี้ก็เป็นภาระของผู้บริโภคที่ต้องใช้สตางค์เข้าไปสมทบในส่วนการสำรองที่อาจจะเกินความจำเป็นนะคะ เพราะฉะนั้นดิฉันเห็นว่าการกำหนดนโยบายด้านพลังงานต้องเน้นส่งเสริมการพัฒนาที่เป็นธรรม และเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนและทั่วถึง โดยให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพลังงานทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลการประกอบกิจการพลังงานที่ทันสมัยในทุกด้าน เพื่อติดตามและตรวจสอบนโยบายและกิจการด้านพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อแก้ไขปัญหาพลังงานอย่างเร่งด่วนรัฐต้องส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานหมุนเวียนเป็นอันดับแรกก่อนพลังงานประเภทอื่น และต้องส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนสามารถใช้ผลิต และจำหน่ายพลังงานหมุนเวียนได้โดยไม่มีการกีดกันใด ๆ และให้มีกฎหมายพลังงานหมุนเวียนโดยเร็ว ดิฉันคิดว่าเรามีมายาคติเรื่องพลังงานหมุนเวียนมากว่าแพง แสงแดดอาจจะหมด แล้วก็อย่างที่หลายท่านได้พูดดิฉันขอยกตัวอย่างประเทศเยอรมนีซึ่งมีเรียกว่าแสงแดดที่มีความเข้มน้อยกว่าของเราถึง ๖๐ เปอร์เซ็นต์ เยอรมนีสามารถผลิตเรียกว่าพลังงานแสงแดดได้ถึง ๒๙,๓๐๐ เมกกะวัตต์ ขณะที่ที่ผลิตได้เราใช้ไฟฟ้าที่ภาคเหนือและภาคอีสานยังน้อยกว่าที่เยอรมนีผลิตได้ เพราะฉะนั้นดิฉันคิดว่าสิ่งเหล่านี้ก็เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สำคัญว่าการที่เราจะใช้พลังงานแสงแดด พลังงานหมุนเวียนในรูปแบบต่าง ๆ แล้วก็ต้องใช้ก่อนเป็นเรื่องที่สำคัญ แล้วก็จะช่วยลดเรียกว่า พีก (Peak) หรือปริมาณการใช้ไฟสูงสุดของประเทศลงไปได้และทำให้เราลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน

ประเด็นที่ ๓ เรื่องการกำกับกิจการพลังงาน ดิฉันเห็นว่ารัฐต้องกำกับกิจการพลังงานให้มีการแข่งขันที่เสรี เป็นธรรม ไม่มีการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงหรือทางอ้อม แล้วก็คุ้มครองผู้บริโภคนะคะ โดยที่มีหน่วยที่เป็นอิสระแล้วก็ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

ประเด็นสุดท้าย ดิฉันขอยกเรื่องจริง ดิฉันไปยื่นจดหมายเพื่อขอให้ปรับโครงสร้างราคาพลังงานที่ดิฉันได้พูดไปเมื่อวานว่า สรุปแล้วทำไมไม่ให้ปิโตรเคมีจ่าย ๑๒ บาท

เหมือนกับธุรกิจอื่นหรือลดค่าผ่านท่อทั้ง ๆ ที่เราควรจะรีเทิร์น ออน อินเวสเมนต์ (Return on investment) ของค่าผ่านท่อมันเกิน เรียกว่ามันเป็นภาระ เพราะฉะนั้นเราควรจะลดค่าผ่านท่อ หรือเราควรจะใช้แก๊สในราคาที่เท่ากัน ไม่ใช่เลือกปฏิบัติ บางบริษัทได้ในราคาที่ต่ำกว่า ดิฉันไปยื่นหนังสือ นักข่าวมีมากกว่าดิฉันอีกนะคะ แต่ไม่เป็นข่าวเลย เพราะฉะนั้นดิฉันคิดว่าการปฏิรูปเรื่องพลังงานมันคงจะหนีจากการปฏิรูปเรื่องสื่อมวลชนไปไม่ได้แล้วก็ดิฉันอยากเห็นว่าขอให้หน่วยงานของรัฐที่ซื้อโฆษณาก็ดี ที่มีงบโฆษณาก็ดีให้เปิดเผยว่ามีการสนับสนุนสื่อในประเภทไหนอย่างไร โดยที่ทำให้เกิดความโปร่งใสและประชาชนก็สามารถที่จะตรวจสอบได้ ขอบพระคุณมากค่ะท่านประธาน

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะ ท่านสมาชิกคะ ขณะนี้สมาชิกที่ได้ยื่นความประสงค์อภิปราย จำนวน ๙ ท่าน ได้อภิปรายหมดแล้วนะคะ ครบแล้วทุกท่านนะคะ ต่อไปดิฉันจึงใคร่เรียนท่านประธานกรรมาธิการค่ะ ดิฉันขอเรียนเชิญท่านประธานกรรมาธิการให้ความเห็นเพิ่มเติมค่ะ

นายทองฉัตร หงศ์ลดารมภ์ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพครับ ที่ได้ฟังมานี่มีความคิดหลากหลายนะครับ มีแนวทางต่าง ๆ มากมาย ซึ่งผมเองก็ไม่รู้จะตอบได้ครบถ้วนได้อย่างไรนะครับ แต่ว่าอย่างไรก็ตามเป็นเรื่องที่เราจะนำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เหล่านี้เข้าไปคุยกันเพิ่มเติมในรายละเอียดในคณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานต่อไปนะครับ แล้วก็หลาย ๆ ท่านที่อภิปรายในวันนี้ก็เป็นสมาชิกของกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานอยู่แล้วครับ ก็ต้องขอขอบคุณครับที่ให้ความสนใจเรื่องของการพลังงานเป็นอย่างดียิ่ง แล้วก็ท่านได้ทำการบ้าน ได้พยายามไปค้นคว้าหาข้อมูลหาเหตุผลต่าง ๆ มาประกอบการอภิปราย ซึ่งจะเป็นคุณประโยชน์มาก ก็ขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย ขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านประธานคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญค่ะ ขอเชิญคุณหมอชูชัย

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : ขอบคุณท่านประธานและเพื่อนสมาชิกครับ ผม นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ ในฐานะรองประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องปฏิรูปทั้งหมดนะครับ ถ้าถามว่าคณะชุดผมที่จัดทำเรื่องยกร่างเกี่ยวกับเรื่องปฏิรูป หมวด ๔ หมวดที่เป็นเรื่องใหม่นี่ครับ เราได้คุยหรือคุยประเด็นอะไรมากที่สุดก็ตอบว่าเรื่องปฏิรูปพลังงานนี่ละครับ ถ้าถามว่าหนักใจเรื่องไหนมากที่สุด ก็ต้องตอบว่าเรื่องปฏิรูปพลังงานเช่นกันครับ ส่วนด้านอื่น ๆ นี่ก็จะคุยกันประมาณโดยเฉลี่ย ๒ ครั้งนะครับ ผมอยากเรียนอย่างนี้ครับว่า ครั้งแรกก็ได้เชิญคณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานที่มีท่านอาจารย์ทองฉัตร หงศ์ลดารมภ์ เป็นประธานนี่ครับไปให้ข้อมูล ท่านก็ให้ความกรุณาและให้เกียรติมาก แล้วก็ไปให้ข้อมูลต่าง ๆ และคณะอนุกรรมาธิการก็ได้ซักถามแล้วก็ได้นำเอกสารนั้นไปปรับอย่างที่เห็นทั้ง ๖ ประเด็นนี่ครับ ซึ่งผมเห็นว่ามีความชัดเจนมากกว่าเดิม แล้วก็เอกสารชิ้นนี้ผมได้รับก่อนเพื่อนสมาชิก อีก ๒ ครั้งก็มีความจำเป็นที่ต้องเชิญนักวิชาการด้านพลังงานที่ต้องการมีพื้นที่จะแสดงความเห็น ต้องยอมรับว่าต้องเห็นต่างนะครับ เห็นต่างจากคณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานของ สปช. ก็มีอีก ๒ ครั้ง แล้วครั้งที่ ๔ นี่ก็เป็นเรื่องที่เราได้นำข้อมูล ได้ความรู้ทั้งหมดมาประมวลแล้วก็เสนอเป็นข้อเสนอกรอบแนวทางในการที่จะไปจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของอนุกรรมาธิการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๙ หมวดปฏิรูปว่าด้วยพลังงานนะครับ ถ้าถามผมว่ามีความแตกต่าง

มีความเห็นด้วยอะไรหรือเปล่า อย่างไร ผมก็อาจจะยกตัวอย่างสัก ๒ ประเด็นนะครับที่เรียนให้เพื่อนสมาชิกทราบ ตัวอย่างเรื่องพลังงานหมุนเวียน สำหรับผมแล้วนี่ผมคิดว่าไม่น่าจะมีความแตกต่างอะไรกันนะครับ และเมื่อกี้ศาสตราจารย์ดุสิตก็เสนอประเด็นเรื่องอุปสรรคต่าง ๆ นานา แต่ว่าถ้าดูในข้อ ๔ นี่ทางนี้ก็เขียนว่า หมายถึงคณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงานนะครับเขียนว่า รัฐต้องส่งเสริมให้มีการผลิตและการใช้พลังงานหมุนเวียน อันนี้คือสาระที่สำคัญนะครับ แต่ว่านักวิชาการที่เราเชิญมาและทำการศึกษาเรื่องนี้บอกว่ารัฐต้องสนับสนุนการผลิตและการใช้พลังงานหมุนเวียนให้เต็มศักยภาพและเป็นธรรม และให้ข้อมูลว่าปัญหาในการสนับสนุนพลังงานหมุนเวียนแต่ละประเภทให้ไม่เท่ากันนะครับ เช่น ให้โซลาร์เซลล์มากกว่าลม ให้มากกว่าชีวมวล ----------

ซึ่งก็เลยบอกว่าควรจะเขียนว่าให้สนับสนุนให้เต็มศักยภาพและเป็นธรรม อย่างนี้เป็นต้น วันนี้ก็ได้มาฟังประเด็นของศาสตราจารย์ดุสิตเรื่องของอุปสรรคในการสนับสนุนพลังงานหมุนเวียน พลังงานทดแทนมากมายเหลือเกินในเรื่องตัวบทกฎหมายต่าง ๆ อันนี้เป็นตัวอย่างที่ ๑ นะครับ

ตัวอย่างที่ ๒ ที่คิดว่าเป็นตัวอย่างที่เป็นจุดเปลี่ยนเลยนะครับถ้าจะใส่ในรัฐธรรมนูญหรืออย่างไรก็ตาม คือเรื่องกรรมสิทธิ์ปิโตรเลียมนะครับ กรรมสิทธิ์ปิโตรเลียม ข้อมูลที่เราได้มาอีกทางหนึ่งก็เสนอถึงขนาดนี้เลยนะครับว่า กรรมสิทธิ์ในปิโตรเลียมเป็นของชาติ โดยรัฐและประชาชนต้องมีส่วนร่วมและควบคุมการสำรวจการผลิตปิโตรเลียมในระดับที่เหมาะสมในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ รัฐและประชาชนต้องได้รับผลประโยชน์จากการใช้ การให้สิทธิสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในระดับที่เหมาะสมในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินหรือผลประโยชน์ที่มิใช่ตัวเงินนี่ครับเป็นข้อแตกต่างที่ต่างกันอย่างชัดเจนนะครับ ถามว่าเราจะทำอย่างไรต่อ คำตอบก็คือข้อเสนอของคณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงาน เอกสารมีอยู่แล้วนะครับ รวมทั้งเพื่อนสมาชิกที่พูดสนับสนุนและค้านในวันนี้ ก็เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งนอกเหนือจากที่เราประชุมกัน ๔ ครั้ง ทั้งหมดนี้ก็รวบรวมเสนอให้คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาต่อไป ผมคงไม่ไปบอกว่าอันนี้ถูก อันนี้ผิด หรืออันนี้เราไม่เสนอ หน้าที่ของเราก็คือเสนอทั้งหมดให้เห็นว่าข้อมูลทั้งหมดที่เราได้รับ ความรู้ทั้งหมดที่เราได้รับและที่เราสังเคราะห์คืออย่างนี้ครับ อันนั้นก็เป็นสิ่งที่อยากจะเรียนให้ที่ประชุมทั้งหลายได้ทราบนะครับ นั่นคือความทั้งหมดที่ผมอยากจะให้เห็นถึงกระบวนการทำงานที่ผ่านมาว่า ได้มีความพยายามเปิดพื้นที่เท่าที่เวลาจะมีได้ ถ้าถามว่าอยากจะขอเวลานี้ไปเพิ่มเติมอีกไหม ผมคิดว่าผมก็อยากจะทำอีก แต่ว่าด้วยเวลาที่มีขนาดนี้ เราก็พยายามทำอย่างดีที่สุดแล้วนะครับ แล้วก็ต้องขอขอบคุณเพื่อนสมาชิกแล้วก็ท่านอาจารย์ทองฉัตร หงศ์ลดารมภ์ ซึ่งผมคิดว่าท่านมีคุณูปการ เป็นผู้ว่า ปตท. คนแรกที่ทำให้พวกเราได้ใช้พลังงานแล้วก็ไม่เคยมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนพลังงานในสังคมไทย แต่ว่าในยุคสมัยท่าน ปตท. เป็นของรัฐ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ กำไรทุกบาททุกสตางค์ก็นำมาใช้เพื่อกิจการเพื่อสังคม ผมขอขอบคุณเพื่อนสมาชิกทุกท่านครับ ขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณต่อท่านรองประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญนะคะ วันนี้

เป็นอันจบการพิจารณาข้อเสนอประเด็นปฏิรูปของคณะกรรมาธิการปฏิรูปพลังงาน

ต่อไปจะเป็นการพิจารณาประเด็นปฏิรูปของคณะกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมค่ะ ดิฉันขอเรียนเชิญท่านประธานกรรมาธิการค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม นายเสรี สุวรรณภานนท์ ประธานกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ขอกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญในเรื่องส่วนของการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ในส่วนนี้กระผมเองเห็นด้วยกับการที่จะยกร่างรัฐธรรมนูญให้สั้น กระชับ กำหนดโครงร่างของการบริหารประเทศ อำนาจหน้าที่ องค์กรต่าง ๆ รวมถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน สิ่งที่เคยดำเนินการยกร่างรัฐธรรมนูญตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ มาจนถึงยกร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ต้องกราบเรียนว่าตอนนั้นผมก็มีส่วนร่วมในการยกร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าว แต่ด้วยข้อจำกัดของความเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญหรือ สสร. มีหน้าที่ในการยกร่างรัฐธรรมนูญทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าวให้เสร็จ ----------

เพื่อจะแก้ปัญหาในรูปของการปฏิรูปการเมือง ในการสร้างระบบการบริหารประเทศหรือรายละเอียดต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาด้วยการออกกฎหมายลูกได้ ก็เลยนำรายละเอียดไปใส่ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ เสียเยอะแล้วก็กลายเป็นประเด็นปัญหาในเรื่องที่ใช้รัฐธรรมนูญแล้วมีการหยิบยกขึ้นมาอ้างอิงแล้วก็ต่อสู้กันในทางการเมือง ต้องยอมรับอย่างหนึ่งครับว่าสิ่งที่ได้ดำเนินการไปนั้นเป็นข้อจำกัด แต่ในปี ๒๕๕๗ นี้ต้องเรียนว่าสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติมีความรับผิดชอบร่วมกับกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญในการจะจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้น แล้วก็ยังมีอำนาจสามารถที่จะเสนอกฎหมายลูกได้ ดังนั้นจึงสนับสนุนสิ่งที่จะต้องบัญญัติในรัฐธรรมนูญในหลักการสำคัญ ๆ ให้สั้น อันนี้คือเหตุผลที่ควรจะได้กล่าวไว้

ส่วนกฎหมายลูกที่ออกมานั้นนะครับ ไม่ว่าจะออกมาในลักษณะใดก็ตาม ในรัฐธรรมนูญทั้งปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้มีการออกกฎหมายต่าง ๆ ตามมาหลายฉบับ แต่ในทางปฏิบัติเองนั้นออกบ้างไม่ออกบ้าง ทำให้ผลพวงของการที่จะนำรัฐธรรมนูญไปใช้นั้นเกิดอุปสรรคข้อขัดข้องนานัปการ ส่วนบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติไว้ว่าให้ออกกฎหมายในระยะเวลา ๑ ปีบ้าง ๒ ปีบ้าง แต่ก็ไม่ได้ออก เนื่องจากไปตีความทางกฎหมายว่าบทบัญญัติที่กำหนดเวลาดังกล่าวนี้ไม่ใช่มาตรการบังคับ เป็นเรื่องของการเร่งรัด ดังนั้นจึงขอฝากท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญที่จะต้องกำหนดสาระสำคัญในเรื่องของการออกกฎหมายลูกไว้ ไม่ว่าจะเสนอโดยของสภาปฏิรูปเอง หรือจะออกกฎหมายลูกในส่วนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเอง หรือในความรับผิดชอบของรัฐบาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่จะต้องกำหนดภาระหน้าที่ไว้ ควรจะต้องมีสภาพบังคับในกฎหมายทุก ๆ ฉบับที่จะตามออกมา มิฉะนั้นแล้วการปฏิรูปก็จะล้มเหลว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีนี้นะครับกฎหมายที่จะออกมานั้นจากการที่จะต้องให้มีการปฏิรูปประเทศให้สำเร็จ จะต้องไปพึ่งการออกกฎหมายลูกให้มีความชัดเจนและปฏิบัติได้ ต้องเรียนว่าอย่าพึงหวังครับว่ากับการที่ยกร่างรัฐธรรมนูญในคราวนี้แล้วจะเป็นการปฏิรูปประเทศได้โดยผลสำเร็จ มันเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นครับของการที่จะเดินต่อไปข้างหน้า ดังนั้นกฎหมายสำคัญ ๆ ที่จะต้องออกมาจึงอยู่ในภาระความรับผิดชอบของท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติทุกท่านและกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ที่รัฐธรรมนูญชั่วคราวที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้กำหนดให้เป็นภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของท่านที่จะต้องออกกฎหมายดังกล่าวตามมา สิ่งที่เป็นปัญหาของการที่จะต้องมีการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมนั้นต้องกราบเรียนครับว่า การบังคับใช้กฎหมาย

๒๐๒

สปช. ๑๐/๒๕๕๗ อารีรัตน์ ๑๐๑/๒

ของเราที่ผ่านมานั้นเป็นปัญหา สังคมไทยไม่ค่อยจะเคารพกฎหมาย กฎหมายไม่ศักดิ์สิทธิ์ เกิดปัญหาขึ้นมากมายก็กล่าวหาว่ากฎหมายชราภาพ นี่คือสิ่งที่เกิดขึ้น การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ ประชาชนไม่กลัวกฎหมาย และในหลาย ๆ ครั้งยอมจะทำผิดกฎหมาย เพราะกฎหมายที่ผ่านไปนั้นหรือที่มีใช้อยู่นั้นเป็นกฎหมายที่ซับซ้อน ขั้นตอนเยอะ ยุ่งยากแก่การใช้ กว่าจะอนุญาตอะไรได้สักอย่างหนึ่งก็ผ่านกระบวนการมากมาย ที่ผ่านมาจึงกลายเป็นว่ากฎหมายให้คนยอมที่จะทำความผิด แล้วก็จ่ายเงินเป็นการตอบแทนให้กับเจ้าหน้าที่บางคน ซึ่งเป็นการง่ายกว่าที่จะทำถูกกฎหมาย นี่คือสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในบ้านเมืองไทย ----------

ดังนั้นในคณะกรรมาธิการของเรา คณะกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม จึงได้เสนอแนวทางในเรื่องของการจัดทำกฎหมายและการปฏิรูปกฎหมาย ขอให้มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญว่า รัฐต้องจัดทำกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล จัดทำกฎหมายให้ทันสมัย ปรับปรุงกฎหมายที่สร้างความไม่เป็นธรรมในสังคม กฎหมายที่มีประเภทของโทษหรืออัตราโทษที่ไม่เหมาะสม กฎหมายที่ทำให้ผู้ด้อยโอกาสเสียเปรียบ และกฎหมายที่สร้างภาระให้กับประชาชนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร รวมทั้งให้มีกฎหมายกลางที่กำหนดกระบวนการจัดทำกฎหมายที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล การบังคับใช้กฎหมาย การช่วยเหลือประชาชนตามกฎหมาย และการจัดทำเจตนารมณ์กฎหมาย นี่คือสิ่งที่กรรมาธิการเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องให้มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญดังกล่าว

ส่วนการแก้ปัญหาในเรื่องที่จะให้กฎหมายมีประสิทธิภาพนั้นออกมาแล้วสามารถใช้บังคับได้อย่างจริงจัง จึงเสนอให้มีคณะกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนการปฏิรูปกฎหมายของประเทศ รวมทั้งเสนอร่างกฎหมายต่อรัฐสภา ซึ่งที่ผ่านมาจริง ๆ แล้วในส่วนคณะกรรมาธิการลักษณะเช่นนี้ก็เคยตั้งมาหลายครั้ง แต่ก็ไม่ค่อยประสบความสำเร็จ ที่จะเห็นเป็นรูปเป็นร่างก็คือคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ขออนุญาตเอ่ยนาม คือท่านอาจารย์มีชัย ฤชุพันธุ์ ที่สามารถจะออกกฎหมาย แก้กฎหมาย ปรับปรุงกฎหมายได้เป็นจำนวนมาก ถ้าหากว่ามีคณะกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายแห่งชาติแล้วมีภาระหน้าที่ลักษณะเช่นนี้ ผมว่าน่าจะเป็นประโยชน์กับประเทศเป็นอย่างยิ่ง ส่วนในมาตรการที่จะแก้ไขปัญหาทางคดีความ หรือลดปัญหาทางคดีความในกรรมาธิการมีแนวคิดว่าที่ผ่านมานั้นเราไปแก้ปัญหาปลายเหตุ เราไปใช้มาตรการการลงโทษ การเอาผิดบุคคลที่กระทำความผิด แต่เราไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการป้องกันก่อนที่จะกระทำความผิดเกิดขึ้น ในกรรมาธิการจึงเสนอให้มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญให้รัฐจัดให้มีมาตรการเด็ดขาดในการป้องกันมิให้เกิดอาชญากรรม คดีความ และมีมาตรการชะลอการฟ้องคดีอาญา จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันมิให้เกิดคดีความ รวมทั้งให้มีมาตรการสำคัญในการป้องกันมิให้เกิดอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ นี่คือหลักการสำคัญว่าถ้าหากจะแก้ปัญหาทางคดีที่เกิดขึ้นจนกระทั่งมีคดีอยู่ล้นศาลอยู่ในปัจจุบันนี่นะครับ เราไปให้ความสำคัญปลายเหตุกัน ถ้าเราสามารถสร้างมาตรการป้องกันในการไม่ให้เกิดคดีความได้ อันนั้นคือการแก้ที่ต้นเหตุ ซึ่งในส่วนนี้กรรมาธิการจึงขอเสนอเพิ่มในส่วน

ที่จะให้มีการแก้ปัญหาในส่วนของภาคประชาชนครับ โดยมีบทบัญญัติว่าให้รัฐสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการระงับข้อพิพาท หรือหาทางยุติทางคดีก่อนนำคดีขึ้นสู่ศาล โดยให้รัฐดำเนินการให้ประชาชนได้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวกด้วยการจัดทนายความให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายให้แก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกพื้นที่ ซึ่งในส่วนนี้ถ้าหากสามารถที่จะให้ประชาชนเข้ามาแก้ปัญหาในชุมชน ในท้องถิ่นของตนเองได้ ก็จะก่อให้เกิดการลดจำนวนคดีที่เกิดขึ้นอยู่ในสังคมจำนวนมากซึ่งสามารถทำได้ครับ เพราะว่าในชุมชนเองนั้นเขาก็จะมีบุคคลที่เคารพ บุคคลที่น่าเชื่อถือ แล้วให้คนเหล่านี้เข้ามาสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยการประนอมข้อพิพาททางคดี ----------

มันก็จะสามารถแก้ปัญหาทางคดีความได้อีกระดับหนึ่ง นอกจากนั้นครับ เรามีการถูกครหาอยู่เยอะครับว่า เวลาทำหน้าที่แล้วใช้อำนาจไปในแนวทางที่ผิดกฎหมาย ไปในแนวทางที่สร้างความเดือดร้อนให้กับพี่น้องประชาชน อย่างเช่น ถูกกล่าวอยู่เสมอ ๆ ว่าจับแพะจับคนที่ไม่ได้กระทำความผิด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นะครับ จริง ๆ มาถึงยุคนี้ สมัยนี้อุปกรณ์ที่ใช้มาช่วยในการดำเนินคดีในทางอาญานั้นสามารถช่วยได้เยอะ ในกรรมาธิการจึงเสนอแนวทางครับ ขอให้เพิ่มอุปกรณ์วิดีทัศน์มาบันทึกภาพเสียง มาใช้ในการสอบสวน ไต่สวน และการพิจารณาคดีในหน่วยงานขององค์กรกระบวนการยุติธรรม นั่นหมายความว่าการบันทึกด้วยภาพ บันทึกด้วยเสียงสามารถที่จะนำมาใช้เพื่อเป็นพยานหลักฐานได้แล้วก็จะเห็นถึงสภาพความเป็นจริงว่า ในข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนี่นะครับแล้วไปโต้แย้งกันอยู่ตลอดสามารถที่จะบันทึกภาพแล้วเป็นหลักฐานได้ นั่นรวมถึงในกระบวนการในชั้นศาลด้วย ถ้าเราใช้อุปกรณ์สิ่งเหล่านี้เราก็จะลดปัญหา และถ้าใช้อุปกรณ์สิ่งเหล่านี้เราสามารถจะลดปัญหาในเรื่ององค์คณะผู้พิพากษาได้ด้วย เพราะในรัฐธรรมนูญตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ กำหนดนี่นะครับ ให้ผู้พิพากษานั่งครบองค์คณะ ผู้พิพากษาอย่างน้อย ๒ คนนั่งอยู่พิจารณาคดีนะครับ แต่ในทางปฏิบัติแล้วนี่คนที่ตั้งใจและเป็นเจ้าของสำนวนจริง ๆ นั้นคือเจ้าของสำนวน ดังนั้นถ้าหากว่าใช้การบันทึกภาพ บันทึกเสียงนี่นะครับอยู่ในกระบวนการชั้นศาลด้วย สามารถจะลดจำนวนผู้พิพากษาได้จำนวนมาก เพื่อให้คนที่สามารถไต่สวนพิจารณาดำเนินคดีนั้นเป็นอำนาจของผู้พิพากษานายเดียวครับ คนเดียวก็สามารถทำงานได้โดยใช้วิดีทัศน์บันทึกภาพ บันทึกเสียงมาช่วยนะครับ สิ่งสำคัญในการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ อย่างที่เรียนแล้วครับ ถ้าใส่รายละเอียดเยอะมันก็จะเป็นปัญหาและยุ่งยากแก่การปฏิบัติ ดังนั้นในกรรมาธิการจึงขอเสนอบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญในภาพรวมเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม โดยมีบทบัญญัติว่า รัฐต้องบูรณาการปรับปรุงโครงสร้างและกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรตำรวจ องค์กรทนายความ องค์กรอัยการและองค์กรศาล เพื่อให้บริการและอำนวยความเป็นธรรมให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน สะดวกต่อเนื่อง รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและเสียค่าใช้จ่ายน้อย รวมทั้งให้บูรณาการจัดหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้ทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพมีความสะดวกคล่องตัว โดยเฉพาะให้จัดหน่วยงานการบังคับคดี ราชทัณฑ์และการคุมประพฤติให้เป็นหน่วยงานของศาลยุติธรรม จริง ๆ ก็อยู่ในศาลยุติธรรมครับ

ของเดิม แต่ปรากฏว่าหลังจากระยะเวลาที่ผ่านมามีจัดระบบหน่วยงานราชการใหม่ก็เลยให้ไปอยู่ที่กระทรวงยุติธรรม แต่หลังจากที่ระยะเวลาผ่านมาทำให้เห็นได้ชัดว่า องค์กรเหล่านี้เป็นหน่วยงานที่จะต้องทำงานต่อเนื่องกับศาล จึงขอเสนอให้ในหน่วยงานเหล่านี้ขึ้นอยู่กับศาลนะครับ ส่วนปัญหาต่าง ๆ ในแต่ละองค์กรนี่นะครับ ก็อย่างที่กราบเรียนครับว่าจริง ๆ แล้วก็เป็นสาระอยู่ในรัฐธรรมนูญเดิมทั้งนั้น แต่ถ้ามาอยู่ในคราวนี้ก็ยังไม่แน่ใจว่ากรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญจะมีบทบัญญัติในเหล่านี้หรือไม่ จึงขอเสนอไว้นะครับ ถ้าจะมีในส่วนของการเลือกคณะกรรมการตุลาการนี่ครับ สัดส่วนของคณะกรรมการตุลาการในแต่ละศาลที่ผ่านมานั้นได้มีการแก้ไขตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ มาพยายามจะปรับเปลี่ยน แต่ปรากฏว่ายังเกิดปัญหา เนื่องจากว่าพอเวลากำหนดสัดส่วนของศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกาแล้วนี่เกิดเป็นปัญหาในองค์กรครับ จากการรับฟังมา คนจะเป็น ก.ต. ในแต่ละศาลต้องมีการหาเสียงครับ ศาลเองก็ยังหาเสียง ----------

แล้วก็จะเกิดระบบอุปถัมภ์นะครับ การแต่งตั้งโยกย้ายก็อาจจะเกิดปัญหาได้ จึงขอเสนอนะครับว่าคณะกรรมการตุลาการให้เลือกจากผู้พิพากษาในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับหัวหน้าคณะในศาลฎีกา แล้วก็มีสัดส่วนจากวุฒิสภาถ้ามีในอนาคตนะครับ ผู้พิพากษาที่อยู่ฝ่ายบริหาร มีอายุไม่เกิน ๖๕ ปี ที่อยู่ฝ่ายบริหารนี่จริง ๆ แล้วในประเด็นนี้ต้องกราบเรียนเลยครับ ขอให้กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญช่วยพิจารณาด้วยก็แล้วกัน เนื่องจากว่าในส่วนงานของศาลเองนั้นนะครับ ไปฟังเสียงมาก็ยังมีอยู่ ๒ ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งก็ยังเห็นว่าน่าจะเกษียณตอนอายุ ๖๐ ปี แล้วค่อยเป็นผู้พิพากษาอาวุโสไปจนถึงอายุ ๖๕ ปี แต่อีกฝ่ายหนึ่งเขาบอกว่าน่าจะเกษียณ ๖๕ ปี เพราะมีกระบวนการเหล่านี้เดินมาแล้ว แล้วก็ไปเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในอายุ ๗๐ ปี ก็ขอเรียนในส่วนนี้นะครับว่ายังไม่ตกผลึก สิ่งสำคัญจะเป็นหลักประกันให้กับประชาชนก็คือ การเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งของผู้พิพากษาควรจะอยู่ในสายงานความรู้ความเชี่ยวชาญของในแต่ละบุคคล ถ้าท่านใดอยู่ในศาลชำนัญพิเศษใด อย่างเช่นเรื่องของศาลยุติธรรมที่แบ่งเป็นศาลล้มละลาย ศาลทรัพย์สินทางปัญญา ศาลครอบครัว นี่เป็นตัวอย่างนะครับ ถ้าหากว่าศาลที่อยู่ในสายงานเหล่านี้ส่วนใดก็ให้เจริญเติบโตในตำแหน่งหน้าที่ในสายงานนั้น ก็จะทำให้ผู้พิพากษามีความเชี่ยวชาญในแต่ละกระบวนการ แต่ละเรื่องในการตัดสินคดีได้เป็นอย่างดีกว่าผู้พิพากษาที่โยกย้ายไปในหลาย ๆ ศาล และข้อสำคัญนะครับ ส่วนของศาลเองมีข้อเสนอที่จะให้ผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งพ้นจากตำแหน่งมาแล้วมาอยู่ศาลชั้นต้น เมื่อก่อนเดิมทีก็มาอยู่ศาลชั้นต้น แต่ตอนหลัง ๆ รู้สึกว่าจะไม่ค่อยมี ถ้าหากว่าสามารถกำหนดได้ ก็จะทำให้ผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นซึ่งมีประสบการณ์น้อยกว่าได้เรียนรู้จากผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์มากกว่า แล้วก็ยังมีผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์มาทำคดีดูแลคดีความให้กับพี่น้องประชาชนตั้งแต่ศาลชั้นต้นนะครับ อันนี้ก็จะเป็นมาตรการที่ขอฝากไว้ส่วนที่ต้องการให้ประชาชนได้เข้าถึงการแก้ปัญหาในทางคดีของศาลได้โดยง่าย จึงขอเสนอให้มีศาลแขวงประจำอำเภอตามความจำเป็นและเหมาะสม ถ้าหากว่าแต่ละอำเภอมีศาลนะครับ คนสองคนประจำ คนที่มีคดีความไม่ต้องไปไกล ไม่ต้องไปจังหวัดนะครับ เดินทางอยู่ที่อำเภอก็สามารถมีผู้พิพากษามาตัดสินคดีให้ได้ ผมว่าอันนี้ก็จะเป็นอีกมิติหนึ่งครับ จริง ๆ แล้วในกฎหมายเดิมก็ได้มีบัญญัติในเรื่องของศาลเคลื่อนที่อะไรไว้ก็เคยมีครับ แต่ก็ไม่ได้ใช้ให้เป็นมรรคผล แต่ในการปฏิรูปคราวนี้ถ้าสามารถแก้ไขปัญหาตรงนี้ได้ก็จะทำให้กระบวนการยุติธรรมนั้นประชาชนเข้าถึงได้โดยง่ายครับ นอกจากนี้ในส่วนของศาลของรัฐธรรมนูญครับอย่างเร็ว ๆ ก็เป็นเรื่องของการกำหนด

องค์คณะ วาระการดำรงตำแหน่งก็คงให้มี ๙ คน วาระ ๖ ปี อายุไม่เกิน ๗๐ ปี มีคุณสมบัติลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ นะครับ ศาลปกครองมีปัญหาส่วนเดียวครับก็คือเรื่องของการทำคดีล่าช้านะครับ ถ้าหากว่ากำหนดแนวทางให้ศาลปกครองทำงานเร็วขึ้นก็จะเป็นประโยชน์กับประชาชน ส่วนอัยการนะครับ เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญนี่ท่านขอเสนอไว้อย่างนั้น มีผู้เสนอเป็นอัยการเราอยู่ในคณะกรรมาธิการชุดนี้ สิ่งสำคัญก็คือโดยปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง มีอำนาจหน้าที่แบ่งส่วนงานตามที่กฎหมายบัญญัตินะครับ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินครับ ขอเสนอให้มีสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินที่มีอำนาจดำเนินการไต่สวน และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจวินิจฉัยและสรุปสำนวนส่งให้อัยการดำเนินคดีตามกฎหมาย จริง ๆ ผมมีเวลาส่วนตัวอยู่ ๖ นาทีครับท่านประธาน

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ท่านมี ๓๐ นาที แต่ท่านต้องแบ่งไว้สำหรับที่จะสรุปอีก ๑๐ นาที

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (ประธานกรรมาธิการ) : ครับ และก็มีอีก ๖ นาทีด้วยครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ๖ นาทีตรงนี้ไม่มีค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ : แจ้งไว้แล้วครับ เดี๋ยวท่านประธานดูแล้วกันครับมันเป็นประโยชน์ครับ จริง ๆ ผมก็พยายามสรุปรวบรัดอย่างรวดเร็วนะครับ ป.ป.ช. นะครับหลักสำคัญก็คือทำอย่างไรให้คดีที่ค้าง ๆ เสร็จโดยเร็ว สิ่งสำคัญประการหนึ่งครับงานของ ป.ป.ช. จะประสบความสำเร็จได้ กรรมาธิการได้เสนอให้ราชการคนที่เป็นราชการทุกคนต้องยื่นบัญชีทรัพย์สิน หนี้สิน เมื่อเข้าสู่ตำแหน่งไม่ว่าตำแหน่งใดก็ตามครับ แต่ให้ยื่นกับหน่วยงานที่ตัวเองสังกัดเป็นหลักฐานไว้ ต่อไปในอนาคตข้างหน้าสามารถตรวจสอบได้นะครับว่าได้ร่ำรวยหรือมีทรัพย์สินมาจากไหนนะครับ ถ้าหากสามารถทำตามนี้ได้จะแก้ปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันได้เยอะ ส่วนงาน กกต. เองนี่นะครับ เพื่อประโยชน์ กกต. บางที กกต. อาจจะเข้าใจว่าเป็นเรื่องของการไปลดอำนาจ กกต. แต่จริง ๆ ไม่ใช่หรอกครับ อำนาจ กกต. นี่นะครับ มีอำนาจในการที่จะให้ใบเหลือง ใบแดง ก่อนรับรองการเลือกตั้ง แต่หลังเลือกตั้งนั้นให้ส่งไปที่ศาล ดังนั้นกรรมาธิการเห็นว่าเพื่อปกป้อง กกต. ให้สามารถทำงานได้โดยสะดวก การให้ใบเหลืองใบแดงทั้งก่อนรับรองและหลังรับรองส่งให้ศาลยุติธรรม ซึ่งมีองค์กรที่มีบุคลากรพร้อมจะปฏิบัติหน้าที่ตรงนี้เป็นผู้ให้ใบเหลืองใบแดงแทนนะครับ ส่วนอีกอันหนึ่งคือตำรวจครับ จริง ๆ องค์กรตำรวจนี่เดี๋ยวผมขอเวลารอบสองแล้วกันนะครับ ถ้าหากว่ายังไม่ได้ตอบท่านสมาชิกให้มีส่วนอื่น ขอเสนอในเบื้องต้นไว้เท่านี้ครับ ขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ต้องขอขอบคุณท่านประธานค่ะ ต่อไปจะเป็นการอภิปรายของสมาชิกที่ได้แสดงความประสงค์ไว้นะคะ มีจำนวน ๑๘ ท่านค่ะ ดิฉันจะขอเรียนรายชื่อสัก ๕ ท่านก่อนแล้วกันนะคะ คุณกิติพงศ์ อุรพีพัฒนพงศ์ คุณไกรราศ แก้วดี คุณเข็มชัย ชุติวงศ์ คุณจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์ แล้วก็อาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ค่ะ เพราะฉะนั้นดิฉันจะขอเชิญคุณกิตติพงศ์ อุรพีพัฒนพงศ์ ก่อนเลยค่ะ ขอเชิญค่ะ

นายกิติพงศ์ อุรพีพัฒนพงศ์ : กราบเรียนท่านประธาน สปช. และท่านประธานกรรมาธิการนะครับ ผม นายกิติพงศ์ อุรพีพัฒนพงศ์ สปช. หมายเลข ๑๐ นะครับผมขออนุญาตเรียนอย่างที่ท่านประธานกรรมาธิการของผมได้ชี้แจงนะครับ เรื่องการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมเป็นเรื่องที่ประชาชนเฝ้าดูมากว่าเราจะทำอะไร แล้วภาระของเราก็สูงนะครับ ผมคิดว่าการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมของไทยคล้าย ๆ กับสิ่งที่ผมพูดไปเมื่อเช้านี้เหมือนภาษีครับ ไม่เคยปฏิรูปมันเลยตั้งแต่สมัยล้นเกล้ารัชกาลที่ ๕ เรามีการปฏิรูปภาษี

ครั้งหนึ่งโดยสมัยปฏิวัติท่าน รสช. และท่านอานันท์มาเป็นนายกรัฐมนตรีออกกฎหมายทีละ ๒๐๐ ฉบับ แต่นั่นไม่ใช่การปฏิรูปกฎหมายครับ เป็นการออกกฎหมายมากกว่า ผมจึงคิดว่าประเด็นที่ท่านประธานกรรมาธิการได้พูดไปคือเรื่องของอำนาจของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายนะครับ ซึ่งเราจะต้องมีคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายที่สามารถออกกฎหมายได้รวดเร็วได้ด้วยนะครับ เพราะว่าตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มันเหมือนกับเป็นแค่เสนอแนะอย่างเดียว ผมจะได้เอารายงานของท่านประธานกรรมาธิการที่ได้ศึกษาไว้ที่ บยส. เรื่องการปฏิรูปกฎหมายในประเทศไทยมาอยู่ในอนุกรรมการที่เราจะเสนอว่า ทำอย่างไรกระบวนการออกกฎหมายในประเทศไทยจะทำได้รวดเร็ว อย่างเมื่อวานบอกว่า ๔ ปี ๕ ปีนะครับเปลี่ยนรัฐบาลก็ออกไม่ได้ เราจะทำอย่างไรให้ออกได้รวดเร็ว และที่สำคัญมากก็คือว่าจะมีส่วนร่วมของเอกชน ประชาชน ธุรกิจอย่างไร เราจะต้องเปลี่ยนองค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายหรือองค์ประกอบของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเสียใหม่ ซึ่งอันนี้ก็ต้องฝากท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญไปใส่ไว้ในส่วนที่ ๔ ด้วยนะครับ

ต่อมาคือการร่างกฎหมายของไทยในอดีตเป็นการเพิ่มอำนาจรัฐเพิ่มดุลพินิจให้กับเจ้าพนักงาน เราจะต้องเปลี่ยนปรัชญากฎหมายใหม่คือ ลดอำนาจรัฐโปร่งใส ชัดเจน อย่างที่ท่านประธานกรรมาธิการได้บอกนะครับว่า การร่างกฎหมายจะทำอย่างไรให้สะดวกกับประชาชน และรวดเร็วสามารถตอบสนองความต้องการไม่ใช่ว่าจะเสนอร่างกฎหมายทีหนึ่งมันใช้เวลายาวนานมาก ผมเคยมีประสบการณ์ร่างกฤษฎีกาฉบับเดียวครับ ๘ มาตรา ใช้เวลา ๘ เดือน แล้วพอเปลี่ยนคณะรัฐมนตรีก็เริ่มต้นกันใหม่แค่กฤษฎีกานะครับ ถ้า พ.ร.บ. คงยาวนานมากนะครับ

อันที่ ๒ ก็คือเรื่องของการบังคับใช้กฎหมาย ความจริงผมได้ตอบคำถามหลายท่านบอกว่าประเทศไทยมีกฎหมายครบถ้วนแล้วครับ กฎหมายไม่ขาดหรอกครับ มีปัญหาเดียวก็คือการบังคับใช้กฎหมายไทย การบังคับใช้กฎหมายของเราเป็นการใช้ดุลยพินิจส่วนใหญ่มอบอำนาจให้หน่วยงานใดโดยเฉพาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรตำรวจ โดยเฉพาะคดีอาญา ในกรรมาธิการเสนอบอกว่าความผิดหลาย ๆ อย่างให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐไปเป็นโจทย์เป็นผู้ฟ้องคดีเอง ยกเว้นคดีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง ความปลอดภัยของประเทศ หน่วยงานอื่น เช่น ความผิดฐานก่อสร้างก็ให้หน่วยงานกรมโยธาธิการไปดูแล ความผิดหลักทรัพย์ก็ให้ตลาดหลักทรัพย์ไปดูแล แต่ว่าต้องมีการตรวจสอบคานอำนาจอย่างดี อาจจะเป็นอัยการมาคานอำนาจได้นะครับ ให้เอกชนเข้ามา สภาวิชาชีพเข้ามาเป็นตัวกลาง เพราะฉะนั้นผมว่าสำคัญมากในการบังคับใช้กฎหมายว่าทำอย่างไรให้การบังคับใช้กฎหมายถูกกระจายอำนาจไป สิ่งหนึ่งที่ตามมาสุดท้ายก็คือ เรื่องของการศึกษากฎหมายต้องมีการปฏิรูปใหญ่เลยครับ ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญคงเคยมีส่วนร่วมเรียกว่าสภานิติศึกษา เพราะว่าถ้าเรามีกฎหมายเยอะ ๆ นักกฎหมายไม่มีคุณภาพ ไม่มีจริยธรรม เราก็จะมีนักกฎหมายศรีธนญชัยเต็มบ้านเต็มเมือง เพราะฉะนั้นผมคิดว่าการปฏิรูปกระบวนการกฎหมายไทยนี่สิ่งหนึ่งที่ต้องปฏิรูปด้วยคือ กระบวนการศึกษากฎหมายของประเทศไทยซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งนะครับ

สุดท้ายผมคิดว่ากระบวนการยุติธรรม ประชาชนที่เรียกร้องก็คือเรื่องของความยุติธรรม ความล่าช้าคือการปฏิเสธความยุติธรรม เราจะทำอย่างไรให้กระบวนการฟ้องร้องคดี กระบวนการดำเนินคดีทั้งนอกศาลและในศาลดำเนินโดยรวดเร็ว การเพิ่มจำนวนผู้พิพากษาไม่ใช่เป็นการแก้ปัญหา การระงับคดีก่อนศาลก็เป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งเราเสนอ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าในคดีบางอย่างซึ่งผมเคยพูดเสมอเลยว่า คดีที่เป็นส่วนตัวเราไม่ควรจะพึงใช้หน่วยงานของรัฐมาฟ้องคดี เช่นคดีหมิ่นประมาทเป็นต้น ควรจะเป็นเรื่องของแต่ละท่านไปดำเนินคดีกันเอง การอุทธรณ์คดี ผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนมากที่พิจารณาคดีทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายซึ่งน่าจะเหมือนประเทศสหรัฐอเมริกาคือพิจารณาข้อกฎหมายอย่างเดียวนะครับ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าการปฏิรูปกฎหมายเป็นสิ่งที่เราจะต้องทำกันอีกเยอะ ก็คงจะต้องหาควิก วินเหมือนกันนะครับ และผมคิดว่าไม่ต้องร่างอะไรเยอะนะครับ องค์ประกอบต่าง ๆ ก็ไปอยู่ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญนะครับ เพราะฉะนั้นผมก็หวังว่าการปฏิรูปกฎหมายจะเป็นกลไกสำคัญที่จะปฏิรูปประเทศไทย เราต้องพลิก

คิดนอกกรอบ แล้วก็ต้องทำอะไรให้มันแตกต่างจากที่เป็นอยู่นะครับ ขอบพระคุณครับท่านประธาน

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญคุณไกรราศ แก้วดี ค่ะ

นายไกรราศ แก้วดี : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ท่านประธานกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ผมมีตัวเลขตัวเลขหนึ่งที่น่าสนใจ ตัวเลขที่คดีขึ้นสู่ศาลในชั้นศาลอุทธรณ์ในปี ๒๕๕๖ คดีที่เป็นคดีอาญาครับ ๔๐,๐๐๐ กว่าคดี ในชั้นศาลฎีกา ๖๘,๐๐๐ กว่าคดี ผมมีข้อเสนอที่เห็นด้วยกับคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมาธิการปฏิรูป แล้วก็มีข้อสนับสนุนที่เห็นด้วยอย่างยิ่งที่ท่านได้เสนอให้ประชาชนในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน ได้เข้ามามีส่วนร่วมก่อนที่คดีจะขึ้นสู่ชั้นศาล ผมเรียนอย่างนี้ว่าในแต่ละจังหวัดก็จะมีศาลอยู่จังหวัดละแห่ง จังหวัดใหญ่ ๆ ก็จะมีศาลอยู่ ๓ แห่ง แต่พี่น้องประชาชนในจังหวัดนั้น ๆ ก็จะต้องเดินทางมาขึ้นศาล ใช้เวลา ใช้ค่าใช้จ่าย ใช้การเดินทางหลายคดีใช้เวลาสิบปี แม้แต่คดีที่อยู่ในความสนใจของพี่น้องประชาชน เราลืมไปด้วยซ้ำครับ พึงมีศาลฎีกาตัดสินหลายคดี ----------

แต่คดีที่อยู่ในมือของพี่น้องประชาชนที่เดินทาง โดยที่เราใช้วิธีการสืบพยานต้องนำพยานมาสืบ พี่น้องประชาชนมาหลายครั้ง ค่าใช้จ่ายก็มีค่าเหมารถเหมารา เพราะฉะนั้นความจริงเป็นการบริหารจัดการที่ลดจำนวนคดีลงได้มาก ผมถือเป็นกระบวนการยุติธรรมส่วนหนึ่งก่อนจะพิจารณาคดี ความจริงกระบวนการเหล่านี้ได้ดำเนินการ ได้มีความพยายามดำเนินการในชั้นของอัยการก็มีทนายให้ความช่วยเหลือ ในชั้นคดีในชั้นศาลก็มีการประนีประนอม ในชั้นของปกครองเองก็มีกรรมการหมู่บ้านที่ประนีประนอมข้อพิพาทกรณีที่เป็นความแพ่งไม่กำหนดมูลค่าทุนทรัพย์ คดีอาญาประนีประนอมได้เฉพาะคดีที่เป็นการยอมความ ถ้าหากว่าเรามีหน่วยงานที่เป็นหน่วยงานที่ใกล้พี่น้องประชาชนถึง ๗,๐๐๐ กว่าแห่ง โดยเฉพาะในปีที่แล้วกระทรวงยุติธรรมได้เริ่มดำเนินการไปบางส่วนแล้วนะครับ ได้ใช้ที่ทำการของ อบต. และของเทศบาล เพราะฉะนั้นเรื่องนี้เพื่อให้ อบต. กับเทศบาลได้มีส่วนร่วม เพราะมีนิติกรประจำอยู่แล้วก็เดินเครื่องตรงนั้นต่อ เราก็จะได้ช่วยเหลือพี่น้องประชาชน ความจริงแล้วการประนีประนอมยอมความเป็นการดำเนินการในลักษณะผู้นำเผ่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสมัยก่อน คดีอาญาเล็ก ๆ น้อย ๆ ลักเล็กขโมยน้อย คดีเกี่ยวกับทะเลาะเบาะแว้งระหว่างสามีภรรยา กำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็ดำเนินการ เดี๋ยวนี้กรรมการหมู่บ้านซึ่งมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานก็ดำเนินการ เพราะฉะนั้นผมถึงเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะให้พี่น้องประชาชนได้มีส่วนร่วม อย่างน้อยที่สุดนะครับมีหลายคดีที่พี่น้องประชาชนทิ้งคดียังไม่ได้ตัดสินคดีความเพราะไม่มีสตางค์ นี่ก็คือความเหลื่อมล้ำอย่างหนึ่ง คนที่อยู่ในเมืองเข้าไปรับบริการทางศาลใกล้กว่า หาพยานหลักฐานไปได้สะดวกกว่า ค่าใช้จ่ายน้อยกว่า แต่คนอยู่ในพื้นที่ชนบทหมู่บ้าน ตำบลมาเมืองก็ยาก มาเป็นสิบครั้ง บางทีทิ้งคดีไปเลยครับค่าใช้จ่ายมาก เพราะฉะนั้นข้อเสนอเห็นด้วยนะครับ

ในประการที่ ๒ ตัวเลขที่ผมนำเรียนท่านเมื่อสักครู่ คดีอาญาในชั้นอุทธรณ์ ๔๐,๐๐๐ กว่าคดี ความจริงในชั้นอาญากับฎีกาท่านพิพากษาท่านดำเนินการค่อนข้างรวดเร็วนะครับ ชั้นอุทธรณ์ประมาณ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ชั้นฎีกาท่านพิจารณาคดีความเสร็จเกือบ ๙๒ เปอร์เซ็นต์ แต่กว่าที่จะถึงคดีอาญา ชั้นศาลอุทธรณ์ ชั้นอาญา ผมเรียนว่าเป็นระยะเวลาค่อนข้างจะนาน เพราะเหตุว่าจำนวนคดีอยู่มาก มีคดีหนึ่งที่น่าสนใจในจำนวนคดีที่ ๖๐,๐๐๐ กว่าคดีที่ขึ้นศาลเป็นคดียาเสพติดประมาณ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ตัวเลขคร่าว ๆ ๖๐,๐๐๐ กว่าก็ประมาณ ๔๘,๐๐๐ เป็นคดียาเสพติดซึ่งเป็นคดีที่พี่น้องประชาชนได้รับความเดือดร้อนมาก กระบวนการพิจารณาคดียาเสพติดมีกระบวนการพิเศษ

มีทั้งเรื่องของการพิจารณาก่อนที่จะเข้าสู่คดี เรื่องของการบำบัด บังคับบำบัด สมัครใจบำบัด ในชั้นของศาลก็มีการบำบัดในระหว่างการพิจารณาคดี เพราะฉะนั้นกระบวนการเหล่านี้ ศาลก็จะใช้ผู้พิพากษาจำนวนมากและใช้บริกรที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ในจังหวัดท่านจะเห็นหน่วยงานใหม่ กรมบังคับคดี มีคนไปอุ่นหนาฝาคั่งพอ ๆ กับที่ว่าการอำเภอเมือง ไปเรื่องคดียาเสพติด ผมก็เลยเห็นว่าคดีอย่างนี้เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดภาระของท่านผู้พิพากษา ขออนุญาตเสนอให้กรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนยุติธรรม ได้กรุณาพิจารณาแยกศาลคดียาเสพติดออกมาเป็นศาลพิเศษเพื่อจะได้ดำเนินการในคดีจำนวนมากที่อยู่ถึง ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ในชั้นการพิจารณาของศาล ถ้าเป็นไปได้พิจารณาเพียงศาลเดียว เพราะกระบวนการที่จะต้องทำต่อมีมากมายในเรื่องของยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาบ้านเมืองที่เป็นวาระแห่งชาติ ตั้งแต่เช้าเรายังไม่ได้พูดถึงยาเสพติดเลยครับ ขออนุญาตนำเสนอครับ

- ๑๐๘/๑

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญ คุณเข็มชัย ชุติวงศ์ ค่ะ

นายเข็มชัย ชุติวงศ์ : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ และกราบเรียนท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ กระผม นายเข็มชัย ชุติวงศ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ อยากจะขอเรียนเสนอในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ความจริงกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยเรามีวิวัฒนาการมาโดยตลอดนะครับ เรามีการปฏิรูปครั้งใหญ่ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ให้มีความทันสมัยทันกับชาติตะวันตก และต่อมาก็มีการปฏิรูปอีกครั้งหนึ่งแม้จะไม่มากนักนะครับใน พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ นั้นได้ยกระดับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนขึ้นทัดเทียมกับระบบสากล แต่ต่อมาในช่วง ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน เราต้องยอมรับว่าเกิดปัญหาความขัดแย้งมากมายในสังคม ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งเห็นกันว่ามาจากกระบวนการยุติธรรมที่ไม่เป็นธรรม แล้วก็นำมาสู่การปฏิรูปอีกครั้งหนึ่งครับในวันนี้ ผมเห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเห็นและข้อเสนอแนะที่ท่านประธานกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมนำเสนอ แต่มีประเด็นที่อยากจะขอเสนอแนะเพิ่มเติมดังต่อไปนี้นะครับ ประการแรก ผมเห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ควรจะเน้นถึงการเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชนผู้ยากไร้และด้อยโอกาส เรื่องนี้เป็นจุดอ่อนของกระบวนการยุติธรรมของเรามาโดยตลอดนะครับ คนยากคนจนเข้าถึงความยุติธรรมยาก เสียค่าใช้จ่ายมาก แล้วก็ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ๒ มาตรฐานระหว่างคนรวยกับคนจน คนยากจนที่เคราะห์ร้ายนะครับถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด จะประสบความยากลำบากอย่างยิ่ง เป็นหายนะเกิดขึ้นกับชีวิตของเขาเลยทีเดียวครับ ครอบครัว ญาติพี่น้องกระทบกระเทือนไปหมด สิ่งที่คนยากคนจนที่ถูกกล่าวหาตกเป็นผู้ต้องหาหรือเป็นจำเลยจะได้รับความเดือดร้อน ประการแรกก็คือเรื่องของการประกันตัว ระบบของเรายังให้ความสำคัญกับทรัพย์สินที่จะเป็นหลักประกันอยู่ค่อนข้างมากนะครับ ก็โชคดีครับที่ผ่านมาในระยะหนึ่งได้ยอมให้มีการนำตำแหน่งของบุคคลบางคน เช่น ข้าราชการนะครับเป็นหลักประกันเป็นเครื่องประกันได้ ก็ทำให้มีความสะดวกขึ้น แต่คนที่จะให้ข้าราชการไปประกันตัวได้ก็มีไม่ได้มากนัก เพราะฉะนั้นจึงมีผู้ต้องหาที่ยากจนต้องถูกคุมขังโดยไม่จำเป็นอีกจำนวนมาก ความจริงแล้วการปล่อยชั่วคราวมันเป็นสิทธิอันหนึ่งนะครับ มันไม่น่าจะขึ้นอยู่กับการมีเงินหรือไม่มี รัฐก็ควรจะมีระบบที่ดีกว่าในการที่จะให้คนได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

ประการต่อมา ถ้าได้ประกันตัวมาแล้วนะครับ การต่อสู้คดีในศาลก็มีค่าใช้จ่ายจำนวนมากนะครับ คนบางคนก็ยากจนไม่มีเงินเพียงพอที่จะจ้างทนายความ การเป็นคดีความไม่ใช่ว่าคนเราจะต่อสู้คดีเองได้นะครับ มันเป็นศิลปะแล้วก็ต้องใช้คนที่มีความรู้เชี่ยวชาญ การมีทนายความจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะต่อสู้คดีให้ได้ผลดี แม้แต่ตัวผมเองถ้าต้องคดีผมก็ต้องจ้างทนายความครับ คงไม่กล้าที่จะไปว่าคดีให้กับตัวเองด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าในรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะต้องมีบทบัญญัติระบุถึงสิทธิอันนี้ของประชาชนให้ชัดเจนว่า ----------

ทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าถึงความยุติธรรมหรือกระบวนการยุติธรรมในมิติต่าง ๆ นะครับ แล้วก็ต้องพูดให้ชัดเจนถึงหน้าที่ของรัฐในการที่จะต้องจัดหาบริการความช่วยเหลือด้านกฎหมายที่มีคุณภาพและมาตรฐานแก่คนยากคนจน ผมขอเน้นคำว่า ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เพราะจริง ๆ ขณะนี้อาจจะมีการจัดหาอยู่ แต่บางทีโดยความเห็นแล้วอาจจะมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐานนัก คนยากคนจนที่ตกเป็นจำเลยนี่นะครับผมคิดว่าเขาน่าสงสารมากนะครับ แล้วบางครั้งเราก็ไม่รู้ว่าเขาจะทำผิดจริงหรือไม่ผิดจริง แต่ว่าเขาไม่มีโอกาสมากนักในการที่จะต่อสู้คดี รัฐบาลของไทยเราได้แก้ไขในเรื่องสาธารณสุขอนามัย จัดโรงพยาบาลการรักษาให้กับประชาชน ผู้ยากไร้ ผมคิดว่าได้มาตรฐานขึ้นมาแล้ว แต่การตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีความซึ่งมีความเดือดร้อนไม่ต่างไปจากการเจ็บไข้ได้ป่วย ผมคิดว่ารัฐยังให้ความสนใจน้อยมากนะครับ เพราะฉะนั้นในรัฐธรรมนูญนี้ควรจะต้องพูดถึงเรื่องนี้ให้ชัดเจนครับ

อีกเรื่องหนึ่งนะครับ ซึ่งผมอยากจะเสริมท่านประธานกรรมาธิการของผมก็คือเรื่องของการทำงานร่วมกันหรือประสานงานกันของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม สังเกตได้ว่าท่านพูดเป็นเรื่องแรกเลยนะครับ เรื่องการบูรณาการองค์กรในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งอันนี้เป็นปัญหาในระบบของเราค่อนข้างมากทีเดียว เพราะว่าหลายครั้งหลายหนปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากการไม่ประสานงานกันนะครับ หรือว่าองค์กรแต่ละองค์กรต่างมีอำนาจของตัวเอง เพราะฉะนั้นอันนี้ก็จะต้องระบุให้ชัดเจนนะครับ

ประการสุดท้ายที่ผมอยากจะเน้น ความจริงจะเอาไว้พูดพรุ่งนี้อีกครั้งหนึ่ง เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับองค์กรต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม ก็คือว่ามีองค์กรในกระบวนการยุติธรรมหลายองค์กรที่จำเป็นจะต้องระบุในรัฐธรรมนูญเพื่อให้ชัดเจนว่าเขานั้นต้องมีอิสระแยกจากฝ่ายบริหารหรือจากฝ่ายรัฐบาล องค์กรเหล่านั้นอาจจะไม่ใช่องค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ แต่ว่าเป็นองค์กรซึ่งมีภาระหน้าที่ที่จะต้องใช้ดุลยพินิจหรือต้องวินิจฉัยความถูกความผิด ความดีความชั่ว ไม่สามารถจะให้รัฐบาลแทรกแซงหรือเข้ามาชี้นำการใช้ดุลยพินิจของเขาได้เพราะจะเกิดความเสียหายแก่ประเทศอย่างมากนะครับ องค์กรพวกเหล่านี้ควรที่จะมีการระบุอำนาจหน้าที่ของเขาไว้ในรัฐธรรมนูญด้วยนะครับ

สุดท้ายนี้ผมอยากจะขอกราบเรียนไปถึงท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญว่า ผมเห็นด้วยที่รัฐธรรมนูญจะมีบทบัญญัติที่สั้นกะทัดรัด แล้วก็อยากจะเรียนเป็นข้อสังเกตว่า บทบัญญัติส่วนมากมีบัญญัติอยู่ในกฎหมายลำดับรองลงไปเรียบร้อยแล้ว

ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายจัดตั้งองค์กรต่าง ๆ หรือกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรม เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพราะฉะนั้นท่านสามารถตัดทอนลงไปได้เป็นจำนวนมากนะครับ แล้วก็บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญนั้นควรจะมีแต่เพียงหลักการหรือหลักปรัชญาของแต่ละเรื่องเพื่อที่จะส่งต่อไปยังกฎหมายลูกเท่านั้น แต่ไม่ควรที่จะบัญญัติในรายละเอียดเสียเอง ขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ค่ะ

นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เรียนท่านประธานที่เคารพ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง เท่าที่ผมเห็นรายชื่อทั้งหมดมาส่วนมากจะเป็นนักกฎหมายทั้งสิ้น ผมไม่ใช่นักกฎหมาย แต่เป็นผู้ที่ติดตามแล้วก็ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรม ฉะนั้นจะขอพูดอย่างคนที่ไม่ใช่เป็นนักกฎหมาย ผมคิดว่าการปฏิรูปกลไกการบริหารงานยุติธรรมเพื่อที่จะให้คุ้มค่าผมนึกถึงอยู่ ๒-๓ อย่างด้วยกันคือ

ประการที่ ๑ ควรจะต้องรวดเร็ว หลากหลาย แล้วก็ใกล้ชิดประชาชน

ประการที่ ๒ ผมคิดว่าทุกคนควรจะมีกำลังและความรู้พื้นฐานที่จะเข้าถึงความยุติธรรมได้

ประการที่ ๓ ผลผลิตของกระบวนการยุติธรรมจะต้องมีคุณภาพ แล้วก็มีความเป็นธรรม แล้วก็ชอบด้วยเหตุด้วยผล

ผมเน้นอยู่ ๓ อย่างแค่นั้น ถ้ารัฐธรรมนูญจะร่างโดยยึดหลัก ๓ ประการที่ผมกราบเรียนก็จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง ในฐานะที่เคยถูกผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรม เพราะฉะนั้นผมจึงคิดว่าสิ่งที่ยังมีจุดอ่อนอยู่ในขณะนี้ ซึ่งก่อนที่จะพูดถึงจุดอ่อนผมก็ต้องขอชมก่อนว่า กรรมาธิการก็ได้ทำมาส่วนใหญ่เกือบจะร้อยเปอร์เซ็นต์ผมเห็นด้วยหมด โดยเฉพาะอยู่ ๒-๓ เรื่องที่ผมเห็นด้วยอย่างยิ่ง คือเรื่องการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการระงับข้อพิพาท เรื่องบันทึกวิดีทัศน์ก็ดี เรื่องการห้ามข้าราชการในกระบวนการยุติธรรมไปมีผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นรัฐวิสาหกิจหรือวิสาหกิจทั้งหลาย อันนี้เห็นด้วยอย่างยิ่ง ผมคิดว่าสิ่งที่อยากจะเพิ่มเติมก็คือว่า

๑. ควรจะต้องปฏิรูปวิชาชีพทางกฎหมาย จัดให้มีกลไกการรับรองสิทธิและนิติกรรมที่เชื่อถือได้ ผมคิดว่าปัจจุบันนี้กระบวนการของเราใช้วิธีนำสืบ ไม่ว่าจะเป็นการรับรองสิทธิตามกฎหมายว่าใครถือหุ้นบริษัทใด ใครเป็นลูกของใคร ใครเป็นทายาท ต้องนำสืบในศาลซึ่งใช้เวลามาก แต่เรายังไม่มีระบบวิชาชีพโนตารี (Notary) ที่ควรจะต้องดำเนินการกันได้แล้ว มันจะรวดเร็วขึ้น

ประการที่ ๒ ผมเรียนไปแล้วว่าผมเห็นด้วยกับกรรมาธิการที่บอกว่าชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ อย่างเช่นหนี้รายย่อยก็ดี การรักษาความสงบในการบังคับในขั้นพื้นฐาน ระงับข้อพิพาทระดับชุมชน แล้วก็วางหลักประกันทางคดีบางอย่าง

ประการถัดไป ผมคิดว่าเราคงจะต้องปรับปรุงองค์กรบังคับใช้กฎหมาย ชี้ขาดข้อพิพาทให้มีคุณภาพ โปร่งใส รับผิดชอบ แล้วก็ตรวจสอบได้ ผมยังไม่ได้ยินว่าเราได้พูดกันว่าเราจะพัฒนาวัฒนธรรมในการวิจารณ์กระบวนการและคำพิพากษาของศาลอย่างจริงจัง ผมคิดว่าสังคมไทยยังเป็นสังคมที่ไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์กระบวนการศาล และไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์คำพิพากษาของศาลอย่างจริงจัง ผมคิดว่าอันนี้ถ้าเราพัฒนาวัฒนธรรมอันนี้ได้น่าจะเกิดประโยชน์ แต่เราก็รู้ว่าเราวิพากษ์วิจารณ์ด้วยความเคารพ วิพากษ์วิจารณ์ด้วยอยากจะเห็นการพัฒนาอย่างไร ผมว่าเราน่าจะสร้างวัฒนธรรมอันนี้ได้

อีกเรื่องหนึ่ง ก็คือควรจะต้องยกระดับคุณภาพและสถานะของบุคลากรทั้งทางศาลและในกระบวนการยุติธรรมให้มีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่ว่าพอทำงานแล้วก็หยุดกันแค่นั้น

ทีนี้ผมอยากจะพูดถึงองค์กรที่รู้สึกท่านประธานยังไม่ได้แตะคือเรื่องตำรวจ ผมไม่ทราบว่าท่านประธาน จริง ๆ เราก็ทำงานด้วยกันมาหลายสมัยแล้ว และร่างรัฐธรรมนูญมาด้วยกัน ท่านพูดทั้งหมดเลย แต่ถึงตำรวจท่านบอกไม่มีเวลาแล้ว ไม่พูดดีกว่า ผมอยากจะพูดมาก ถ้าตำรวจที่เป็นต้นกระบวนการยุติธรรม และถ้าท่านไม่ปฏิรูปตอนนี้ท่านจะไปปฏิรูปตอนไหน ผมคิดว่าตำรวจได้แสดงให้เห็นเยอะแยะหมดในขณะนี้ผู้คนเขาเห็นเต็มบ้านเต็มเมือง ตำรวจทำตัวเป็นกองทัพที่ ๔ บ้านเรามี ๓ กองทัพพอแล้ว ทำไมต้องเป็นกองทัพที่ ๔ เป็นกองทัพที่มีสายบังคับบัญชาจากศูนย์กลางยาวไปจนถึงในหมู่บ้าน อ้วน ใหญ่ มีเทอะทะหน่วยงานต่าง ๆ ----------

ตำรวจรถไฟ ตำรวจโน่น ตำรวจนี่ ผมไม่มีเวลาที่จะพูด เพราะฉะนั้นจะทำอย่างไรให้ตำรวจนั้นผอมลง แล้วมีสายการบังคับบัญชาสั้น คดีความนี่มันจบในจังหวัด แต่เรานี่เป็นสายการบังคับบัญชาทั้งประเทศ รวมศูนย์อยู่ที่ส่วนกลาง มีระดับสัญญาบัตร นายพัน นายพลจำนวนมากมาย เพราะฉะนั้นการบริหารงานถ้าจะทำให้มันสั้นเข้า ให้เข้าไปอยู่กับท้องถิ่นมากขึ้น ทำอย่างไรที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้ามาช่วยกันดูแลตำรวจ ไม่ใช่ว่าทำผิดที่นี่ โยกย้ายไปที่โน่น แต่ตำรวจนั้นต้องเป็นตำรวจที่อยู่ใกล้ประชาชน และการบริหารงานคล้าย ๆ มหาวิทยาลัยครับ อาจารย์มหาวิทยาลัยเขาไม่ย้ายข้ามมหาวิทยาลัยกันง่าย ๆ โดยที่มหาวิทยาลัยอื่นไม่รับ ดีเอสไอ (DSI) อีกอันหนึ่ง ผมไม่เห็นท่านพูดถึงเลย ดีเอสไอควรจะกลายเป็นแบบสอบสวนกลางและกองปราบ แล้วก็จะต้องมีการปฏิรูปครั้งใหญ่คือดีเอสไอ ผมไม่มีเวลาจะพูดมากกว่านี้ อยู่ดี ๆ ก็ลุกขึ้นอายัดบัญชีทรัพย์สินผู้คน ท่านก็รู้ว่าผมเองก็ถูกอายัดบัญชีทรัพย์สินโดยที่ไม่ได้ตรวจสอบอะไรก่อน อายัดก่อนตรวจสอบทีหลัง ถามว่าเอาอำนาจขนาดไหนมาทำอย่างนี้ อัยการควรจะต้องเป็นมือหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมที่ไม่มีผลประโยชน์กับรัฐวิสาหกิจ รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ สมัยรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ท่านประธานกรรมาธิการกับผมก็ร่างรัฐธรรมนูญอยู่ เมื่ออัยการบอกอยากอิสระและทำตัวเหมือนศาล เราให้ทุกอย่าง พอให้ทุกอย่างเราก็บอกว่าถ้าอย่างนั้นขอด้วยว่าท่านต้องทำตัวเหมือนศาลนะ ท่านจะไปมีผลประโยชน์จะเป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจไม่ได้ แต่ในที่สุดก็มาล็อบบี้ (Lobby) ในห้องประชุมแห่งนี้ละครับ มาล็อบบี้ว่าขอให้ห้าม แต่ว่าเปิดโอกาสว่าถ้า ก.อ. อนุมัติ ท่านจำได้ใช่ไหม แล้วพวกเราก็ใจอ่อนนี่ละครับนั่งกันอยู่แถวนี้ละครับถูกล็อบบี้ แล้วในที่สุดเป็นอย่างไรครับ อัยการเป็นอิสระจริงไหม อัยการมีปัญหาในเรื่องการถูกแทรกแซงทั้งผลประโยชน์และการเมืองอย่างไร เพราะฉะนั้นเรื่องนี้อัยการผมเน้นนะครับ ผมอยากจะให้เป็นมือหนึ่งของกระบวนการยุติธรรม จึงต้องพูดกันตรงไปตรงมา และสุดท้ายอยากจะพูดถึงศาลนิดเดียว ผมคิดว่าศาลปัจจุบันนี้ระบบมีค่าใช้จ่ายและมีต้นทุนสูงมาก แต่ประโยชน์เกิดกับธุรกิจมากกว่าเกิดกับประชาชน ธุรกิจรู้จักใช้ศาล ถ้าท่านไปดูแค่คดีเช็คอย่างเดียวละครับ ธุรกิจใช้ศาลใช้เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพราะเช็คเราไปขึ้นเป็นคดีอาญา ในที่สุดรัฐไปนั่งตามบี้ให้หมด ธุรกิจได้ประโยชน์กับเรื่องเช็ค เรื่องเมื่อสักครู่นี้ก็มีผู้พูดแล้วก็คือ คดีหมิ่นประมาทว่ามันไม่ควรจะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องสิ้นเปลืองขนาดนั้น ศาลก็มีปัญหาในเรื่องความล่าช้าและคุณภาพ ผมเลยไม่ค่อยมั่นใจนัก ทีแรกผมเห็นในเอกสารที่ท่านเขียน พอดีผมอ่าน

หลาย ๆ ครั้งเข้า ผมเห็นว่าเจ้าหน้าที่เขาเว้นวรรคผิด ถ้าเว้นวรรคถ้าเป็นไปตามนี้ยุ่งตายเลย ท่านบอกว่าในหน้า ๖๔ ศาลชั้นต้นที่จะตัดสินคดีที่จำเลยกระทำความผิดมีโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป จะต้องมีผู้พิพากษาไม่น้อยกว่า ๑ คน ผมตกใจ เขียนได้อย่างไรไม่น้อยกว่า ๑ คน เพราะปกตินี่ปี ๒๕๕๐ มา ๒ คนอยู่แล้วอย่างน้อย แต่นี่เขียนไม่น้อยกว่า ๑ คน เพราะว่าไปอ่านต่อ อ๋อไปจัดเว้นวรรคบอก ที่ปฏิบัติงานแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี อันนี้ระวังนะครับเวลาเขียนรัฐธรรมนูญเว้นวรรคผิดที่ นี่เสร็จนะครับ และสุดท้ายอันนี้ผมไม่มั่นใจจริง ๆ อยากจะถามท่านประธานกรรมาธิการ ท่านตอบผมหน่อยเถอะ ----------

เราเคยมีศาลแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพียงแค่ศาลเดียว ก็คือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่เที่ยวนี้เหมือนกับท่านจะมี ๒ ศาล มีศาลอุทธรณ์ด้วย แล้วก็บอกว่าศาลอุทธรณ์นี่มีองค์คณะ ๓ คน ศาลฎีกามีองค์คณะ ๕ คน มันเปลี่ยนปรัชญาและวิธีคิดที่ผมตามไม่ทัน ตอนเราร่างรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ เราก็บอกว่า เนื่องจากว่านักการเมืองเขามาอยู่เดี๋ยวเดียวเขาก็ไป กว่าจะไปถึงหลายศาลมันไม่มีทางที่จะจัดการได้ บ้านเมืองเสียหายจึงมีศาลเดียว และศาลนี้ไหน ๆ เรื่องอย่างไรก็ไปถึงศาลฎีกา พวกนี้สู้ ๓ ศาลอยู่แล้ว ก็ให้ไปเป็นศาลฎีกาไปเลยและมี ๙ คน แต่เดี๋ยวนี้ทำไมถึงมี ๒ ศาล ปี ๒๕๕๐ เราก็ผ่อนในเรื่องของการอุทธรณ์ หลังจากศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้วินิจฉัยเสร็จเรียบร้อย ถ้ามีข้อมูลใหม่ผมเรียกง่าย ๆ อย่างนั้นนะครับ ที่สามารถจะเปลี่ยนแปลงคดีได้อะไรต่ออะไร ที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาจึงพิจารณา แต่ผมอ่านตรงนี้นี่ผมก็ไม่ค่อยเข้าใจว่าทำไมถึงคิดจะมีศาลอุทธรณ์ขึ้นมา อาจจะดีก็ได้ แต่ผมยังไม่ได้ยินท่านวินิจฉัยประเด็นนี้ ขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะท่านอาจารย์ อีก ๕ ท่านต่อไปนี่นะคะก็คือ คุณเทียนชัย ปิ่นวิเศษ คุณบัญชา ปรมีศณาภรณ์ คุณประสิทธิ์ ปทุมารักษ์ คุณปรีชา บุตรศรี และคุณหมอพลเดช ปิ่นประทีป ดิฉันขอเรียนเชิญคุณเทียนชัย ปิ่นวิเศษ ค่ะ

นายเทียนชัย ปิ่นวิเศษ : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม เทียนชัย ปิ่นวิเศษ ครับ ผมขออนุญาตที่จะนำเรียนข้อเสนอ ๓ ประเด็นเพื่อที่จะฝากท่านประธานผ่านไปยังท่านกรรมาธิการทั้งสองนะครับ ใน ๓ ประเด็นนี้มี ๒ ประเด็นเป็นการสนับสนุนในความเห็นหรือว่าข้อเสนอแนะของท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ แต่ส่วนอีกประเด็นหนึ่งนี้ผมคิดว่าเป็นประเด็นที่ยังไม่มีผู้ใดได้พูดถึง

ประเด็นแรก ที่ผมจะขออนุญาตนำเรียนก็คือว่า เรื่องกรอบหน้าที่ของผู้พิพากษานะครับ อย่างที่เราทราบดีว่าในปัจจุบันนี้ผู้พิพากษาก็จะเรียนกฎหมายหลัก ๆ ก็มีแพ่ง อาญา วิ. แพ่ง วิ. อาญา หรือที่เราเรียกว่ากฎหมาย ๔ หลักนะครับ ด้วยกระบวนการที่เราศึกษามาอย่างนี้ผมจึงคิดว่า หน้าที่หรือว่ากรอบของอำนาจของตุลาการหรือว่าผู้พิพากษาควรที่จะเพ่งหรือว่าดูแต่ในกระบวนการเรื่องแพ่ง พาณิชย์ แล้วก็อาญาทั่ว ๆ ไป แล้วก็กฎหมายอื่นเฉพาะบางส่วน ทางตุลาการไม่ควรจะก้าวไปเกี่ยวกับคดีที่เกี่ยวกับพลวัตของกระแสของความเปลี่ยนแปลงที่มีความสลับซับซ้อน ที่มีปัญหาเรื่องแนวคิดต่อการพัฒนา

หรือกระบวนการแบ่งปันผลประโยชน์ เพราะตุลาการส่วนใหญ่นี่ครับถูกฝึกให้เก็บตัวสมถะ มองโลกและเข้าใจโลกผ่านทางการอ่านตำรา และใช้ชีวิตแบบตรรกะตามหลักการตีความตามกฎหมายแพ่งมาตรา ๔ ซึ่งก็จะมายุติเรื่องกระบวนการตีความตามลายลักษณ์อักษรนะครับ ดังนั้นผมจึงขอเสนอว่า ถ้าด้วยกระบวนการเรียนรู้ในปัจจุบันนี้ตัวตุลาการเองก็ควรจะมีกรอบในการพิจารณาคดีตามที่ได้ดำรัไปแล้วนะครับ

ส่วนข้อที่ ๒ นี่เป็นการสนับสนุนของท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ คือว่าระบบกระบวนการยุติธรรมควรจะต้องสร้างบุคลากรในแต่ละสายงาน ในอันที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อการเข้าสู่ตำแหน่ง การเข้าสู่ตำแหน่งนี้หมายถึงว่า เข้าสู่ตำแหน่งตามตุลาการในสายงานนั้น ๆ เช่น คดีการเมือง คดีปกครอง คดีสิ่งแวดล้อม คดีสิทธิมนุษยชน และคดีทรัพย์สินทางปัญญา และในขณะเดียวกันก็ให้ตุลาการนั้น ๆ อยู่ในสายงานนั้นจนจบตำแหน่งสูงสุด เพื่อดำรงความเป็นผู้เชี่ยวชาญในสายงานนั้น ๆ นะครับ ซึ่งอันนี้ผมเข้าใจว่าไปสอดคล้องและล้อกับของท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญในหน้าที่ ๖๔ ข้อที่ ๑ (๓) นะครับ

ส่วนข้อที่ ๓ นะครับเป็นการสนับสนุนเช่นเดียวกันครับว่า ตุลาการและอัยการควรจะทำหน้าที่ด้านกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น ไม่ควรไปเป็นคณะกรรมการในหน่วยงานของรัฐ ก็เช่นกันครับเป็นการสนับสนุนในแนวทางของท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ในหน้าที่ ๖๐ ภาค ๓ หมวด ๑ ครับ ข้อที่ผมจะนำเสนอทั้งหมดก็มีอยู่เท่านี้ครับ ขอบคุณมากครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านบัญชา ปรมีศณาภรณ์ ค่ะ

นายบัญชา ปรมีศณาภรณ์ : กราบเรียนท่านประธาน ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ และสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติด้วยความเคารพนะครับ ผม บัญชา ปรมีศณาภรณ์ เป็นสมาชิกอันดับที่ ๑๒๐ ผมขอเสนอความเห็นต่อท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐขององค์กรต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญต้องจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้ครอบคลุมเรื่องดังต่อไปนี้

(๓) กลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกัน ตรวจสอบ และขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งกลไกในการกำกับและควบคุมให้การใช้อำนาจรัฐเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและประชาชน

(๖) ได้บัญญัติไว้ว่า กลไกที่มีประสิทธิภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งของหลักนิติธรรมและการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วนของทุกระดับ ซึ่งผมขอกราบเรียนนะครับว่าที่ผมได้กล่าวอ้างทั้ง ๒ มาตราดังกล่าวนะครับเป็นสาระสำคัญเพื่อให้ได้มาซึ่งความยุติธรรมในกระบวนการยุติธรรม

ประการแรก ผมขออนุญาตกราบเรียนเสนอท่านประธานนะครับ ขอให้ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้โปรดนำไปพิจารณาเพื่อยกร่างรัฐธรรมนูญในประเด็นที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ก็เป็นที่ทราบกันอยู่นะครับว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่มากมาย สามารถวินิจฉัยชี้มูลผู้กระทำความผิดได้ทุกองค์กร ดังนั้นเพื่อเป็นหลักประกันในการที่จะชี้มูลความผิดบุคคลใดก็แล้วแต่ หรือเป็นหลักประกันในการที่จะยกข้อกล่าวหาของบุคคลใดก็แล้วแต่ ด้วยความเคารพครับ ผมขอกราบเรียนท่านกรรมาธิการได้โปรดพิจารณาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการทุกท่านจะต้องทำความเห็นส่วนตนนะครับ การทำความเห็นส่วนตนก่อนลงมติก็จะเป็นหลักประกันในการพิสูจน์ความซื่อสัตย์สุจริต เที่ยงธรรม โปร่งใสในการวินิจฉัยคดี เพราะหากการวินิจฉัยคดีใด ๆ โดยไม่สุจริต ไม่เที่ยงธรรม ไม่โปร่งใส ก็สามารถตรวจสอบได้จากคำวินิจฉัยส่วนตน ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องระบุไว้เพื่อเป็นหลักประกันของผู้ที่ถูกกล่าวหาและประชาชนให้เป็นที่เชื่อมั่นในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นะครับ

ส่วนประเด็นที่ ๒ ผมก็ขอกราบเรียนเสริมท่านประธานกรรมาธิการคุณเสรีนะครับ ที่ท่านบอกว่าจะต้องมีการแสดงบัญชีทรัพย์สิน หนี้สิน ผมขอกราบเรียนเพิ่มเติม

ขอให้ได้โปรดพิจารณาว่าคณะกรรมการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญทุกองค์กร รวมทั้งเจ้าพนักงานระดับสูง เช่นเลขาธิการจะต้องมีหน้าที่แสดงทรัพย์สินและหนี้สินเปิดเผยต่อสาธารณชน เนื่องจากว่าองค์กรอิสระเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่มากตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้นการทำหน้าที่เมื่อเปิดบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินให้สาธารณชนได้รับทราบนะครับ สาธารณชนก็มีส่วนในการตรวจสอบการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าองค์กรอิสระได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต นี่คือเป็นอีกมาตรการหนึ่งในการตรวจสอบนะครับ

ประการต่อไป ผมขอให้ท่านกรรมาธิการได้โปรดพิจารณาว่า คณะกรรมการในองค์กรอิสระและเจ้าพนักงานระดับสูงทุกองค์กรจะต้องปฏิญาณตนทุกปีต่อหน้าพระแก้วมรกต พระสยามเทวาธิราช พร้อมกับดื่มน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งผมเชื่อว่าถ้ามีกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งมันไม่ยาวและได้ใจความนะครับ ----------

- ๑๑๔/๑

ผมเชื่อว่ามีผลต่อการตัดสินใจการใช้อำนาจของกรรมการในองค์กรอิสระ ถือเป็นมาตรการหนึ่งที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการใช้อำนาจขององค์กรอิสระนะครับ ดังเช่นกองทัพมีการจัดทำพิธีสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ทุกปี ผมอยากจะเห็นว่ารัฐธรรมนูญนี่กำหนดให้กรรมการองค์กรอิสระและเจ้าพนักงานระดับสูงกล่าวคำปฏิญาณต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ รวมทั้งดื่มน้ำพระพุทธมนต์เพื่อปฏิญาณตนว่า จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เห็นประโยชน์กับประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนนะครับ

ส่วนอีกกรณีหนึ่งนะครับ ผมขอกราบเรียนนะครับ เห็นด้วยกับท่านเสรี เพราะท่านได้ปรารภตลอดเวลา ขออนุญาตว่าจะต้องมีการบันทึกภาพและเทปเพื่อประกอบการตรวจสอบ การทำหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนกระบวนการยุติธรรมนะครับ ขออนุญาตไม่ถึง ๑ นาทีนะครับ คืออย่างนี้นะครับ ผมต้องเร่งเวลานิดหนึ่ง ตัวผมเองผมก็มีปัญหาเกี่ยวกับการถูกสอบสวนคดีมารยาททนายความ ซึ่งวันศุกร์ที่ ๑๒ ธันวาคมที่ผ่านมานะครับ ผมอยากจะให้มีการปรับปรุงองค์กรทนายความ เนื่องจากว่าตัวผมเองต้องเผชิญเอง เช่น กีดกันไม่ให้ทนายความผู้ร่วมอาชีพเข้าไปฟังการพิจารณาว่ากระผมผิดมารยาททนายความอย่างไรนะครับ

ประการที่ ๒ ผมร้องขอให้อัดเทปก็ไม่อัดให้ผมนะครับ

ประการที่ ๓ ผมก็ร้องขอเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับสัญญาว่าจ้างขององค์กรอิสระองค์กรหนึ่งซึ่งได้กล่าวหาผม ปรากฏว่าได้รับการปฏิเสธ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรอิสระดังกล่าว ได้แจ้งว่าคณะกรรมการไม่ประสงค์ที่จะมาตอบคำถามค้านผม ผมถือว่าจะได้มีการปรับปรุงองค์กรกระบวนการยุติธรรมในทนายความให้เป็นที่สง่างามและเป็นที่เชื่อถือ ขอบคุณมากครับ ท่านประธานครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญคุณประสิทธิ์ ปทุมารักษ์ ค่ะ

นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์ : กราบเรียนท่านประธานและคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญทุกท่าน กระผม ประสิทธิ์ ปทุมารักษ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ก็มีหลายท่านที่ได้พูดถึงเรื่องของการที่มีความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปกฎหมายแล้วก็ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม วันนี้ผมคงขอพูดเฉพาะเรื่องของการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมตามที่เคยมีประสบการณ์มาก็คิดว่าขณะนี้เป็นช่วงเวลาที่เหมาะ แล้วก็เป็นช่วงเวลาที่สมควรอย่างยิ่งที่กระบวนการยุติธรรมควรจะได้รับการยอมรับ เพราะในรอบหลาย ๆ ปีที่ผ่านมานั้น

ต้องถือว่ากระบวนการยุติธรรมนั้นมีคำถามมากมายที่จะต้องตอบคำถาม แต่จะอย่างไรก็แล้วแต่การปฏิรูปคงปฏิรูปแต่เพียงหน่วยงานใดหน่วยงานเดียวคงจะไม่ได้ คงต้องปฏิรูปทั้งระบบ การปฏิรูปทั้งระบบนั้นก็คือการปฏิรูปตั้งแต่กระบวนการต้นทาง กลางทาง จนถึงปลายทางว่าจะดำเนินการอย่างไร ถึงจะให้การดำเนินการนั้นสามารถเสร็จสิ้นโดยเร็ว แล้วก็มีหลายท่านที่กล่าวมาข้างต้นว่าเป็นห่วงเรื่องความรวดเร็วก็ดี เรื่องความเหลื่อมล้ำก็ดี เรื่องการเอาเปรียบทางสังคม เรื่องการเอาเปรียบทางกฎหมายจากผู้ที่รู้กฎหมายน้อยกว่าตรงนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องมีการปรับปรุงว่าจะดำเนินการอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ในกลุ่มของผู้ที่ด้อยโอกาสนะครับ บุคคลเหล่านี้มักจะถูกเอารัดเอาเปรียบ เอาเปรียบอย่างไรครับเอาเปรียบจากการที่ ๑. ทางด้านพื้นฐานความรู้ ทางด้านเศรษฐกิจ แล้วก็ยังมีทางด้านอื่น ๆ อีกมากมาย ฉะนั้นในเรื่องนี้การที่จะให้กระบวนการยุติธรรมนั้นดำเนินการไปด้วยความรวดเร็วนั้นคงจะต้องเริ่มต้นที่ทุกหน่วยงานนี่ครับที่จะต้องดำเนินการเพื่อยึดโยงกับประชาชน แล้วลองสอบถามประชาชนดูว่าประชาชนเขายอมรับได้ไหม --------

เขาต้องการอะไร ผมจำได้ว่าเคยมี พ.ร.บ. การพัฒนากระบวนการยุติธรรมปี ๒๕๔๙ ซึ่งตรงนั้นได้มีการพัฒนาไปขั้นหนึ่งว่า ในขณะที่มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องของกฎหมาย หรือเรื่องที่จะต้องขึ้นโรงขึ้นศาลนั้นจะต้องดำเนินการอย่างไรเพื่อที่จะดำเนินการให้เกิดความรวดเร็ว สะดวก แล้วก็ให้ประชาชนนั้นสามารถใช้บริการหรือว่าประชาชนนั้นได้รับการอำนวยการยุติธรรมด้วยความสะดวกรวดเร็วเป็นที่ตั้ง ในหลาย ๆ หน่วยงานที่เราคุยกันเราต้องการมีวัน สตอป เซอร์วิสทุกหน่วยงานว่าจะตั้งอยู่ที่ใด ในส่วนภูมิภาคจะตั้งอยู่ที่ใด จะตั้งที่สถานีตำรวจหรือไม่ ก็มีการเสนอกันเข้ามา นั่นทุกหน่วยงานยังต้องการที่จะให้บริการกับประชาชนให้เพียงจุด ๆ เดียวที่จะได้รับผลการบริการ แล้วก็ได้รับผลทันที แต่เพียงแค่กระบวนการยุติธรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของในหลาย ๆ หน่วยงานของส่วนราชการยังดำเนินการตรงนี้ไม่ได้เลย ฉะนั้นผมมองว่าในโอกาสต่อไปในตัวคณะกรรมการที่จะดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม ตรงนั้นควรที่จะต้องมานั่งขบคิดกันแล้วว่า ต่อไปที่จะมีการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องคดีที่จะขึ้นสู่ศาลจะดำเนินการอย่างไร เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกรวดเร็ว ประชาชนไม่ใช่ว่าเขามาแล้วเขาสามารถกลับได้นะครับ บางครั้งถ้ามาศาลแล้วถ้ามืดนี่บางทีกลับไม่ทัน เพราะว่ารถเมล์อะไรหมด ก็ต้องมาเช่าหรือต้องมาหาที่อยู่ เพิ่มค่าใช้จ่าย บางทีรถมานี่ก็ต้องเช่าเหมือนกัน หรือการมาใช้บริการที่ศาลยุติธรรม เมื่อสืบพยานเสร็จ ให้การเสร็จ บางครั้งกลับบ้านไม่ทันก็ต้องหาที่พัก หรือว่ายกตัวอย่างผู้ที่ใช้บริการที่ศาล อย่างเป็นพยานตั้งแต่กระบวนการชั้นต้นมาที่ตำรวจ ตำรวจสอบสวนเสร็จส่งเรื่องที่อัยการ อัยการส่งฟ้องฟ้องเสร็จศาลตัดสิน ตัดสินกลับไปที่ราชทัณฑ์ ตรงนี้ได้มีการคุยกันในชั้นกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมว่า ตรงนี้เราต้องการที่จะให้มีทางตัวแทนของทนายความเข้ามาร่วมด้วย เพราะขณะนี้ทุกจังหวัดมีทนายความ เพราะว่าเจ้าหน้าที่ทุกท่านคงไม่มีใครรู้หรอกว่าเรื่องจริงเป็นอย่างไร ฉะนั้นถ้าหากว่ามีทนายความเข้ามาช่วยดูในแง่ของกฎหมาย ผมว่าจะช่วยให้ผู้ที่ต้องการใช้บริการทางเรื่องกระบวนการยุติธรรมนั้นเขามีความมั่นใจยิ่งขึ้นว่าเขาจะได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรม เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าตรงนี้ได้มีทุกฝ่ายเข้ามาแล้ว ผมเชื่อว่ากระบวนการถ้าหากว่าได้มีการอธิบายกันให้ชัดเจน ผมมองว่าตรงนั้นคดีอาจจะลดลงได้ไม่จำเป็นที่จะต้องขึ้นสู่ศาล เพราะว่าอย่างที่ทางท่านประธานเสรีท่านได้เกริ่นไว้ว่าตรงนั้นถ้ามีกระบวนการให้ทางท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการที่จะร่วมไกล่เกลี่ยก็จะช่วยให้กระบวนการเกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น แล้วก็เป็นการคืนคนดีสู่สังคม ไม่ต้องมีปัญหาติดค้างในใจ

แล้วก็ขุ่นข้องในใจที่จะต้องไปรบราฆ่าฟันกันอีกต่อไป เพราะฉะนั้นผมมองว่าในการพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้องขึ้นสู่ศาล มีคณะกรรมการที่เรียกว่าคณะกรรมการบริหารงานยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วยเกือบจะทุก ๆ ฝ่าย มีทั้งตัวแทนของศาลยุติธรรมคือเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมแล้วก็ตัวแทนของอัยการ ตำรวจอะไรมีหมดครับ แล้วก็ของกระทรวงยุติธรรมด้วย ตรงนี้ถ้าร่วมกันพิจารณา ผมเชื่อว่าถ้าพิจารณาแล้วให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมนั้นอยู่ที่ตรงไหนในกลุ่มเดียวกันก็จะสะดวกในการที่ผู้ที่ไปใช้บริการสามารถเดินไปมาได้โดยสะดวก ไม่ต้องไปต่อรถต่อราซึ่งสร้างความเดือดร้อนแล้วก็สร้างความลำบากให้กับผู้มาใช้บริการ การออกกฎหมายฉบับนี้ถ้าผมจำไม่ผิดมีการพูดถึงแม้กระทั่งว่าให้ใช้บริการ ในกรณีถ้าหากว่าคนแก่คนเฒ่าถ้าไปใช้บริการที่ศาลถ้ามีลิฟต์ (Lift) ให้บริการก็จะเป็นการดีด้วย หรือปัจจุบันนี้จะมีแรมป์ (Ramp) ที่จะให้ผู้ด้อยโอกาสได้ใช้บริการ ตอนนั้นก็จะช่วยให้ผู้มาใช้บริการในกระบวนการยุติธรรมได้รับความมั่นใจว่าตรงนั้นได้รับการดูแลนะครับ เพราะฉะนั้นผมก็ฝากเอาไว้ว่าการดำเนินการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมควรจะเป็นจุดเริ่มต้นก่อน แล้วถ้าทำในลักษณะบูรณาการ ผมเสนอว่าควรจะแก้กฎหมายส่วนนี้ว่าการที่สำนักงบประมาณจะอนุมัติ ----------

หรือว่าจะเสนอจัดสรรงบประมาณนั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบ หรือว่าได้รับความเห็นจากทุก ๆ ฝ่าย ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม แล้วบูรณาการสร้างเสียที่เดียวจบครับตรงนั้น ก็จะช่วยให้การดำเนินการนั้นมีความสะดวกรวดเร็วแล้วก็ขจัดความเหลื่อมล้ำได้ครับ ขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญ คุณปรีชา บุตรศรี ค่ะ

นายปรีชา บุตรศรี : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่านคณะกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนเพื่อนสมาชิกที่เคารพรักทุกท่านครับ กระผม นายปรีชา บุตรศรี สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติจากจังหวัดเลยครับ กระผมขออนุญาตเสนอความเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

ในประเด็นที่ ๑ นะครับที่กล่าวว่า รัฐจะต้องบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมด้วยการปรับปรุงโครงสร้าง การกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรตำรวจ องค์กรทนายความ องค์กรอัยการ และองค์กรศาล เพื่อจะให้บริการและอำนวยความเป็นธรรมให้กับพี่น้องประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมมีความเชื่ออย่างหนึ่งว่าหลักการที่สำคัญที่จะทำให้พี่น้องประชาชนได้รับความยุติธรรมนั้น ผมคิดว่าองค์กรต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมจะต้องมีระบบการตรวจสอบและมีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจระหว่างตำรวจ อัยการ และพนักงานฝ่ายปกครอง ซึ่งในระยะที่ผ่านมานั้นได้มีการทำหน้าที่ตรวจสอบซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี กล่าวคือเมื่อมีการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนก็จะรวบรวมพยานหลักฐานเสนออัยการ เพื่ออัยการจะได้ทำความเห็นสั่งฟ้องตามความเห็นตำรวจหรือว่าสั่งไม่ฟ้อง กรณีที่อัยการสั่งไม่ฟ้องนั้น กฎหมายได้ให้อำนาจแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในการที่จะทำความเห็นแย้งกับพนักงานอัยการ ซึ่งอำนาจนี้เป็นอำนาจให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดได้ใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างตำรวจกับอัยการ ซึ่งคิดว่าเป็นอำนาจที่ได้ทำต่อเนื่องกันมา แต่ท่านประธานที่เคารพครับ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ได้มีคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๑๕/๒๕๕๗

เรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญ ๒ ประเด็นด้วยกัน

ประเด็นที่ ๑ นั้นเป็นการเพิ่มมาตรา ๒๑/๑ ที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยเนื้อหาสาระสำคัญก็คือ ให้ผู้บัญชาการ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจเป็นผู้มีอำนาจชี้ขาดว่า พนักงานสอบสวนคนใดควรเป็นพนักงานสอบสวน ซึ่งจากเดิมนั้นเคยเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และที่สำคัญก็คือในมาตรา ๑๔๕/๑ ได้ให้อำนาจแก่ผู้บัญชาการหรือรองผู้บัญชาการ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจได้แย้งคำสั่งไม่ฟ้องพนักงานอัยการ ซึ่งแต่เดิมนั้นเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด การที่มีคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติแก้ไขมาตรา ๑๔๕/๑ นั้น กระผมถือว่าเป็นการลิดรอนอำนาจของฝ่ายปกครองไปโดยสิ้นเชิง เป็นการทำลายดุลอำนาจระหว่างฝ่ายตำรวจ ฝ่ายอัยการ แล้วก็ฝ่ายปกครองโดยสิ้นเชิง เพราะฉะนั้นผมคิดว่าคำสั่งนี้น่าจะได้รับการแก้ไข ----------

กระผมอยากจะเสนอให้คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญนะครับ ในการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจระหว่างองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรตำรวจ องค์กรอัยการ หรือองค์กรฝ่ายปกครอง ให้ได้คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเพื่อให้เป็นหลักประกันว่าประชาชนนั้นจะได้รับความยุติธรรมอย่างแน่นอน และในขณะเดียวกันกระผมก็ขอเสนอให้มีการแก้ไขกฎหมายนะครับ ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑๕/๒๕๕๗ นะครับ เพื่อที่จะให้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดในการแย้งอัยการนั้นกลับมามีอำนาจเช่นเดิม อันนี้กระผมก็อยากจะนำเสนอเอาไว้นะครับ

อีกประเด็นหนึ่งก็คือ ประเด็นที่เกี่ยวกับเรื่องของตำรวจมีอำนาจ ผมอยากจะเรียกว่ามีอำนาจมากจนเกินไป สามารถที่จะจับกุมคดีต่าง ๆ ได้ทั่วราชอาณาจักร รวมทั้งคดีอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับหน่วยราชการซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงอยู่แล้ว เช่น เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับเรื่องของป่าไม้ เกี่ยวกับเรื่องของอุตสาหกรรม เกี่ยวกับเรื่องของพาณิชย์ต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนราชการที่รับผิดชอบอยู่แล้ว ผมคิดว่าเรื่องนี้ทำอย่างไรที่จะให้ตำรวจนั้นได้มีหน้าที่จับกุมแต่เพียงอย่างเดียว แต่ว่าอำนาจในการสืบสวนสอบสวนนั้นให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนั้นโดยตรงได้เป็นผู้สืบสวนสอบสวนแล้วก็ส่งให้อัยการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง การกระทำเช่นนี้ก็จะทำให้ตำรวจนั้นมีเวลามากขึ้นในการที่จะไปจับโจรผู้ร้าย สามารถที่จะดูแลความทุกข์สุขของพี่น้องประชาชนได้ดียิ่งขึ้นนะครับ รวมทั้งไม่จำเป็นจะต้องไปเพิ่มกำลังตำรวจให้มากขึ้นด้วย ผมขอขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญคุณหมอพลเดช ปิ่นประทีป ค่ะ

นายพลเดช ปิ่นประทีป : กราบเรียนท่านประธานสภารูปแห่งชาติที่เคารพ ผม พลเดช ปิ่นประทีป สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ หมายเลข ๑๕๒ เรื่องของความยากจนเป็นปัญหาที่ใหญ่ของประเทศนะครับ แต่ว่าบางครั้งบางคราวปัญหาเรื่องความอยุติธรรมหรือความไม่เป็นธรรมในสังคมรุนแรงแล้วก็ซับซ้อนกว่า ผมอยากจะพาไปเห็นภาพอยู่ภาพหนึ่งของคนจน แล้วก็คนที่ได้รับความไม่เป็นธรรม ก็คือที่ปลายทาง ปลายทางก็คือที่ราชทัณฑ์ที่คุกครับ ที่คุกนั้นขณะนี้มีผู้ต้องขังอยู่ประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ คน มีคุกอยู่ ๑๔๕ แห่ง มาตรฐานของพื้นที่ในคุกนะครับ โดยมาตรฐานสากลนักโทษ ๑ คน ควรจะมีพื้นที่ ๒.๒๕ ตารางเมตร เอา ๑๔๕ แห่งมาคำนวณดู คุกของเราจะสามารถรองรับนักโทษได้อยู่

๑๐๐,๐๐๐ คน แต่วันนี้เรามีนักโทษอยู่ ๓๐๐,๐๐๐ คนครับ สภาพของนักโทษที่ล้นคุกเป็นปัญหาปลายทางของระบบยุติธรรม ทีนี้ระบบยุติธรรมที่เราจะแก้ไขเราจะปฏิรูปนั้นก็ไปดูอีกนิดหนึ่งครับว่าใน ๓๐๐,๐๐๐ คนที่ล้นคุกอยู่นั้น โดยส่วนใหญ่เป็นปัญหาเรื่องยาเสพติด แล้วเกือบทั้งหมดเป็นคนยากจนนะครับ ซึ่งคนยากจนคนที่ด้อยโอกาสคนที่ไร้อำนาจต่อรองนั้นจะมีปัญหากับกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างยิ่ง แล้วในกระบวนการยุติธรรมนั้นจุดที่มีความสำคัญมากที่สุดผมอยากจะชี้ว่าอยู่ที่ตรงตำรวจ แล้วก็อัยการ ซึ่งเป็นกระบวนการยุติธรรมขั้นต้นที่มีความสำคัญมาก มีบางท่านบอกว่าถ้าสามารถปฏิรูปตรงตำรวจ ระบบตำรวจแล้วก็อัยการได้ จะแก้ไขหรือว่าปฏิรูประบบยุติธรรมได้อย่างน้อย ๘๐ เปอร์เซ็นต์เข้าไปแล้วนะครับ ดังนั้นผมอยากชี้ ๒ ประเด็นนี้เป็นการเสริม โดยภาพรวมแล้วผมมีความชื่นชมแล้วก็เห็นด้วยในหลักการที่ท่านประธานกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมได้กล่าวมา แต่ว่าผมมีเรื่องที่อยากจะย้ำ อยากจะฝาก อยากจะชี้ไปถึงกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญอยู่ ๒ เรื่องครับ คือเรื่องตำรวจกับอัยการนะครับ

เรื่องแรกนั้น คือเรื่องตำรวจ ผมมีข้อเสนอในเชิงโครงสร้างบางอย่างครับ ผมคิดว่าหลายท่านได้กล่าวแล้ว โดยเฉพาะอาจารย์เจิมศักดิ์ได้กล่าวไปสักครู่นะครับ ---------

ปัญหาเรื่องของระบบตำรวจที่มีการจัดองค์กรแบบกองทัพ แล้วก็รวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจการบริหารจัดการอยู่ที่ส่วนกลาง อันนี้เป็นประเด็นปัญหาครับ ในข้อเสนอนั้นผมคิดว่าตรงนี้จะฝากไปที่คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ เพราะว่ามันจะไปสัมพันธ์กับเรื่องของการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินและการกระจายอำนาจด้วยนะครับ สิ่งที่ผมอยากเสนอในที่นี้เพื่อแก้ปัญหาตรงระบบตำรวจที่ให้ใกล้ชิดประชาชน แล้วก็รับผิดชอบและประชาชนสามารถควบคุมได้ง่ายขึ้นนะครับ ผมคิดว่าต้องเลิกระบบกองทัพของตำรวจครับ ต้องกระจาย มีคนเสนอว่าควรจะมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปที่ตำรวจภาค เป็น ๙ ภาค บวก ๑ นครบาลนะครับ ผมคิดว่าเท่านั้นคงไม่พอ ในส่วนตัวของผมนี่ผมมีตัวชี้วัดเป็นการส่วนตัวนะครับว่า เราจะดูว่าการปฏิรูปครั้งนี้เสียของหรือไม่ ผมจะดูว่าการปฏิรูปตำรวจสำเร็จไหม เพราะว่าการปฏิรูปตำรวจมีความพยายามหลายรัฐบาล หลายยุคหลายสมัยนะครับ แต่ไม่เคยสำเร็จเลย ดังนั้นตัวชี้วัดส่วนตัวของผมคือเรื่องนี้เลยนะครับ ดังนั้นสิ่งที่ผมอยากเห็น อยากฝากไปที่ทางกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็คือว่าจะออกแบบรัฐธรรมนูญอย่างไรเพื่อให้รองรับเรื่องของการมีตำรวจที่ไปอยู่ในพื้นที่เป็นตำรวจที่โฟกัส (Focus) ไปเลยครับ เป็นตำรวจที่จังหวัด ที่ท่านกรรมาธิการได้นำเสนอว่าจะมีสภากิจการตำรวจแห่งชาติ ผมคิดว่าถ้าหากว่าไปอยู่ที่จังหวัดแล้วนี่ขึ้นกับผู้ว่าและมีสภากิจการตำรวจที่จังหวัดเป็นคนดูแล ให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ตรงจุดนั้นนะครับ แล้วก็อาจจะเลิกระบบชั้นยศของตำรวจแบบทหารเสีย อันนี้ถือว่าถ้าหากว่าทำอย่างนี้ได้จะเป็นการพลิกโฉมไปเลยนะครับ

เรื่องที่ ๒ เรื่องของการปฏิรูประบบอัยการ ประเด็นของอัยการคงมี ๒ ประเด็นที่ผมคิดว่าเป็นปัญหา คือเรื่องที่ ๑ ประเด็นภาพลักษณ์ของอัยการ เรื่องที่ ๒ คือเรื่องของความศรัทธาของสังคม ๒ ประเด็นนี้เป็นเรื่องใหญ่นะครับ แล้วก็มีปัญหาทั้งในเชิงของสถาบันอัยการแล้วก็ตัวบุคคลที่เป็นอัยการเป็น ๒ ระดับ อย่างนี้เป็นต้นนะครับ ผมมีข้อเสนอต่อทางกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญว่า ในเรื่องนี้ผมอยากให้ชั่งครับ ชั่งน้ำหนักผลดีผลเสียของการที่มีอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ชั่งระหว่างความคาดหวัง เพราะว่าเคยตั้งสมมุติฐานว่าถ้าเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญแล้วจะเป็นอย่างนั้น ๆ แต่ว่ามันผ่านการพิสูจน์มา ๑๐ กว่าปี แล้วมันเป็นอย่างไร ขอให้ชั่งตรงนั้นให้ดี ในความเห็นของผมนั้นผมเสนอว่า ผมเห็นว่าหมดความจำเป็นที่องค์กรอัยการจะเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ผมคิดว่าองค์กรอัยการน่าจะเปลี่ยนบทบาทที่จะมาอำนวย

กระบวนการยุติธรรมนะครับ เป็นบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้กระทรวงยุติธรรม ผมมีข้อเสนอเท่านี้ครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญคุณไพโรจน์ พรหมสาส์น ค่ะ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ไพโรจน์ พรหมสาส์น ผมออกจะเห็นด้วยกับหลาย ๆ เรื่องที่ทางคณะกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมได้นำเสนอในประเด็นต่าง ๆ ที่เรารวบรวมมานะครับ รวมทั้งเห็นด้วยอย่างยิ่งกับ ๓ ท่าน ขอประทานโทษที่เอ่ยนามครับ ที่กล่าวไปเมื่อสักครู่นี้ ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์เจิมศักดิ์ หรือคุณปรีชา บุตรศรี หรือว่าคุณหมอพลเดช ผมก็คงจะมีข้อสังเกตอยู่เพียง ๒-๓ ประการนะครับ

ประการแรกนั้น กระผมเห็นว่าเรื่องของกระบวนการยุติธรรมนี้เราก็คงจะต้องทำอย่างไรให้เป็นกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ แล้วก็เป็นระบบราชการที่ให้ความเป็นธรรม สามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ความสงบเรียบร้อยให้แก่พี่น้องประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของอัยการและตำรวจ ผมมีข้อสังเกตอยู่ ๒ ประการครับ

ประการแรก ในเรื่องของตำรวจนั้น เป็น ๑ ในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากนะครับ มีอำนาจในการจับกุมฟ้องร้องสารพัดเลย แล้วก็เป็นองค์กรที่ใหญ่โตมโหฬาร ขนาด ๒๐๐,๐๐๐ กว่าคน เกือบจะเรียกว่า ๑ กองทัพเลยนะครับ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเดิมนั้นทั้งตำรวจทั้งอัยการอยู่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ----------

เป็นระบบราชการอย่างหนึ่งเหมือนข้าราชการพลเรือนทั่วไป แต่ไม่กี่ปีมานี้ช่วงที่มีการปฏิวัติรัฐประหารทั้ง ๒ ครั้งเลยนะครับ อัยการออกจากกระทรวงมหาดไทย ตำรวจมาขึ้นสังกัดโดยตรงต่อนายกรัฐมนตรีนะครับ ไม่ใช่สำนักนายกรัฐมนตรี นั่นเป็นประเด็นที่ผมคิดว่าเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้อิทธิพลทางการเมืองเข้ามาครอบงำวงการตำรวจแล้วก็เกิดปัญหามากมายเลย เพราะฉะนั้นถึงเวลาแล้วครับที่เราจะต้องแก้ไขให้ตำรวจนั้นไปขึ้นสังกัดในกระบวนการยุติธรรมคือขึ้นกับกระทรวงยุติธรรมนะครับ เป็นส่วนราชการส่วนหนึ่งในกระทรวงยุติธรรม รวมทั้งอาจจะต้องจัดระบบของตำรวจเป็นราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคซึ่งอยู่จังหวัด ผมอาจจะไม่ต้องเลยไปถึงท้องถิ่น ท้องถิ่นมีเจ้าหน้าที่เทศกิจก็น่าจะพอนะครับ เพราะฉะนั้นประเด็นนี้เป็นเรื่องที่คิดว่าจะต้องรีบทำ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานบางอย่างที่ไม่ควรที่ตำรวจจะต้องทำอีกต่อไปนะครับ ไม่ว่าจะเป็นตำรวจรถไฟ ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจป่าไม้อะไรต่าง ๆ ควรจะแบ่งแยกกิจการนั้นออกไป รวมทั้งอาจจะถึงตำรวจน้ำด้วยนะครับ ก็คิดว่าจะทำให้ตำรวจนั้นมีภารกิจการจับกุมคุมขังหรือดำเนินการตามหน้าที่ได้คล่องตัวขึ้นแล้วก็จะสามารถที่จะอำนวยความยุติธรรมให้กับพี่น้องประชาชนได้มากขึ้น

ในส่วนของสำนักงานอัยการสูงสุดก็เช่นเดียวกันนะครับ เขาเป็นส่วนหนึ่งที่อำนาจหน้าที่มากมายในเรื่องของการที่จะฟ้อง ไม่ฟ้อง ในเรื่องการที่จะอุทธรณ์ ไม่อุทธรณ์ในคดีที่สำคัญ ๆ บางอย่างควรอุทธรณ์เขาไม่อุทธรณ์ก็มีนะครับ ก็เป็นปัญหาอย่างที่เราท่านทั้งหลายได้รับทราบกัน เพราะฉะนั้นผมก็คิดว่าถึงเวลาแล้วครับ อัยการที่เป็นองค์กรอื่นในรัฐธรรมนูญอย่างที่อาจารย์เจิมศักดิ์กล่าวถึงนะครับ ผมเป็นหนึ่งในคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ เราพูดกันในที่ประชุมก็ไม่ค่อยจะเห็นด้วยเท่าไรนะครับ แล้วก็กำหนดเอาไว้ด้วยนะครับว่า อัยการนั้นไม่ควรที่จะไปเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจหรือองค์กรอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกันหรือเหมือนกันแบบเดียวกันอะไรทำนองนั้นนะครับ แต่ว่าพอเข้าที่ประชุมใหญ่ก็สามารถที่จะเข้าไปเป็นได้แล้วก็มีปัญหาตามมาเหมือนอย่างทุกวันนี้ ตัวอัยการสูงสุดเองรองอัยการหลาย ๆ คนถูกฟ้องร้อง ทั้ง ๆ ที่อัยการนั้นเป็นทนายแผ่นดิน เป็นที่ปรึกษากฎหมายของรัฐ เป็นที่ปรึกษากฎหมายของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือส่วนราชการหน่วยงานต่าง ๆ เพราะฉะนั้นก็เช่นเดียวกันครับ ถึงเวลาที่เราจะต้องให้สำนักงานอัยการสูงสุดนั้นเป็นส่วนราชการส่วนหนึ่งในสังกัดกระทรวงยุติธรรมนะครับ ก็เป็นประเด็นปัญหา ๒ อย่างที่คิดว่าน่าจะต้องหาทางปรับปรุงแก้ไข โดยขอฝากท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญไปด้วย

ว่าเรื่องนี้เป็นความสำคัญอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อย สิทธิเสรีภาพ ความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของพี่น้องประชาชน รวมทั้งการที่จะจำกัดสิทธิหรือการดำเนินการในเรื่องที่จะกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพหรือความอะไรต่าง ๆ ของพี่น้องประชาชนครับ ผมก็คงจะมีประเด็นได้กราบเรียนฝากไว้เพียง ๒-๓ ประเด็นนี้ครับ ขอบพระคุณมากครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านวันชัย สอนศิริ ค่ะ

นายวันชัย สอนศิริ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม วันชัย สอนศิริ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ท่านประธานครับ คนนี่เวลามีคดีมันเจ็บปวดแล้วก็เจ็บปวดนานมากกว่าคนป่วยนะครับท่านประธาน เป็นหมอเป็นพยาบาล ป่วยนี่ ๓ วัน ๗ วัน ๑ เดือน ๒ เดือน ๓ เดือนหาย แต่คนที่มีคดีมันเจ็บปวดเป็นปีครับ บางที ๓ ปี ๕ ปี ๗ ปี ๑๐ ปีแล้วยังไม่หายเลยครับท่านประธาน เพราะฉะนั้นกระบวนการยุติธรรมนี่สำคัญมากครับท่านประธาน สิ่งที่ผมอยากจะกราบเรียนกับท่านประธาน เมื่อสักครู่นี้ขออภัยที่เอ่ยนามของท่านอาจารย์เข็มชัยพูดไว้นี่โดนใจผม แล้วผมเชื่อว่าโดนใจพี่น้องประชาชนคนยากคนจนคนด้อยโอกาสมันเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมนี่ยากและเหลื่อมล้ำครับท่านประธาน ----------

สปช. ๑๐/๒๕๕๗ ภิรญา ๑๒๐/๑

ท่านลองนึกภาพดูท่านประธาน คนรวย คนมีเงิน คนมีอำนาจ ในขณะที่คนยากคนจนมีคดีความนี่ท่านประธานมันจะสู้กันได้อย่างไรครับท่านประธาน และที่สำคัญครับท่านประธาน เมื่อกี้นี้ท่านพูดบอกว่าคนเจ็บคนป่วยซึ่งผมเอ่ยไว้แล้วว่าป่วยไม่นานเป็นคนยากคนจนรัฐยังมีการบริการสาธารณสุข บัตรทองบ้าง ๓๐ บาทบ้าง หรือด้านอื่น ๆ บ้าง แต่ถามว่าคนยากคนจน คนด้อยโอกาส รัฐดูแลเมื่อเขามีคดีความอย่างไรบ้าง ไม่มีครับแม้มีก็อย่างนั้นละท่านประธาน ไม่เชื่อท่านลองมีคดีดูแล้วลองจนดูสิครับ ท่านประธานที่เคารพครับ และท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ผมอยากจะกราบเรียนว่า เรื่องที่ผมจะกราบเรียนต่อไปนี้ถ้าไม่เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญชาตินี้และชาติหน้าก็แก้ไม่ได้ เรื่องตำรวจครับเรื่องตำรวจเป็นเรื่องใหญ่ ถ้าเราจะรอเฉพาะกฎหมายลูก รอว่าให้ปฏิรูปตรงโน้นตรงนี้โดยไม่มีรัฐธรรมนูญเป็นหลัก ผมยืนยันว่ามีคนพยายามคิดที่จะปฏิรูปตำรวจกันมานานแล้ว คราวนี้ไม่ปฏิรูป สภาปฏิรูปรวมทั้งคณะที่ยึดอำนาจมานี่ละครับ ยึดมาทำไม ยึดแล้วปฏิรูปตำรวจไม่ได้ เห็นเป็นประจักษ์พยานหลักฐานเป็นที่ปรากฏ แต่คุณไม่ทำอะไรครับท่านประธาน เพราะฉะนั้นผมจึงกราบเรียนว่า ต้องร่วมมือกันทั้งกรรมาธิการยกร่าง ต้องเขียนแล้วปฏิรูปตำรวจให้ได้ ไม่ได้จงเกลียดจงชังญาติโกโหติกาผมก็เป็นตำรวจเยอะ แต่ท่านประธานครับผมเอาย่อ ๆ พอสังเขปเพราะเวลาจำกัด แต่ถ้าจะเกินไปบ้างท่านประธานโปรดเมตตาเพราะผมพูดอยู่ในประเด็น เมื่อกี้นี้ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ได้พูดไปแล้วครับท่านประธาน คดีนี่มันเกิดที่ไหนมันจบที่นั่น คดีเกิดที่อำเภอไชยาบ้านท่านประธาน ยิงกันตาย ฆ่ากันตาย ข่มขืนลักทรัพย์ที่นั่น ถามมันเกี่ยวอะไรกับ ผบ.ตร. มันเกี่ยวอะไรกับผู้บัญชาการมันเกี่ยวอะไรกับผู้การ มันเกี่ยวไหมครับ ไม่เกี่ยว ตำรวจเขาก็จับที่นั่น สอบสวนที่นั่นแล้วก็ฟ้องที่นั่น จบที่นั่น แล้วทำไมล่ะต้องมีสายบังคับบัญชายืดเยื้อยาวไป ตำรวจส่วนใหญ่ตั้งแต่ผมออกมาพูดเรื่องนี้ในนามของคณะกรรมาธิการครับท่านประธาน ผู้หลักผู้ใหญ่โทรศัพท์บอกเอาเลยทำเลย ถ้าโครงสร้างเป็นแบบนี้ชาตินี้ทั้งชาติแก้อะไรไม่ได้ มันวิ่งเต้นกันมันหาประโยชน์กันมันสารพัด เอาแค่นี้นะครับท่านประธานเบาะ ๆ แต่เรื่องอย่างนี้เป็นที่ประจักษ์พยานหลักฐานเป็นไปได้อย่างไรตำรวจตั้งแก๊งรีดไถคน โจรผู้ร้ายตั้งแก๊งพอว่าข่าวที่ปรากฏนี่มีขบวนการรีดไถสารพัด เพราะฉะนั้นมันต้องผ่าตัดกันใหญ่ อย่างที่เมื่อกี้นี้อาจารย์เจิมศักดิ์ได้พูดไว้แล้วว่าลดสายบังคับบัญชาลง ผมเองยังค่อนข้างจะไม่ค่อยเห็นด้วย

กับกรรมาธิการบางส่วน ซึ่งบอกว่าผ่าตัดโครงสร้างออกเป็นส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือส่วนท้องถิ่น ผมเองอยากให้มีการผ่าตัดชนิดว่าจังหวัดไหนตำรวจควรขึ้นกับจังหวัดนั้น

ส่วนจะรูปแบบเป็นเลือกตั้ง อบจ. หรือขึ้นกับผู้ว่าอะไรว่าไปเลย มันเป็นเรื่องของท้องถิ่นนั้น เป็นรายละเอียดซึ่งจะต้องว่ากันต่อไป อันนี้แหละครับประชาชนจะมีส่วนในการช่วยกันควบคุมกำกับดูแล แหมเวลาน้อยมาก เอาละ แต่ขอต่อนิดหนึ่งนะท่านประธานคงเมตตาผม ผมใช้คำว่า เมตตา ตำรวจมีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในแต่ละพื้นที่หรือในท้องที่เท่านั้นท่านประธาน ไปรบกับใครครับ ต้องมีกองทัพหรือครับ ต้องมีการบังคับบัญชาเหมือนกองทัพบกหรือครับ ไม่จำเป็นเลย ทำไมต้องจัดสายบังคับบัญชาเหมือนกองทัพ ทำไมต้องมีกองกำลังเหมือนกองทัพ ทำไมต้องมียศมีตำแหน่งเหมือนกองทัพทั้ง ๆ มีหน้าที่แค่นี้ เพราะฉะนั้นผมกราบเรียนด้วยความเคารพต่อท่านประธานและพี่น้องตำรวจทั่วประเทศ ถ้าท่านต้องการแก้ปัญหาของตัวท่านเองที่มีเวลาจะมียศมีตำแหน่งมีหน้าที่ต้องวิ่งเต้นโยกย้าย ต้องปฏิรูปครับ ในที่ประชุมเราบอกว่าควรมีสภากิจการตำรวจแห่งชาติและมีคณะกรรมการกิจการตำรวจแต่ละระดับ ๆ โดยให้ประชาชนมีส่วนอย่างสำคัญในการกำกับดูแล แต่งตั้ง โยกย้าย ให้คุณให้โทษ ตำรวจจะเอาประชาชนเป็นศูนย์กลางครับ ประชาชนก็จะช่วยกำกับดูแลเพื่อประโยชน์ของพี่น้องประชาชน ตำรวจจะไม่ได้เอานายเอาผู้บังคับบัญชาเป็นศูนย์กลางเหมือนเดิม ระบบนี้จะดีที่สุดที่คณะกรรมาธิการคิดไว้ ผมเองคิดมากกว่า แต่ว่าเสียงส่วนใหญ่เขาแบ่งเป็น ๓ ก้อน ผมกราบเรียนเป็นประการเกือบสุดท้ายนิดเดียวครับท่านประธาน

อีกเรื่องหนึ่ง คณะกรรมาธิการคิดไว้อย่างสำคัญครับ ทำไมว่าต้นทุนของการลงทุนเวลามีเรื่องมีราวมีคดีความมันจึงมากมาย และคนยากคนจนด้อยโอกาสสู้เขาไม่ได้ ทำไมไม่ใช้กระบวนการของโรงพัก หรือการประนีประนอมข้อพิพาทระดับชุมชน ทำไมเวลามีเรื่องต้องไปถึงตำรวจ ต้องไปถึงอัยการ และต้องไปถึงศาล เราคิดกันว่าคดีที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี บางคดีมีโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี สู้กันเกือบตาย ๕ ปีครับท่านประธาน สู้กันกว่าศาลฎีกาจะตัดสิน ทำไมไม่ใช้กรณีของชุมชนผู้ทรงคุณวุฒิ โดยก่อนคดีที่จะมาถึงโรงพักมีกระบวนการช่วยกันทำเสียให้มันจบได้ไหม เอากันจริง ๆ จัง ๆ และเราเองในที่ประชุมยังบอกว่าอยากปรับเปลี่ยนรูปแบบของโรงพัก แทนที่เวลามีคดีความมีเรื่องมีราวต้องมาที่โรงพัก ต่อไปนี้ปรับภาพลักษณ์ของโรงพักเสียใหม่ดีไหม เป็นที่พักกายพักใจ มีเรื่องทุกข์ร้อนเป็นศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ประสานกับส่วนงานต่าง ๆ ในการช่วยเหลือชาวบ้าน โดยมีส่วนของประชาชนผู้ทรงคุณวุฒิอย่างสำคัญในการเข้ามาช่วยเหลือกัน โรงพักจะเป็นที่พักจริง ๆ ครับท่านประธาน นี่ก็เป็นเรื่องที่ทางเราเองได้คิด มีกระบวนการยุติธรรม

อื่น ๆ ผมขออีกนิดเดียวท่านประธานอนุญาตสักไม่เกิน ๑ หรือ ๒ นาที ด้วยความเกรงใจท่านประธานอย่างสูง

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ๑ นาทีค่ะ

นายวันชัย สอนศิริ : ครับ กราบขอบพระคุณอย่างสูงครับ ท่านประธานครับ ความล่าช้าหาใช่ความยุติธรรมไม่ ทำไมคดีความต่าง ๆ ทั้งหมด ถ้าเราลองนึกภาพดูในชั้นตำรวจ ในชั้นศาล ในชั้นอัยการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นศาล ทำไมมันมีกระบวนการอะไรกันนักหนาต้องใช้เวลากัน ๑ ปี ๓ ปี ๕ ปี ๗ ปี ๑๐ ปี มีกฎหมายตรงไหนในรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ได้ไหม ----------

ทำไม กกต. ท่านประธานครับ ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งของยุติธรรมเฉพาะเลือกตั้ง เขาเลือกตั้งกันจนเสร็จ จนกระทั่งปฏิวัติรัฐประหารมาเรียบร้อย แล้วยังพิจารณาคดีกันไม่เสร็จเลย เลือกตั้งมันน่าจะ ๓๐ วัน ๖๐ วัน ๙๐ วันได้ไหม ป.ป.ช. เขาตายกันไปแล้ว คดียังไม่จบเลยท่านประธาน เพราะฉะนั้นเรื่องเหล่านี้ผมเห็นว่าความล่าช้า รัฐธรรมนูญจะต้องไปกำหนดเสีย ต้องไปแก้ไขให้ได้ ไม่อย่างนั้นกระบวนการยุติธรรมนั้นล้มเหลวอย่างสิ้นเชิงครับท่านประธาน

เพราะฉะนั้นก็กราบเรียนเป็นประการสุดท้าย ความจริงอยากจะพูดในเรื่องศาล เรื่องอะไรอีกมากพอสมควร ด้วยความเคารพครับท่านประธาน ในกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายกับกระบวนการยุติธรรมนั้น ตำรวจ อัยการ ศาล องค์กรอิสระ อยากจะกราบเรียนท่านประธานว่าในการร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญครับเจตนาของเราต้องการให้องค์กรดังกล่าวปลอดทางการเมืองและมีอิสระจริง ๆ ตอบสนองต่อคนยากคนจน คนด้อยโอกาส มีโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้สู้ได้กับคนรวย คนมีเงิน มีอำนาจ ที่เขามีคดี รัฐน่าจะมีส่วนช่วยเยียวยาเรื่องนี้ และสุดท้ายวันนี้เดี๋ยวนี้ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญครับ ท่านร่างรัฐธรรมนูญแล้วเปลี่ยนโครงสร้างตำรวจไม่ได้ ปฏิรูปตำรวจไม่ได้ เสียของ เสียคน เสียเวลาครับ กราบขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณนะคะ เผอิญเป็นประเด็นร้อนนะคะ ต่อไปขอเชิญคุณคณิศร ขุริรัง ค่ะ

นายคณิศร ขุริรัง : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม คณิศร ขุริรัง สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ตัวแทนจังหวัดหนองบัวลำภูครับ ท่านประธานที่เคารพครับ องค์กรในกระบวนการยุติธรรมที่ประชาชนต้องเข้าถึงความยุติธรรมให้มากที่สุดนั่นก็คือศาลยุติธรรม กระผมจึงขออภิปรายสนับสนุนท่านประธานกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในประเด็นของศาลยุติธรรม ดังนี้ครับ

ภารกิจสำคัญของศาลยุติธรรม คือการพิจารณาพิพากษาคดีให้เป็นไปโดยความรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม ส่งผลให้การอำนวยความยุติธรรมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ อันเป็นหลักการสากลของอารยประเทศ การอำนวยความยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพประการหนึ่ง ศาลยุติธรรมจะต้องจัดให้มีผู้พิพากษาที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในคดีบางประเภท เช่น คดีภาษีอากร คดีแรงงาน คดีครอบครัว คดียาเสพติด เป็นต้น และพร้อมที่จะรองรับความต้องการของสังคมในคดีประเภทอื่น ๆ

ตามพลวัตสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สภาพปัญหาที่เด่นชัดต่อปัญหาของศาลยุติธรรมมีข้อสังเกตดังต่อไปนี้ครับ

๑. ระบบการสอบคัดเลือกผู้ช่วยผู้พิพากษา มีการจัดสอบสนามเล็กและสนามจิ๋ว ซึ่งเน้นคุณวุฒิผู้เข้าสอบต้องจบชั้นปริญญาโทและปริญญาเอกในสาขาวิชากฎหมายต่าง ๆ หลากหลาย อันแสดงให้เห็นถึงเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายแต่ละประเภทในระดับสูง ทั้งต้องเป็นผู้มีความรู้ภาษาต่างประเทศเป็นอย่างดี แต่เมื่อสอบคัดเลือกได้แล้ว ผู้พิพากษาเหล่านี้กลับปฏิบัติหน้าที่ตามศาลต่าง ๆ ในหัวเมืองเช่นเดียวกับผู้พิพากษาสนามใหญ่ ทำให้ความรู้ความสามารถในกฎหมายพิเศษลดน้อยถอยลงไปตามลำดับ

- ๑๒๓/๑

ประการที่ ๒ ระบบอาวุโส การเข้าสู่ตำแหน่งของผู้พิพากษาในศาลชำนัญพิเศษ มิได้มีหลักเกณฑ์กำหนดไว้ในคณะกรรมการตุลาการ ในการคัดเลือกอย่างเข้มข้นโดยเฉพาะความรู้ความเชี่ยวชาญตามความต้องการของศาลในคดีประเภทนั้น ๆ ตรงกันข้ามกลับมุ่งเน้นลำดับอาวุโสสำคัญมากกว่า ทำให้ศาลชำนัญพิเศษได้ผู้พิพากษาไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนและสังคม

๓. ระบบการเข้าสู่ตำแหน่งสำคัญ ผู้พิพากษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาลชำนัญพิเศษ เมื่อปฏิบัติหน้าที่ไประยะหนึ่งจนมีประสบการณ์เพิ่มสูงขึ้น เมื่อถึงฤดูโยกย้าย ต้องถูกพิจารณาไปดำรงตำแหน่งผู้บริหารศาล เช่น เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาล เป็นรองอธิบดีศาลต่าง ๆ มิฉะนั้นจะไม่ได้รับเงินประจำตำแหน่ง และเงินค่ารถประจำตำแหน่ง ทำให้บั่นทอนประสิทธิภาพผู้พิพากษาไปในตัว ไม่มีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ เพราะต้องไปทำงานด้านอื่น ๆ การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ศาลยุติธรรมจำเป็นต้องบัญญัติและแก้ไขกฎหมายและลำดับต่าง ๆ ทั้งในด้านเชิงโครงสร้างและรายละเอียดในสาระสำคัญ ดังนี้

๑. จัดระบบชั้นผู้พิพากษาตามพระราชบัญญัติข้าราชการตุลาการใหม่ กล่าวคือ เดิมการเลื่อนชั้นจะทำกระทำได้ต่อเมื่อมีตำแหน่งในระดับบนว่างลง และจะเลื่อนไปตามลำดับอาวุโส ทำให้ผู้พิพากษาที่มีความเชี่ยวชาญต้องเลื่อนไหลไปตามระบบและตำแหน่งที่ว่าง อันเป็นอุปสรรคในการกำหนดความรู้ความสามารถให้สอดคล้องกับหน้าที่ จึงควรปรับเปลี่ยนการเลื่อนชั้นให้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาของผู้พิพากษาในการปฏิบัติหน้าที่หลักและกำหนดให้ชั้นนั้น ๆ สามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งใดก็ได้ ด้วยวิธีการที่จะรักษาผู้พิพากษาอยู่ในระบบตามความต้องการของความชำนาญพิเศษของศาลนั้น โดยไม่จำเป็นต้องย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้บริหาร และขณะเดียวกันผู้พิพากษาสามารถรับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินค่ารถประจำตำแหน่งตามชั้นที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่

๒. การจัดระบบองค์คณะ คดีที่ต้องการความชำนาญพิเศษ อาจจัดให้ผู้พิพากษาสมทบที่มีความรู้ด้านนั้น ๆ ซึ่งจะเป็นการยึดโยงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้านั่งพิจารณาหรือจัดองค์คณะเกินกว่า ๒ นาย หรือ ๓ นายขึ้นไป เพื่อให้ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นข้อยุติได้ว่าการพิจารณานั้นถูกต้อง รวดเร็ว

๓. จัดระบบการทำคำพิพากษา เพื่อเป็นหลักประกันแก่ประชาชนว่าผู้พิพากษาทุกคนให้ความสำคัญกับคดีที่ตนพิจารณา อาจจัดให้คดีบางประเภทให้ผู้พิพากษาจัดทำคำวินิจฉัยส่วนตน รวมทั้งจัดทำความเห็นแย้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔. ระบบการพิจารณา นำวิธีพิจารณาในระบบไต่สวนหรือกึ่งไต่สวนมาใช้ในศาลชำนาญพิเศษ เพื่อให้ศาลมีบทบาทในการค้นคว้าหาความจริง

๕. จัดระบบเทคโนโลยี ให้ศาลจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงในการพิจารณาอีกระบบหนึ่ง เพื่อเป็นหลักประกันว่าการพิจารณาคดีของศาลเป็นไปอย่างเที่ยงธรรมและตรวจสอบได้

นอกจากนั้นปัญหาข้างต้นนะครับศาลยุติธรรมยังมีปัญหาอื่น ๆ ที่สมควรจะได้รับการปฏิรูป เช่น

๑. ระบบการปล่อยชั่วคราว ต้องบัญญัติกฎหมายในการค้นคว้าสอดส่องข้อเท็จจริงอย่างรวดเร็ว ก่อนออกคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยศาลต้องมีข้อเท็จจริงอย่างครบถ้วน และเป็นหลักประกันไม่ให้ผู้พิพากษาต้องถูกครหา ขณะเดียวกันสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยในการปล่อยชั่วคราวนั้นจะต้องได้รับความคุ้มครองมากขึ้น

๒. ระบบการบังคับคดีและบังคับโทษ การแยกหน่วยงานบังคับคดีแพ่ง ได้แก่ กรมบังคับคดี การบังคับโทษ ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ รวมทั้งกรมคุมประพฤติไปอยู่ในกระทรวงยุติธรรมนั้น ทำให้ศาลยุติธรรมไม่อาจบูรณาการการใช้บุคลากรในการดำเนินการก่อนและหลังคำพิพากษาได้อย่างเป็นระบบ ระบบการเลื่อนชั้นนักโทษ การลดโทษ และการพักโทษตามคำพิพากษาของกรมราชทัณฑ์นั้นจะต้องทำอย่างมีระบบ

มีการตรวจสอบโดยศาลหรือประชาชนมีส่วนร่วมหรือเครือข่ายชุมชนต้องมีส่วนร่วม ปัญหานี้คนจนคนรวยใครได้พักโทษก่อนกัน บางคนถูกศาลลงโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต ๑๓ ปีก็ออกมาแล้ว เพราะฉะนั้นเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผมได้กราบเรียนท่านประธานไปสู่ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญนั้น ความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ถ้าทุกคนมีความทัดเทียมกัน ขอบคุณครับท่านประธาน

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญ คุณโกวิท ศรีไพโรจน์ ค่ะ

นายโกวิท ศรีไพโรจน์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม โกวิท ศรีไพโรจน์ สมาชิกสภาปฏิรูปหมายเลข ๑๙ ตัวแทนจากจังหวัดสุราษฎร์ธานีครับท่านประธาน ต่อไปนี้ผมเองผมขอสะท้อนเสียงของประชาชน โดยเฉพาะพี่น้องชาวจังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งได้รับผลกระทบจากการเมืองที่ผ่านมา ซึ่งเกี่ยวพันกับกระบวนการยุติธรรม พี่น้อง ตรงนี้ก่อนอื่นนะครับต้องขอโทษท่านนายตำรวจหรือพี่น้องข้าราชการตำรวจซึ่งเป็นตำรวจน้ำดีไว้ก่อนด้วยนะครับ สิ่งที่ผมจะขอกล่าวต่อท่านประธานผ่านไปถึงท่านกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญมีดังนี้ครับ ผมเห็นด้วยครับกับท่านสมาชิกหลายท่านที่บอกว่า เรามีกองทัพแล้ว ๓ กองทัพ ทำไมต้องมีกองทัพตำรวจด้วย แต่ว่าอย่างไรก็ตามท่านประธานครับตำรวจมีอยู่ ๒ นัย นัยแรกคือตำรวจที่ระงับเหตุ ตำรวจที่ระงับเหตุนั้นอย่างที่ว่าแหละครับเมื่อเหตุเกิดที่ ประทานโทษนะครับที่ท่านอาจารย์วันชัยหรือท่านอาจารย์เจิมศักดิ์จำไม่ได้แล้ว บอกว่าถ้าเกิดเหตุที่อำเภอไชยาที่บ้านท่านประธาน ตำรวจที่ระงับเหตุก็อยู่ที่นั่นละครับ ไม่จำเป็นจะต้องใช้ตำรวจที่กรุงเทพฯ หรือเหตุการณ์บ้านเมืองที่ผ่านมาต้องใช้กำลังตำรวจเป็นกองทัพเลยครับในการระงับเหตุ ซึ่งตรงนี้แทบจะไม่มีความจำเป็นอะไรเลย ตำรวจที่ใช้ระงับเหตุควรจะอยู่กับชุมชนครับท่านประธาน ให้ชุมชนก็พอแล้วนะครับในการดูแลเจ้าหน้าที่ที่สามารถจะระงับเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้น เพราะฉะนั้นผมเองผมเห็นด้วยว่า ต่อไปในอนาคตถ้าเป็นไปได้ฝากไปถึงท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญด้วยว่าเป็นไปได้ไหมครับว่าเฉพาะตำรวจที่ทำหน้าที่ในลักษณะของการระงับเหตุนั้นเป็นเพียงตำรวจชุมชน แต่ตำรวจในแง่ของการสอบสวนคดีนั้น ตรงนี้ต้องยอมรับครับว่าจำเป็นจะต้องใช้ตำรวจที่มืออาชีพและเป็นส่วนกลางจริง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมนั้นมีตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ ในส่วนของกระบวนการยุติธรรมหลังจากที่มีการระงับเหตุ

และมีผู้ก่อเหตุแล้ว หลังจากนั้นก็ต้องมีการดำเนินการที่จะเอาผู้กระทำความผิดไปรับโทษ ถ้าหากผู้นั้นละเมิดต่อกฎหมาย กระบวนการสอบสวน องค์กรในการสอบสวนในประเทศไทย ปัจจุบันนอกจากพนักงานสอบสวนซึ่งอยู่ในองค์กรตำรวจแล้ว ยังมีฝ่ายปกครอง ป.ป.ช. กกต. ปปง. อะไรหลาย ๆ หน่วยงาน ซึ่งหลายหน่วยงานเหล่านี้มีปัญหาในการสอบสวนในเวลาที่ผ่านมาทั้งสิ้น รวมทั้งองค์กรอัยการด้วย ผมเองอาจจะลำบากนิดหนึ่งในการที่จะพูดถึงองค์กรอัยการเพราะว่ามีส่วนได้เสีย แต่อย่างไรก็ตามผมกราบเรียนท่านประธานครับว่ากระบวนการสอบสวนในองค์กรทั้งหลายเหล่านี้ที่อยู่ในการสอบสวนนั้น เราถูกแทรกแซงโดยทางการเมืองทั้งสิ้น บ่อยครั้งครับที่ผู้หลักผู้ใหญ่บ่นให้ฟังว่าเมื่อเราไปของบประมาณในการที่จะใช้ในองค์กรต่าง ๆ นักการเมืองหรือผู้มีอำนาจในบ้านเมืองที่จะอนุมัติงบประมาณมาต่อรองตรงนี้แหละครับกับหน่วยงานกับคดีที่องค์กรที่เราถือคดี ไม่ว่าพี่น้องข้าราชการตำรวจที่ทำหน้าที่สอบสวนก็ดี ----------

ท่าน กกต. หลายท่านก็ดี ได้รับการต่อรองจากนักการเมืองว่า งบประมาณที่จะให้ไปนั้น ขอได้ไหมกับเรื่องบางเรื่อง ผมดีใจครับที่ท่านคณะกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมนั้นได้บรรจุไว้ว่า ขอให้กระบวนการองค์กรเหล่านี้ปราศจากแทรกแซงทางการเมือง ผมขอขอบคุณท่านขออนุญาตเอ่ยนามนะครับ ท่านคุณหมอพลเดช ท่านไพโรจน์ พรหมสาส์น ท่านเป็นสมาชิก และผมเชื่อว่าท่านหวังดีต่อกระบวนการยุติธรรม ท่านอาจจะเจ็บช้ำอะไรบ้าง แต่ถ้าหากว่าส่งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ซึ่งสามารถจะชี้มูลและนำผู้กระทำความผิดโดยเฉพาะนักการเมืองที่ทุจริตขึ้นสู่กระบวนการยุติธรรม แต่ถ้าหากว่าให้องค์กรเหล่านี้ต้องไปขอโทษนะครับ ไปของบประมาณหรือต้องไปอ้อนวอนในการของบประมาณเขาในแต่ละปีจะไม่ถูกแทรกแซงได้อย่างไร เพราะฉะนั้นครับถ้าหากว่าให้องค์กรเหล่านี้กลับมา อย่าว่าแต่อยู่ภายใต้นายกรัฐมนตรีเลยครับ มาอยู่ใต้กระทรวงยุติธรรมซึ่งเป็นเพียงรัฐมนตรีในคณะเท่านั้น จะมีหลักประกันได้อย่างไรครับว่าประชาชนจะไม่ถูกแทรกแซง กระบวนการยุติธรรมจะไม่ถูกแทรกแซงจากนักการเมือง ตรงนี้ขอกราบเรียนท่านประธานไปสู่คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญด้วย ขออนุญาตใช้เวลาสภาอีกเล็กน้อยครับ มีประเด็นอยู่อีก ๒-๓ ประเด็น

ประเด็นต่อมานะครับ ก็คือว่าถ้าหากว่าเราแยกกระบวนการสอบสวนหรือองค์กรที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมนี้ออกมาจากคณะรัฐมนตรีหรือออกมาจากทางการเมืองเสียแล้ว เหลือเพียงแต่ว่าแล้วกระทรวงยุติธรรมจะทำหน้าที่อะไรบ้าง กระทรวงยุติธรรมมีหน้าที่หลายอย่างครับ นอกจากสนับสนุนกระบวนการยุติธรรมเรื่องของนิติวิทยาศาสตร์แล้วยังสามารถเกี่ยวกับเรื่องของยุติธรรมท้องถิ่น กระบวนการอนุญาโตตุลาการ การคุ้มครองสิทธิ เผยแพร่ทางกฎหมายแก่ประชาชน ตรงนี้กระทรวงยุติธรรมทำได้เยอะแยะครับ ไม่จำเป็นว่าจะต้องมาก้าวก่ายกับกระทรวงยุติธรรมโดยนักการเมือง

อีกประการหนึ่งครับ ท่านประธานขออนุญาตเถอะครับ ผมขออนุญาตนิดหนึ่งครับว่ากระบวนการยุติธรรมนั้น นอกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้วยังมีกระบวนการยุติธรรมท้องถิ่น ผมกราบเรียนท่านประธานผ่านไปถึงคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญว่า วันนี้ท้องถิ่นของเรามีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีนายกเทศมนตรี มีนายก มีผู้บริหารท้องถิ่นแล้วครับ มีสภาท้องถิ่น

มีแล้วครับ ทำไมเขาจะไม่มีศาลท้องถิ่น หรือจะมีศาลท้องถิ่นไม่ได้ ถ้าเป็นไปได้อยากจะกราบเรียนท่านประธานผ่านไปถึงคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญว่า พอจะเป็นไปได้ไหมครับที่รัฐพึงสนับสนุนให้องค์กรท้องถิ่นมีศาลท้องถิ่นหรือกระบวนการยุติธรรมชุมชน หรืออย่างน้อย ๆ อนุญาโตตุลาการ ชุมชนก็สามารถจะยุติคดีหลายคดีได้ก่อนขึ้นศาลนี่อีกประการหนึ่ง

ประการสุดท้ายครับ เวลาน้อยเหลือเกิน ท่านครับผมเองผมขออนุญาตเสริมท่านปรีชา บุตรศรี ท่านประธานอาจจะไม่ทราบว่าวันนี้เป็นรัฐตำรวจจริง ๆ ตั้งแต่กระบวนการจับกุมก็จับกุมโดยตำรวจ สอบสวน สอบสวนโดยตำรวจและไม่มีใครมาคานอำนาจตรงนี้เลย ท่านอาจจะบอกว่าอัยการอาจจะมาตรวจสอบ ทานโทษครับ ตรวจสอบได้หลังจากที่การสอบสวนนั้นตำรวจทำเสร็จแล้ว ก่อนหน้านั้นตำรวจจะใส่พยานหลักฐานมาอย่างไรนั้นเราไม่สามารถจะดูแลได้ ตำรวจทำเองทั้งสิ้น จะทำพยานหลักฐานอย่างไรอยู่ในอำนาจเขาทั้งสิ้นไม่มีการตรวจสอบ เมื่อส่งมายังพนักงานอัยการแล้วเราเห็นแค่เปเปอร์ (Paper) ครับ เวลาผ่านไปแล้วหลักฐานบางตัวที่มันควรจะมีก็หายไป ประทานโทษครับพนักงานอัยการได้ตรวจพยานหลักฐานเหล่านี้ แล้วถึงจะมีคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องผู้ต้องหาได้เอาละครับ ถ้าเขาผิดจริงก็ฟ้องไป แต่ถ้าหากว่าเขาไม่ผิด กระบวนการตำรวจนี่นะครับกับอัยการแนวคิดไม่เหมือนกัน ตำรวจจะต้องระงับเหตุเสียก่อน แล้วดูแลใกล้ชิดกับเหตุรวบรวมพยานหลักฐาน ----------

แต่พนักงานอัยการในการที่จะนำผู้ต้องหาไปสู่กระบวนการยุติธรรมนั้นจำเป็นจะต้องใช้หลักดุลยพินิจว่าเขาควรจะเข้าสู่กระบวนการศาลหรือไม่ ซึ่งโดยปกติอัยการก็ดำเนินการแต่ท่านประธานทราบไหมครับ วันนี้ถ้าอัยการใช้ดุลยพินิจไม่ฟ้องกลับมาที่กระบวนการเก่าคือดุลยพินิจในการระงับเหตุ คือให้ตำรวจต้องให้ความเห็นชอบ ผมกล่าวเพิ่มเติมท่านปรีชาอีกเล็กน้อย ไม่ใช่แค่ตำรวจมาคุมการฟ้องคดีนะครับท่านประธาน วันนี้ตำรวจมาคุมคำพิพากษาของศาลด้วย หลังจากที่ศาลพิพากษาเสร็จแล้วในการทำความเห็นว่าจะอุทธรณ์หรือไม่อุทธรณ์คำพิพากษา จะฎีกาหรือไม่ฎีกาคำพิพากษา ต้องขอความเห็นชอบจากตำรวจด้วยท่านประธานทราบไหมครับ นี่ละครับคือผลของมาตรา ๑๔๕/๑ ถ้าหากต้นน้ำจับกุมเอง สอบสวนเอง คุมการฟ้องคดีเอง แล้วก็คุมคำพิพากษาของศาลอยู่ในมือตำรวจจะไม่เรียกว่ารัฐตำรวจได้อย่างไร ตรงนี้ต้องกราบเรียนท่านประธานไปถึงท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญในฐานะที่ท่านเป็นนักกฎหมาย ขอความกรุณาแก้ไขเรื่องนี้ด้วยครับ ขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณมากค่ะ เข้มข้นขึ้นทุกทีนะคะ ต่อไปขอเชิญท่านอาจารย์ศุภชัย ยาวะประภาษ

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : ท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ แล้วก็ท่านประธานกรรมาธิการกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ผมได้ลงชื่อขออภิปรายเรื่องของกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เหตุผลก็เพราะว่าเมื่อได้อ่านประเด็นที่ทางคณะกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทั้งหมดแล้ว ก็พบว่ามีแนวคิดอันหนึ่งซึ่งผมเองคิดว่าเป็นแนวคิดที่สำคัญ แล้วก็เป็นแนวคิดที่ประเทศไทยก็ได้นำแนวคิดนี้มาปฏิบัติอยู่นานแล้ว แต่ว่าไม่ปรากฏอยู่ในประเด็นที่ทางกรรมาธิการได้ปรึกษาหารือกัน ก็เลยคิดว่าอยากจะนำแนวคิดนี้มาให้ท่านกรรมาธิการแล้วก็ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาอีกสักครั้งหนึ่งนะครับ แนวคิดที่ว่าก็คือเรื่องของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ แนวคิดเรื่องกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์แบบสากลได้มีการกล่าวถึงครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อปี ๒๕๓๘ ในเวทีประชุมของสหประชาชาติ แล้วก็อีก ๗ ปีต่อมาท่านอธิบดีกรมคุมประพฤติสมัยนั้นและต่อมาท่านเป็นปลัดกระทรวงยุติธรรม กรมคุมประพฤติแล้วก็สำนักงานสนับสนุนการวิจัยได้ร่วมกันเปิดตัวกระบวนการยุติธรรมสมานฉันท์อย่างเป็นทางการในฐานะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับกระบวนการยุติธรรมไทย แล้วก็ต่อมากระทรวงยุติธรรม

ได้นำแนวคิดเรื่องยุติธรรมเชิงสมานฉันท์บรรจุไว้ในแผนแม่บทของกระทรวงยุติธรรม ฉบับที่ ๑ คำว่า กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาจากภาษาอังกฤษว่าเรสทอเรตีฟ จัสติก (Restorative justice) ความหมายของมันก็คือว่า การอำนวยความยุติธรรมที่ต้องการทำให้ทุกฝ่ายซึ่งได้รับผลกระทบจากอาชญากรรมได้กลับคืนสู่สภาพดีเช่นเดิม อันเป็นการสร้างความสมานฉันท์ในสังคมเป็นเป้าหมายสุดท้าย หลังจากที่ทางกระทรวงยุติธรรมได้นำแนวคิดเรื่องของยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาเผยแพร่ ก็มีหน่วยงานของรัฐหลายแห่งได้นำแนวคิดยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ไปประยุกต์ใช้ ยกตัวอย่างนะครับทางศูนย์ดำรงธรรม ความจริงศูนย์ดำรงธรรมอาจจะทำเรื่องนี้มาก่อนของกระทรวงมหาดไทย ก็รับเรื่องราวร้องเรียนและพยายามแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ รวมทั้งไกล่เกลี่ยข้อพิพาทลักษณะคล้ายที่ท่านไกรราศได้พูดถึง ท่านโกวิทก็พูดถึงเมื่อสักครู่นี้ ท่านทนายวันชัยก็พูดถึงนะครับ แล้วปัจจุบันนี้ คสช. เองก็ได้เสริมบทบาทให้ศูนย์ดำรงธรรมลงไปทำงานในระดับอำเภอ ให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดทำงานร่วมกับทุกส่วนราชการและให้สำนักงบประมาณสนับสนุนการทำงานของศูนย์ดำรงธรรม ----------

เรื่องของการไกล่เกลี่ยโดยให้นายอำเภอจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่จะทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย แล้วก็ประนอมข้อพิพาท นอกจากนั้นในศาลยุติธรรมเอง ศาลจังหวัดหลายแห่งก็มีการตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาลเพื่อดำเนินการกับคดีที่ไกล่เกลี่ยได้ และมีการตั้งศูนย์สมานฉันท์และสันติวิธีเพื่อดำเนินการกับคดีที่ไกล่เกลี่ยไม่ได้

ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือว่า ทางกระทรวงยุติธรรมได้มีโครงการนำร่องเรียกว่าสำนักงานยุติธรรมจังหวัด สำนักงานยุติธรรมจังหวัดก็มีการไปจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนในระดับพื้นที่ ลักษณะที่ท่านโกวิทพูดเมื่อสักครู่นี่นะครับ สิ่งที่ผมได้มีโอกาสติดตามเข้าไปดูสำนักงานยุติธรรมจังหวัดนำร่องประมาณ ๒๐ จังหวัดก็พบว่ายุติธรรมเชิงสมานฉันท์นี่สร้างความคุ้มค่าทั้งทางด้านสังคม ด้านความมั่นคง แล้วก็ทางด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านสังคมนี่นะครับหลังจากที่มีกรณีพิพาทกันแล้วก็ใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ คู่กรณีก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขคือไม่โกรธกันนี่นะครับ หรือโกรธกันแต่ว่าไม่คิดจะฆ่าแกงกันนี่ครับ ด้านความมั่นคงก็ทำให้เกิดความปรองดองสมานฉันท์และความสามัคคีในพื้นที่ ด้านเศรษฐศาสตร์ก็เท่าที่ดูนะครับ ลองคำนวณดูก็ปรากฏว่า ในด้านเศรษฐศาสตร์ทางรัฐเองก็ประหยัดงบประมาณ ราษฎรเองก็ประหยัดสตางค์นะครับ ยกตัวอย่างคดีที่ต้องใช้เวลานานนับเดือนนับปี มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีตามปกติเป็นหลักแสน มูลค่าความเสียหายในคดีเป็นล้าน บางทีโดยกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ก็สามารถจบได้ในเวลาเพียงวันเดียว ชาวบ้านที่เดือดร้อนก็จ่ายเพียงแค่รถประจำทางมาไม่กี่บาท ต่างฝ่ายต่างไม่เสียเวลาในการประกอบอาชีพ รัฐก็มีเวลาไปทำเรื่องอื่นนะครับ แนวคิดเรื่องยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในประเทศไทยก็มีอย่างที่เรียนนะครับว่าพัฒนามานานแล้ว แต่ว่าสิ่งที่ขาดก็คือว่าเราน่าจะต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ยกตัวอย่างเช่น สำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่าจะให้มีสถานภาพที่เป็นทางการแล้วก็มีอำนาจทางกฎหมายในการที่จะดำเนินการเรื่องนี้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ต้องการที่จะเสนอ

อันที่ ๑ คืออยากขอความกรุณาท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าสมควรหรือไม่ที่จะนำคำว่า ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ บรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะในภาคที่ ๓ ส่วนที่ ๑ ของกระบวนการยุติธรรม

อันที่ ๒ ก็คืออยากขอความกรุณาท่านกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมนี่สนับสนุนให้กลไกของรัฐที่มีอยู่ ที่เป็นอยู่ปัจจุบันนี้มีสถานภาพ

ที่เป็นทางการแล้วก็เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ทั้งหมดนี้ก็เพื่อนำไปสู่ความปรองดองสมานฉันท์แล้วก็ลดความเหลื่อมล้ำในระดับชุมชนและพื้นที่ ขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะอาจารย์ ต่อไปขอเชิญท่านอาจารย์สังศิต พิริยะรังสรรค์

นายสังศิต พิริยะรังสรรค์ : ท่านประธาน ผม สังศิต พิริยะรังสรรค์ การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมที่เรากำลังพูดกันอยู่ในขณะนี้นะครับ ก็คือองค์กรตำรวจ อัยการ และศาล ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดเรื่องหนึ่งของการปฏิรูปประเทศไทยในครั้งนี้ ผมคิดว่าปัญหาของกระบวนการยุติธรรมไทยในขณะนี้ที่สำคัญก็คือ กระบวนการสอบสวน กระบวนการฟ้องร้อง แล้วก็การพิจารณาคดีถูกแยกออกโดยหน่วยงานเป็นส่วน ๆ ทำให้กระบวนการยุติธรรมของไทยกล่าวโดยรวมแล้วนี่ถูกตั้งข้อสงสัยในเรื่องของความน่าเชื่อถือ จะเห็นได้จากคดีของกรณีเกาะเต่าที่เพิ่งเกิดขึ้นนะครับ หรือคดีของเชอรี่แอน ดันแคน ที่ศาลชั้นต้นแล้วก็ชั้นอุทธรณ์นี่ให้ตัดสินประหารชีวิตจำเลย แต่ว่าเมื่อถึงชั้นฎีกาก็สั่งยกฟ้อง ----------

สปช. ๑๐/๒๕๕๗ วีรพร ๑๒๘/๑

ท่านประธานครับ ผมคิดว่าสิ่งที่จะปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมในครั้งนี้ที่สำคัญที่สุดก็คือการทำให้เกิดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม ให้เกิดขึ้นให้ได้ หลักของกระบวนการยุติธรรมก็คือการสอบสวน การฟ้องร้องต้องเป็นอำนาจเดียวกัน จะแบ่งแยกออกจากกันไม่ได้ ท่านประธานครับ กระบวนการยุติธรรมมี ๒ ชั้นก็คือชั้นของพนักงานก็คือตำรวจแล้วก็อัยการ อีกชั้นหนึ่งก็คือชั้นของศาล โดยหลักการแล้วกระบวนการยุติธรรมไม่ว่าประเทศไหนจะต้องให้อัยการเป็นผู้ที่รับผิดชอบ แต่ของไทยความรับผิดชอบอันนี้ตกอยู่กับหน่วยงานตำรวจ ผมคิดว่าเพื่อที่จะทำให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมที่เป็นประโยชน์กับประชาชนโดยตรง จะต้องโอนอำนาจของตำรวจส่วนนี้ให้กับอัยการ แต่ไม่ใช่หมายความว่าตำรวจไม่ได้ทำอะไรเลย ตำรวจก็ยังเป็นเจ้าหน้าที่ที่ต้องคอยให้การสนับสนุนแก่องค์กรอัยการอยู่ดีนะครับ

อีกเรื่องหนึ่งท่านประธานครับ ที่สำคัญแล้วก็มีหลายท่านได้พูดถึงแล้ว เช่น ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ก็คือเราต้องทำให้องค์กรตำรวจไม่ใช่กองทัพที่ ๔ ของประเทศไทยอีกต่อไป แต่ว่าต้องทำให้องค์กรตำรวจเป็นต้นทางของกระบวนการยุติธรรม ผมเห็นด้วยกับคุณหมอพลเดชที่เอาการปฏิรูปตำรวจจะเป็นตัวชี้วัดว่าถ้ามีการปฏิรูปตำรวจก็คือมีการปฏิรูปประเทศไทย เพราะฉะนั้นคำกล่าวที่หลายคนพูดว่า การปฏิรูปตำรวจคือการปฏิรูปประเทศไทยก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจทีเดียว ผมคิดว่าจะเป็นเรื่องที่เหมาะสมหรือไม่ถ้าหากว่าผมอยากจะเสนอว่าให้ระบุเอาไว้ในรัฐธรรมนูญสักมาตราหนึ่งว่า ให้มีการกระจายอำนาจของตำรวจแล้วก็มีการปฏิรูปโครงสร้างของตำรวจเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน ผมคิดว่าถ้ายึดหลักที่ประเทศต่าง ๆ ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการตำรวจให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนแล้วละก็ หน่วยงานตำรวจควรจะไปเป็นตำรวจของจังหวัด พูดอีกอย่างหนึ่งก็คือกองบัญชาการตำรวจต่าง ๆ ที่เป็นที่รวมของบรรดานายพลต่าง ๆ แล้วก็ทำงานด้านบริหารที่ไม่เกี่ยวข้องกับประชาชนก็ไม่มีความจำเป็นที่จะมีอยู่นะครับ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าการเอาหน่วยงานตำรวจไปไว้ในระดับจังหวัดจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด แล้วที่สำคัญก็คือทำให้การทำงานของตำรวจได้รับการตรวจสอบให้มีความโปร่งใสได้มากที่สุด หลายท่านได้พูดถึงหน่วยงานของตำรวจว่าที่ไม่ค่อยจำเป็นไปแล้วนะครับ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานตำรวจป่าไม้ ตำรวจท่องเที่ยว ผมจะไม่กล่าวซ้ำ เพราะผมคิดว่าเราจำเป็นที่จะต้องให้ตำรวจทำหน้าที่ตำรวจเท่านั้น แล้วที่สำคัญก็คือเมื่อมีการกระจายอำนาจของตำรวจไปแล้วก็ต้องมีองค์กรที่ทำหน้าที่

ตรวจสอบการใช้อำนาจของตำรวจ ซึ่งโดยหลักการแล้วผู้ที่จะมาทำหน้าที่นี้ก็ไม่ควรจะมาจากผู้ที่ประกอบอาชีพตำรวจครับ สำหรับระบบยุติธรรมของศาลยุติธรรม สิ่งแรกที่ผมอยากจะให้ทำก็คือ อยากจะเห็นการทำให้ข้อยุติทั้งหมด ข้อเท็จจริงให้ยุติกันที่ศาลชั้นต้นเหมือนกับที่ศาลทั่วไปในโลกที่เขาทำกันนะครับ ก็คือการที่เปิดโอกาสให้เอาพยานหลักฐานต่าง ๆ เข้ามาต่อสู้กันในศาลชั้นต้นให้จบ แล้วก็ศาลอุทธรณ์กับศาลฎีกาจะไม่สามารถอุทธรณ์ ฎีกาในข้อเท็จจริงได้ นอกจากจะอุทธรณ์แล้วก็ฎีกาในแง่ของกฎหมายเท่านั้น ผมคิดว่าอย่างนี้ก็ทำให้กระบวนการยุติธรรมที่จะเกิดขึ้นมีความรวดเร็วมากขึ้น แล้วผมคิดว่าที่สำคัญก็คือวุฒิภาวะของผู้พิพากษาชั้นต้นก็มีความสำคัญเช่นเดียวกันครับ ผมคิดว่าอย่างน้อยที่สุดก็ไม่ควรจะมีอายุที่ต่ำกว่า ๓๐ ปี

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างศาลกับปัญหาการคอร์รัปชัน ผมคิดว่าในขณะนี้องค์การสหประชาชาติได้ให้การสนับสนุนแก่ประเทศต่าง ๆ ที่พยายามจะต่อสู้เพื่อลดปัญหาคอร์รัปชันในประเทศของตัวเองนะครับ รวมทั้งหลายประเทศในอาเซียน เช่น ประเทศอินโดนีเซีย คือให้มีการจัดตั้งศาลควบคุมการคอร์รัปชันเกิดขึ้น ผมคิดว่าการมีศาลที่จะทำหน้าที่ดูแลเรื่องคอร์รัปชันโดยตรงจะเป็นประโยชน์กับประเทศไทยโดยตรง ----------

เนื่องจากผู้พิพากษาของไทยส่วนใหญ่แล้วก็มีความรู้ทางด้านอาญากับด้านแพ่งนะครับ ซึ่งก็จะไม่ค่อยตรงกับศาสตร์ในเรื่องของการคอร์รัปชัน เพราะฉะนั้นผมคิดว่าการมีศาลแบบนี้ก็จะเป็นการแก้ปัญหาที่ตรงจุดที่สุด แล้วศาลนี้ก็มีอำนาจที่จะดูแลการคอร์รัปชันไม่ใช่แต่ของนักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ยังรวมถึงนักธุรกิจที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับในคดีนั้น ๆ ด้วย ผมคิดว่าศาลคอร์รัปชันก็จะเป็นประโยชน์กับประเทศไทย แล้วก็ความผิดของคนที่กระทำแล้วถูกศาลตัดสินนี่นะครับ ก็ต้องรับความผิดทั้งทางด้านอาญาแล้วก็ด้านแพ่ง ซึ่งเป็นการชดใช้ความเสียหายให้แก่ประเทศที่พวกเขาได้กระทำไป ขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะท่านอาจารย์ ต่อไปขอเชิญคุณอมร วาณิชวิวัฒน์ ค่ะ

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : กราบขอบพระคุณท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ท่านคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญและสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติทุกท่านครับ ผม อมร วาณิชวิวัฒน์ สมาชิก สปช. ด้านการเมืองครับ ขออนุญาตว่าหลายท่านได้กล่าวถึงความล่าช้าในเรื่องของกระบวนการยุติธรรม มีหลายเรื่องที่อยากจะนำเรียนว่าวันนี้ในกระบวนการยุติธรรมเรื่องหนึ่งที่เห็นได้ชัดแล้วก็เป็นต้นเหตุของความล่าช้า ซึ่งสมาชิกบางท่านก็ได้มีการกล่าวไว้บ้างพอสมควร นั่นก็คือเรื่องของพยานหลักฐานต่าง ๆ วันนี้เวลาเราจับผู้ที่เป็นผู้ต้องหามาได้นะครับ ก็มีการสอบสวนกันในชั้นตำรวจมาชั้นหนึ่งแล้ว พอมาถึงชั้นอัยการก็มีการสอบสวนไต่สวนกันอีก พอไปชั้นศาลมีการกลับคำให้การ แล้วก็ใช้พยานหลักฐานเดียวกัน มีการเรียกพยาน มีการทวนความแบบเดียวกัน เรื่องตรงนี้ก็เลยมีดำริกันขึ้นมานะครับ ก็อาจจะมีการพูดคุยกันในชั้นกรรมาธิการมาแล้วบ้างว่า มันเป็นไปได้หรือไม่ที่เราจะสามารถใช้การอำนวยความยุติธรรม แน่นอนครับ ในเรื่องของหลักการถ่วงดุลการตรวจสอบนี่จำเป็นต้องมี แต่จำเป็นอย่างยิ่งหรือเปล่าที่เราจะต้องทำกระบวนการเดียวกันซ้ำซ้อนไปซ้ำซ้อนมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากเรามีการสอบสวนพยานแล้วเมื่อมาถึงในชั้นศาล ก็ถือว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งตัวตุลาการเองแล้วก็อัยการรวมทั้งตำรวจนี่ก็เอาพยานหลักฐานต่าง ๆ จะคล้าย ๆ กับที่ท่านอาจารย์สังศิตพูดเมื่อสักครู่นะครับ คือหน่วยงานต่าง ๆ นี่ร่วมกันพิจารณา ร่วมกันเอาพยานหลักฐานต่าง ๆ จะได้ไม่เสียเวลา

อีกเรื่องหนึ่ง ก็คือเรื่องของการพิจารณาลับหลังจำเลย เรื่องนี้ถ้าใครได้ติดตามการพิจารณาคดีของศาลผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนะครับ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ท่านคงจะทราบว่าในกระบวนการพิจารณานั้น ถ้าหากมีการนำตัวจำเลยเข้าสู่กระบวนการได้แล้ว ภายหลังถ้าจำเลยมีการหลบหนีไป ก็ถือว่าจำเลยได้เข้ามาสู่กระบวนการและใช้สิทธิของตัวเองแล้ว เพราะฉะนั้นการดำเนินการต่อไปในการพิจารณาคดีลับหลังนั้นสามารถกระทำได้ แต่ถ้าหากยังไม่สามารถจับกุมตัวจำเลยหรือจำเลยยังไม่มา เขาก็จะจำหน่ายคดีค้างเอาไว้ก่อน เรื่องตรงนี้ไม่ใช่เรื่องที่เป็นที่สุด แต่ผมพยายามจะเสนอข้อคิดเพื่อให้ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาว่ามันจะมีความเป็นไปได้หรือเปล่า

ในอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีบรรดาสมาชิกหลายท่านได้พูดถึงก่อนหน้านี้นะครับ นั่นก็คือเรื่องของการแยกอำนาจสอบสวนกับอำนาจจับกุม ผมเองในฐานะอนุกรรมการเรียกว่า อนุกรรมการข้าราชการตำรวจนะครับ ก็อาจจะไม่ได้ทำในเรื่องของอุทธรณ์ร้องทุกข์อะไร แต่ว่าก็ได้มีการสอบถามปัญหาต่าง ๆ จากฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจเอง หลายท่านพยายามพูดถึงการปัญหาการปฏิรูปตำรวจว่าถ้าทำไม่ได้คราวนี้จะมีปัญหาล้มเหลวนะครับก็แล้วแต่จะคิด แต่พวกเราคงจะต้องมาทบทวนกันดูว่าวันนี้ปัญหาของตำรวจมันเกิดจากองค์กรตำรวจหรือเกิดจากคนที่เข้ามาใช้อำนาจในการควบคุมตำรวจ คือเรามีสมมุติฐานอยู่ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในการเราสร้างกฎเกณฑ์ เราออกแบบวิธีการต่าง ๆ เราทำมามากแล้วนะครับ รวมไปถึงการพูดคุยกันเรื่องการให้อำนาจท้องถิ่นอะไรต่าง ๆ นี่ แต่ปัญหาคือสมมุติฐานเราที่ผ่าน ๆ มา คือเรามองว่านักการเมืองเป็นคนเลว เป็นคนไม่ดี เพราะฉะนั้นเราก็ต้องสร้างเกราะกำบังป้องกันทุกวิถีทาง แม้กระทั่งมีการปฏิรูปแล้วหลายครั้งนี่นะครับตัวนายกรัฐมนตรีหรือผู้ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายยังเข้าไปดำรงตำแหน่งเป็นประธาน ก.ตร. อย่างนี้เป็นต้นนะครับ ----------

หมายถึงว่าในอดีตที่ผ่านมาเราก็จะเห็นได้ว่ามันไม่ถูกตัดขาดออกจากการเมือง เพราะฉะนั้น ปัญหาการปฏิรูปตำรวจขอให้ช่วยกันทบทวนนะครับ ผมเองไม่ขัดข้องครับ บังเอิญเวลามีอยู่ประมาณ ๒-๓ นาที ถ้าหากจะเลยไปบ้างต้องกราบขออภัย แต่ว่าในเรื่องของการแยกอำนาจอัยการ อำนาจตำรวจตรงนี้ผมเห็นด้วยอย่างยิ่ง เพราะว่าการให้อำนาจสอบสวน ซึ่งผมคิดว่าแม้ว่าจะไม่ได้เขียนชัดเจนว่าเป็นองค์กรใดก็ตาม แต่เข้าใจว่ามองไปที่อัยการ ก็มองว่าในอดีตที่ผ่านมาการเป่าคดี การที่ทำคดีไม่อยู่ในร่องในรอยในกรอบของทำนองคลองธรรม เกิดขึ้นก็เพราะว่าอำนาจต่าง ๆ อยู่ที่ชั้นตำรวจหมด เพราะฉะนั้นการถ่วงดุลโดยการมีองค์กรใดองค์กรหนึ่งมาทางตำรวจเขาบอกว่าไม่ขัดข้อง แม้ว่าจะมีเสียงบ่นมาบอกว่าถ้าเอาอำนาจสอบสวนไปแล้วผมเองก็ไม่ต่างกับยามหรือ รปภ. เขาพูดอย่างนั้น แต่ตำรวจก็ยินดี แต่หมายถึงว่าจะต้องเสียสละทั้ง ๒ องค์กร คือองค์กรที่รับไปแล้วก็จะต้องมีหน้างานมากขึ้น แต่เดิมมามีการสั่งให้คนอื่นไปหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมอะไรต่าง ๆ พอตัวเองมาเป็นพนักงานสอบสวนแล้วอย่างอัยการ อัยการจำเป็นที่จะต้องไปดำเนินการไปแสวงหาพยานหลักฐานด้วยเหมือนกัน ตรงนี้ก็ขึ้นอยู่กับหน่วยงานทั้งสองจะพูดคุยกันว่าจะเป็นอย่างไร แต่ว่าในส่วนของการที่เราคิดว่าจะแยกหรือว่าจะกำหนดไม่ให้ข้าราชการในกระบวนการยุติธรรมนั้นไม่ไปดำรงตำแหน่งในรัฐวิสาหกิจ แล้วก็ไปมีบัญญัติซ้ำซ้อนไปอีกบอกว่า โดยเฉพาะอัยการห้ามเลย ซึ่งจริง ๆ บัญญัติไว้ว่าข้าราชการในกระบวนการยุติธรรมก็รวมอัยการอยู่แล้ว แต่ว่าในเรื่องนี้ผมอยากจะให้ข้อคิดให้กับท่านทั้งหลายได้ทราบว่า ในเรื่องหนึ่งที่เห็นมาคงไม่ใช่เฉพาะอัยการ ข้าราชการอื่น ๆ ที่เข้ามานั่งอยู่เป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจนั้นมีมากมาย และที่สำคัญคือปัญหาที่ผ่านมาเป็นเพราะว่าคนที่มีอำนาจในการให้คุณให้โทษมานั่งอยู่ แต่ถ้าคนที่มีความชำนาญการผมคิดว่าเป็นเรื่องที่ไม่เสียหาย เพราะเหตุผลก็คือคนเหล่านี้ก็คือคนของรัฐ เขามาปกป้องผลประโยชน์ของรัฐ เพราะฉะนั้นถ้าหากเราไปปิดกั้น เราบอกว่าเขาเป็นทนายความหรือเป็นทนายแผ่นดินเป็นอะไรก็ตาม เรามีมากมายครับ สำนักงบประมาณก็ไปนั่ง องค์กร ก.พ. อะไรก็ไปนั่ง เวลาผมไปเป็นอนุกรรมการข้าราชการตำรวจ ก็มีคนจาก ก.พ. มานั่ง เพราะฉะนั้นผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างไรมันอยู่ที่ตัวบุคคล

สิ่งหนึ่งอีกเรื่องหนึ่งที่อยากจะนำกราบเรียนแล้วก็อาจจะขอเลยเวลาไม่มากนะครับ ขออนุญาตนิดหนึ่ง เพราะว่ามีเรื่องที่สำคัญอยากจะนำกราบเรียนก็คือ เรื่องของกฎหมายที่หลายท่านอาจจะยังไม่ทราบ เราเคารพสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลครับ แต่ว่าวันนี้

หลายท่านอาจจะยังไม่ทราบว่าในประมวลรัษฎากร ยกตัวอย่างแบบแสดงภาษีเงินได้ส่วนบุคคล ๙๐ ๙๑ ที่เราใช้กันอยู่นะครับ ปรากฏว่าก็มีกฎหมายเขียนเอาไว้ว่าห้ามเปิดเผย ผมกราบเรียนทุกท่านว่า ประเทศนี้เราไม่อยากทราบหรอกว่าใครรวยที่สุดในประเทศไทย แต่เราต้องการทราบว่าใครเสียภาษีมากที่สุดในประเทศไทย แล้วก็คนรวยเหล่านั้นที่มีชื่อติดอันดับ ๕๐ ของโลก ของเอเชียของอะไร เสียภาษีถูกต้องหรือเปล่า ตรงนี้อยากจะฝากกรรมาธิการให้คิดให้รอบคอบ วันนี้เราจะพยายามแตกองค์กรต่าง ๆ มีศาลผู้บริโภค ศาลเลือกตั้งอะไรต่าง ๆ มากมาย ผมกราบเรียนอย่างนี้ครับว่า จริง ๆ แล้วทางศาลยุติธรรมเองก็เคยดำเนินคดีในเรื่องผู้บริโภค อาจารย์เจิมศักดิ์ก็เป็นคนแรกที่ชนะคดีได้เงินมา ๕๐,๐๐๐ บาท ไปดูข่าวย้อนหลังได้ในอินเทอร์เน็ต เรื่องนี้ไม่ได้มีอะไรแปลกใหม่ ขอให้ช่วยกันคิดนิดหนึ่งว่าวันนี้เรามีทรัพยากรอะไรอยู่ค่อนข้างจะเพียบพร้อมอยู่พอสมควร ขอให้คิดทุกอย่างตั้งต้นจากทรัพยากรที่เรามีอยู่ อย่าไปขยายไปสร้างองค์กรใหม่เหมือนอย่างที่เราเคยมี กกต. เริ่มต้นมาตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ เราไม่ได้ต้องการ กกต. ใหญ่โต มีอำนาจมากมาย มี กกต. จังหวัดมีอะไร แต่ด้วยความที่จะอะไรก็แล้วแต่ แต่มันเกิดขึ้นแล้วนะครับ

ทีนี้อีกประการหนึ่ง ก็คือเรื่องของการถอนถอดนายกรัฐมนตรีแล้วก็คณะรัฐมนตรี ผมคิดว่าประเทศเรา เราอาจจะเรียนรู้ประชาธิปไตยกันเข้มแข็งมากเกินไปหรือเปล่า เพราะว่าเราจะใช้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาในการตัดสิน ใช้การโหวตครับ การโหวตในที่นี้ก็หมายถึง ใช้เสียงข้างมากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา มีผู้พิพากษาอาวุโสอยู่ในนั้นเป็นร้อยคน แล้วก็ปรากฏว่าเรื่องหลักประชาธิปไตยคือหลักของการแสดงความต้องการ แต่ปรากฏว่าเราจะเอาความต้องการมาแสดงการตัดสินความถูกผิด คือไม่จำเป็นต้องเป็นนายก จะเป็นใครก็ตามนะครับ ผมจะให้ข้อคิดก็คือว่า ถ้าคะแนนเสียงมันออกมาระหว่างเสียงข้างมาก ๔๙ ๕๑ อะไรอย่างนี้เกิดขึ้นมาเหมือนกับซ้ำรอยเรื่องการทำประชามติแบบนี้ เราจะตัดสินคนใดคนหนึ่งว่าเป็นคนที่ผิด ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ได้หรือเปล่า ----------

เพราะว่าในหลักการของการพิจารณามันเป็นเรื่องข้อกฎหมายแล้วก็ข้อเท็จจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเอาสำนวนที่หนาอาจจะเป็นพัน ๆ หน้าไปให้ผู้พิพากษาอ่านกันร้อยกว่าคน เพื่อที่จะลงเสียงข้างมาก ผมคิดว่าก็คงเป็นเรื่องใหญ่พอสมควรนะครับ

อีกเรื่องหนึ่งก็คือในเรื่องของการชะลอฟ้อง ผมขออีกประเด็นเดียวนะครับ เรื่องของการชะลอฟ้องตรงนี้ ผมคิดว่าเป็นเรื่องหนึ่งที่อยากจะให้ข้อคิดเช่นเดียวกันครับ คือในมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ ท่านคงทราบดีนะครับเรื่องของการล้มล้างอะไร แล้วก็มีการนำเรื่องไปฟ้องเพื่อที่จะขึ้นศาลรัฐธรรมนูญโดยผ่านอัยการ ปรากฏว่าในเรื่องของมาตรการชะลอฟ้องนี่ก็เป็นมาตรการหนึ่งที่ผมเห็นด้วย เราเคยมีนิตินโยบายในเรื่องดังกล่าวต่อปัญหา ๓ จังหวัดภาคใต้ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือกระบวนการยุติธรรมมันไปไม่สุดทาง ผมเสนออย่างนี้แล้วกันนะครับก่อนที่จะจบ ก็คือเป็นไปได้หรือไม่ถ้าจะชะลอฟ้องอัยการก็ต้องทำความเห็นว่าไม่ฟ้องเพราะอะไร แต่คนตัดสินนั้นก็ให้ไปจบที่ศาลยุติธรรม พรุ่งนี้ก็จะมีการพูดกันอีกหลายองค์กรนะครับ บังเอิญจริง ๆ อยากจะพูดเรื่องของกรรมการเกี่ยวกับการปฏิรูปกฎหมาย ขออีกนิดเดียวได้ไหมครับท่านประธานจะได้จบตรงนี้นะครับ เพราะว่าถ้าเป็นพรุ่งนี้เป็นเรื่องการเมืองอาจจะไม่เกี่ยวกัน ผมเองอยากจะเรียนถามท่านทั้งหลายเพื่อให้ช่วยกันคิดว่าท่านเห็นอย่างไรที่จู่ ๆ จะมีองค์กรหนึ่งขึ้นมา จะเป็นองค์กรอะไรก็ตามที่ท่านคิดว่าเป็นองค์กรปฏิรูปกฎหมายขึ้นมา กฎหมายนี่มันจะเป็นเรื่องเฉพาะองค์กร องค์กรแต่ละองค์กรจะรู้ปัญหาของเขาดีว่าเขามีปัญหาอะไร เขาทำงานแล้วประสบปัญหาอะไร ที่ผ่าน ๆ มาเราก็เคยเรียกคนที่มีปัญหาในเรื่องของกฎหมายต่าง ๆ มาให้ข้อมูลในสภา แต่ปรากฏว่าวันดีคืนดีเราจะมีองค์กรอาจจะเรียกว่าวิเศษมากองค์กรหนึ่งขึ้นมา และเขาสามารถที่จะจินตนาการได้ว่าองค์กรที่เขาไม่เคยไปร่วมทำงานเลยนี่ต้องการอะไรบางอย่าง ก็สร้างกฎหมายขึ้นมา แล้วยังมีอำนาจมาบังคับสภาด้วยว่าสภาจะต้องนำไปบัญญัติเป็นกฎหมายแล้วก็จะต้องนำไปออกเป็นกฎหมายบังคับใช้กับหน่วยงานเหล่านั้น ผมคิดว่าปัญหาจะเกิดขึ้นวุ่นวายมาก ก็ไม่ได้ขัดข้องอะไรแต่ฝากเป็นข้อคิด เวลามีจำกัดพรุ่งนี้อาจจะคุยกันต่ออีกหลายเรื่อง ขอบพระคุณท่านครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านตุลาการอุดม เฟื่องฟุ้ง ค่ะ

นายอุดม เฟื่องฟุ้ง : กราบเรียนท่านประธานสภา ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญและท่านสมาชิกที่เคารพทุกท่านครับ ก่อนอื่นนั้นท่านต้องทดเวลาให้ผมสักนิดนะครับ เพราะว่าเป็นเหตุภายนอกไม่ใช่เหตุจากตัวผมนะครับ ผมขอประทานเสนอความเห็น ผมคือนายอุดม เฟื่องฟุ้ง สมาชิกเลขที่ ๒๔๔ ขอประทานเสนอความเห็นส่วนตนต่อสภานี้ใน ๒ ส่วนคือ

ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการยกร่างรัฐธรรมนูญ ในส่วนของว่าด้วยการยกร่างรัฐธรรมนูญนั้น เหตุที่ผมจำเป็นจะต้องเสนอความเห็นก็เพราะว่า ผมได้อ่านความเห็นของฝ่ายการเมืองที่ทางเจ้าหน้าที่สภาส่งไปให้อ่านนะครับ รวมนักการเมืองหลายพรรคและหลายความเห็น แต่ในความเห็นหลาย ๆ ความเห็นนั้นมันจะมีความเห็นของพรรคการเมืองหรือฝ่ายการเมืองบางส่วน ซึ่งจะมีส่วนที่คล้ายคลึงกันก็คือว่า ----------

ท่านเสนอขอไม่ให้มีบทบัญญัติอย่างนั้นอย่างนี้ในการยกร่างรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติที่ท่านขอไม่ให้มีนั้น ส่วนใหญ่ก็จะเป็นบทบัญญัติที่ตราไว้ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เป็นการสกัดกั้นคนคิดไม่ดี ทำไม่ดีที่จะเข้ามาทำความเสียหายแก่บ้านเมือง ท่านก็ไม่ประสงค์ที่จะให้มีบทบัญญัติอย่างนี้ ผมก็คิดว่าถ้ามีความเห็นอย่างนี้มาสู่กรรมาธิการแล้ว ผมในฐานะสมาชิกสภาก็ต้องออกความเห็นในที่ประชุมนี้ให้ปรากฏไว้ว่า ผมไม่เห็นด้วยกับความคิดในการที่จะงดบทบัญญัติที่ป้องกันคนคิดไม่ดีทำไม่ดีมาทำร้ายบ้านเมือง เพื่อให้ท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้โปรดพิจารณาและสภานี้ได้โปรดพิจารณา และขอเสนอความเห็นต่อไปว่า ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็ดี บรรดาพวกเราในสภานี้ก็ดี มีภารกิจตรงกันอยู่อย่างหนึ่งว่า เราจะปฏิรูปบ้านเมืองได้ก็ต่อเมื่อต้องพยายามทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ปรากฏในรัฐธรรมนูญ ในทางที่ไม่ให้คนที่คิดไม่ดีทำไม่ดีเข้ามามีอำนาจในทางการเมืองได้ ในข้อนี้นั้นถ้าหากว่าท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็ดี หรือสภาเราในที่ประชุมนี้ก็ดียังคิดหาทางออกไม่ได้ เพราะผมเสนอความคิดว่าคงจะต้องตารัฐธรรมนูญในร่างที่อยู่ในบริบทของบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ปี ๒๕๕๗ และยึดหลักแนวคิดในการตารัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญในปี ๒๕๕๐ อันนี้เป็นความคิดที่จะเสนอต่อที่ประชุมและท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่านประธานที่เคารพครับที่ผมเสนออย่างนี้ไม่ใช่ผมจะมีข้อที่จะไม่เห็นด้วยกับประเด็นหนึ่งของการปฏิรูปที่กำหนดไว้ก็คือการปรองดองแต่ผมเข้าใจในบริบทของการปรองดองตามความหมายที่ท่านอธิบายไว้ในพจนานุกรม ซึ่งผมไปอ่านดูแล้วก็ไม่มีความข้อใดในพจนานุกรมที่จะบ่งบอกให้เห็นว่าการปรองดองนั้นจะต้องมีการตรากฎหมาย ไม่ว่ากฎหมายในเรื่องใดก็ตาม ข้อนี้เป็นข้อที่จะฝากความเห็นเป็นส่วนตนไว้ในประการที่ ๑

ในประการที่ ๒ นั้น ผมจะขอเสนอส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อที่ผมได้อภิปรายไว้ในเมื่อวันวานนี้แต่ว่าไม่มีรายละเอียด แต่วันนี้ได้ขอความรู้จากท่านทูตอดิศักดิ์ก็ได้ความว่า เอกสารวิจัยของคณะอาจารย์ธรรมศาสตร์ ๓ ท่านนั้นในหัวข้ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ซึ่งผมได้ความรู้จากท่านทูตอดิศักดิ์ว่า อนุสัญญานี้ไทยเราลงนามในอนุสัญญาตั้งแต่ปี ๒๕๐๓ แต่เพิ่งมาให้สัตยาบันเมื่อปี ๒๐๑๑ เป็นเวลา ๘ ปี ก็ไม่ทราบเหตุผลว่าทำไมถึงเป็นอย่างนั้นนะครับ แล้วรัฐบาลสมัยนั้นหรือรัฐสมัยนั้น เขามีความประสงค์ที่จะต่อต้านคอร์รัปชันหรือไม่ ผมก็จะขอเสนอกฎหมายซึ่งผ่านตามขั้นตอนของอนุกรรมการและกรรมการกฎหมาย

และกระบวนการยุติธรรมตามลำดับไปนะครับ ในหลักของบริบทที่กำหนดไว้ในอนุสัญญา ภาค ๑ ข้อ ๓ ว่าด้วยทรัพย์ของแผ่นดิน โดยจะกำหนดไว้ว่า สามารถติดตามได้ตลอดไป ในหลักการเดียวกับกฎหมายโบราณของเราที่เรียกว่า กฎหมายริบราชบาตรครับ ขอเสนอความเห็นเพียงเท่านี้ ขอบคุณครับ

- ๑๓๓/๑

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอขอบพระคุณค่ะ ท่านสมาชิกคะ ขณะนี้สมาชิกที่ได้แสดงความประสงค์ที่จะอภิปราย จำนวน ๑๙ ท่าน แล้วได้ถอนออกไป ๒ ท่าน ๑๗ ท่านได้อภิปรายครบแล้วค่ะ ต่อไปดิฉันใคร่จะขอเชิญท่านประธานคณะกรรมาธิการท่านมีเรื่องค้างอยู่ ขอท่านนำเสนอแล้วก็สรุปได้เลยนะคะ ขอเชิญค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผมต้องขอบพระคุณท่านสมาชิกทุกท่านที่เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมจากกรรมาธิการได้เสนอไป ซึ่งจริง ๆ แล้วการอภิปรายที่พูดไปในรอบแรกนั้นก็ด้วยระยะเวลาจำกัดนะครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ขออนุญาตเอ่ยนาม ก็ได้พูดถึงว่าสิ่งที่ผมได้อภิปรายไปนั้น หรือเสนอต่อที่ประชุมไปนั้น ทำไมไม่ยอมพูดถึงเรื่องของตำรวจ ทำไมไม่ยอมพูดถึงดีเอสไอ ต้องเรียนด้วยความเคารพว่าเป็นช่วงเวลาที่จำกัดกับเวลาที่กำหนดไว้ แต่มิใช่ว่าไม่พูดนะครับ ผมพูดจนลืมหายใจเลยครับ คือต้องเร่งเร็วมากเพื่อให้พยายามครบเนื้อหาสาระที่จะต้องนำเสนอต่อกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ขออนุญาตเอ่ยนามอีกครั้งครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ได้กรุณาถามนะครับว่า ในส่วนของศาลยุติธรรมที่กำหนดให้พิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น ในกรรมาธิการได้เสนอไว้ว่ามี ๒ ชั้นศาล ก็คือในศาลอุทธรณ์ที่มีองค์คณะ ๓ คน ซึ่งให้ตั้งเป็นแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลอุทธรณ์ แล้วก็ในส่วนของศาลฎีกาซึ่งให้เลือกมาจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ๕ คน โดยให้เลือกเฉพาะรายคดี ไม่ตั้งเป็นคณะที่ถาวร สิ่งที่นำเสนอดังกล่าวนั้นก็เพื่อที่จะให้ความเป็นธรรมให้มากขึ้นจากการที่เคยกำหนดไว้ตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ มารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ทั้ง ๒ ฉบับ ก็กำหนดให้ศาลฎีกาอย่างเดียว แล้วก็จริงอย่างที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ได้ว่าครับ เราร่างกันอยู่ในการร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ เราก็ต้องการที่จะให้ศาลให้ความเป็นธรรม โดยให้ศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาโดยมีองค์คณะ ๙ คน แต่ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ กำหนดให้ชั้นเดียวไม่สามารถที่จะไปยื่นเหมือนกับยื่นอุทธรณ์ได้ แต่ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ให้มากขึ้น ก็คือถ้ามีหลักฐานที่จะแสดงได้ว่าไม่ได้กระทำความผิดให้มายื่นได้ แต่ที่ผ่านมาก็แทบจะไม่มีหลักฐานอะไรที่เข้ามายื่น ดังนั้นในการพิจารณาของศาลถ้าจะให้ความเป็นธรรมมากขึ้นคณะกรรมาธิการก็เลยคิดว่าน่าจะให้เป็น ๒ ชั้นศาลนะครับ อันนี้ก็กราบเรียนเพื่อพิจารณากันต่อไปนะครับ

ส่วนที่กราบเรียนว่า ในกระบวนการยุติธรรมที่พูดถึงตั้งแต่แรกนี่นะครับ ยังไม่ได้พูดถึงองค์กรตำรวจ หรือองค์กรดีเอสไอ หรือในส่วนขององค์กรอีกด้านหนึ่งก็คือของทนายความ มีการพูดกันอยู่เสมอว่าในกระบวนการยุติธรรมถ้าจะปฏิรูปนั้นต้องปฏิรูปตำรวจ อัยการ ศาล แต่สิ่งที่ขาดนี่นะครับ ผมเป็นทนายความผมมีประสบการณ์ในองค์กรเคยเป็นเลขาธิการสภาทนายความ ต้องกราบเรียนว่าในปัจจุบันนี้มีทนายความอยู่ในองค์กรประมาณ ๖๐,๐๐๐ คนทั่วประเทศ แต่เราไม่ได้เอามาใช้ให้เป็นประโยชน์เลยครับ บางครั้งพอเวลาเราพูดถึงทนายความ เราก็จะมองไปในแง่มุมที่ว่าต้องไปว่าจ้างทนายความทำให้ราษฎรหรือประชาชนนั้นต้องเสียค่าใช้จ่ายมากเพิ่มขึ้น จริง ๆ แล้วถ้าหากว่าเรากลับมามองดูให้ดีอีกทีหนึ่ง ในส่วนของกระบวนการยุติธรรม ถ้าเกิดเราสามารถที่จะหยิบผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ จริง ๆ ก็คือกึ่งรัฐเหมือนกัน ----------

ก็คือได้งบประมาณในการบริหารองค์กร สามารถออกใบอนุญาตสามารถลงโทษอะไรต่าง ๆ ได้ ถ้าเกิดหยิบยกบุคคลเหล่านี้มาช่วยงานในกระบวนการยุติธรรมนะครับ แล้วกำหนดมาตรการครับไม่ใช่ไปว่าจ้าง กำหนดเป็นการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย มีค่าตอบแทนตามที่รัฐกำหนดนะครับ ก็ได้ค่ารถค่าราไปตามระเบียบ ไม่มีค่าว่าจ้างมาก องค์กรเหล่านี้บุคลากรเหล่านี้นะครับ สามารถมาช่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะมีคนเป็นจำนวนมาก แล้วก็สามารถให้บุคคลเหล่านี้นะครับไปทำหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐในระดับท้องถิ่นก็ได้ ในหน่วยงานของรัฐระดับอื่นก็ได้นะครับ ไม่ได้ไปว่าจ้างเหมือนคดีทั่ว ๆ ไป สิ่งเหล่านี้นะครับ เราพยายามมองข้ามไป ถ้าเกิดได้หันกลับมามองนะครับ ผมว่าจะเป็นคุณูปการที่สามารถเอาคนกลุ่มนี้นะครับมาช่วยงานในการปฏิรูปในกระบวนการยุติธรรมได้

ทีนี้ในส่วนของตำรวจเองนะครับ ท่านอาจารย์วันชัย สอนศิริ ขออนุญาตเอ่ยนาม กรรมาธิการซึ่งท่านหนึ่งก็ได้ให้ข้อมูลกับท่านสมาชิกไปส่วนหนึ่งแล้วนะครับ ผมกราบเรียนว่า แนวคิดของคณะกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้ความสำคัญในการที่จะปฏิรูปตำรวจ แต่มิได้มีเจตนาที่จะไปทำลายองค์กร หรือทำให้องค์กรนั้นขาดความสำคัญ นี่คือสิ่งที่ต้องทำความเข้าใจ ดังนั้นในกรรมาธิการจึงได้เสนอแนวทางเพื่อที่จะให้องค์กรตำรวจนั้นเข้มแข็ง เป็นตำรวจของประชาชน เป็นตำรวจที่ดูแลทุกข์สุข เป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ เลิกภาพที่ปรากฏว่ามีการรีดไถ มีการรับผลประโยชน์เรียกสินบน ให้สินบน คุมสถานที่ผิดกฎหมาย ถ้าเกิดเราสามารถทำให้องค์กรตำรวจมีความเข้มแข็ง สามารถทำให้องค์กรตำรวจทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มันก็จะทำให้การดูแลพี่น้องประชาชนทั่วประเทศนั้นสามารถอยู่ได้อย่างมีความสุข มีความสงบร่มเย็น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เราต้องมาช่วยกันคิดครับ แต่ในเบื้องต้นนอกจากว่าตำรวจนั้นที่เราคิดว่าจะต้องมีความเป็นอิสระ สามารถที่จะจัดการบริหารองค์กรหรือบุคลากรในหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วนะครับ เราก็ควรที่จะต้องคำนึงถึงความเป็นอยู่ของตำรวจ ที่ผ่านมาในกระบวนการยุติธรรมนะครับ ทั้งศาลเอง อัยการเองได้รับค่าตอบแทนถือได้ว่าเป็นหลักประกันในการที่จะทำหน้าที่ให้ความเป็นธรรมหรืออำนวยความเป็นธรรมได้อย่างดี ได้อย่างเต็มที่ แต่ในส่วนของงานตำรวจเองนั้นนะครับ มันปรากฏชัดเจนว่าค่าตอบแทน หรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากสิ่งที่เป็นเงินเดือนหรือเงินตอบแทนในทางราชการ ถ้าเปรียบเทียบกับงานที่ต้องรับผิดชอบหรือความเสี่ยงภัยแล้ว

สปช. ๑๐/๒๕๕๗ จินตนา ๑๓๔/๒

ค่าตอบแทนของตำรวจนี้ถือว่าน้อยมาก นอกจากนั้นอุปกรณ์เครื่องใช้งานของตำรวจนั้นก็ยังไม่สามารถที่จะทำให้ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสะดวกได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ โดยอ้างว่างบประมาณจำกัด เพราะฉะนั้นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็เลยทำให้เป็นส่วนหนึ่งในการที่จะให้คนที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองไปแสวงหาผลประโยชน์ เพราะเงินเดือนค่าตอบแทนไม่เป็นหลักประกันอะไรเลย ดังนั้นถ้าจะมีการปฏิรูปตำรวจไม่ว่าจะในรัฐธรรมนูญก็ดี หรือในกฎหมายที่จะออกมาใช้กับองค์กรหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ดี ก็จะต้องมีหลักประกัน มีค่าตอบแทนให้กับตำรวจที่เพียงพอ สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่พูดกันเสมอ ๆ ก็คือหลักประกัน ในเรื่องของการเลื่อนชั้นปรับยศอะไรต่าง ๆ เราไม่สามารถที่จะหาตำรวจที่มีขวัญกำลังใจทำงานได้ ----------

เพราะว่าในการที่จะได้รับความดีความชอบหรือการเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่ง เรายังขาดสิ่งเหล่านี้ที่ก่อให้เกิดขวัญกำลังใจของตำรวจ ถ้าหากว่าเราสามารถที่จะปฏิรูปแล้วให้องค์กรตำรวจนั้นมีเกณฑ์ของการปฏิบัติหน้าที่ มีผลงาน มีความดีความชอบ มีอายุราชการแล้วให้เลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่งตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มันก็จะให้องค์กรของตำรวจนี้ดีขึ้นอีกทั้งในส่วนที่จะทำหน้าที่นั้น สิ่งหนึ่งที่ถูกครหาว่าการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นมีทั้งการสืบสวนสอบสวนอยู่ในอำนาจหน้าที่เดียวกัน ในส่วนนี้ก็มีการประชุมหารือกันครับว่าถ้าหากว่าเป็นเรื่องกรณีที่เป็นคดีสำคัญ ทุนทรัพย์สูง พนักงานอัยการได้รับการร้องขอจากผู้เสียหาย ผู้เดือดร้อน เจ้าพนักงานอัยการสามารถที่จะขอเข้าร่วมการสอบสวนดังกล่าวนั้นได้ อันนี้ก็คือส่วนหนึ่งนะครับ

ส่วนในเรื่องของการแบ่งแยกอำนาจดังกล่าว กระจายอำนาจเป็นสิ่งที่พึงต้องทำแต่เราก็ต้องระมัดระวังครับ ต้องกราบเรียนด้วยความเคารพว่า มันจะมีในเรื่องของการสืบสวนสอบสวนที่ต้องทำอย่างเป็นระบบ ทำอย่างไรถ้าหากให้มีตำรวจท้องถิ่น จะจำกัดอำนาจหน้าที่หรือกำหนดบทบาทของตำรวจแต่ละส่วนอย่างไร อันนี้คงไปว่าในรายละเอียดแต่ทั้งนี้ทั้งนั้นนะครับก็มิได้หมายความว่าจะทำให้ตำรวจนั้นขาดความเชื่อถือหรือทำให้เกิดปัญหาในองค์กร เรามีเจตนาอย่างยิ่งครับที่จะทำให้มันดีขึ้นนะครับ นี่คือส่วนที่กราบเรียนเพิ่มเติม ขออนุญาตเอ่ยนามท่านพงศ์โพยมนี่ครับ มีแนวความคิดในการที่จะขอให้มีการพิสูจน์หลักฐานนี่นะครับ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องสำคัญในเรื่องของการสืบสวนสอบสวนและพิสูจน์การกระทำความผิดในชั้นพนักงานสอบสวนและชั้นศาล ก็ขอให้ความสำคัญต่อความเป็นอิสระและความแม่นยำ ความถูกต้องของการพิสูจน์ อันนี้ท่านก็เสนอไว้นะครับก็มีส่วนอื่นแต่ก็ถือว่าได้ทำเสนอเท่าที่สามารถจะทำได้ในเวลาจำกัด ก็กราบขอบพระคุณท่านประธาน แล้วก็ขอบคุณท่านสมาชิกที่เสนอความเห็นนะครับ แล้วก็ฝากให้กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้โปรดพิจารณานำส่วนข้อเสนอทั้งหมดของเราไปช่วยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญในส่วนที่จะเป็นหลักสำคัญของการบริหารประเทศของบ้านเมืองต่อไปครับขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณท่านประธานค่ะ ต่อไปดิฉันจะขอเรียนเชิญท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญนะคะ ท่านจรูญ อินทจาร กรุณาให้ความเห็นค่ะ

นายจรูญ อินทจาร : ท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ และท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติทุกท่าน ผมในฐานะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้รับมอบหมายจากท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญให้กล่าวแทน ในวันนี้ จากการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม ในเรื่องขององค์กรตำรวจ องค์กรทนายความ องค์กรอัยการ และองค์กรศาล ซึ่งจากการอภิปรายของท่านทั้งหลาย ทำให้เห็นปัญหาของชาติบ้านเมือง ที่เราจะต้องถึงวาระ ทุกคนจะต้องร่วมมือร่วมใจในการที่จะปฏิรูปประเทศไทย จากปัญหาต่าง ๆ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของท่านที่อภิปรายในวันนี้ นับว่าเป็นคุณูปการต่อคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญที่จะได้นำไปเป็นองค์ความรู้ในการประกอบการพิจารณายกร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศไทยตามความมุ่งหวังของสังคมต่อไป ขอขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ขอเรียนเชิญท่านประธานกรรมาธิการค่ะ

ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ในฐานะประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ขออนุญาตกราบเรียนว่าวันนี้เป็นวันที่สองที่สภาปฏิรูปแห่งชาติโดยคณะกรรมาธิการวิสามัญ ๗ คณะ คือคณะกรรมาธิการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา คณะกรรมาธิการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง คณะกรรมาธิการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมาธิการปฏิรูประบบสาธารณสุข คณะกรรมาธิการปฏิรูปการแรงงาน คณะกรรมาธิการปฏิรูปการพลังงาน และคณะกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ทั้ง ๗ คณะได้กรุณานำเสนอมา ทั้งข้อคิดและความเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพิจารณาจัดทำรัฐธรรมนูญ แล้วก็มีท่านสมาชิกได้กรุณาอภิปรายให้ความเห็นเพิ่มเติมอีก ๖๑ ท่าน กระผมมีข้อสังเกตอยู่ ๒-๓ ประการที่อยากกราบเรียนท่านประธาน

ประการที่ ๑ ก็คือว่า ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำเอกสารชิ้นหนึ่ง คือประมวลความเห็นหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการวิสามัญประจำสภา ๑๘ คณะ ที่เสนอต่อคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ โดยเรียงตามภาคทั้ง ๔ ภาค หมวดทุกหมวดและส่วน แล้วก็เอกสารนี้ถ้าท่านสมาชิกสนใจคณะกรรมาธิการก็ยินดีที่จะผลิตแจกให้ แล้วก็จะได้นำไปใช้ในเวลาพิจารณายกร่างรัฐธรรมนูญในหมวดมาตราต่าง ๆ แต่ที่อยากกราบเรียนเสนอท่านประธานอีกก็คือว่า การอภิปรายของท่านสมาชิกแต่ละท่านนั้น บ้างก็มีประเด็นที่เสริมคณะกรรมาธิการชุดต่าง ๆ อย่างน่าสนใจ บ้างก็เป็นการตั้งข้อสงวนหรือข้อสังเกต อันควรจะได้รับการบันทึกไว้เช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นถ้าหากท่านประธานจะเมตตาให้สำนักการประชุมทำสรุปการอภิปรายของท่านสมาชิกทุกท่านไว้ประกอบการพิจารณาของกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเผื่อกันลืมก็จะเป็นการดี

ข้อสังเกตข้อที่ ๒ เราได้เห็นข้อเสนอที่น่าสนใจมากมายหลายเรื่องที่เป็นเรื่องใหม่ ๆ ทั้งนั้น เริ่มตั้งแต่การปฏิรูปตำรวจ เป็นการปฏิรูปจริง ๆ ถ้าเสนอตามนั้นแล้วก็ทำได้ ไม่ว่าจะเป็นการตั้งสภากิจการตำรวจ คณะกรรมาธิการกิจการตำรวจระดับภาคไปจนกระทั่งถึงมีการเสนอให้การนำระบบยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ อย่างนี้เป็นต้น

แล้วก็มีการเสนอระบบงบประมาณประจำปีที่เราเรียกว่า ระบบงบประมาณ ๒ ขา ไม่ใช่ขาเดียว คืองบประมาณรายจ่าย ซึ่งความจริงประเทศในโลกเขาใช้ระบบงบประมาณ ๒ ขากันทั้งนั้น คืองบประมาณรายรับและงบประมาณรายจ่าย และประเทศไทยเราก็ใช้ระบบนี้มาจนถึงปี ๒๕๐๐ จนกระทั่ง จอมพล สฤษดิ์มาเอาสำนักงบประมาณออกมาจากกระทรวงการคลัง แล้วเปลี่ยนพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี เป็น พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี คือมีแต่รายจ่าย แล้วก็มีสมุด ๑ เล่ม อธิบายว่ารายรับจะมาอย่างไร มีการเสนอให้มีการประเมินสิ่งแวดล้อมทางยุทธศาสตร์เอสอีเอฟังดูก็ใหม่ดี ซึ่งจะต้องทำความเข้าใจกันอีกพอสมควร ----------

แต่ที่สำคัญท่านประธานที่เคารพครับ เราได้พบการเสนอองค์กรใหม่ ๆ ขึ้นเป็นอันมาก เราได้พบการเสนอให้มีศาลทุจริต ศาลสิ่งแวดล้อม ศาลคุ้มครองผู้บริโภค ศาลเลือกตั้ง เป็นอันว่าจะมีศาลชำนัญพิเศษตามข้อเสนออันนี้เป็นอันมาก แล้วก็ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายแห่งชาติ หน่วยงานดูแลเรื่องความยากจน ความเหลื่อมล้ำ สำนักงบประมาณรัฐสภา คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังและภาษีอากรแห่งชาติ สภาการปกครองท้องถิ่น สำนักงานสภาการปกครองท้องถิ่น นี่เป็นตัวอย่างที่กระผมเอ่ยชื่อยกขึ้นมาให้เห็น ซึ่งก็เป็นข้อคิดที่ดี แต่ว่ารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ นั้นได้ชื่อว่าตั้งองค์กรใหม่ ๆ เป็นอันมาก เป็นที่มาของการบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสุดท้ายว่า ให้คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาถึงความจำเป็นและความคุ้มค่าที่ต้องมีองค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญในกรณีที่จำเป็นต้องมี ให้พิจารณามาตรการที่จะให้การดำเนินการขององค์กรดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วย ท่านประธานที่เคารพครับ ในขณะที่กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ไปหยิบองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ทั้งที่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ๗ องค์กร และองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญอีกเป็นอันมากมาทบทวน วันนี้เราก็ได้ข้อเสนอก่อตั้งหน่วยงานขึ้นอีกเป็นอันมาก จึงขอกราบเรียนท่านประธานว่า ถ้าท่านสมาชิกจะเมตตาไตร่ตรองการก่อตั้งองค์กรเหล่านั้นให้ละเอียดรอบคอบรอบด้านจริง ๆ แล้วถ้าเห็นความจำเป็นจริง ๆ ก็ควรจะต้องผลักดัน แต่ถ้ายังไม่มีความแน่ใจเดี๋ยวรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๗ ก็อาจจะต้องถูกทบทวนเรื่ององค์กรเหล่านี้เสียอีกรอบหนึ่งตอนที่จะมีการแก้รัฐธรรมนูญกันในอนาคต ขออนุญาตฝากประเด็นนี้ไว้ให้ท่านสมาชิกช่วยกันพิจารณาด้วย

ประเด็นสุดท้ายที่เป็นข้อสังเกตครับ วันนี้มีข่าวลือมากมาย ข่าวลือซึ่งเมื่อวานนี้ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงในตลาดหลักทรัพย์ มีคนปล่อยข่าวลือไม่เป็นสิริมงคลทำให้หุ้นตกมหาศาล ในการเขียนรัฐธรรมนูญในการปฏิรูปของเราก็มีคนปล่อยข่าวลือครับ วันนี้มีการปล่อยข่าวลือไปว่ามีการเสนอให้ยุบราชการส่วนภูมิภาค เลิกผู้ว่าราชการจังหวัด เลิกนายอำเภอ เลิกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นเหตุให้มีการยกขบวนกันมายื่นข้อร้องเรียนต่อตัวกระผมและต่ออีกหลายองค์กร ท่านประธานครับ ข่าวลือก็คือข่าวลือ จึงขอกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังท่านสมาชิกทั้งหลายว่า ถ้าเมตตากันช่วยระงับดับทอนข่าวลือเหล่านี้ได้ โดยเฉพาะสื่อมวลชนด้วยนะครับ ก็จะเป็นบุญคุณกับบ้านเมือง กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญนั้น

สปช. ๑๐/๒๕๕๗ ประภาลักษณ์ ๑๓๗/๒

ไม่หวั่นไหวต่อข่าวลือเหล่านี้หรอกครับ เพราะเรารู้ว่าอะไรคือความจริง ไม่ใช่สิ่งที่ปล่อยข่าวกัน ก็ขออนุญาตกราบเรียนเป็นข้อสังเกตว่า ข่าวลือทั้งหลายคงจะไม่หมดหรอกครับ ก็จะมีการปล่อยข่าวลือ ก็จะมีการแถลงข่าวกดดันสภาปฏิรูปแห่งชาติ แถลงข่าวกดดันกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเราก็ต้องรับฟัง แต่ว่าธรรมดาโลกธรรม มียศก็มีเสื่อมยศ มีลาภก็มีเสื่อมลาภ มีสรรเสริญก็มีนินทา มีทุกข์ก็มีสุข มันคู่กันดังนี้แหละครับ เพราะฉะนั้น ก็กราบเรียนท่านประธานที่เคารพผ่านไปยังผู้ฟังทางบ้านด้วยว่าอย่าตื่นข่าวลือ มีอะไรก็สอบถามกันก่อน แล้วสอบถามก็จะได้ข้อมูลที่ถูกต้องครับ กราบขอบพระคุณมากครับ

- ๑๓๘/๑

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ต้องขอขอบพระคุณต่อท่านประธานและคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญนะคะ วันนี้ก็เป็นอันจบการพิจารณาประเด็นปฏิรูปของคณะกรรมาธิการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมค่ะ ท่านสมาชิกคะจากการประชุมของเราในวันนี้ตั้งแต่ ๙ โมงครึ่งถึงบัดนี้เราใช้เวลาทั้งหมด ๑๑ ชั่วโมงครึ่งค่ะ ได้พิจารณาข้อเสนอประเด็นปฏิรูปของคณะกรรมาธิการ ๗ คณะด้วยกัน ดิฉันต้องขอขอบพระคุณต่อท่านสมาชิกทุกท่านนะคะที่ได้ให้ความเห็นอย่างสร้างสรรค์ แล้วก็เรายังมีค้างอยู่อีก ๓ คณะ คือคณะกรรมาธิการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น คณะกรรมาธิการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน คณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมือง ดิฉันจะยกไปพิจารณาพรุ่งนี้นะคะ เริ่ม ๙ โมงครึ่งค่ะ และขอเรียนแจ้งต่อท่านว่า ในวันพรุ่งนี้ภายหลังจากที่เราได้พิจารณาครบทั้ง ๑๘ คณะแล้ว ดิฉันจะขอมติจากที่ประชุมว่า ทุกท่านจะเห็นควรให้นำข้อความเห็นที่เราได้อภิปรายกันมา ๓ วัน รวมทั้งข้อสังเกตต่าง ๆ เสนอต่อท่านประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาในการยกร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่นะคะ เพราะฉะนั้นท่านต้องอยู่ครบนะคะ วันนี้ดิฉันขอขอบพระคุณคณะกรรมาธิการและท่านประธานกรรมาธิการทุกท่านนะคะ เวลาพอสมควรแล้วค่ะ ดิฉันขออนุญาตปิดประชุมค่ะ

เลิกประชุมเวลา ๒๐.๕๘ นาฬิกา

การประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ
ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๗
วันอังคารที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

รายนามคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา	นายธงชัย ดุลยสุข	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักรายงานการประชุมและชวเลข

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

นางบังอร วิบูลโกศล	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานชวเลข ๑
นางนนทลี พจน์ปฏิญญา	เจ้าพนักงานชวเลขอาวุโส
นางเยาวเรศ นวลสกุล	เจ้าพนักงานชวเลขอาวุโส
นางจีรภา เตี่ยวสกุล	เจ้าพนักงานชวเลขอาวุโส
นางสาวณภาดา สัตตวัตรกุล	เจ้าพนักงานชวเลขอาวุโส

ผู้จดรายงานการประชุม

นางจินตนา เจริญสุข	นางรภัสสา เพ็ชรนิล
นางจงถนอม ศรีธนูมาศ	นางสาวประภาลักษณ์ ปุนบุดดา
นางพุทธชาติ บุญเจริญฤทธิ์	นางสาวหทัยกาญจน์ คงแก้ว
นางสาวอารีรัตน์ พัฒนโศภนพงศ์	นางวีรพร นุชบางเคียน
นางดรุณี จันทพันธ์	นางนวพร อินทร์เขียว
นางนำพร ชมพูทอง	นางสาวธนัชญา สายบุตร
นางสาวภิรญา สุประดิษฐ	นางสาวศรัณรัตน์ เรืองจันทร์

กลุ่มงานชวเลข ๑
สำนักรายงานการประชุมและชวเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ

รายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้ตรวจแล้วเมื่อวันพุธที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ และสภาได้มีมติรับรองรายงานการประชุม ในคราวประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๙/๒๕๕๘ วันจันทร์ที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๑๓ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๔/๒๕๕๗ วันพุธที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๗
ครั้งที่ ๕/๒๕๕๗ วันจันทร์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗
ครั้งที่ ๖/๒๕๕๗ วันอังคารที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๗ วันอังคารที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗
ครั้งที่ ๘/๒๕๕๗ วันจันทร์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗
ครั้งที่ ๙/๒๕๕๗ วันจันทร์ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๗
ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๗ วันอังคารที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๗
ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๗ วันพุธที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗
ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๗ วันจันทร์ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๗
ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๗ วันจันทร์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๗
ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ วันจันทร์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ วันจันทร์ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๘

จึงขอลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๒๙

(นายเทียนฉาย กีระนันทน์)
ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข
กลุ่มงานรายงานการประชุม